

Açıklamalı İngilizce - Türkçe Karapara Terimleri ve Kavramları Sözlüğü

(Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 3. Baskı)

Oktay Üstün

Yayın No: 317

İstanbul 2016

Türkiye Bankalar Birliği

Nispetiye Caddesi
Akmerkez B3 Blok Kat:13
34340 Etiler-İSTANBUL
Tel: 212-282 09 73
Faks: 212-282 09 46
İnternet sitesi: www.tbb.org.tr

Baskı-Yapım

Matsis Matbaa Hizmetleri Ltd. Şti.
Tevfikbey Mah. Dr. Ali Demir Cad. No:51 Sefaköy/İSTANBUL
Tel: 0212 624 21 11

Kitapta yer alan görüşler eserin sahibine aittir,
Türkiye Bankalar Birliği'nin görüşlerini yansıtmaz.
Bu yayın Türkiye Bankalar Birliği internet
sayfasında yer almaktadır.

ISBN 978-605-5327-69-9

Sertifika no: 1107-34-009143
09.34.Y.8564.4

Üçüncü Baskıya Önsöz

Doktrinde ve bazı ülkelerin hukuk pratiğinde anlam kazanması yaklaşık kırk yıl öncesine kadar uzanan karapara kavramı, taşıdığı risk potansiyelinin ciddiyetinden kaynaklanan sebeplerle mücadele edilmesi zaruri bir husus olarak ortaya çıkmış, ancak bu mücadelenin, sadece ulusal çaptaki gayretlerle yeterli sonuç vermeyeceği gerçeğinden hareketle uluslararası alanda ele alınması yönünde isabetli bir yaklaşım sergilenmiştir. Karapara aklama ile mücadele konusu küresel anlamda ilk defa 1988 tarihli Uyuşturucu ve Psikotrop Maddeler Kaçakçılığına Karşı BM Sözleşmesiyle; terörün finansmanı ile mücadele konusu ise 1999 tarihli Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme ile tanınmıştır. 11 Eylül 2001 tarihinden sonra ilgili bütün uluslararası platformlarda, karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadele yaklaşımı, ortak bir mücadele stratejisi altında birlikte ele alınmıştır.

Potansiyel risk taşıyan bütün olgularda olduğu gibi karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadele konusu da; önleyici ve caydırıcı tedbirler ile operasyonel tavır biçiminde ortaya çıkan iki temel unsuru bünyesinde barındırır. Dolayısıyla bu çerçevede “mücadele”, “önlemeyi” de içeren daha şümüllü bir mefhum olarak anlaşılmalıdır. Karapara aklama veya daha teknik ifadeyle suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanı ile mücadele konusu, bu hususta öncü kuruluş olan Mali Eylem Görev Gücü (Financial Action Task Force - FATF) başta olmak üzere Birleşmiş Milletler (BM), Avrupa Birliği (AB), Avrupa Konseyi (AK) ve küresel alanda finansal kuruluşların düzenleme, denetim ve gözetiminden sorumlu uluslararası kuruluşların faaliyetleriyle muhteva ve derinlik kazanmaktadır.

İkinci baskısı Ekim 2005 tarihinde yayımlanan “Açıklamalı İngilizce - Türkçe Karapara Terimleri ve Kavramları Sözlüğü”nün yayımından bugüne kadar geçen zaman içinde aklama ve terörün finansmanı ile mücadelenin yöntem ve süreçlerinde önemli bazı değişiklikler olmuştur. Bu kapsamda; FATF Tavsiyeleri üçüncü kez revize edilerek değiştirilmiş, risk bazlı değerlendirme anlayışı ön plana çıkmış ve ülke değerlendirmelerinde teknik uyumla birlikte etkililik ölçümü ve ulusal risk değerlendirmesi yaklaşımı kabul edilmiştir. Bu gelişmelere paralel olarak BM, AB ve AK’ nin konu ile ilgili karar, direktif, sözleşme ve diğer düzenlemeleri de uyulması gereken araçlar olarak uluslararası hukuk metinleri arasındaki yerini almıştır. Diğer taraftan, uluslararası alanda faaliyet gösteren finansal sektör düzenleme, denetim ve gözetim kuruluşlarının mesleki çalışmaları da mücadele alanını farklı boyutlarda güçlendirmiştir. Zaman içerisinde gelişme gösteren bütün bu faaliyetler, bir taraftan bu alandaki terminoloji ve kavram zenginliğini artırırken, diğer taraftan standartlar bazında bazı yenilikleri de beraberinde getirmiştir.

Türkiye, önümüzdeki yıllarda, muhtemelen 2018 yılı ortalarından itibaren FATF IV. Tur Değerlendirme sürecine girecektir. Bu sürecin öncesinde, seyrinde ve sonrasında gerekli olan hazırlık çalışmalarının yanı sıra, konu ile ilgili ülkemizin taraf olduğu Sözleşmelerin ve üyesi olduğumuz diğer

uluslararası kuruluşların öngördüğü yükümlülükler de dikkate alındığında, yoğun bir çalışma dönemine girileceği aşıkârdır. Dolayısıyla bu meşguliyet sürecinde ilgililer tarafından, konu ile ilgili müktesebatın takip, tetkik ve tetebbuatı kaçınılmaz olacaktır. Sözlüğün gözden geçirilmiş üçüncü baskısı bu alandaki hazırlığa katkı sağlaması bakımından faydalı olacağı düşüncesiyle hazırlanmıştır. Sözlüğün ilk baskısı için yazılan önsözde de vurgulandığı üzere, karapara aklama gibi hukuktan ödeme sistemlerine, finansal konulardan uluslararası düzenlemelere kadar çok geniş branş ve disiplinler sahası ile irtibatı bulunan bir konuda tematik bir sınır çizmek ve bu alanın kavram ve terimlerini, hiçbir unsurunu dışarıda bırakmayacak şekilde tespit etmek çok iddialı bir yaklaşım olacaktır. Bu itibarla bu yeni baskının muhtevası da bu tespit minvalinde değerlendirilmelidir.

Önceki baskılarda olduğu üzere bu çalışmada da ülke mevzuat ve uygulamalarına münhasır düzenlemelerden ziyade uluslararası düzenleme ve standartların kaynak olarak dikkate alınmasına gayret edilmiştir. Çalışmada, önemine binaen bazı terim ve kavramların sadece Türkçe karşılığının verilmesi veya tanımlanması ile iktifa edilmemiş, mümkün olduğu ölçüde bunların daha mufassal ve muvazzah olmasına çaba sarfedilmiştir. Ankara Mart 2016

İkinci Baskıya Önsöz

İngilizce karapara terim ve kavramlarını Türkçe olarak açıklayan “Açıklamalı İngilizce – Türkçe Karapara Terimleri ve Kavramları Sözlüğü”nün Eylül 2001 yılında Bankalar Birliği yayını olarak yayınlanmasını takip eden 4 yıl içinde suç gelirleri ile mücadele kapsamında dünyada önemli gelişmeler olmuştur. Bu gelişmeleri;

A- Terörizmin finansmanı olgusunun dünya gündeminde önemli bir yer işgal etmesi ve bu olgunun karapara kavramı ile birlikte ele alınır olması,

B- Karapara aklama ile mücadelede yer alan uluslararası kuruluşların, girişimlerin ve mali istihbarat birimlerinin sayı, fonksiyon ve etkinlik itibarıyla giderek artan bir önem kazanması,

C- Fon transferleri, bankacılık, sigortacılık, sermaye piyasası işlemleri ile finans kesimini doğrudan veya dolaylı olarak ilgilendiren diğer alanlardaki teknik, yöntem ve sistemlerin aklama faaliyetlerine de hizmet edebilecek bir risk potansiyeli içermesi,

Olarak üç ana grupta toplayabiliriz.

Bu gelişmelerle ilgili konuların ele alınması, tartışılması, genel kabul görmesi, kurumsallaşması ve ilgili çevrelerle birlikte geniş kitlelere duyurulması, her aşamada detaylı çalışmaların yapılmasını gerektirmiştir. Bu sayede yapılan çalışmalar, ele alınan konularla ilgili terim ve kavramların artmasına, muhteva kazanmasına ve dolayısıyla bu alandaki terminolojinin zenginleşmesine yol açmıştır.

Bu itibarla söz konusu çalışmaların katkısıyla terminolojiye kazandırılan yeni kavram ve terimlerle birlikte mevcut terim ve kavramların da daha açıklayıcı bir şekilde aktarılması gerektiği hususu dikkate alınarak “Açıklamalı İngilizce-Türkçe Karapara Terimleri ve Kavramları Sözlüğü”nün “genişletilmiş” olarak yayınlanması bir ihtiyaç olarak görülmüştür.

Genişletilmiş ikinci baskıda, girişimler, kuruluşlar, uluslararası hukuk araçları (sözleşmeler, anlaşmalar, direktifler ve tavsiyeler) ile ilgili bilgiler geniş tutulmuş, birden fazla anlam içeren bazı kavramlar numaralandırılarak ayrı ayrı açıklanmıştır. Ayrıca bu yeni baskıda, karapara gibi teorik kapsamda finansal alanın (bankacılık, sigortacılık, sermaye piyasası, parasal işlemlerle ilgili diğer alanlar vb.) hemen hemen bütün unsurları ile bağlantılı olan bir olguya ait kavram ve terimler verilirken finansal ve hukuki alanın bazı temel kavramlarının da tanıtılmasının gerekli olduğu düşünülmüştür.

İlk baskı için yazılan önsözde de belirtildiği üzere Sözlüğün hazırlanmasındaki temel amaç, karapara (suç gelirleri) ve aklanması ile ilgili konulardaki İngilizce yayınların anlaşılmasına yardımcı olmaktır. Ankara Ağustos 2005.

Birinci Baskıya Önsöz

Genel kabul görmüş bir ifadeyle karapara, yasaların suç saydığı eylemlerin işlenmesi suretiyle elde edilen bütün mal ve gelirleri, karapara aklama ise bu mal ve gelirlerin yasal bir kaynaktan elde edilmiş gibi gösterilmesine yönelik faaliyetleri ifade etmektedir.

Ülke mevzuatlarında farklı yasal düzenlemeler bulunmakla beraber literatürde, uyuşturucu madde, silah, organ-doku ve kültür varlıkları kaçakçılığı faaliyetlerinden elde edilen yasadışı kazançlar ve diğer parasal değerlerle birlikte muhtelif yolsuzluk eylemleri (zimmet, rüşvet, irtikap, vb) dolandırıcılık ve sahtecilik gibi suçlardan elde edilen gayri meşru gelirler de karapara kavramı içerisinde mütalaa edilmektedir.

Karapara ve karapara aklama ile mücadeleye dair kavramlar, ulusal ve uluslararası hukuki ve mali düzenlemelere ve özellikle bilgisayar orijinli yeni ödeme teknolojilerindeki yeniliklere paralel olarak gelişme göstermiş ve bir "jargon" konusu olmasının ötesinde birden fazla akademik alanı ilgilendiren geniş bir terminoloji yelpazesi içerisinde takip edilir hale gelmiştir.

Söz konusu kavramlar, öncül suç ve suçlu konusunu ele alması itibari ile; ceza ve ceza muhakemesi hukuku, hukuk muhakemeleri usulü, kriminoloji ve sosyoloji gibi alanları, suç geliri elde etme ve bu gelirlerin aklanması itibariyle; uluslararası hukuk, idare hukuku, ticaret hukuku, vergi hukuku, kambiyo mevzuatı, sermaye piyasası mevzuatı, bankacılık, muhasebe, finans ve internet destekli modern ödeme teknolojileri gibi konuları ilgilendirmektedir.

Bilindiği üzere terim, kelimenin sözlük manasının dışında ilgili alandaki özel anlamını, kavram ise bu kelimenin dar manadaki ansiklopedik açıklamasını gösterir. Karapara ve karapara aklama gibi literatür çerçevesi kesin olarak çizilemeyen bir sahada terim tespiti yapmak ve kavram indeksi çıkarmak; birisi, diğer akademik alanlara taşması, diğeri de ele alınan alanın tamamının kavranamaması gibi iki temel zorluğu beraberinde getirmektedir. Bu itibarla böyle bir çalışma, diğer disiplinlerde geçen terim ve kavramlarla ister istemez çakışma gösterecek ve eksik kalmasını kaçınılmaz kılacaktır.

Karapara, karapara aklama ve karapara aklama ile mücadele konularında yazılmış İngilizce dokümanların anlaşılmasına kısmen de olsa yardımcı olmak amacıyla hazırlanan ve "Açıklamalı İngilizce-Türkçe Karapara Aklama Terim ve Kavramları Sözlüğü" adı verilen bu çalışmada; karapara, karapara aklama, yolsuzluk ve bunlarla mücadele konusunda tespit edilebilen hukuki ve teknik terim, kavram ve girişimler açıklanmaya çalışılmış ve ülkelerin ulusal mevzuatlarında yer alan özel isim ve kurumlardan ziyade mümkün olduğu ölçüde uluslararası metinlerde geçen standart ifadelere ağırlık verilmeye gayret gösterilmiştir. Ankara Eylül 2001

BAZI KISALTMALAR

- ABD** : Amerika Birleşik Devletleri
AB : Avrupa Birliği
AK : Avrupa Konseyi
AML/CFT : Anti Money Laundering and Counter Terrorist Financing
BM : Birleşmiş Milletler
BMGK : Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi.
FATF : Financial Action Task Force
IMF : International Monetary Fund
OECD : Organization for Economic Co-operation and Development
UN : United Nations
UNSC : United Nations Security Council
UNSCRs : United Nations Security Council Resolutions

A

Abetting (in money laundering offence) Karapara aklama suçunun işlenmesinin teşvik edilmesi.

Abnormal Increase in the Bank Accounts Gerçek veya tüzel kişilerin banka hesaplarında normal olmayan biçimde gelişen ve şüpheli bir işlem tipi olarak kabul edilen dikkat çekici artışlar.

Abolition Ortaklık faaliyetlerinin, sözleşme şartlarına bağlı olarak veya kanunlarda belirtilen şartlardan birinin gerçekleşmesi halinde sona erdirilmesi.

Absconding Saniğin kaçması veya saklanması.

Absence of Oversight Kurum ve kuruluşlarda, potansiyel karapara aklama veya yolsuzluk eylemlerinin önlenmesine yönelik olarak alınması gereken tedbirlerdeki gözetim zafiyeti.

Absentee Bid Müzayede ortamında bulunmadan, fiyat teklifinin müzayede başlamadan önce iletmesi.

Absolute Auction Bkz. Auction without Reserve.

Absolute Liability Kasıt ile işlenen suçun cezai sorumluluğu.

Absolute Ownership Devir, değiştirme ve denetleme de dahil olmak üzere bir şey üzerinde yararlanma ve elde tutma hakkı.

Abuse 1-Uyuşturucu maddenin bilimsel ve tıbbi amaçlar dışında

yasadışı kullanımı. 2- Kötüye kullanım.

Abusive Form of Trusts Kayyım kurumlarının kuruluş amacı dışında karapara aklama ve terörizmin finansmanı için kullanılması.

Abusive of Authority (or Power) Karar mekanizmasında bulunan kamu görevlilerinin, sahip olduğu kamu gücünü özel çıkar sağlamak için kullanmaları.

Acceptance (and Approval) Tasdikle (ratification) aynı yasal sonucu taşıyan ve buna göre bir ülkenin ilgili anlaşmaya tabi olduğunun kabulü anlamına gelen hukuki araç.

Acceptance for Settlement Sürecin öngördüğü testi geçen ve sistemin kural ve prosedürleri gereğince sonuçlanan mutabakatın kabulü.

Acceptance of Undue Advantage Kamu görevlisinin, görevini yapması veya yapmaktan kaçınması karşılığında yasal olmayan haksız bir menfaati kabul etmesi.

Accepting House Belirli bir komisyon karşılığında kambiyo senetlerini kabul eden finansal kuruluş.

Acceptor Bir senedi imzalayarak vadesinde ödemeyi kabul eden kimse.

Access Sanal ortamda tutulan bilgi veya hesaplara erişim imkanı.

Accession Tasdik gerektirmeyen anlaşmaların veya sözleşmelerin

kabul edildiğine dair bulunan ve tasdikini yasal sonuçlarını taşıyan beyan. "Accession" genelde anlaşmalar yürürlüğe girdikten sonra gerçekleşir.

Accessory Kanun hükümlerinin ihlal edilmesinde suçluya yardım eden kişi.

Accommodation Paper Hatır senedi.

According – to - Rule (Bribery) Kamu görevlilerinin, yapmakla yükümlü oldukları görevlerini yerine getirmeleri karşılığında rüşvet alması.

Account 1- Bir finansal kuruluş nezdinde müşteri adına açılan her türlü hesap 2- Borçlu ve alacaklı kalemler arasındaki işlemlerin kaydı.

Account Offences Mali suçları (karapara aklama, rüşvet verme, zimmete para geçirme veya vergi kaçırma vb.) işlemek, işlenmiş olan bu tür suçları gizlemek veya maskeleyerek için sahte veya yanıltıcı fatura ya da başka bir muhasebe belgesinin düzenlenmesi veya böyle bir ödemenin kayıtlarda başka isim altında gösterilmesi.

Account Payee Ödemeyi yapacak olan bankaya, çek tutarının, sadece çekte adı yazılı olan şahsın hesabına geçirilmesi hususunu belirtmek için çekin üzerine yazılan ilave kelime.

Accountability Karar mekanizmasında bulunan veya bulunanlara yardımcı konumda olan kamu

görevlilerinin, görevleri kapsamında yaptıkları eylemlerinden dolayı her an vermeye hazır bulunmaları gereken hesap verme sorumluluğu.

Accumulation and Maintenance Trust Kurucusunun (Settlor) fürusunun eğitim ve yetiştirilme ihtiyaçlarını karşılamak için kurulan kayyım kurumu.

Accusatorial System Mahkemelerde görüşülmekte olan dava ile ilgili gerçeklerin ortaya çıkarılmasına yönelik olarak savcı ile savunma arasındaki soru-cevap, diyalog ve tartışma biçiminde duruşma yapılmasına imkân veren ve hakim duruşmanın seyrini yönlendirici konumda bulunduğu muhakeme sistemi.

ACH Credit Fonun, göndericinin hesabından alıcının hesabına intikal etmesini sağlayan otomatik takas merkezi işlemi.

ACH Debit Fonun, alıcının hesabından göndericinin hesabına intikal etmesini sağlayan otomatik takas merkezi işlemi.

Achilles'heel Karapara aklama ile mücadelede zayıf noktayı ifade eden deyim. (Deyim, topuğundan vurularak mağlup edilen bir mitoloji kahramanına atfedilen efsaneye dayanır.)

Acquisition (of illicit proceeds) Suç gelirinin (karaparanın) iktisabı, elde edilmesi veya herhangi bir suretle tasarruf edilebilir olunması.

Acting on Behalf of the Customer Finansal kuruluşlarda yapılacak işlemler ile ilgili olarak bir başkasının müşteri adına işlem (para yatırma, para çekme, hesap açma, havale vb.) gerçekleştirmesi.

Active Bribery Kamu görevlisine, görevi ile ilgili olarak bir işi yapması veya yapmaması karşılığında yasadışı olarak haksız herhangi bir menfaatin teklif edilmesi, vaat edilmesi veya verilmesi.

Actual Knowledge Karapara aklama suçunun, herhangi bir ilave tahkikata meydan vermeyecek derecede açık yasa ihlali şeklinde işlendiğinin bilinmesi.

Actuary Sigorta şirketlerinin istatistiklere ve olasılıklara dayanan hesaplarını matematiksel olarak hesaplayan uzman. Aktüer.

ADAM (Arrestee Drug Abuse Monitoring) Kullanılan uyuşturucu madde türleri itibari ile yapılan harcamalar esas alınarak, uyuşturucudan elde edilen gelirlerin "talep yönlü" olarak ekonometrik bazda hesaplanması yöntemlerinden biri.

Addiction Bir psikoaktif maddenin kullanıcıyı sarhoş edecek ölçüde periyodik olarak sürekli kullanımı.

Addressing the Risk Genel olarak aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında karşılaşılabilecek risklerin önlenmesi, azaltılması veya kontrol edilebilmesini sağlayan tedbirlerin uygulanması.

Adjuster Sigorta işleminde kayıpları hesaplamak ve sigorta sahi-

binin haklarını belirlemekle görevli kimse.

Administrative Type FIU Finansal kuruluşlar ve diğer yükümlülerin ilettiği şüpheli işlem bildirimlerini ve normal görülmeyen işlemlere dair ihbarları alan, analiz eden ve gerektiğinde sonuçlarını gereği yapılmak üzere ilgili birimlere (inceleme, soruşturma veya kovuşturma makamlarına) intikal ettiren idari düzeyde örgütlenmiş mali istihbarat birimi.

Admissibility (of findings) Bulguların delil olarak kabul edilmesi.

Admissible Evidence Yasal olan ve mahkemede davaya uygun olarak kullanılabilen delil.

Adoption Bir anlaşmanın, müzakeresi sonucunda ülke yetkili makamları tarafından kabul edildiğine dair resmi beyan.

Adulteration Bir madeni, başka bir madde ile karıştırarak değerini düşürme.

Ad-Valorem Duties and Taxes Değer esasına göre hesaplanan vergi ve harçlar.

Adverse Possession Mülk üzerinde belirli bir süre ile tesis edilen ve bu sürenin dolması ile mülkiyet hakkı kazanılan zilyetlik.

Adverse Trustee İdaresi altındaki mal varlığından yarar sağlayan kayyım kurumu.

Advising Bank Kredi mektubu veren bir bankanın muhabir bankası

olarak bu banka adına kredi şartlarını lehdara bildiren banka.

Affidavit Adli makamlara verilen yeminli ifade.

Affiliate Company Hisse çoğunluğu bir başka şirketin mülkiyetinde olan ve ana şirkete veya aynı holdinge bağlı bulunan şirket.

A-FIU (Bundeskriminalamt) Avusturya Mali İstihbarat Birimi.

Against - to - Rule (Bribery) Kamu görevlilerinin, yasal olarak yapılmaması gereken bir işi yapmaları karşılığında rüşvet alması.

Agent 1) Genel anlamda bir kişi veya kuruluş adına üçüncü kişilerle iş yapma veya mal alıp satma yetkisi bulunan ve bu yetkiyi veren kişi veya kuruluşu temsil eden kişi veya kuruluş. 2) Acentelik sözleşmesi çerçevesinde, faaliyet gösterdikleri alanda sermaye piyasası araçlarına ilişkin alım - satım emirlerinin aracı kuruma iletilmesine ve gerçekleşen emirlerin tasfiyesine aracılık eden gerçek veya tüzel kişi. 3) Para veya değer transferi hizmeti sağlayanın talimatı doğrultusunda, onun adına transfer hizmeti veren her türlü gerçek veya tüzel kişi.

Agiotage Spekülasyon amacıyla döviz, hisse senedi veya tahvil alınması.

Agreement Genellikle ekonomik, kültürel bilimsel ve teknik işbirliği konularında iki devlet arasında imzalanan (ve her zaman tasdiğe tabi olma şartı aranmayabilen)

uluslararası anlaşma. Bu tür anlaşmalar genelde ikili (bilateral) veya sınırlı olarak ikiden fazla (multilateral) olarak düzenlenebilir.

Aiding (in money laundering offence) Karapara aklama suçunu işleyen faile yardım edilmesi.

Aircraft General Declaration Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesine göre düzenlenen ve hava alanına varış ve ayrılışlarda hava taşıtı ekibi, yolculuk ve yolcularla ilgili bilgi veren doküman.

Aleatory Contract Sigortalıları şansa bağlı bir olaydan dolayı zarara karşı koruyan sigorta sözleşmesi.

Algorithm Bilgisayar dilinde bazı tür problemleri çözmek için verilen bir sayılar cümlesine belirli bir sıra izlenerek uygulanan kural. Algoritma.

Altcoin Bitcoin'den farklı algoritma yapısına sahip Bitcoin türevi alternatifif sanal para birimi. Bkz. Bitcoin.

Alteration in Value of Money Milli veya yabancı paraların kıymetinin indirilerek değerinin değiştirilmesi.

Altered Card Üzerine işlenmiş ve kodlanmış orijinal bilginin dolandırıcılık amacıyla değiştirildiği kart.

Alternative Remittance Systems Fiziki nakit hareketi olmaksızın paranın bir yerden dünyanın herhangi bir yerine intikalini sağlayan, genellikle ulusal mali ve idari kontrol sisteminin dışında çalışan havale

yöntemleri. Bkz. Hawala System, Chinese/ Asia Remittance System, Chit System, Chop System.

Amendments 1- Düzeltme ve değişiklikler, 2- Bir anlaşma veya sözleşme hükümlerinde yapılan ve bütün tarafları bağlayan resmi değişiklikler.

AMLA (Anti Money Laundering Authority) Karapara Aklama ile Mücadele Birimi. Barbados Mali İstihbarat Birimi.

AMLC (Anti Money Laundering Council) Karapara Aklamayı Önleme Konseyi. Filipinler Mali İstihbarat Birimi.

AMLDD (Anti Money Laundering Department) Karapara Aklamaya Mücadele Dairesi. Hırvatistan Mali İstihbarat Birimi.

AMLO (Anti-Money Laundering Office) Karapara Aklamaya Mücadele Dairesi. Tayland Mali İstihbarat Birimi.

AMLSCU (Anti-Money Laundering and Suspicious Cases Unit) Karapara aklama ve Şüpheli Durumlarla Mücadele Birimi. Birleşik Arap Emirlikleri Mali İstihbarat Birimi.

AMLU (Anti-Money Laundering Unit) Karapara Aklama ile Mücadele Birimi. Bahreyn Mali İstihbarat Birimi.

Analysis 1- Karapara aklama ve terörün finansmanı ile ilgili risk değerlendirme sürecinin "analiz" aşaması. Belirlenen risklerin ma-

hiyetini, kaynaklarını, gerçekleştirme ihtimalini ve doğuracağı sonuçları bütüncül bir yaklaşımla kavramayı içeren bu aşamada, her bir riskin boyut ve ciddiyeti tespit edilir ve aklama ve terörün finansmanının faktörel nedenleri bulunmaya çalışılır. 2- Toplanan verilerin istatistik ve analitik yöntemlerle işlenmesi suretiyle nitelikli mali istihbarat elde etmeye yönelik çalışmalar. Bu kapsamdaki analiz; stratejik analiz, taktik analiz ve operasyonel analiz olarak sınıflandırılabilir. Bkz. 1- Risk Assessment, 2- Operational Analysis, Strategic Analysis, Tactic Analysis.

Annual Prim Sigorta poliçelerinde bir yıllık kapsam karşılığında ödenen prim.

Annuity Bir yatırımdan elde edilen sabit yıllık gelir.

Anonymiser Bitcoin işlemlerinin kaynağının belirsiz ve kapalı olmasını sağlayan araçlar.

Anonymising Tool Bkz. Anonymiser

Anonymity Finansal veya finansal olmayan kuruluşlarda müşteriler ve işleme taraf olanların kimliğinin bilinmemesi.

Anonymous Accounts Sırdaş (mudinin kimliği tespit edilmeksizin açılan) hesaplar.

Anti Money Laundering and Counter Terrorist Financing (AML/CFT) Karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadele veya karapara aklama ve terörün finans-

manını önleme sistemi. AML/CFT kapsamındaki tedbirler; a) yasal, b) finansal, c) operasyonel, d) uluslararası ilişkiler bağlamında sınıflandırılabilir. Yasal alandaki bu tedbirler; aklama ve terörün finansmanının suç sayılması, dondurma ve elkoyma gibi geçici tedbirler ile müsadere uygulamasını, finansal alandaki tedbirler; yükümlülüklerin ve yükümlülerin belirlenmesini, operasyonel alandaki tedbirler; mali istihbarat birimi kurulmasını, inceleme, denetim, soruşturma ve kovuşturma birimlerinin görev ve yetkilerinin düzenlenmesini, uluslararası ilişkiler kapsamındaki tedbirler ise; idari ve adli alanda uluslararası bilgi değişimi ve yardımlaşmayı kapsamaktadır.

Anti Money Laundering Guidance Notes for Insurance Supervisors and Insurance Entities

Uluslararası Sigorta Denetçileri Birliği (IAIS) tarafından Ocak 2002 de yayımlanan Sigorta kuruluşları ve Sigorta Denetçileri için Karapara Aklamayı Önleme Rehberi. Rehber; sigorta sektöründe çalışan kurumların, karapara aklamayı önlemek için çıkarılan yasal düzenlemelere uyumunu, müşterini tanı prensibinin gerektirdiği prosedürlere sahip olmalarını, yasa uygulama birimleri ile işbirliği yapmalarını, karapara aklamaya karşı iç politika, prosedür ve eğitim programları geliştirmelerini öngören temel prensiplere yer vermiştir.

Anti Money Laundering Principles for Correspondent Banking

Wolfsberg Group'un Kasım 2002 de yayınladığı "Muhabir Bankacılık için Karapara Aklamayı Önleme

Prensipleri". Prensipler; uluslararası bankaların "shell" bankalarla ilişkisine girmemesini ve muhabir bankacılık ilişkisinde bankaların risk esasına dayalı yaklaşımı benimsemelerini öngörmektedir. Bkz. Wolfsberg Group, Shell Banking Measures.

Anti Money Laundering Principles for Private Banking

Wolfsberg Group'un Mayıs 2002 de yayınladığı "Özel Bankacılık için Karapara Aklama ile Mücadele Prensipleri". Prensipler 11 konuyu ihtiva etmektedir. Bunlar: 1-Müşteri kabulü, 2-Müşteri kabulünde özel dikkat, 3-Dosyaların güncellenmesi, 4- Şüpheli işlem uygulamaları, 5-İzleme, 6-Kontrol sorumluluğu, 7-Eğitim, yetiştirme, 8-Bilgilendirme, 9-Kayıt tutma, 10- İstisnai durumlar, 11- Karapara aklamayı önleme sistemi kurulması.

APG (Asia Pacific Group) Şubat 1997 de Bangkok da yapılan

4. Asya Pasifik Karapara Aklama Sempozyumunda alınan karar gereğince karapara aklamaya karşı bölgesel mücadele amacıyla kurulan Asya Pasifik Grubu. FATF Benzeri Bölgesel Kuruluş (FSRB) kategorisindeki Grup, FATF'ın Kırk Tavsiyesindeki tedbirleri benimsemiş ve daha sonra faaliyet kapsamına terörizmin finansmanı ile mücadeleyi de dahil etmiştir. Sekreteryası Sydney'de (Avustralya) bulunan ve 2006 yılında FATF'ın imtiyazlı üyesi olan APG nin üyesi olan ülkeler şunlardır: ABD, Afganistan, Avustralya, Bangladeş, Bhutan, Brunei Darussalam, Burma, Kamboçya, Kanada, Çin, Cook Adaları, Fiji, Hong Kong,

Hindistan, Endonezya, G. Kore, Japonya, Laos, Macau, Malezya, Maldivler, Marshall Adaları, Moğolistan, Nauru, Nepal, Yeni Zelanda, Nieu, Pakistan, Palau, Papua Yeni Gine, Filipinler, Samoa, Singapur, Solomon Adaları, Sri Lanka, Tayland, Tayvan, Timor Teste, Tonga, Vanuatu. Bkz. Associate Members, FATF Style Regional Bodies

Application Paper on Combating Money Laundering and Terrorist Financing Uluslararası Sigorta Denetçileri Birliği tarafından Ekim 2013 de yayımlanan Karapara Aklama ve Terörün Finansmanı ile Mücadele Uygulama Belgesi. Belgede; Risk bazlı yaklaşım, risk değerlendirmesi, müşterinin tanınması, yüksek risk taşıyan ilişkiler, şüpheli işlemlerin bildirilmesi, kayıt tutulması ve konuyla ilgili diğer hususlar açıklanmıştır.

APML (Administration for the Prevention of Money Laundering and Terrorism Financing) Karapara Aklama ve Terörizmin Finansmanını Önleme İdaresi. Montenegro Mali İstihbarat Birimi.

Apologetic Coğrafi olarak ayrı ve ekonomik yönden diğerlerine göre gelişmiş özellikte olan ve banka ve vergi gizliliği sağlayan bir "off-shore" merkez tipi.

Applicant Country Diğer ülkeden adli veya idari kapsamda yardım talep eden ülke.

Apportionment Aynı konudaki birden fazla sigortayı kapsayan durumda kayıpların sigortacılar arasında nispi olarak bölüşümü.

Appropriate Account Yöneticilerinin hem sermayedar hem de aracı olarak hareket ettikleri ve kendi adlarına menkul kıymet satın alarak piyasa fiyatı üzerinden devrettikleri fon hesabı.

Approval Response Yetki talebi içeren bir işleme müteakiben verilen olumlu cevap.

Aproprate Authorities Akreditasyon kurumları ve öz düzenleyici kuruluşlar da dahil olmak üzere aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında yer alan yetkili makamlar. Bkz. Self Regulatory Body.

Arbitrage Fiyat farklarından yararlanmak amacıyla para, kıymetli maden, tahvil ve hisse senedi alıp satma işlemi.

ARGO AB içinde sığınma, vize, göçmen ve sınır konularında idari işbirliğini amaçlayan bir eylem programı.

Artificial Market Bir veya birden fazla seanslar boyunca herhangi bir menkul kıymet için, önceki alım emrine göre daha yüksek fiyatlarda alım emri veya daha düşük fiyatlarda satım emri verilerek ve söz konusu menkul kıymetin gerçek piyasa değerini yansıtmayacak şekilde fiyat teşekkül ettirilerek oluşturulan suni piyasa.

Artificial Price Bkz. Artificial Market.

As is Satılan malın herhangi bir garantisinin olmaması.

Asia Remittance System Bkz. Chinese/Asia Remittance System.

Assessment 1- Yapılan bir çalışmanın veya belirli bir amaçla ihdas edilen bir sistemin yeterliliği bakımından derecelendirilmesini ve puanlamasını gösteren ölçme ve değerleme alışması. 2- Karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadelede karşılaşılan veya ortaya çıkan risklerin tespiti çerçevesinde yürütölen ölçme, değerleme ve değerlendirme süreci. Bkz.2- Risk.

Assessor 1- Değerlendirici 2- FATF öлке değerlendirmelerinde görev alan ölçme değerleme uzmanı.

Asset 1- Aktif değer. 2- Kişi veya kurumların mülkiyet veya zilyedinde bulunan ve parasal değerı olan varlıklar.

Asset Protection Trust Kurucunun (settlor) koyduğu mal varlığını, bunda hakları olduğunu iddia edenlere karşı adli ve idari takipten korumak için özellikle bir off-shore merkezinde kurulan kayyım kurumu.

Asset Recovery Yasadışı yollarla elde edilmiş olan fonların; takibi, dondurulması ve el konulmasını mütakiben orijin (mağdur) öлкеye iadesi.

Asset Sharing İki öлке arasında yapılan ikili anlaşmalar gereğince bir öлкеde, ele geçirilene ve müsaderede edilen malın paylaşılmaması.

Asset Stripping Finansal durumu olumsuz olan bir şirketin düşük bedel üzerinden satın alınıp aktiflerinin kalemler itibariyle yüksek kârla satılarak tasfiye edilmesi.

Assignee Kendisine hak ve menfaatlerin temlik senedi ile devredildiği kimse.

Assignment Hak, alacak ve menfaatlerin resmi olarak başkasına devri. Temlik.

Assignor Hak ve menfaatlerini bir temlik senedi ile başkasına devreden kimse.

Assisting (to money Laundering) Karapara aklama fiilinin gerçekleştirilmesine yardım edilmesi.

Associate NPO'lar Uluslararası kâr amacı gütmeyen kuruluşların yurtdışı şubeleri. Bkz. Non Profit Organization (NPO).

Associate Members FATF Genel Kurulundaki kapalı oturuma katılma izni bulunan 9 FATF benzeri kuruluş. Bunlar: 1-Asia/Pacific Group on Money Laundering (APG), 2-Caribbean Financial Action Task Force (CFATF), 3-Eurasian Group on Combating Money Laundering and Financing of Terrorism (EAG), 4-Eastern and Southern Africa Anti-Money Laundering Group (ESAAMLG), 5- Council of Europe Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism (MONEYVAL), 6- Financial Action Task Force on Money Laundering

in South America (GAFISUD), 7-Inter Governmental Action Group against Money Laundering in West Africa (GIABA), 8- Middle East and North Africa Financial Action Task Force (MENAFATF) 9-The Task Force on Money Laundering in Central Africa (GABAC))

Assured Payment System Ödeme talimatına yönelik mutabakatın, üçüncü bir tarafın (bir banka veya takas odasının) geri alınmaz ve şartsız taahhüdü ile tamamlanmasını öngören garantili ödeme sistemi.

Asylum Bir devlet tarafından kendi toprakları üzerinde mültecilere sağlanan sığınma imkanı.

Asymmetric Cryptosystem Çift anahtar sağlayan "algorithm" serileri. Bkz. Algorithm.

Asymmetries in Cooperation Ortak bir konuda işbirliğinde bulunan ve bulunmayan ülke veya kurumların ilgili çalışma ortamında birlikte yer alması.

ATA Carnet Bkz. Carnet.

ATA Convention 1961 de Gümrük İşbirliği Konseyi tarafından kabul edilen, malların geçici kabulü için Ata Carnet hakkındaki Gümrük Sözleşmesi. Bkz. Carnet.

ATM (Automated Teller Machine) Finansal kuruluşların müştemilatında veya başka yerde de bulunabilen, müşterilerin para yatırıp çekebilmesini ve havale yapabilmesini sağlayan, bilgisayar kontrollü olan ve bankanın merkezi

bilgisayarına bağlı bulunan terminal.

ATM Card Para yatırmak, nakit çekmek, hesaptan transfer yapmak ve benzeri fonksiyonları yerine getirmek için bir ATM de kullanılan kart. Bkz. ATM.

Auction Potansiyel alıcılarla satıcıların bir araya gelerek, teklif edilen en yüksek fiyat üzerinden mal satışı yapılmasını sağlayan yöntem.

Auction with Reserve Satıcının teklifleri kabul etme veya reddetme hakkının olduğu açık artırma usulü.

Auction without Reserve Açık artırmada malın verilen en yüksek teklif üzerinden satılması.

Auctioneer Açık artırma ile mal satılmasına aracılık eden ve yardımcı olan ruhsatlı mezatçı.

Audit Bir kurumun belirli bir dönem için hesaplarının ve mali durumunun gerçek ve doğru olarak gösterilip gösterilmediğini kontrol etmek için yapılan denetim.

Audit Function Finansal kuruluşların karapara aklama ve terörün finansmanın önlenmesi kapsamında geliştirdikleri programların denetimi.

Audit Trail Bir sistemde vuku bulan veya varit olan olayların sıralı kaydı.

Auditability Bir sistemin yapısı, fonksiyonu ve kontrol mekanizması

konusunda yeterli bilgi elde etme ve sistemde “kim”, “ne”, “nasıl” ve “ne zaman” sorularına sağlıklı cevap alabilme özelliği.

Audital Trail Bir sistemde gerçekleşen olayların bir sıra dahilindeki kayıtları.

AUSTRAC (Australian Transaction Report & Analysis Centre) Avustralya İşlem Bildirim ve Analiz Merkezi. Avustralya Mali İstihbarat Birimi.

Authentication 1-Anlaşma veya sözleşmelerin, taraf bir ülkenin sonradan üzerinde tek taraflı değişiklik yapamayacağı şekilde kesinlik kazanması. 2- İşleme konu mesajın gerçek ve güvenilir olduğuna dair teyit. 3- Sisteme bağlanan katılımcının kimliğini teyit etmek ve işlem sürecindeki mesajın değiştirilmediğine dair onay vermek için kullanılan yöntem.

Authorization POS işlemlerinde kartı veren finansal kuruluşun (bankanın), bilgisayar sistemi vasıtasıyla kartı kullanan kişinin kullanmaya yetkili olup olmadığını, ödemenin karşılığının bulunup bulunmadığını, kartın bloke edilecek kartlara dahil olup olmadığını ve kartın sahte olup olmadığını kontrol ederek teyidini alması.

Authorization Certificate Yetkili kurum tarafından aracı kuruluşlara verilen ve icra edecekleri sermaye piyasası faaliyetini gösteren yetki belgesi.

Authorized Institutions İlgili mevzuat çerçevesinde dövize ilişkin

işlemler yapmasına izin verilen ve kıymetli maden, taş veya eşyalara ilişkin işlemler de yapabilen ve anonim şirket biçiminde kurulan yetkili müesseseler.

Automated Clearing House Birbirine bilgisayar network ağı ile bağlı finansal kuruluşlar arasında gerçekleştirilen ödeme talimatları ile ilgili takas ve hesap kapatma sisteminin gerçekleştirildiği merkez.

Awareness on the Money Laundering Issues Karapara aklama olayları ve karapara aklama ile mücadele konusunda kamu kesiminin bilinçlendirilmesi.

AWF (Analytical Work File) Europol'un üye ülkenin tek başına çözemediği bir konuda kişisel verileri içeren istihbaratı toplamak, analiz etmek ve iletmek için kullanıldığı analiz çalışma dosyası. Bu kapsamda şüpheli mali işlemler arasındaki uluslararası bağlantıları tespit etmek amacıyla “AWF Sustrans” adıyla bir kayıt sistemi oluşturulmuştur.

B

Back to Back Loan “Off-shore” merkezlerde kurulmuş bulunan finansal kuruluşlara gönderilen karaparanın, açılmış kredi gibi gösterilerek sahibine geri ödenmesi.

Back to Back Transaction Bir finansal ürünün aynı tarihte alınıp satılmasını sağlayan işlem zinciri.

Bad Debts Tahsili mümkün görünmeyen şüpheli alacaklar.

Badge of Fraud Bir işlem veya belgenin sahte veya hileli olduğu izlenimi veren durum.

Bail Tutuklunun, muhakeme edileceği duruşma gününe kadar cezaevinden tahliye edilmesinin veya hapsedilmemesinin karşılığı ve duruşmada hazır bulunmasının teminatı olarak ödenen parasal bedel. Kefalet.

Bailee Belirli bir süre içerisinde muhafaza etmesi ve istenildiğinde geri vermesi kaydıyla kendisine mal veya herhangi bir parasal değeri olan eşya emanet edilen kişi.

Bailor Sahip olduğu mal veya parasal değeri bir başkasına belirli bir süre için emanet olarak veren kişi.

Bancogiro Banka müşterilerinin birbirlerine yaptığı ödemelerde, para intikali söz konusu olmaksızın ilgili hesapların borçlandırılıp alacaklandırılması.

Bank Mevduat toplama, kredi verme ve havale işlemi gerçekleştirme gibi asgari finansal hizmetleri yerine getirmek üzere kurulan finansal kuruluş. Banka.

Bank Identification Number Visa ve Master Card tarafından çıkarılan ve kart veren kurumu (bankayı) belirlemek için kullanılan sayı.

Bank Secrecy Rules Bankaların müşterilerinin hesap durumları hakkında dışarıya bilgi vermelerini engelleyen hükümler veya kurallar.

Bank to Bank Message Elektronik fon transfer işleminde bankalar arası transferi ya da haber nitelikli bilgileri kapsayan mesajlar.

Bank Wire Bankalar arasındaki transfer işleminde kullanılan iletişim sistemi.

Banker Müşterilerinin tevdi ettiği paraları faiz karşılığı mevduat hesabında tutan, bunların üzerinde keşide edilen çeki ödeyen, faiz karşılığı borç para veren ve müşterilerinin talepleri halinde onların nakit ihtiyacı için likidite temin eden kişi. Banker.

Banking Confidentiality Bankalarda yürütülen işlemlerle ilgili olarak işlemin tarafları, türü, ve parasal miktarları hakkında dışarıya bilgi verilmemesi konusundaki banka gizliliği.

Banking Transactions Hesap açma, mevduata para yatırma, mevduattan para çekme, havale işlemi yapma ve kiralık kasa hizmetleri sunma gibi bankacılık işlemleri.

Bankruptcy Şirketin, borçlarını ödeyemez duruma düşmesi nedeniyle faaliyetlerinin sona erdirilmesi. İflas.

Bare Trust Kayyımın (trustee) vakıf malını, yararlanıcının (beneficiary) istifadesine sunmaktan başka bir görevi bulunmayan kayyım kurumu.

Barrister İngiltere Yüksek Mahkemesinde savunma yapma hakkı bulunan hukukçu.

Barter Para veya diğer değişim aracı kullanılmadan eşyaların bir-biri ile değişimi.

Base Price Bir hisse senedinin seans içinde işlem görebileceği üst ve alt fiyat limitlerinin ve fiyat adımlarının belirlenmesine esas teşkil eden baz fiyat.

Basel Committee on Banking Supervisory (BCBS) “Group of Ten” merkez bankası yöneticileri tarafından 1974 yılında kurulan Bankacılık Gözetimi Konusunda Basel Komite. Komite, bankacılık yönetimi, denetimi ve gözetimi ile bankacılık işlemleri konusunda bilgi ve standartlar geliştiren ve rehberlik hizmeti veren bir kurumdur. Basel Komitenin üyeleri şunlardır: Belçika, Kanada, Fransa, Almanya, İtalya, Japonya, Lüksembourg, Hollanda, İspanya, İsveç, İsviçre, İngiltere ve ABD. Basel Komitenin karapara aklama ile ilgili olarak belli başlı yayınları şunlardır: 1-“Bankacılık Sisteminin Suçluların Karapara Aklama Amacıyla Kullanmasının Önlenmesi Bildirisi (Statement of Prevention of Criminal Use of the Banking System for the Purpose of Money Laundering), 2-Bankacılık Temel Prensipleri (Core Principles for Banking), 3-Bankaların Müşterilerini Tanıması (Customer Due Diligence for Banks), 4- Aklama ve Terörün Finansmanı ile ilgili Risk Yönetimi (Sound Management of Risk related Money Laundering and Financing of Terrorism), 5- Hesap Açmaya Yönelik Genel Rehber (General Guide to Account Opening), 6- Terörün Finansmanı ile Mücadele Bağlamında Ülkeler Arasında Finansal

Kayıtların Paylaşımı (Sharing Information Financial Records between Jurisdictions in Connection with the Fight against Terrorist Financing). Komitenin Sekreteryaya hizmetleri “BIS” tarafından yerine getirilmektedir. Bkz. BIS

Basel II Bankacılık Gözetimi konusundaki Basel Komitenin öncülüğünde, bankacılık risk yönetimi yaklaşımlarını formüle etme amacıyla oluşturulan merkez bankaları temsilcilerinin dahil olduğu müzakere platformu. Ocak 2001 de başlayan Basel II müzakereleri üç temel konu üzerinde odaklanmıştır: 1-Risk değerlendirmesi ve kontrol 2- Finansal piyasanın izlenmesi ve varlıkların gözetimi, 3- Finansal sisteme istikrar getirme.

Basel III Bankacılık Gözetimi konusundaki Basel Komite tarafından 2010 yılında kabul edilen; bankacılık sektörünün finansal ve ekonomik streslerden kaynaklanan şokları karşılama kabiliyetini artırmak, risk yönetimini geliştirmek, şeffaflık ve bilgi verme yapısını güçlendirmek amaçlarını taşıyan tedbirler seti.

Basel Principles Bkz. Statement of Prevention of Criminal Use of the Banking System for the Purpose of Money Laundering.

Batch Bir birim olarak veri işleme sürecine girmekle birlikte birden çok işlemi içeren kayıt ve doküman.

Batch Processing Bir grup (takım, küme) halindeki ödeme emri ve/veya menkul kıymetin transfer süreci.

Batch Transfer Aynı finansal kuruluşa gönderilen ferdi transferlerden mürekkep takım (grup/küme) halindeki elektronik transfer.

Bear Market Gelecek hakkında karamsarlığın ve fiyatların düşeceği beklentisinin hakim olduğu ve gelecekte daha düşük fiyattan satın alınabileceği düşüncesi ile hisse senetlerinin satılma eğilimine yöneldiği piyasa.

Bearer Zilyesinde para yerine geçen finansal araçları bulduran kişi. Bkz. Bearer Negotiable Instruments.

Bearer Bond Hamiline yazılı tahvil.

Bearer Negotiable Instruments Seyahat çekleri, devredilebilir özelliikte ve hamiline düzenlenmiş ciro edilebilir formda çek, bono ve posta havalesi gibi para yerine geçen finansal araçlar.

Bearer Shares Hamiline yazılı hisse senetleri.

Bench Warrant Bir şahsın tutuklanması için mahkeme tarafından verilen emir.

Beneficial Owner 1- Bir gerçek veya tüzel kişiyi yada tüzel kişiliği olmayan bir kuruluşu kontrolünde bulduran veya bu kişi ve kuruluşlar üzerinde nüfuz sahibi olan gerçek kişi. 2) Finansal kuruluşlarda lehine işlem yapılan şahıs. Lehdar.

Beneficial Ownership Bir mülkiyet üzerinde değiştirme, devretme

veya ortadan kaldırma yetkisi olmadan sadece yararlanma hakkının bulunması.

Beneficiary 1- Genel olarak bir işlemin nihai yararlanıcısı durumunda olan kişi, 2- Kredi mektubunun söz konusu olduğu işlemlerde kendisine kredi ödenecek olan şahıs, 3- Sigorta poliçesi kapsamına giren durumun meydana gelmesi halinde kendisine ödeme yapılacak gerçek veya tüzel kişi, 4- Trust sözleşmesinde menfaati veya hakkı belirtilen faydalanıcı, 5- Elektronik transfer işleminde, göndericinin talebi üzerine gönderici finansal kuruluş (ordering financial Institution) tarafından faydalanıcı finansal kuruluş (beneficiary finansal institution) iletilen fonun alıcısı olan kişi, 6) Kâr amacı gütmeyen kuruluşlardan, hayır ve insani amaçlı yardım gören kişi.

Beneficiary Financial Institution Gönderici (ordering finansal institution) veya aracı finansal kuruluş (intermediary finansal institution) elektronik transfer yoluyla gönderilen fonu, faydalanıcıya (beneficiary) sağlayan finansal kuruluş. Bkz. Beneficiary, Ordering Financial Institution, Intermediary Financial Institution.

Beneficiary's Bank Bkz. Beneficiary Financial Institutions.

BIS (Bank For International Settlements) Uluslararası parasal ve finansal işbirliğini destekleme kapsamında merkez bankalarına hizmet veren Uluslararası Mutaakat Bankası. 1930 da kurulmuş bulunan, 60 üye ülkenin merkez

bankası ile Avrupa Merkez Bankası tarafından temsil edilen BIS'in faaliyetleri; merkez bankaları ve diğer finansal otoritelerin parasal ve finansal istikrarı sağlama yönündeki faaliyetlerine destek vermesi ve merkez bankalarına finansal faaliyetleri ile ilgili konularda hizmet sunmaları gibi temel fonksiyonlara hasredilmiştir. Merkezi Basel'de (İsviçre) olan BIS, Basel Komite'nin sekreteryalığı görevini yürütmektedir. Bkz. Basel Committee on Banking Supervisory.

Bidders' Ring Müzayedede rekabeti önlemek için bir grup alıcı arasında yapılan gizli anlaşma.

BidPay İnternet aracılığı ile yapılan bir müzayede ödemesi.

Bilateral Netting Mutabakat sürecinde iki taraf arasındaki yükümlülüklerin mahsup edilmesi işlemi. Bkz. Netting, Settlement

Bitcoin Sanal ortamda noktadan noktaya dağıtımlı bir ağ üzerinde çalışan, merkezi yönetim ve onay mekanizması gerektirmeyen, ihdası ve transferi ağ üzerinde kolektif olarak gerçekleşen sanal para birimi.

Bitnapping Bilgisayar programlarının çalınması.

Black Market Piyasada mal kıtlığının fiyatları yükselttiği durumda aşırı ve haksız kar elde etmek maksadıyla fahiş fiyatla satış yapılmasına imkân veren karaborsa piyasası.

Black Account Kayıtlarda genelde "yardım" adı altında yer alan ve nereye ödendiği açıkça gösterilmeyen hesaplar.

Black Market Peso Exchange Güney ve Kuzey Amerika arasında gerçekleştirilen ve yasadışı faaliyetlerden elde edilen gelirlerin komisyon karşılığı simsar vasıtasıyla açılan banka hesaplarından "smurf" yolu ile taşınmasını sağlayan alternatif havale sistemi. Bkz. Smurfing.

Blackmail Para veya herhangi bir çıkar sağlamak amacıyla bir kimseyi çekineceği bir durumun ifşası tehdidiyle korkutma. Şantaj.

Blank Transfer Hisselerin devredileceği kişi ve devir tarihinin belirtilmediği belge ile yapılan devir işlemi.

Bleeding Bir kimseden haksız ve yasadışı yollarla para alınması.

Blind Entry Gerçek bir muamele veya durumu yansıtmayan hileli yevmiye maddesi.

Blind Trust Kayyımın, idaresi altındaki mal varlığı hakkında yararlanıcıya (beneficiary), bilgi vermesine müsaade edilmeyen kayyım kurumu.

Blocked Account Sahibinin üzerindeki tasarruf hakkı (para çekme, transfer etme, havale gönderme, hesabı kapatma gibi) yetkili makam (mahkeme) kararı ile kaldırılan banka hesabı.

Blue Chip İtibari değeri yüksek şirket hissesi.

Blue Print Geleceğe yönelik detaylı eylem planı.

Bogus Company Gerçekte mevcut olmadığı halde piyasaya hisse satarak para toplamaya çalışan sahte şirket.

Bogus Shares Gerçekte mevcut olmayan şirkete ait sahte hisseler.

Boiler Room Operations Çeşitli satış taktikleri ile değeri düşük menkul kıymetlerin uzaktan (telefonla) satılması.

Bona Fide (Latince) Dürüstlikle, iyi niyetle.

Bond Devlet veya anonim şirketlerin uzun vadeyle ve ödünç para temin etmek amacıyla itibari kıymetleri eşit ve ibareleri aynı olmak üzere çıkardıkları borç senedi.

Book Entry System Dokümanların fiziki hareketi olmaksızın alacakların transferine imkan veren bir muhasebe sistemi.

Book Keeping Requirement Mükelleflerin defter tutma yükümlülüğü.

BPI (Bribery Perceiving Index) Uluslararası Şeffaflık Örgütü (Transparency International) tarafından hazırlanan ülke veya şirketleri, iş yaptığı veya faaliyette bulunduğu ülkelerde ödediği veya ödemek zorunda bırakıldığı rüşvet yönündeki kriterlere göre sıralayan Rüşvet Anlayışı İndeksi. Bkz. CPI, Transparency International.

Brass Plate Company İsim ve tabelasından başka fiziki ve kaydi mevcudiyeti bulunmayan şirket.

Breach of Duty Yürütülmekte olan görevin ihlali.

Bribery Rüşvetçilik. Bkz. Active Bribery, Passive Bribery.

Brick and Mortar Exchanger İşlemleri yüz yüze gerçekleştiren işlemci.

Broker 1-Genel olarak başkası adına mal, menkul kıymet ve hizmet alım satımında bulunan, karşılığında çoğu zaman yapılan iş hacmine göre yüzde alan simsar. 2- Sigorta piyasasında tarafları bir araya getirerek sözleşmelerinin akdinden önce gerekli çalışmaları yapan aracı.

Brokerage Fee Aracı kuruluşların, borsada gerçekleştirdikleri işlemler karşılığında menkul kıymetlerin işlem fiyatlarıyla hesaplanan tutar üzerinden müşterilerinden aldıkları komisyon.

Brokerage House Sermaye piyasası faaliyetinde bulunmak üzere yetkili kurum tarafından aracılık yetkisi verilmiş şirket.

Brute Force Attack Bilgisayar network sisteminde giriş kodu bulununcaya kadar her muhtemel anahtarın denendiği şifre çözme yöntemi.

BSEC (Black Sea Economic Cooperation) 25 Haziran 1992 de Arnavutluk, Ermenistan, Azerbaycan Bulgaristan, Gürcistan, Yuna-

nistan, Moldova, Romanya Rusya F., Türkiye ve Ukrayna Hükümet ve Devlet Başkanları tarafından İstanbul'da imzalanan Zirve Bildirisinde (Bosphorous Statement) temelleri atılan ve 5 Haziran 1998 de Yalta'da yapılan Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesinde imzalanarak 1 Mayıs 1999 tarihinde yürürlüğe giren anlaşmayla resmi hüviyet kazanan Karadeniz Ekonomik İşbirliği (KEİ).

Bubble Finansal bakımdan zayıf bir şirketin hisselerinin satın alınarak onları gerçek değerinin üstüne çıkarılması.

Bucket Shop Müşteriler için menkul kıymet alıp satıyor görünerek fiyat manüplasyonu yapılması.

Burden of Proof Kovuşturmaya konu olan gelirin suç faaliyetlerinden kaynaklandığı iddiasına dair ispat yükü. (Genel hukuk kaidesi ispat yükünün iddia edene ait olmasıdır.) Bkz. Reverse Burden of Prof.

Bureau de Change Döviz Büfeleri. Bkz. Authorized Institutions.

Burglary Hırsızlık için kapalı bir mekana (mesken, işyeri, kamu kurumu vb) girilmesi.

Business and Entity Risks Karapara aklamaya mütemayil sektörlerin doğurabileceği riskler. "Off shore centre" kuruluşları, kumarhaneler, oyun salonları, araç kiralama, mücevher alım satımı gibi yüksek miktarda nakdin döndüğü işletmeler bu riskin söz konusu olduğu alanlardır.

Business Relationship Bir kuruluş veya kişilerin diğer kuruluş veya kişilerle olan mesleki, ticari ve iş ilişkisi.

Buy Operation Uyuşturucu veya konusu suç teşkil eden maddenin alıcı kılığındaki gizli görevliler tarafından satın alınması veya pazarlığı esnasında başlatılan suçluları yakalama operasyonu.

Buy-Bust Technique Güvenlik kuvvetlerince takibe alınan uyuşturucu madde satıcısının, kimliği saklı tutulan alıcı kılığındaki gizli görevliye uyuşturucu maddeyi teslimi esnasında (henüz mal bedeli söz konusu satıcıya verilmeden) başlatılan ve satıcının tutuklanması ile sonuçlanan bir "buy operasyon" tekniği. Bkz. Buy Operation.

Buy-Walk Technique Suç örgütünün ele geçirilmesi ile ilgili olarak başlatılan ve operasyonun tamamı bitinceye kadar tutuklama emri tehir edilen bir "buy operasyon" tekniği. Bkz. Buy Operation.

C

Call Money Borçlu ve alacaklı tarafından paranın bir zaman dilimi içerisinde geri ödenmesinin kararlaştırmadığı durumda, otomatik olarak yenilenen borç anlaşması.

Call of More Option Alıcıya önceden tespit edilmiş miktardan daha fazla (iki misli) senet alma hakkı veren opsiyon.

Call Option Yatırımcıya gelecekte kararlaştırılmış bir tarihte önceden belirlenmiş bir fiyatta yatırım aracı satın alma hakkı veren opsiyon.

Camlas Approach Yasadışı faaliyetlerden elde edilen karaparanın ve aklanmış kısmının büyüklüğünü tahmin için geliştirilen mikro ve makro ekonomik temele dayalı olan suç faaliyetleri-karapara akla-ma hesaplama sistemi.

Camouflage Passport Mevcut olmayan bir ülke tarafından çıkarılmış gibi gösterilen sahte pasaport.

Cannabis İşlenerek uyuşturucu madde üretilen kendir, kenevir bitkisi.

Capital Flight Bir ülkenin finansal kurumlarındaki "konvertibl" dövizden oluşan fonların yabancı ülkelere transfer edilmesi.

Card Issuer Alış ve ödeme işleminde kullanılabilen plastik kartları çıkaran finansal kuruluş.

Card Program Manager Banka veya elektronik para kuruluşlarının işbirliği ile ödeme aracı kart modelleri kuran ve çalıştıran kuruluş.

Card Reader Kartlardaki bilgiyi okuyabilen alet.

Card Verification Value İşlem esnasında kart bilgisini geçerli kılmak için kartın manyetik bandına kodlanmış değer.

Cargo Declaration Ticari nakliye araçları tarafından taşınan kargo ile ilgili olarak gümrük idaresine yapılması gerekli olan beyan.

Cargo Manifest Bkz. Cargo Declaration.

CARIN (Camden Asset Recovery Interagency Network) Eylül 2004 de faaliyete geçen, sınır ötesi harekete tabi yasadışı gelirlerin ve mal varlığının tespiti, dondurulması, elkonulması ve geri alınması konusunda çalışan ve AB yasa uygulama ve hukuk uzmanlarından oluşan ağ. Amacı bu konuda ülkeler arası işbirliğini geliştirmek olan ağa 53 ülke ve 9 uluslararası kuruluş üyedir.

Carnet İthalat vergileri için güvenlik olarak ulusal gümrük dokümanlarının yerine kullanılan ve uluslararası geçerlilik garantisi içeren uluslararası gümrük belgesi.

Carnivore "Şüpheli" ifadeleri tespit ederek suçlu takibinde kullanılan bir internet tabanlı izleme sistemi.

Carousel Fraud Vergi yükümlülüğünden kaçmak için ülke dışında bulunan şirketlerle ülkeler arası hırsızca alış ve satış işlemine girişilmek suretiyle gerçekleştirilen fatura sahteciliği.

Carrier Fiili olarak taşıyan veya taşımadan sorumlu olan kişi.

Cart based e Money Parasal değerlerin elektronik para kartları üzerinde saklandığı akıllı kart (smart card) teknolojisi ile çalışan kart tabanlı elektronik para. Bkz. Electronic Money, Stored Value Card, Electronic Purse.

Case Law İçtihat hukuku.

Cash Advance Bir finansal kuruluşun şubesi veya ATM de, kart sahibinin nakit çekmesini mümkün kılan işlem.

Cash Card ATM de veya "cash dispenser" de kullanılan kart.

Cash Concentration Daha etkin nakit yönetimi için ayrı hesaplardan bir merkezi hesaba fon transferi yapılması.

Cash Dealer İşi gereği doğrudan nakit alış veriş ile uğraşan kişi. Bu anlamda mutemet, külçe altın, para havalesi ve seyahat çeki ile uğraşan kişi, sigorta işlemcisi, menkul kıymet piyasasında çalışan simsar, döviz büfesi ve kumarhane işletmecisi birer "cash dealer" konumundadır.

Cash Dispenser Tüketicilerin nakit çekmek için kullanmalarına imkan veren kartları okuyabilen elektrik mekanik araç.

Cash Equivalents Kolaylıkla nakde çevrilebilecek kısa dönem yatırımlar.

Cash Markets Vade uygulanmadan aynı gün valörlü işlemlerin yapıldığı nakit piyasalar.

Cash Transaction Reporting Mevzuat tarafından belirlenen parasal eşik miktarın üzerinde gerçekleştirilen nakit işlemlerin yükümlüler tarafından yetkili makamlara bir form ile bildirilmesi.

Casino Kumarhane.

Caveat Emptor Alıcının satılan malla ilgili kalite ve diğer konu-

lardaki muhtemel riski üzerine alması.

CAYFIN (Financial Reporting Authority) Finansal Bildirim Merkezi. Cayman Adaları Mali İstihbarat Birimi.

CCB (Commercial Crime Bureau) Uluslararası Ticaret Odası (International Chamber Of Commerce) bünyesinde dünya üzerindeki ticari sahtecilikle mücadele etmek için kurulmuş bulunan ve sahtecilik faaliyetlerini, şüpheli ticari sahteciliğe karışanların bildirildiği bilgileri de içeren bir veri tabanında takip eden ve üyelerine danışmanlık hizmeti veren kuruluş.

CCPCJ (Commission on Crime Prevention and Criminal Justice) BM Suç Önleme ve Ceza Adaleti Komisyonu. ECOSOC'un (Ekonomik ve Sosyal Konseyin) yardımcı birimi olarak 1991 de kurulmuştur. 40 üye devletten temsilcisi bulunan Komisyon; organize ve ekonomik suçlar ile karapara aklama dahil ulusal ve uluslararası suçlarla mücadeleyi, ceza hukukunun geliştirilmesini, yerleşik yerlerde suçun önlenmesini ve ceza adaleti sisteminin adil ve etkin olmasının sağlanmasını öncelikli faaliyet konusu olarak belirlemiştir.

CDD Bkz. Customer Due Diligence (CDD) Measures.

Central Counterparty Bir veya daha fazla piyasada işlem gören finansal araçlara ait işlemlerin tarafları arasında alıcıya karşı satıcı, satıcıya karşı da alıcı rolünü üstlenerek tamamlanmasını gerçekleştiren merkezî taraf.

Centralised Virtual Currency Bir yöneticinin (administrator); çıkardığı, kullanım kurallarını belirlediği, merkezi ödeme kayıtlarını tuttuğu ve dolaşımdan çekme yetkisi olduğu sanal para. Bkz. Virtual Currency.

Certificate (Bilgisayar) Tevsik yetkilisini, kullanıcıyı, kullanıcı kamu anahtarını belirleyen dijital imzalı bilgisayar esasına dayalı kayıt.

Certificate of Deposit Bankaların mudiye verdiği mevduat cüzdanı.

Certified Invoice Malların menşesine ilişkin imzalı tasdik bulunan ihracat faturası.

Cession Borçlu tarafından alacaklılara yapılan mülk devri.

Cestui Que Trust (latince) Yararına vakıf tesis edilen kişi.

CETS 198 Bkz. Convention on the Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the Proceeds from Crime and on the Financing of Terrorism

CFATF (Caribbean Financial Action Task Force) Karapara aklama (ve daha sonra terörizmin finansmanı ile) mücadele amacıyla kurulan Karayipler havzasındaki otuz ülkeden müteşekkil bir FATF Benzeri Kuruluş (FSRB) kategorisinde Karayipler Mali Eylem Görev Gücü. Mayıs 1990 Aruba ve Kasım 1992 Jamaica toplantılarının sonucunda kurulan CFATF, 1988 tarihli BM Viyana Sözleşmesi ile FATF Kırk Tavsiyesini benimsediğine dair MOU'yu kabul etmiştir. Kuruluşun

üyeleri olan ülkeler şunlardır: Anguilla, Antigua & Barbuda, Aruba, Bahamas, Barbados, Belize, Bermuda, British Virgin Adaları, Cayman Adaları, Curacao, Dominic, Dominic C., El Salvador, Grenada, Guatemala, Guyana, Haiti, Jamaica, Montserrat, St. Kitts-Nevis, St. Lucia, St Vincent&Grenadines, St Marten, Surinam, Trinidad &Tobago, Turks&Caicos Adaları ve Venezuela. CFATF Şubat 2008 de FATF'ın imtiyazlı üyesi olmuştur. Bkz. Associate Members, FATF Style Regional Bodies

Chaining Transfer değerleri veya transfer sayısını artırmak için verilen talimatları işleme sürecinin zincirleme manipülasyonunda kullanılan bir yöntem.

CHAPS İngiltere bankaları tarafından işletilen elektronik fon transfer sistemi.

Chargeback Kredi kartı veya paypal ile ödemesi yapılan ancak karşılığında alınması gereken mal veya hizmetin hiç veya gereği gibi alınmaması nedeniyle ödenen paranın ilgili kredi kartına iade edilmesi işlemi.

Charitable Lead Trust Bkz. Charitable Remainder Trust.

Charitable Remainder Trust Bir hayır kurumun yararı için kurulan ve bu kurumun yaşamı süresince, tahsis edilen mal varlığından bu kuruma gelir sağlayacak olan kayyım kurumu.

Charitable Trust Sosyal yardım amaçlı (eğitim, sağlık vb) olarak kurulan kurum veya vakıf.

Charter Bir uluslararası kuruluşu ihdas eden bir anlaşma mahiyetinde olan ve daha ziyade formel özellik arzeden oluşumlar için kullanılan uluslararası hukuk aracı.

Chattel Menkul mal.

Chattel Mortgage Borca karşılık gayrimenkul dışındaki menkul malvarlığının teminat olarak gösterildiği ipotek.

Cheat Dolandırıcılık yaparak geçinen, sahtekar.

Checkfree Çekle ödemeyi sağlayan bir ödeme sistemi.

Chemical Precursors Sentetik uyuşturucu maddenin yasadışı imalatında kullanılan maddeler.

Cherry-Picker Geniş hizmet sağlayan alanlardan ziyade en karlı iş alanlarında faaliyet gösteren firma.

CHIP "Newyork Clearing House Association" tarafından işletilen elektronik fon transfer sistemi.

Chinese/ Asia Remittance System Müşteri tarafından ülke dışına havale edilecek paranın; önce havale acentesinin banka hesabına yatırılması, sonra acenteye, paranın gideceği ülkede bulunan şahıs veya kuruma ait bilgilerin sunulması ve onun karşı ülkedeki eş kuruluşu ile iletişim kurarak havale yapan şahsa ödeme yapılması talimatının verilmesi

ile gerçekleştirilen bir alternatif havale sistemi.

Chip Stored Value Cards İçinde mikroçip veya entegre devrenin bulunduğu değer yüklenen kartlar. Bkz. Stored Value Cards.

Chit System İki ayrı ülkedeki kardeş havale servisi arasında ülkenin mali ve idari kontrolü dışında yürütülen ve havalenin, para havale edecek kişinin bir not veya işaret (chit) götürmesi ile gerçekleştirildiği bir alternatif havale sistemi.

Chop System "Hawala" sistemi gibi çalışan alternatif havale sistemi. Bu sistemde; "Broker" (hawaladar) "chop" u (tren bileti veya oyun kartı gibi bir nesneyi) iki parçaya bölerek bir parçasını müşteriye verir diğer parçasını diğer ülkedeki brokere gönderir. Müşteri de elindeki parçayı alıcıya gönderir. Diğer ülkedeki brokerin elindeki parça ile alıcının elindeki parça karşılaştırıldıktan sonra para teslim edilir. Bkz. Hawala System.

CIFIU (Cook Islands Financial Intelligence Unit) Cook Adaları Mali İstihbarat Birimi.

CIS (Customs Information System) 1995 tarihli Gümrük Amaçları için Bilgi Teknolojisinin Kullanılmasına Dair Sözleşme (Convention On The Use Of Information Technology For Customs Purposes) gereğince, mevzuat ihlallerinin önlenmesi, soruşturulması ve tahkikatı konularında bilgi değişiminin sağlanması için üye devletlerin gümrük idareleri arasında ihdas edilen gümrük bilgi sistemi veri tabanı.

Circuit Breakers Hisse senedi ve vadeli endeks piyasalarında, alış ve satış emirlerindeki dengesizlik nedeniyle oluşabilecek aşırı düşüşlerin önlenmesi amacıyla, işlemlerin geçici olarak durdurulması.

Circulation Restricted Stock Üzerinde devir ve satış yasağı bulunan hisse senedi.

Circumstantial Evidence Suçun işlendiğini dolaylı olarak ispatlamaya yarayan deliller.

Citation Sanığın belirlenen günde özel bir suçlamaya cevap vermesi için mahkemede hazır bulunmasını gerektiren mahkeme emri.

Civil Enforcement Investigation İdari soruşturma. Bkz. Investigation.

Civil Forfeiture Suç konusu olan mal üzerinde zapt ve devlet haczini öngören ve uygulaması sanığın mahkûmiyetine bağlı olmayan müsadere türü.

Civil Law Convention on Corruption AK (The Council of Europe) bünyesinde hazırlanan ve 4 Kasım 1999 tarihinde imzaya açılan ve 1 Kasım 2003 tarihinde yürürlüğe giren Yolsuzluğa Karşı Medeni Hukuk Sözleşmesi. Sözleşme taraf devletlerin, yolsuzluk eylemlerinden dolayı mağdur olanlar için gerekli tedbirleri almasını ve mağdurlar için tazminat da dahil olmak üzere hak ve menfaatlerini savunmaları için imkan sağlamalarını öngörmüştür.

Civil Liability İşlenen eylem karşılığında para cezası, ihalelere katılmaktan men veya işyeri kapatma gibi adli yargı yaptırımını dışında idari müeyyide gerektiren hukuki sorumluluk.

Civil Penalty Mevzuat ihlalinde uygulanacak para cezası veya idari ceza.

Civil Proceedings 1- Ceza yargısı dışında, sanıkla veya sanığın karıştığı eylemle ilgili olarak ortaya çıkan hususların ele alındığı yargılama süreci. 2- Hukuk mahkemelerinin özel hukuk alanındaki yargılama usulü.

Claim 1- Sigortalanan mal varlığındaki kayba göre para veya malın ödenmesi yönündeki hak iddiası, 2- Nakliyatta fazladan yapılan ödemenin geri ödenmesi talebi. 3- Alacak hakkı.

Clause Bir hukuki belgede yer alan hüküm veya şart.

Clearance Bkz. Clearing.

Clearance for Home Use İthal mallarının gümrük bölgesinde kalmasını sağlayan gümrük prosedürü.

Clearance of Goods İthalat ve ihracatla ilgili gümrük mevzuatı gereklerinin yerine getirilmesi.

Clearing 1- Sisteme gönderilen transfer talimatlarının aktarımını, talimatların karşılıklı olarak iletilmesini, provizyonun alınmasını ve talimatların mahsubunu sağlayan

takas işlemleri. 2- Mutabakat öncesi ödeme emirleri ve menkul kıymet transfer talimatlarının iletilmesi ve teyit süreci. Bkz. Settlement, Netting

Clearing Room Katılımcıların net borç ve alacak durumunun hesaplanmasını gerçekleştiren takas odası.

Clicks and Mortar Hem sanal (internet) hem de fiziki ortamda çalışan banka.

Client Süreklilik arzeden bir iş ilişkisinde bulunan müşteri. Bkz. Customer.

Close Company Hissedarlarının aynı zamanda yönetim kurulu üyesi olduğu şirket.

Close Link Bir malvarlığı mülkiyetine belli bir nispette pay sahibi olunması veya söz konusu mülkiyetin kontrol edilmesi suretiyle, iki veya daha fazla gerçek ve tüzel kişinin söz konusu mülkiyet üzerindeki bağlantısını gösteren durum.

Closed Virtual Currency Bkz. Non-convertible Virtual Currency.

CND (Commission on Narcotic Drugs) 1946 da kurulan, BM'in uyuşturucu ile ilgili konularda merkez karar organı olan ve ECOSOC'un (Ekonomik ve Sosyal Konsey) fonksiyonel bir birimi statüsünde bulunan BM Uyuşturucu Maddeler Komisyonu.

COAF (Conselho de Controle de Atividades Financeira - Council for Financial Activities Control)

Mali Faaliyetleri Kontrol Konseyi. Brezilya Mali İstihbarat Birimi.

Cocaine Coca yapraklarından elde edilen ve (yasadışı olarak) uyarıcı olarak kullanılan merkezi sinir sistemini uyarıcı, fiziki ve psikolojik bağımlılık yapan uyuşturucu madde.

Coercive Measures Mevzuatla belirlenen düzenleme ve kurallara uyulmaması halinde cezai veya idari müeyyide öngörülen tedbirler.

Cold Storage Bitcoin sisteminin internete bağlanamaması.

Collaborators of Justice (in financial crimes) Yolsuzluk eylemlerini gerçekleştiren veya bu eylemlere karışan ve bu yüzden suç isnad edilen veya mahkûm olan ancak olayın aydınlanması için adli ve idari mercilere yardım sağlayan kişi veya kişiler.

Collateral 1- Borç olarak alınan paranın geri ödenmemesi durumunda verilmesi taahhüt edilen mal. 2-Bir borca karşılık gösterilen teminat. 3- Borsa üyelerinin, borsa işlemleri dolayısı ile müşterilerine ve borsaya verebilecekleri zararlara karşılık olmak üzere borsa tüzel kişiliği adına yatırdıkları meblağ.

Collateral Acceptance Kredi karşılığı olmak üzere bankaya teminat olarak verilen ve bankaca kabul edilen senet.

Collateral Asset Alınan borç geri ödeninceye kadar borç verene रहin bırakılan mal.

Collective Knowledge Çeşitli iş ve meslek gruplarının çalışma biçimleri hakkında bilgi sahibi olmak.

Collusion Üçüncü kişileri aldatmak için iki veya daha fazla kişinin aralarında gizli anlaşma yapması.

Collusive Tendering İhaleye giren firmaların teklif mektuplarını sunmadan önce gizli anlaşmaya varmaları.

Colourable Bir dökümanın asıl olduğunu kabul ettirecek kadar iyi bir şekilde kopyalanması.

Commercial Paper 1-Şirket tarafından çıkarılan ve nominal değerinin altında satılan kısa dönem tahvil. 2- İhraççıların borçlu sıfatı ile düzenleyip ihraç ettikleri emre veya hamiline yazılı kısa vadeli sermaye piyasası aracı niteliğindeki finansman bonoları.

Commingled Pool Yatırım aracı olarak, paranın diğer yatırım araçları ile birlikte bir portföyde tutulması.

Commitment to Public Interest Kamu görevlilerinin, kamu çıkarlarını her zaman şahsi çıkarlarının üzerinde tutması gereken etik standardı.

Commodity Nihai tüketime konu menkul mal.

Commodity Broker Mal piyasalarında alıcı ve satıcıların vekili olarak hareket eden ve hizmeti karşılığı komisyon alan mal simsarı.

Common Stock Şirket ana sözleşmesinde aksine bir hüküm bulunmadığında sahiplerine eşit haklar sağlayan adi hisse senedi.

Company Formation Agent Paravan şirketlerin kurulmasını sağlayan acenteler.

Competent Authorities Karapara Aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında görev ve sorumluluk taşıyan; soruşturma veya kovuşturma birimleri, suç gelirlerine el koymak, dondurmak ve müsadere etmekle görevli birimleri, mali istihbarat birimleri ve denetleme ve izleme birimlerini kapsayan yetkili makamlar.

Compliance Officer Yükümlüler nezdinde yapılmakta olan ve şüpheli olarak değerlendirilen işlemleri, mali istihbarat birimine bildirmekle yükümlü olan ve idari düzeyde belirli bir konumda bulunan uyum görevlisi. Bkz. Suspicious Transactions, Obligated Parties.

Compliance Ratings FATF ülke değerlendirmelerinde uygulanan, her bir FATF Tavsiyesi için ilgili ülkenin tavsiyelere intibak derecesini gösteren ve beş muhtemel durumu içeren uyum dereceleri. Bunlar "uyumlu", "büyük ölçüde uyumlu", "kısmen uyumlu", "uyumsuz" ve "uygulanamaz" şeklinde kategorize edilmiştir. Bkz. Compliant, Largely Compliant, Partially Compliant, Non Compliant, Not Applicable.

Compliant FATF tarafından gerçekleştirilen ülke değerlendirmesinde, ülkenin ilgili FATF tavsiyesine uyumu konusunda bir eksikliğin

olmadığını gösteren “uyumlu” düzeyi.

Composition Alacaklıların çoğunluğunun onayıyla borçlunun borçlarını tasfiye anlaşması. Konkordato.

Computer Break In Yetkisiz giriş kodunu kullanarak veya koruma engelini aşarak haksız olarak bilgisayar veri işletim sistemine sızmak.

Computer Crime Bilgisayar sistemlerinin güvenliğini ve onların veri işletimini hedef alan ve elektronik işlemler aracılığı ile yönlendirilen her türlü yasadışı işlemler.

Computer Espionage Kendisi veya başkaları için haksız bir avantaj elde etmek veya bir başkasına ekonomik zarar vermek niyeti ile yasal hakkı olmadığı halde bir kişi tarafından sınai veya ticari bir sırrın iktisabı, ifşası veya kullanımı.

Computer Related Crimes Kendisi veya bir başkası için yasadışı olarak doğrudan veya dolaylı ekonomik bir kazanç sağlamak amacıyla bir kişi tarafından bilgi işletim sistemine veya bilgisayar veri ve programlarına girip, onları değiştirerek, silerek veya tahrif ederek bir şahsa ekonomik zarar verilmesi.

Computer Sabotage Bir bilgisayar veya telekomünikasyon sisteminin fonksiyonunu engellemek amacıyla program ve verilerin değiştirilmesi, silinmesi veya tahrif edilmesi.

Computer Security Offences Bilgisayar sabotajı, bilgisayar bilgilerine zarar verme, yetkisiz erişim suçları.

Concealing (of illicit proceeds) Suç gelirlerinin, kaynağının, gerçek yapısının, yerinin, hareketinin, sahip ve zilyedinin gizlenmesi.

Concentration Risk Finansal kuruluşların özellikle bankaların aynı iş ve faaliyet konusunda çalışan müşterileri ile olan iş ilişkilerinde özellikle onlara açılacak krediler konusunda bir sınırlandırma kriteri belirlemedikleri takdirde karşılaşılabilecekleri kurumsal risk.

Condominium Başkasına ait olan eşya veya nesne üzerinde sahip olunan hak.

Confidential Information İfşası, ilgili mevzuatlar gereğince yasaklanan gizli bilgi.

Confirmation 1-Katılımcı tarafından işlem detaylarının müşteri veya karşı katılımcıya bildirilmesi yoluyla sürecin işlenmesini ve sonuçlandırılmasını sağlayan teyit mekanizması. 2- Sisteme dahil olan karşı tarafın kimlik ve ticari bilgilerini teyit prosedürü.

Confiscation Bir suç işlendiğinin sabit olması üzerine mahkeme kararı ile suçun işlenmesinde kullanılan veya suçun işlenmesinden kaynaklanan mal varlığının mahkumun elinden sürekli olarak alınmasını sağlayan müsadere işlemi. Müsadere durumunda söz konusu mal varlığının mülkiyeti devlete geçmektedir.

Conflict of Interest Kamu çıkarları ile kamu görevlileri veya kamu ile iş ilişkisinde bulunanların şahsi çıkarlarının çatışması.

Conflicts of Laws Bir işleme uygulanan iki veya daha çok kanun hükümlerinin farklı hukuki sonuçlar doğurması.

Conglomerate Değişik alanlarda faaliyet gösteren şirketlerin birleşmeleri ile oluşan grup.

Consequence Karapara aklama ve terörün finansmanı riskinin ekonomi ve finansal sistemde sebebiyet verdiği zarar veya olumsuz etki. Bkz. Risk.

Consumer Account Ticari amaçtan ziyade gerçek şahısların kullanımını için açılan mevduat hesabı.

Contingent Annuity Yıllık ödemelerinin, bir olayın gerçekleşmesi durumunda başlamasını öngören şartlı hayat sigortası poliçelerine ait yıllık gelir.

Contraband Activities Kaçakçılık faaliyetleri. Bkz. Smuggling.

Contraband Trade Bkz. Smuggling.

Contract of Designation Payee Sigorta tazminatından, belirlenen üçüncü bir kişinin faydalanması öngörülen sigorta anlaşması.

Contributory Negligence İhmal nedeniyle uğranılan zararın tazmini için açılan davada davacının, gerekli önlemleri almaması ve dikkatsiz davranması nedeniyle mey-

dana gelen zarardan kısmen sorumlu olması.

Controlled Delivery Suç faillerinin yakalanması ve delillerin toplanması için ülke sınırlarından geçen veya ülke içinde dağıtılmak üzere harekete tabi tutulan ve yasadışı olarak elde edildiğine dair bulgu veya şüphe bulunan mal ve fonların yetkili makamların bilgisi ve denetimi altında nakilleri.

Controlled Entry Dışarıdan ülkeye getirilerek dağıtılacak kontrollü teslimata konu olan mal veya fonların yetkili makamların bilgisi ve denetimi altında ülkeye girişi.

Controlled Exist Ülke sınırlarını terk etmeden önce ülke içinde bir yerden başka bir yere götürülecek kontrollü teslimata konu mal veya fonların yetkili makamların bilgisi ve denetimi altında ülkeden çıkışı.

Controlled Transit Kontrollü teslimata konu mal veya fonların yetkili makamların bilgisi ve denetimi altında ülkeden geçişi.

Convention Çok sayıda tarafların (devletlerin) katıldığı genelde BM ve AB gibi uluslararası ölçekteki kurumların himayesinde akdedilen uluslararası hukuk metinleri. Genel bir terim olarak, "treaty " ile eş anlamlıdır.

Convention 1961 Uyuşturucunun tıbbi ve bilimsel amaçla kullanımı konusunda üretim, kullanım, dağıtım, ticaret, ihracat ve ithalat ile yasadışı uyuşturucu kaçakçılığı ile ilgili mücadele konusunda düzenlemeler getiren 1961 Uyuşturucu Maddeler Tek Anlaşması.

Convention 1971 Psikotropik maddeler üzerinde uluslararası kontrol sistemi ihdas edilmesini, uyuşturucu maddenin ve sentetik uyuşturucuların kötüye kullanımının engellenmesi konusunda kontrol getirilmesini öngören BM. Psikotrop Maddeler Sözleşmesi.

Convention Against the Taking of Hostages BM Genel Kurulu tarafından 17 Aralık 1979 tarihinde kabul edilen Rehin Almalara Karşı Uluslararası Sözleşme. Sözleşme, rehin almanın suç olarak kabul edilmesini, ülkeler arasında bilgi değişimini ve suçluları iade prosedürünü işletmeyi öngörmektedir.

Convention for the Suppression of Terrorist Bombings BM Genel Kurulu tarafından 15 Aralık 1997 de kabul edilen Terörist Bombalamaların Önlenmesi Sözleşmesi. Sözleşme, taraf devletlerin teröristlere sığınma hakkı vermemesi, bunları cezalandırması veya iade etmesini öngörmektedir.

Convention for the Suppression of Unlawful Acts against the Safety of Civil Aviation 23 Eylül 1971 tarihinde Montreal'de imzalanan Sivil Havacılık Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Sözleşmesi. Sözleşme, taraf devletlerin uçak kaçırıcıları cezalandırmasını, suçluları iade etmesini veya adli kovuşturmaya tabi tutmasını öngörmektedir.

Convention for the Suppression of Unlawful Acts against the Safety of Maritime Navigation 10 Mart 1988 de Roma'da imzalanan Denizcilik Seferyollarının Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin

Önlenmesi Sözleşmesi. Sözleşme, taraf devletlerin gemilere karşı yasadışı eylemde bulunanları iade etmesi veya yargılanmasını öngörmektedir.

Convention for the Suppression of Unlawful Seizure of Aircraft

16 Aralık 1970 tarihinde Hague'de imzalanan Uçakların Yasadışı Ele Geçirilmesinin Önlenmesi Sözleşmesi. Sözleşme, taraf devletlerin uçak kaçırıcıları cezalandırmasını, suçluları iade etmesini veya adli kovuşturmaya tabi tutmasını öngörmektedir.

Convention on Combating Bribery of Foreign Public Officials in International Business Transactions

OECD tarafından 17 Aralık 1997 tarihinde kabul edilen ve 15 Şubat 1999 tarihinde yürürlüğe giren Uluslararası Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Verilen Rüşvetin Önlenmesine Dair Sözleşme. Sözleşme, devletlerin yabancı kamu görevlilerine rüşvet verilmesini suç haline getirmesini öngörmektedir.

Convention on Cybercrime

23 Kasım 2001 tarihinde imzaya açılan ve 1 Temmuz 2004 tarihinde yürürlüğe giren AK Siber Suçlar Sözleşmesi. İnternet ve diğer bilgisayar ağı yolu ile işlenen suçlar hakkındaki ilk uluslararası hukuk metni olan Sözleşme, uygun yasal mevzuatın kabul edilmesi ve uluslararası işbirliğinin sağlanmasıyla "copy right" ihlali, bilgisayar bağlantılı dolandırıcılık, çocuk pornografisi gibi siber suçlara karşı toplumu korumayı amaçlamaktadır.

Convention on Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the Proceeds from Crime Bkz. Strasbourg Convention.

Convention on Offences and Certain Other Acts Committed on Board Aircraft 14 Eylül 1963 tarihinde Tokyo'da imzalanan Uçaklarda Saldırı ve Diğer Eylemler Hakkında Sözleşme. Sözleşme, uçak pilotları ve ekibine uçakta suç işleyenlere veya suç işlemeye teşebbüs edenlere karşı gerekli tedbirleri alma yetkisi vermekte ve taraf devletlerin suçluları gözaltına almalarını öngörmektedir.

Convention on the Fight Against Corruption Involving Officials of the European Communities or Officials of Member States of the European Union AB bünyesinde hazırlanan ve 26 Mayıs 1997 tarihinde kabul edilen Avrupa Topluluklarının ve AB'ne Üye Devletlerin Memurlarının Karıştığı Yolsuzluğa Karşı Mücadele Sözleşmesi. Sözleşme; memurların işlediği aktif ve pasif yolsuzluğun (rüşvetin) cezayı gerektiren suç olmasını, kurum yetkililerinin cezai sorumluluğu bulunmasını, suçluların iadesi ve uluslararası işbirliğinin ihdasını öngörmüştür.

Convention on the Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the Proceeds from Crime and on the Financing of Terrorism AK (The Council of Europe) bünyesinde hazırlanan 16 Mayıs 2005 tarihinde imzaya açılan ve 1 Mayıs 2008 de yürürlüğe giren Suç Gelirlerinin Aklanmasının Araştırılması, Zaptı ve Müsaderesi ile Terörizmin Finansmanı hakkında 198 sayılı AK Sözleşmesi.

198 sayılı AK Sözleşmesi; 1990 tarihli 141 sayılı AK Sözleşmesini, terörizmin finansmanı ile mücadele tedbirlerini de içerecek şekilde genişletmiştir. Sözleşme, her taraf devletin; aklama ve terörün finansmanı için kullanılan veya kullanılmak üzere tahsis edilen mal varlığının veya aklama veya terörün finansmanı suçundan elde edilen gelirlerin araştırılması, takibi, tespiti, dondurulması, el konulması ve müsaderesi konusunda gerekli tedbirleri almalarını ve bu alanda en geniş kapsamda uluslararası işbirliğini sağlamalarını öngörmektedir. Sözleşme; tüzel kişilerin sorumluluğu, mali istihbarat birimi kurulması, karapara aklamayı önleme tedbirleri, şüpheli işlemlerin askıya alınması, banka hesapları ve bankacılık işlemleri hakkında bilgi talepleri konularında yeni hükümler getirmiştir. Türkiye Sözleşmeyi 28.03.2007 tarihinde imzalamış, 29.01.2016 tarihinde onaylamıştır.

Convention on the Marking of Plastic Explosives for the Purpose of Detection 1 Mart 1991 de Montreal'de imzalanan Algılama Amacıyla Plastik Patlayıcıların İşaretlenmesi Sözleşmesi. Sözleşme, teşhis edilemeyen ve işaretlenmemiş plastik patlayıcıların kullanımının kontrol altında tutulmasını öngörmektedir.

Convention on the Physical Protection of Nuclear Material 3 Mart 1980 de Viyana'da imzalanan Nükleer Maddelerin Fiziki Korunması Sözleşmesi. Sözleşme, taraf devletlere sınırları içinde nükleer materyalin nakli esnasında gerekli korumayı sağlamaları zorunluluğu getirmiştir.

Convention on the Prevention and Punishment of Crimes against Internationally Protected Persons

BM Genel Kurulu tarafından 14 Aralık 1973 tarihinde kabul edilen Uluslararası Korunan Kişilere Karşı Suçların Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi. Sözleşme, taraf devletlerin devlet görevlileri ve devlet temsilcilerine karşı saldırıların, uygun cezayı mucip suç olarak ihdas edilmesini gerekli kılmıştır.

Convention on the Prevention of Terrorism

AK tarafından hazırlanan Terörizmin Önlenmesine Dair AK Sözleşmesi. 16 Mayıs 2005 tarihinde imzaya açılan Sözleşme, 1 Haziran 2007 de yürürlüğe girmiştir. Sözleşme, üye devletlerin terör suçlarının işlenmesine yol açacak belirli eylemleri suç olarak kabul etmesini, uluslararası işbirliğini, adli yardımlaşmayı ve suçluların iadesi süreçlerini yerine getirmelerini öngörmüştür. Sözleşme ayrıca terör mağdurlarının korunması ve tazminatına dair hükümler de içermektedir. Türkiye, Sözleşmeyi 23.03.2012 tarihinde onaylamıştır.

Conversion Sahibinin izni alınmadan bir mal varlığının satılması veya başkasına devri.

Conversion (of Illicit Proceeds)

Karapara aklama amacıyla suç gelirin başka bir mahiyete dönüştürülerek onun suç geliri olma özelliğinin tespit edilmesinin zorlaştırılması.

Convertible Term Policy

Sigortanın herhangi bir zamanda poliçeyi tam hayat veya sabit dönemli

hayat sigortası poliçesine çevirebileceği düzenleme.

Convertible Virtual Currency

Gerçek para değerine eşit olan ve gerçek para ile mübadele edilebilen sanal para. Bu kapsamdaki sanal paraya bitcoin örnek gösterilebilir. Bkz. Bitcoin.

Conveyance

Mal üzerindeki mülkiyet hakkının bir başka şahsa devri.

Core Functions of FIUs

Mali istihbarat Birimlerinin, şüpheli işlem bildirimlerini alması, analiz etmesi, ilgili birimlere tevzi etmesi ve uluslararası idari ve istihbari bilgi değişiminde bulunması gibi temel fonksiyonları. Bkz. Secondary Functions of FIU.

Core Principles

Bankacılık, sigortacılık ve menkul kıymet piyasaları olmak üzere üç temel finansal sektörle ilgili olarak yayımlanan temel prensipler. Bunlar: 1- Basel Komitenin yayınladığı "Etkin Bankacılık Denetimi için Temel Prensipler" (Core Principles for Effective Banking Supervision) 2- Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonu tarafından yayımlanan "Menkul Kıymet Düzenlemeleri için Amaçlar ve Prensipler" (Objectives and Principles for Securities Regulation), 3- Uluslararası Sigorta Murakabe Birliği tarafından yayımlanan "Sigorta Murakabe Prensipleri" (Insurance Supervisory Principles).

Core Principles for Effective

Banking Supervision

Basel Komitenin 1997 de yayınladığı Etkin Bankacılık Denetimi için Temel

Prensipier. Yayınlanan 25 temel prensibin 15'incisi karapara akla- ma ile ilgilidir. Bu prensibe göre; bankacılık gözetiminde yetkili olan kurumlar; bankaların, "müşterini tanı prensibi" de dahil olmak üze- re finansal sektörde yüksek etik standardı temin eden ve banka- ların suçlular tarafından kötüye kullanılmasını önleyen yeterli ve uygun politika ve prosedürlere sa- hip olmasını ve uygulamasını sağ- lamalıdır.

Core Principles for Systemically Important Payment Systems

CPSS (Committee on Payment and Settlement System) tarafından Ocak 2001 de yayımlanan sistemik olarak önemli ödeme sistemlerinin kurulum ve işletimi için gerekli 10 minimum standart. Bunlar başlık- lar itibariyle özet olarak şöyledir: 1- Ödeme sistemi ilgili ülke mev- zuatına uygun olmalıdır. 2- Prose- dürün işleyişi katılımcılar açısından açık ve anlaşılır olmalıdır. 3- Sis- tem kredi ve likidite risk yönetim- leri için prosedürler belirlemelidir. 4-Sistem gün içinde derhal nihai mutabakatı sağlamalıdır. 5- Çok taraflı netleştirme olan sistemde günlük mutabakat tamamlanabil- melidir. 6-Mutabakatta kullanılan varlıklar merkez bankası nezdinde bir alacak olmalı, diğer varlıklar kredi veya likidite riski taşımamalı- dır. 6- Sistem işletim garantisi ve yüksek seviyede güvenlik sağla- malıdır. 7- Katılımcıların sistemin nasıl işlediği ve sonuçlarının ne olacağı konusunda herhangi bir tereddüdü olmamalıdır. 8- Sistem kullanıcılar için pratik bir ödeme aracı özelliği taşınmalıdır. 9- Sis- tem açık ve objektif çalışmalıdır.

10- Sistemin işleyişi etkin, şeffaf ve hesap vermeye açık olmalıdır.

CORIS (Corruption on Line Re- search and Information System)

Yolsuzluk ile ilgili konularda araş- tırma ve uygulamacılara bilgi sağ- layan veri tabanı.

Corporate Governance Kurumla- rın, yetkilendirme, hesap verme, yönlendirme ve kontrol etme so- rumluluğu kapsamında ekonomik ve sosyal amaçlarla ferdi ve ku- rumsal amaçlar arasındaki denge- yi gözetecek ve kaynaklarını etkin kullanmalarını sağlayacak şekilde ihdas ettiği yönetim stratejisi.

Corporate Personality Sahibi, yö- neticisi veya çalışanlarından baş- ka şirketin, hukuken bağımsız bir kimliği, hakkı, yükümlülüğü ve so- rumluluğunun bulunduğunu göste- ren özellik.

Corporate Vehicles Sermaye ve şahıs şirketlerini, her türlü ortak- lıkları, vakıfları, birlikleri, "trust"ları, uluslararası konsorsiyumları ve tü- zel kişiliği olmayan teşekkülleri içe- ren işbirliği oluşumları.

Correspondent Bank Muhabirlik anlaşması ihdas ettiği bankanın müşterileri için bankacılık hizmeti veren muhabir banka.

Correspondent Banking Muha- bir banka (correspondent bank) tarafından diğer banka için (karşı banka-respondent bank) sağlanan bankacılık hizmetleri.

Correspondent Institution Bkz. Correspondent Bank.

Corresponding Value of Property Aklanan karaparanın ele geçirilememesi halinde zapt veya müsadere edilmesi için dikkate alınması gereken ve söz konusu mal varlığına tekabül eden değer.

Corroborating Evidence Mahkeme olayın aydınlatılmasına doğrudan ışık tutan ve suçun işlendiğini gerçek olgularla ispatlayan kuvvetli delil.

Corruption Yolsuzluk. Gerek kamu gerekse özel sektördeki en alt seviyedeki görevlilerden karar mekanizmasında bulunan üst seviyedeki görevlilere kadar bütün çalışanların konumları dolayısıyla sahip oldukları yetki ve gücü özel çıkarları doğrultusunda kötüye kullanması. Ülke mevzuatlarında farklılık göstermekle birlikte genel olarak; rüşvet, zimmet, ihtilas, irtikâp ve nüfuz ticareti gibi eylemler yolsuzluk suçları kategorisinde ele alınmaktadır.

Corruptive Interface Toplumdaki iş hayatı ile idari - politik yapı arasındaki yolsuzluk ilişkisi.

Council of Europe 1949 yılında kurulan, Merkezi Strasbourg'da (Fransa) bulunan, 46 devletin üye olduğu Avrupa Konseyi (AK). "Suç gelirlerinin Aklanması Aranması, Zaptedilmesi ve Müsadere Edilmesi Hakkında AK Sözleşmesi", "Yolsuzluğa Dair Medeni Hukuk Sözleşmesi" (Civil Law Convention on Corruption), "Yolsuzluğa Dair Ceza Hukuku Sözleşmesi" (Criminal Law Convention on Corruption) AK bünyesinde hazırlanmıştır. Konseye üye olan devletler şunlar-

dır: Almanya, Arnavutluk, Andora, Avusturya, Azerbeycan, Belçika, Bosna Hersek, Bulgaristan, Ermenistan, Hırvatistan, G.Kıbrıs, Çek C., Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Gürcistan, Yunanistan, Macaristan, İzlanda, İrlanda, İtalya, Letonya, Liechtenstein, Litvanya, Lüksemburg, Malta, Moldova, Monako, Hollanda, Norveç, Polonya, Portekiz, Romanya, Rusya F., San Marino, Sırbistan, Karadağ, Slovakya, Slovenya, İspanya, İsveç, İsviçre, Makedonya, Türkiye, Ukrayna, İngiltere.

Council of the European Union Avrupa Birliği Bakanlar Konseyi. (Metinlerde "Bakanlar Konseyi"- "Council of Ministers" veya "Konsey"- "Council" olarak da geçer.) Birliğin ana karar organıdır. Üye devletlerin bakanlarından oluşur ve üye devletlerin hükümetlerinin temsil edildiği AB kurumunu temsil eder. Merkezi Brüksel'de olan Konsey, Avrupa Parlamentosu ile birlikte mevzuat çıkarma fonksiyonuna sahiptir. Konsey, karapara aklama ve terörün finansmanını önleme kapsamında muhtelif Direktifler çıkarmıştır. Bkz. Directive 91/308 EEC, Directive 2001/97, Directive 2005/60, Directive 2015/849

Counter Terrorism Committee Executive Directorate (CTED) 1535 sayılı BMGK Kararı gereğince Terörizmle Mücadele Komitesinin (CTC) çalışmalarına yardım ve 1373 sayılı BMGK Kararının uygulanmasını takip sürecini koordine etmek için kurulan Terörizmle Mücadele Komitesi İcra Direktörlüğü.

Counterfeit Card Çıkarmaya yetkili olmayan bir kurum veya kuruluş tarafından hazırlanan, basılan, kodlanan veya gerçek bir kartın değiştirilmesi ile sahte hale getirilen kart.

Counterfeiting in Currency Milli veya yabancı paraların taklit edilmesi veya görünürde daha yüksek bir kıymeti olduğunu göstermek amacıyla tağyir edilmesi.

Counterparty Credit Risk Bir işlemin karşı taraftaki katılımcısının karşılayamayacağı risk.

Countersign Bir belgenin birden fazla yetkili tarafından imza veya tasdiki.

Counter-Terrorism Implementation Task Force (CTITF) BM bünyesinde 2005 yılında ihdas edilen Terörizmle Mücadele Uygulama Görev Gücü. CTITF'nin faaliyet alanı, BM bünyesinde yürütülen terörizme karşı çalışmaları koordine etmek ve bunların birbirleri ile uyumlu olmasını sağlamaktır. CTITF, çalışmalarını alt çalışma grupları ve ilgili projelerle yürütmektedir.

Country Assistance Strategy Karapara aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele sistemi değerlendirilen ülke için hazırlanan Finansal Sektör Değerlendirme Programındaki (FSAP) ve yapılacak teknik yardım programlarındaki öncelikleri belirlemek için Dünya Bankası ve IMF tarafından, geliştirilen ülke yardım stratejisi. Bkz. FSAP.

Country of Origin (of goods) Gümrük tarifelerinin uygulanması amacıyla belirlenen kriterlere göre, malların üretildiği veya imal edildiği ülke.

Country Risk Borçlunun ülkesindeki politik, ekonomik ve sosyal istikrarsızlık yüzünden işlemin maruz kalacağı finansal risk.

Country and Geographic Risk Factors Müşterinin tanınması konusunda karşılaşılabilen ülke veya coğrafi bölge risk faktörleri. Bu faktörler yüksek risk faktörleri ve düşük risk faktörleri olarak ayrı kategori edilebilir. Bu kapsamdaki yüksek risk faktörlerinin belli başlı olanları şunlardır: a) güvenilir kaynaklar tarafından yetersiz aklama ve terörün finansmanı ile mücadele sistemlerine sahip oldukları tespit edilen ülkeler, b) BM tarafından yaptırım, ambargo veya benzeri tedbirlere tabi tutulan ülkeler, c) Önemli derecede yolsuzluk ya da diğer suç faaliyetlerine sahip oldukları güvenilir kaynaklar tarafından tespit edilen ülkeler. Düşük risk faktörlerinin belli başlı olanları şunlardır: a) güvenilir belge ve kaynaklarca etkin aklama ve terörün finansmanı ile mücadele sistemine sahip oldukları tespit edilen ülkeler, b) güvenilir kaynaklarca, düşük seviyede yolsuzluk veya diğer suç faaliyetlerinin varit olduğu tespit edilen ülkeler.

Coupon Hisse senedi sahiplerinin bazı ortaklık haklarının (kar payı, bedelli/bedelsiz sermaye artırımına katılma hakları) kullanımını teminen hisse senetleri üzerinde bulunan ve sistematik olarak numaralandırılmış kıymetli evrak.

Courier Mal, para, mesaj veya benzer değeri taşıyan kimse.

Covenant Taraflara yükümlülük getiren anlaşma.

Cover Operation Gerçek kimliği gizlenmiş ajanlar vasıtasıyla delillerin elde edilmesi için düzenlenen örtülü operasyon.

Cover Payment Gönderici finansal kuruluştan (ordering financial institution) faydalanıcı finansal kuruluşa (beneficiary financial institution) doğrudan iletilen bir ödeme mesajını, aynı gönderici finansal kuruluştan bir veya daha fazla aracı finansal kuruluş vasıtasıyla faydalanıcı finansal kuruluşa gönderilen ödeme talimatı ile birleştiren elektronik transfer işlemi. "Cover payment", gönderici finansal kuruluş ile faydalanıcı finansal kuruluş arasında ödeme mutabakatının ihdas edilemediği durumda, transferin aracı finansal kuruluşdaki muhabir hesaplar aracılığı gerçekleştirilmesini sağlayan bir fon transfer türüdür.

CPI (Corruption Perceiving Index) Uluslararası Şeffaflık Örgütü tarafından (Transparency International) hazırlatılan denek ve araştırma kriterlerine dayanarak ülkeleri rüşvet alma bakımından sıralamaya tabi tutan Yolsuzluk Anlayışı İndeksi. Bkz. BPI, Transparency International.

Credit Card Bir kredi limiti içerisinde mal ve hizmet satın almak ve nakit çekmek için kullanılan plastik kart. Bkz. Debit Card.

Credit Card Fraudulent Başkasına ait (çalıntı) kredi kartı ile internet aracılığı ile alışveriş yapılması.

Credit Cards Systems Bankaların kredi kartı çıkaran kuruluşlarla (VISA, Eurocard/Mastercard vb) lisans sözleşmesi imzalayarak buldukları ülkelerde ihdas ettikleri kredi kartı ihracı sistemi.

Credit Institution Halktan mevduat ve diğer geri ödenebilir fon kabul eden ve kredi verme işini üstlenen kuruluş.

Credit Union Üyelerine bankacılık hizmetlerinin bir çoğunu sunan banka statüsü dışındaki finansal kuruluş.

Crew's Effects Gümrük beyanına tabi nakliye (uçak) mürettebatına ait günlük kullanım eşyaları.

Crime Prevention Adli yargının yasal müeyyideleri dışında toplumda emniyet ve güvenliğin temin edilmesi ve sürdürülmesini amaçlayan strateji ve girişimler.

Criminal Activities Suç faaliyetleri.

Criminal Depositor Elindeki kâraparayı banka hesabına yatıran suçlu mudi.

Criminal Forfeiture Bkz. Confiscation.

Criminal Law Convention on Corruption AK (The Council of Europe) bünyesinde hazırlanan, 27 Ocak 1999 tarihinde imzaya

açılan ve 1 Temmuz 2002 tarihinde yürürlüğe giren Yolsuzluğa Dair Ceza Hukuku Sözleşmesi. Sözleşme; yolsuzluğun bütün yönlerine karşı detaylı yasal ve cezai tedbirler getirmekte ve bu kapsamda, yerli ve yabancı kamu görevlileri için ve ayrıca özel sektörde aktif ve pasif rüşvetin, nüfuz ticaretinin, karapara aklama ve muhasebe ihlallerinin suç olarak ihdasını öngörmektedir. Bkz. Active Bribery, Passive Bribery.

Criminal Proceedings Sanığa isnat edilen suç faaliyeti ile ilgili delillerin toplanarak iddianamenin hazır hale getirilmesine yönelik adli usuller.

Cross Border Movements Para, para yerine geçen değer veya gümrük vergisine tabi eşyanın ülke gümrük sınırlarından çıkarılması veya ülkeye getirilmesi

Cross Border Movements of Currency Nakdin sınır ötesi harekete tabi tutulması.

Cross Border Transfer Bkz. Cross Border Wire Transfer.

Cross Border Wire Transfer 1-Gönderici finansal kuruluş ile faydalanıcı finansal kuruluşun farklı ülkelerde bulunduğu durumda gerçekleşen sınır ötesi elektronik fon transferi. 2- Transfer sistemine dahil olan finansal kuruluşlardan en az birinin farklı bir ülkede bulunduğu ortamda gerçekleşen elektronik transfer.

Cross Trade Menkul kıymet piyasasında işlemin alıcı ve satıcı tarafının aynı konumda olması.

Crossing System Piyasada tespit edilen belirli bir fiyat üzerinde alım ve satım emirlerini karşı karşıya getiren sistem.

Crowdfunding Çok sayıda kişinin maddi desteği ile bir projeyi veya girişimi finanse etme yöntemi olan kitlesel fonlama. Kitlesel fonlamanın üç tarafı bulunmaktadır: Projeyi sunan veya projenin finanse edilmesini öneren kişi veya kuruluş, projeyi destekleyen kişi veya kuruluş ve bu organizasyonu yöneten kişi veya kuruluş.

Crummey Power Bir kayyım kurumunun (trust) yararlanıcısının (beneficiary) kurumdan her yıl belirli bir miktar para çekme hakkı.

Cryptocurrency Kriptografi ile korunan matematik tabanlı, kullanıcılar arasında doğrudan transfer imkanı bulunan ve merkezi özellikte olmayan sanal para.

Cryptography Elektronik ortamda seyreden bilginin güvenilirliğini sağlamak ve yetkisiz erişimi engellemek için matematik uygulamalardan yararlanılarak geliştirilen disiplin.

CTAG (Counterterrorism Action Group) G-8 ülkeleri tarafından 2003 yılında Evian'da (Fransa) yapılan zirve toplantısında terörizmle mücadele sistemi kurulması ve genişletilmesi için kurulması kararlaştırılan "Terörizme Karşı Eylem Grubu". CTAG; terörizmin finansmanı, sınır kontrolü, yasadışı silah ticareti ve yasa uygulama konularında analiz yapma, öncelikleri belirleme ve eğitim imkânlarını

geliştirme gibi fonksiyonları icra eder. CTAG aynı zamanda BMGK kararlarının uygulanmasında BM Terörizmle Mücadele Komitesine yardımcıdır.

CTC (Counter Terrorism Committee) 1373 sayılı BMGK Kararı uyarınca kurulan BMGK'nin 15 üyesinden oluşan Terörizmle Mücadele Komitesi. Komite 1373 sayılı BMGK kararlarının devletler tarafından uygulanmasını izlemektedir.

CTIF-CFI (Cellule de Traitement des Informations Financières-Cel voor Financiële Informatieverwerking- Financial Information Processing Unit Mali Bilgi İşleme Birimi. Belçika Mali İstihbarat Birimi.

CTR (Cash Transaction Report) Yükümlüler tarafından parasal eşik miktarını geçen işlemlerin yetkili makamlara (mali istihbarat birimlerine) bildirilmesini sağlayan nakit işlem raporu.

Cuba Clause Bir kayyım kurumunun (trust) bir ülkeden diğerine naklini mümkün kılan düzenleme.

Cultural Assets Tarih öncesi ve tarihi devirlere ait bilim, kültür, din ve güzel sanatlarla ilgili yeraltı, yer üstü ve su altında bulunan varlıklar.

Curator Belli bir malın idaresini yürütmek üzere tayin edilen kayyım, yed-i emin. Vasi.

Currency Değişim aracı olarak tedavüldeki banknot ve madeni para.

Currency Smuggling Nakdin ulusal mevzuata aykırı olarak fiziki olarak ülke dışına çıkarılması.

Currency Transaction Reporting Bkz. Cash Transaction Reporting

Current Accounts Mevduat üzerinden faiz tahakkuk etmeyen cari hesaplar.

CUSCAR (Customs Cargo Messages) İçeriğinde taşıyıcı firma tarafından gümrük idaresine gönderilen manifesto bilgileri bulunan ve gümrük idaresi ve taşıyıcı firmalar arasında kullanılan Gümrük Kargo Mesajları.

CUSDEC (Customs Declaration Messages) İçeriğinde gümrük idaresine verilen gümrük beyannamesi bilgileri bulunan ithalatçı/ihracatçı, gümrük komisyoncuları ve gümrük idaresi arasında kullanılan Gümrük Beyannamesi Mesajları.

CUSREP (Customs Report Messages) Her türlü taşıma şekli için detaylı bilgileri içeren, taşıyıcı firma ile gümrük idaresi arasında kullanılan Gümrük Taşıma Raporu Mesajı.

CUSRES (Customs Response Messages) Gümrük idarelerinden mesajlara mukabil olarak verilen Gümrük Cevap Mesajları

Custodian Takas, mutabakat, nakit yönetimi, döviz değişimi gibi hizmetleri sunan ve müşterileri adına menkul kıymetleri muhafaza eden ve yöneten kuruluş. Bu kuruluş genelde bir bankadır. Bkz. Bkz. Depository Institution.

Custodian Trustee Emanetçi görevini yüklenen ve emanet edilen malları sadece saklamakla sorumlu olan yed-i emin.

Custody Bkz. Custodian.

Customer 1-Finansal kuruluşlarda hesap açtıran, bir hesabı çalıştıran veya adına bir hesap açılan ve çalıştırılan gerçek veya tüzel kişi. 2- Muhasebeci, avukat, acenta gibi araçlar tarafından yürütülen işlemin lehdarı konumunda olan kişi. 3-Yükümlüler nezdinde yapılan işlemin muhatabı olan gerçek veya tüzel kişi veya tüzel kişiliği olmayan herhangi bir teşekkül.

Customer Due Diligence (CDD) Measures Karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında yükümlülerin uygulaması gereken "müşterinin tanınması" tedbirleri. FATF standartlarına göre finansal ve finansal olmayan kuruluşlar için getirilen bu tedbirler genel olarak şunlardır: a) müşteriye ait kimlik tespitinin yapılması ve bu müşteriye ait kimlik bilgilerinin güvenilir, belge, veri ya da bilgiler kullanılarak teyit edilmesi, b) gerçek faydalanıcının kimliğinin tespit edilmesi ve kimliğinin teyidi için gerekli tedbirlerin alınması, c) iş ilişkisinin amacı ve gerçek niteliğinin anlaşılması ve mümkün olduğu ölçüde bunlar hakkında bilgi edinilmesi, d) gerçekleştirilmekte olan işlemlerin, müşterilerin mali profilleri ile tutarlı olmasına dikkat edilmesi, e) iş ilişkisi boyunca risk bazlı yaklaşımın esas alınması. Yükümlülerin müşterini tanı tedbirlerini uygulayacağı durumlar

şunlardır: a) İş ilişkisi tesis ederken, b) belirli bir limitin üzerinde işlemler gerçekleştirirken (bu limit FATF Standartlarına göre finansal kuruluşlar için 15.000 ABD Doları/Avro, Mevzuatımıza göre bütün yükümlüler için 20.000 TL olarak belirlenmiştir.) b) sınır ötesi elektronik transferler ve yurtiçi elektronik transferler gerçekleştirirken, c) Karapara aklama veya terörün finansmanı şüphesi olduğunda, d) Daha önce elde edilen müşteri kimlik bilgilerinin doğruluğu veya yeterliliği hakkında şüphe duyulduğunda. (Mevzuatımızda mer'i olan 5549 sayılı Kanuna göre çıkarılan Uyum Yönetmeliği ile Tedbirler Yönetmeliğinin ilgili maddelerinde va'z edilen hususlar kapsamlı tedbirleri içermektedir.)

Customer Due Diligence for Banks Basel Komitenin Ekim 2002 tarihinde yayınladığı Bankalar için Müşterini Tanı" dökümanı. Dokümanda, müşterini tanı prensibinin kapsamlı ve detaylı açıklanması yapılmaktadır.

Customer Identification Finansal kuruluşlar ve diğer yükümlüler tarafından, işlem yapılmadan önce müşterilerinin ve işleme taraf olanların kimliğine ait bilgilerin tespit edilmesi ve kayda geçirilmesi. Bkz. Bkz. Customer Due Diligence (CDD) Measures.

Customer Identification Procedure Kimlik tespitinde kabul edilecek belgelerin neler olduğu, hangi işlemler için nasıl kimlik tespiti yapılacağını gösteren prosedür.

Customer Name Based Custody System Takasbank sisteminde müşteri kodlarıyla takip edilen alt hesapların isme çevrilmesini, her bir yatırımcı için verilecek sicil numarası ile takip edilerek yatırımcının kimlik bilgilerinin tespitinin mümkün hale getirilmesini ve müşterilerin menkul kıymetlerini bloke edebilmesini amaçlayan Müşteri İsmine Saklama sistemi.

Customer Profiles Finansal kuruluşlarla çalışan müşterilerin iş, meslek ve ticari faaliyetlerinin genel kapasite özellikleri.

Customer Risk Factors Müşterinin tanınması kapsamında karşılaşılabilen müşteri risk faktörleri. Bu faktörler yüksek risk faktörleri ve düşük risk faktörleri olarak kategorize edilebilir. Yüksek risk kapsamındaki belli başlı faktörler şunlardır: a) finansal kuruluş ve müşteri arasında önemli ve açıklanamamış coğrafi uzaklık, b) yurtdışında yerleşik müşteriler, c) elinde şahsi malvarlığı tutan tüzel kişiler, d) gerçek faydalanıcı adına hisse çoğunluğuna sahip şirketler, d) nakit yoğun çalışan işletmeler, e) kuruluşu ve yapısı olağandışı ve fazla karmaşık olan şirketler. Düşük müşteri riski kapsamındaki belli başlı faktörler ise şunlardır: a) yükümlülerinin uluslararası standartlara uygun şekilde karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadele yükümlülüklerine tabi olmaları, b) yükümlülüklerin uygulanıyor ve etkin bir şekilde denetleniyor olması, c) borsaya kayıtlı olan ve gerçek faydalanıcı konusunda yeterli şeffaflık sağlayan halka açık şirketle-

rin olması, d) Kamu idareleri ve kuruluşlarının işlemleri.

Customs Clearing Agent Bir başkası adına gümrük mevzuatı gereklerini yerine getirmek üzere çalışan kurum.

Customs Declaration Gümrük idaresine belirli formda verilen gümrük beyanı.

Customs Fraud Gümrük idaresini aldatmaya veya aldatmaya teşebbüs etmeye yönelik olan ve gümrük vergisi kaçırmayı amaçlayan eylem.

Cyberbank İşlemlerini elektronik ortamda yürüten banka.

Cybercash Ödeme işlemine ait bilgilerin alıcı, satıcı ve banka arasında şifrelenerek aktarımını sağlayan kredi kartı esasına dayalı internet tabanlı elektronik para. Bu sistemde dijital ortamda kredi alınması ve internet ortamında alışveriş yapılması mümkün olmaktadır.

Cybercash Wallet Bilgisayara yüklenen özel bir yazılım programı ile çalışan, "ID" gerektiren, yazılım için gerekli kredi kartı bilgileri müşteri cüzdanında kalacak özellikte hazırlanan "sibernakit cüzdan".

Cybercrime Bir bilgisayar sistemi veya network aracılığı ile işlenebilen herhangi bir suç. Bu suç bir bilgisayar sistemi veya network aracılığı ile işlenebileceği gibi onlara karşı da işlenebilir. Bkz. Com-

puter Crime, Computer Related Crime.

Cybercurrency Bkz. Digital Cash.

Cybermoney İnternet gibi telekomünikasyon şebekesi yolu ile transfer edilen elektronik para. Bkz. Cybercash.

Cyronism Özellikle politik atamalarda arkadaşların kayrılması.

D

Daily Settlement. Mutabakat için kabul edilen ödemelerin mutabakat gününde tamamlanması.

Damage Üzerinde menfaat kuru-labilecek herhangi bir şeyin veya hakkında tazminat talebine esas teşkil eden bir olayın vukuu sonucunda oluşan değer kaybı.

Dark Wallet Bitcoin işlemlerinin kaynağını belirsiz hale getirmek için özel olarak dizayn edilen internet tarayıcısı programı.

Data Capture Belirlenen alandaki bilgiyi toplayan, formatlayan ve bilgisayar hafızasında saklayan bilgi işlem süreci.

Data Encryption Transfer edilecek bilginin gizliliğini korumak için düz bir metni, anahtar (key) veya çevirim tekniği kullanarak şifreli hale çevirmek.

Data Mining Bir bilgi depolayan sistem veya setten veri elde etme yöntemi.

Data Processing Endangerment Bilgi işleme sürecine mani olmak veya bilgisayar veya telekomünikasyon sistemine zarar vermek için bilgisayar programı geliştirmek.

Data Processing Fraud Yasadışı olarak ekonomik avantaj elde etme veya başkasına zarar verme kastıyla yanlış veri girerek veya otomatik bilgi sürecine müdahale ederek veri işlemini yanlış yönlendirmek veya bozmak.

Data Security Gizliliğin sağlanması, bilgilere doğru ve güvenlikle ulaşılabilmesi.

Data Transmission İki veri işleme noktası arasında elektronik bilgi değişimi.

DBLKPP (Drejtoria e Bashkerendimit te Luftes Kunder Pastro-mit te Parave – Directorate of Co-ordinating the Fight Against Money Laundering) Karapara Ak-lama ile Mücadele Koordinasyon Müdürlüğü. Arnavutluk Mali İstih-barat Birimi.

Dealer Hem finansal piyasada satıcı olan hem de bu piyasada risk alarak kazanç elde isteyen taraf adına işlemlere giren kişi veya firma.

Debasement of Coinage Madeni para ayarının bozularak değerinin düşürülmesi.

Debit Card Müşteri cari hesabı üzerinden çalışan, taşıyıcısına ait satın alma bedellerini doğrudan

ilgili finansal kurumdaki hesaba yükleyen kart. Bkz. On- line Card System, Off-line Card System.

Decentralised Virtual Currency

Merkezi yönetim özelliğine sahip Merkezi yönetim özelliğine sahip olmayan, dağıtım, açık kaynaklı, noktadan noktaya özellikli ve matematik tabanlı sanal para. Bkz. Bitcoin.

Decision Cooking Bkz. Corruption.

Decision - Maker Gerek kamu gerekse özel sektörde mevzuat ve kuralların tanıdığı kriterler çerçevesinde, ekonomik ve sosyal yönden toplumun bütün kesimlerini etkileyebilecek kararlar alabilen ve alınan kararların uygunluğu yönünde bir üst otoriteye karşı sorumlu olan merciler veya merci sahipleri.

Declarable Assets Kamu görevlilerinin bildirmek mecburiyetinde olduğu mal, mülk ve servetleri.

Declaration Ülkeleri temsil eden tarafların, bağlayıcı yükümlülükler getirmekten ziyade belirli hususların yerine getirilmesinde tavsiye ve temennilerini beyan ettiği uluslararası hukuk aracı.

Declaration Obligation Gümrükte bayana tabi mal ve değerlerin yetkililere beyanı.

Declaration of Assets Kamu görevlilerinin mal bildiriminde bulunması.

Declaration System Belirli bir parasal sınırı aşan nakit parayı yada para yerine geçen kıymetli evrakı

fiziken sınır ötesine nakledenlerin, yetkili makamlara gerçeğe uygun beyanda bulunmalarını zorunlu kılan beyan sistemi.

Deed of Conveyance Mal, mülk veya bir hakkın mülkiyetinin bir kişiden diğerine geçmesini sağlayan temlik senedi.

Deface Madeni ve kağıt paraların yüzünü veya resmini bozmak.

Defalcation Zimmete para geçirme, emanetine tevdi edilen parayı çalma.

Default 1- Mahkeme celbine uymama. 2- Borcun temerrüdü. 3- Fon transferlerinin teknik bir sebepten değil genellikle finansal yetersizlikten dolayı gerçekleştirilememesi. 4-Sanığın gıyabında karar verilmesi 5- Borsada yapılan işlemler sonucunda, taahhütlerin gerektirdiği ödeme veya menkul kıymet teslimatlarının belirlenen süreler içinde yerine getirilememesi, 6- Genel olarak bir yükümlülüğün yerine getirilmemesi.

Defective Requests Bilgi talep edilen ülkeye sunulması gereken yeterli bilgileri içermeyen yardım talepleri.

Deferred Credits Mal ve hizmet tesliminden önce tahsil edilen para.

Deferred Net Settlement System Ödeme teminatının kabulü ile işlemin tamamlanması arasında bir gecikmenin bulunduğu mutabakat sistemi.

Definitive Signature Tasdik, kabul ve onay sürecine tabi olmayan anlaşmaların ilgili devlet yetkilileri tarafından imzalanması ile benimsendiğini gösteren prosedür.

Defunct Company Herhangi bir faaliyeti olmayan ve ticaret sicilinden "faal durumu" silinmiş olan şirket.

Deletion Transfer işleminde, bir tarafın yükümlülüğünü yerine getirememesinden dolayı işlem sürecinden çıkarılması mekanizması.

Deliberate Ignorance Bilerek, suçun işlenmesine mani olacak asgari dikkatin gösterilmemesi.

Delivery versus Delivery İki menkul kıymete ait transfer işleminde, bir menkul kıymetin teslimiyle diğerinin tesliminin gerçekleşmesini sağlayan mutabakat işlemi.

Delivery Versus Payment 1-Finansal varlıkların transfer işleminde ödeme gerçekleştiğinde teslimin yapılmasını sağlayan sistem. 2- Borsa işlemlerinin takasında, tarafların takasa olan borçlarını ödedikleri nispette alacaklarının ödenmesi prensibi.

Demand Side of Corruption İki taraflı rüşvet makasında rüşvetin alınması. Bkz. Passive Bribery.

Demand Side of Estimates Uyuşturucu madde kullanılmasına harcanan paranın tespit edilmesi suretiyle yasadışı uyuşturucu madde ticaretinden elde edilen gelirin hesaplanmasına yönelik talep yönlü ekonometrik model.

Dematerialisation Finansal varlıkları temsil eden dokümanların fiziki olarak seyrinin ortadan kalkması ve değerlerin kaydı olarak gerçekleşmesi.

Denomination Para, tahvil ve hisse senetlerinin, üzerlerinde yazılı değere göre, her birimine verilen isim.

Denying Requests Adli veya idari yardımlaşma konusundaki ülke taleplerinin reddedilmesi.

Dependence Önemli sağlık, psikolojik ve sosyal problemlere yol açmasına rağmen kullanıcısının uyuşturucu maddeyi sürekli olarak kullanmayı sürdürmesi.

Deponent Mahkemede tanık sıfatıyla ifade veren kişi.

Deposit 1-Anlaşma sonuçlandıktan sonra ülkenin; söz konusu anlaşmaya tam olarak katıldığını, tasdik ettiğini ve kabul ettiğini veya bazı maddelerine çekince koyduğunu gösteren yazılı dokümanların, himayesinde anlaşma veya sözleşme hazırlanan kuruluşun Sekreteryasına tevdi etmesi. 2- Bir finansal kuruluşa para yatırılması.

Deposit Account Üzerinden faiz tahakkuk ettirilen vadeli veya ihbarlı mevduat hesabı.

Depository Receipt Yerel bir saklama kuruluşunda depo edilen yabancı menkul kıymetleri temsilen çıkarılan ve bu menkul kıymetlerin verdiği hakları aynen sağlayan,

bunlara özdeş, hamiline yazılı, nominal değeri temsil ettiği yabancı menkul kıymetin para birimi cinsinden ifade edilen sermaye piyasası aracı.

Deposition 1- Hazırlık soruşturmasında sanığın sorguya çekilerek ifadesinin alınması. 2- Bir şahidin mahkemede verdiği yeminli ifadenin yazılı belgesi.

Depository 1- Bir mala kimin malik olacağı konusunda bir anlaşmazlık vukuunda söz konusu malın, anlaşmazlık çözümlüncye kadar zilyetliğine teslim edildiği ve bakım ve korunmasından sorumlu tutulduğu emanetçi. 2- Ana fonksiyonu menkul kıymetleri fiziki veya elektronik ortamda kaydetmek ve bunlarla ilgili kayıtları tutmak olan kurum.

Depository Institution 1-Müşterisi adına menkul kıymetleri saklamaya yetkili kurum ve kuruluşlar. 2- Banka

De-risking Finansal kuruluşların, tabi oldukları yükümlülüklerden ve bu yükümlülüklerin getireceği maliyet ve diğer külfetlerden kaçınmak amacıyla riskli gördükleri müşterilerle iş ilişkisi tesis etmemeleri ve bu kapsamdaki işlemleri yapmalarını. Bu nedenle bu durumun, bazı işlemleri kayıtdışı olan veya yeterli düzenlemelere sahip olmayan sektörlerle yönelmesinden dolayı aklama ve terörün finansmanı riskine yol açması ihtimali bulunmaktadır. Bkz. Financial Exclusion.

Derivative Markets İleriki bir tarihte teslimatı ve nakit uzlaşması

yapılmak üzere herhangi bir mal veya finansal aracın bugünden alım ve satımının yapıldığı piyasalar. Bkz. Forward, Futures, Option, Swap.

Designated Non Financial Business and Professionals Finansal olmayan meslek ve işletmeler. FATF yaklaşımına göre bunlar; kumarhaneler (internet kumarhaneleri dahil), emlakçiler, kıymetli metal ve taş tacirleri, avukatlar, noterler, muhasebeciler, kayyım kurumları ve şirket hizmeti sağlayanları kapsamaktadır.

Designated Offence Categories FATF Tavsiyelerinde esas alınan “belirlenmiş suç kategorileri”. Bunlar; organize suç gruplarına katılma ve şantaj, terörün finansmanı ve terörizm, insan ticareti ve göçmen kaçakçılığı, cinsel sömürü, uyuşturucu ve psikoaktif madde kaçakçılığı, silah kaçakçılığı, çalıntı ve diğer mal kaçakçılığı, yolsuzluk ve rüşvet, dolandırıcılık, kalpazanlık, ürün taklidi ve korsan üretim, çevreye karşı suç işleme, cinayet, ağır yaralama, çocuk kaçırmaya, yasadışı alıkoyma ve rehin alma, soygun ve hırsızlık, kaçakçılık, gasp, sahtecilik, korsanlık, menkul kıymet borsasında içerden öğrenenlerin ticareti ve piyasa manipülasyonu suçlarını içerir.

Designated Person or Entity Bazı BMGK Kararları gereğince finansal yaptırım uygulanması öngörülen ve bu kapsamda isim ve ünvanları listelenen kişi ve kuruluşlar. Bkz. Designation, Designation Criteria

Designation BMGK Kararları gereğince mal varlığının dondurulması ve diğer yaptırımlara tabi tutulmak üzere kişi ve kuruluşların belirlenmesi ve listelenmesi işlemi. Bu konudaki listeleme; 1) 1267 (1999) sayılı BMGK Kararı ve bunun müteakibi 1988 (2011) ve 1989 (2011) sayılı Kararları, 2) 1373 (2001) sayılı BMGK Kararı, 3) 1718 (2006) sayılı BMGK Kararı ve bunun müteakibi Kararlar, 4)1737 (2006) sayılı BMGK Kararı ve bunun müteakibi Kararları, 5) BMGK'nin kitle imha silahlarının finansmanı konusundaki Kararları gereğince yaptırımlara tabi tutulan kişi ya da kuruluşları kapsamaktadır.

Designation Criteria Bazı BMGK Kararları kapsamındaki eylemler dolayısıyla ilgili kişi ve kuruluşların muhtelif yaptırımlara tabi tutulması bakımından yapılan belirleme ve listeleme kriterleri. Listelemeye esas teşkil eden BMGK Kararlarında belirtilen eylemler özet olarak şunlardır ; 1) 1267 (1999) ve 1989 (2011) sayılı BMGK Kararları kapsamında belirtilen eylemlerin finanse edilmesi, planlaması, kolaylaştırılması, hazırlanması, Kararda belirtilen kişi ve kuruluşlara silah ve materyal sağlanması, satılması, transfer edilmesi, eleman temin edilmesi, bu eylemlerin doğrudan ya da dolaylı olarak yönetilmesi veya yönlendirilmesi, 2)1373 (2001) sayılı BMGK Kararı kapsamında belirtilen eylemlerin gerçekleştirilmesi, teşebbüs edilmesi, iştirak edilmesi, kolaylaştırılması, yönetilmesi veya yönlendirilmesi, 3) Kitle imha silahlarının yayılma-

sının önlenmesi konusunda yayımlanan 1718, 1737, 1747, 1803 ve 1929 sayılı BMGK Kararlarında belirtilen eylemlerin gerçekleştirilmesi.

Desk Based Review FATF dördüncü tur ülke değerlendirmesi kapsamında, yerinde ziyaret öncesinde değerlendirmecilerin ülkenin teknik uyum seviyesini gözden geçirmesi. Bu aşamadaki gözden geçirme işlemi; teknik uyuma ait güncellenmiş bilgilere, üçüncü tur karşılıklı değerlendirme raporundan çıkarılan sonuçlara, takip sürecindeki raporlar ile diğer kaynak mahiyetindeki bulgulara dayanarak yapılır.

Devisee Lehine miras bırakılan kişi.

Devisor Vasiyet yaparak bir başkasına miras bırakan kişi.

DFIU (Domestic Financial Intelligence Unit) Marshall Adaları Mali İstihbarat Birimi.

DGAIO/UIF (Dirección General Adjunta de Investigación de Operaciones Unidad de Inteligencia Financiera) İşlemleri Soruşturma Genel Müdürlüğü. Meksika Mali İstihbarat Birimi.

Digital Cash “Digital signature” kullanılarak network (bilgisayar-internet) aracılığı ile gerçekleştirilen işlemlerin elektronik ortamdaki parasal değeri. Bkz. Digital Signature.

Digital Certificate 1-Kimlik ve adresi onaylayan ve dijital çek ve

diğer ödeme araçlarını geçerli kılmak için kullanabilen el yazısı imzanın elektronik eşdeğeri. (Yaygın kullanımı mesaj gönderen kullanıcının kim olduğunu teyide imkân vermesidir.) 2-Güvenlik amacıyla elektronik mesaja şifrelenmiş ek.

Digital Currency Bkz. Digital Cash.

Digital Currency Exchanger Bkz. Digital Currency Provider.

Digital Currency Provider (DCP) Müşterileri için dijital para hesabı tutan ve yöneten ancak doğrudan dijital para ihraç fonksiyonu bulunmayan bir internet tabanlı ödeme hizmeti sağlayıcısı.

Digital Signature Mesajın doğruluğunu temin ve alıcının gönderici tarafından tanınmamasına karşı korumak için ilgili mesaja ekli kriptografik bir yöntemle elde edilen bilgi (veri) dizisi. Bkz. Encryption.

Digital Wallet Kart bilgilerini sisteminde muhafaza eden ve genelde internet üzerinden alışverişlerde kart bilgisi gerektirmeden ödeme yapılmasını sağlayan dijital cüzdan.

Diligence (in suspected money laundering cases) 1- Üçüncü kişilere ait mal ve parasal değerleri, işi gereğince kabul eden, transfer eden ve yatırıma yöneltenlerin, bunların nihai faydalanıcısının (lehdarının) kim olduğunu araştırması, kimliğini tespit etmesi ve karapara aklama olayına karışmış olabileceğinden şüphelendiklerinde yetkili makamlara bildirimde bulun-

ması. 2- Genel olarak yükümlülerin karapara aklamayı önleme hususunda gösterecekleri özel itina ve hassasiyet.

Diligence (on New Technologies)

Finansal kuruluşların, yeni teknolojilerin karapara aklamada araç olarak kullanılmaması yönünde dikkat göstermeleri. Buna göre; finansal kuruluşlar, kimlik bilgilerini gizleyerek karapara aklama tehlikesi doğuran yeni ve gelişmiş teknolojilere karşı özel dikkat göstermeli ve bu teknolojilerin karapara aklama amacıyla kullanılmasını önlemek için gereken tedbirleri almalı, özellikle, yüz yüze gerçekleştirilmeyen iş ilişkileri ve işlemler için risklerin belirlendiği politika ve prosedürlere sahip olmalıdır.

Diligence on Insurance Sigorta kurumlarının suçlular tarafından karapara aklama amacıyla kullanılmalarını önlemek ve sigorta şirketlerinin bu amaçla kullanılmasına yol açacak muhtemel girişimlerle mücadele etmek için gerekli tedbirleri almaları.

Diligence on Legal Persons Tüzel kişilerin karapara aklama amacıyla kullanılmasını önlemek için finansal kuruluşların; tüzel kişilerin sahip ve yöneticilerine ait bilgilere erişmesini sağlayacak ve bunların karapara aklayanlarca istismar edilmesini engelleyecek önlemleri alması.

Directive 91/308 EEC 10 Haziran 1991 tarihinde kabul edilen Mali Sistemin Karapara Aklama Amacıyla Kullanılmasının Önlenmesi hakkında Avrupa Toplulukları

Konseyi Direktifi. Amacı; sermaye akışını ve mali hizmetlerin sunulmasını sınırlamadan mali sistemin karapara aklanmasında bir araç olarak kullanılması engelleyen olan Direktif AB bünyesinde karaparanın önlenmesi kapsamında hazırlanan ilk uluslararası araç olma özelliği taşımaktadır. Direktif, karapara aklamaya mücadele kapsamında üye ülkelerin finansal kuruluşlarının müşterini tanı ilkesi gereğince iş ve işlemlerinde dikkatli olmaları, kimlik tespiti, kayıtların saklanması ve şüpheli işlemler konularında önleyici tedbirler almalarını öngörmüştür.

Directive 2001/97 19 Kasım 2001 tarihinde onaylanan Finansal Sistemin Karapara Aklama Amacıyla Kullanılmasının Önlenmesine Dair 91/308 sayılı Direktifi Değiştiren Avrupa Parlamentosu ve AB Bakanlar Konseyi Direktifi. Direktif, karapara aklama ile mücadele kapsamındaki öncül suçları; uyuşturucu suçları, organize suçlar, yolsuzluk suçları, sahtecilik, üye devletin ceza hukukunda ağır hapse neden olabilecek suçlar olarak genişletmiştir. Direktif ile karapara aklamanın önlenmesine yönelik olarak getirilen yükümlülüklerin, kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlar dışında denetçiler, muhasebeciler, mali müşavirler, noterler, emlakçiler ve kumarhaneler tarafından da yerine getirilmesi öngörülmüştür.

Directive 2005/60 AB Bakanlar Konseyi ve Avrupa Parlamentosu tarafından Mayıs 2005 de kabul edilen Finansal Sistemin Karapara Aklama ve Terörizmin Finansmanı Amacıyla Kullanılmasının

Önlenmesine Dair 2005/60 sayılı Direktif, Direktif; 2002/475/JHA sayılı Konsey Çerçeve Kararında belirlenen suçların, 1988 sayılı BM Viyana Sözleşmesinde belirlenen uyuşturucu suçlarının, dolandırıcılık ve yolsuzluk suçlarının, hürriyeti bağlayıcı ceza üst sınırı bir yıldan fazla veya ceza alt sınırı alt aydan fazla olan suçların öncül suç olarak esas alınmasını öngörmüştür. Direktif, 2015/849 sayılı Bkz. Directive 2015/849

Directive 2015/849 2012 FATF Tavsiyelerinin yayımlanmasından sonra, AB Bakanlar Konseyi ve Avrupa Parlamentosu tarafından 20 Mayıs 2015 tarihinde kabul edilen "Finansal Sistemin Aklama ve Terörün Finansmanı Amacıyla Kullanılmasının Önlenmesine Dair 2015/849 sayılı AB Direktifi." Finansal sistemin aklama ve terörün finansmanı amacıyla kullanılmasının engellemesini amaçlayan Direktif; risk değerlendirmesi, müşterinin tanınması, gerçek faydalanıcı, bildirim yükümlülüğü, veri koruma, kayıtların ve istatistiklerin tutulması, politika ve prosedürlerin belirlenmesi, gözetim ve denetim, mali istihbarat birimleri arasındaki işbirliği ve yaptırımlar konularında yeni düzenlemeler getirmektedir.

Dirty Money Bkz. Proceeds of from Crime.

Discharge Bir sözleşme veya yasal düzenleme ile getirilen yükümlülükten muaf olma durumu.

Disclosure (Declaration) of Assets Kamu görevlilerinin mal bildiriminde bulunma yükümlülüğü.

Disclosure of Information Şüpheli işlem bildiriminde bulunulması. Bkz. Suspicious Transaction.

Disclosure Procedure Finansal kuruluşlar ve diğer yükümlülerin karşılaştıkları şüpheli işlemlere ait; müşteri kimliği, işlemin yapısı, yeri, zamanı, miktarı, seyri ve gerekli diğer hususları içeren bilgilerin yazıldığı formun (Ş.İ.B.) bildirileceği merci (FIU) ile bildirim usul ve zamanını gösteren prosedür.

Disclosure Protection Şüpheli işlem bildiriminde bulunanların idari ve cezai sorumluluktan korunması.

Disclosure System Para yada para yerine geçen finansal araçların fiziksel sınır ötesi naklini gerçekleştiren tüm kişiler için yetkili makamların talebi üzerine gerçeğe uygun açıklamada bulunma yükümlülüğü getiren bildirim sistemi.

Discreet Bazı hukuki, vergisel avantajlar ve gizlilik hükümleri sağlayan ancak sağladığı avantajları dışarıya duyurmayan off-shore merkezi.

Discretionary Powers Rijit kaide ve kurallara bağlı olunmadan belirli sınırlar çerçevesinde kullanılabilen esnek karar alma gücü.

Discretionary Trust Kayyımın (trustee), yönetim ve sorumluluğuna devredilen mal varlığını, yararlanıcıların (beneficiaries) kullanımı için tasarruf etmede muhtar olduğu kayyım kurumu.

Disguising (of illicit proceeds) Yasadışı gelirlerin kaynağının, ger-

çek yapısının, yerinin, hareketinin, sahip veya zilyedinin maskelenerek onların meşru faaliyetlerden elde edilen gelir gibi gösterilmeye çalışılması.

Disproportional Accounts Müşterinin banka hesapları ile iş ve ticari faaliyetleri arasındaki bariz orantısızlık.

Dissuasive Sanction Suçun işlenmesinde caydırıcı olan (ağır ceza, malın zapt ve müsaderesi gibi) müeyyideler.

Distant Contract Satıcı ile müşterinin, fiziken aynı zamanda ve aynı ortamda bulunmaksızın alışverişe konu olan mal veya hizmetin, uzaktan pazarlanmasına yönelik olarak ihdas edilen bir sistem dahilinde ve uzaktan iletişim araçlarının kullanılması suretiyle gerçekleştirdiği mesafeli sözleşmeler.

Distress Warrant Suç eşyasını zaptetme yetkisi.

Divestment of Assets Bir mal üzerindeki tasarruf yetkisinin bir başkasına devri.

Dividend Ortaklıkların dönemde elde ettikleri kârdan mevcut ortakların aldığı kar payı. Temettü.

Document of Title Taşıyıcısına, belgede belirtilen mal üzerinde sahibi gibi tasarruf yetkisi veren belge.

Documentary Verification Procedures Müşteri veya gerçek faydalanıcının kimliğinin geçerli belgeler üzerinden teyit edilmesi prosedürü.

Domestic PEP Ülke içinde görev tevdi edilen veya üstlenen devlet veya hükümet başkanları, milletvekilleri, üst düzey idari, adli veya askeri görevliler, kamu şirketlerinin üst düzey yöneticileri ve siyasi partilerin yöneticileri gibi vasıfları taşıyan yerli nüfuz sahibi kişiler. Bkz. Foreign PEPs

Domestic Transfer Gönderici ve alıcı konumundaki finansal kuruluşların aynı ülkede olduğu elektronik yerel fon transfer işlemi.

Domicile Şahsın devamlı ikametgahının veya bir kuruluşun idare merkezinin bulunduğu yer.

Domiciliary Company Kuruluş gayesi ve faaliyet konusu sınıai veya ticari amaçlı olmayan kurum.

Donee Bağış yapılan kişi veya bağış yapan tarafından söz konusu bağış üzerinde, kendisine tasarrufta bulunma yetkisi verilen kişi.

Donor 1- Bağış yapan (veren) kişi ve kuruluş. 2- İlgilisine tasarruf yetkisi veren kişi.

Double Entry Her borç kaydına karşılık bir alacak kaydı ve her alacak kaydına karşılık bir borç kaydı bulunan muhasebe temel kayıt sistemi.

Double Exist Çift pasaport kullanılması.

Double Insurance Sigortaya konu olan bir değeri iki sigorta poliçesi ile sigortalama işlemi.

Double Option Hem satma hem de alma hakkı veren opsiyon.

Double Spending Elektronik paranın kopya edilerek tekrar kullanılmasını sağlayan sahtecilik.

Drawee 1- Adına kambiyo senedi tanzim edilen ve vadesinde ödeme yapacak olan kişi. 2- Çekin keşide edildiği muhatap banka. 3- Havale bedelini ödeyecek olan finansal kuruluş.

Drawee Bank Elektronik fon transfer bedelinin çekildiği banka.

Drawer Çek tanzim ederek muhatap bankaya ödeme emri veren kişi.

Drawdown Müşterinin bir bankaya fonları, ikinci bir bankadan havale etmesi konusunda yetki vermesini sağlayan işlem.

Drug 1-Genel olarak psikoaktif etkileri için kullanılan madde. 2- Yasadışı uyuşturucu madde 3- (farmakoloji) organizmanın bio kimyasal ve psikolojik fonksiyonlarını etkileyen kimyasal ajanlar.

Drug Money Laundering Uyuşturucu kaçakçılığında elde edilen kar paranın aklanması.

Drug Offences Uyuşturucu maddelerin yasadışı olarak imal edilmesi, ithal edilmesi, ihraç edilmesi, bulundurulması, satın alınması, satılması, sevk edilmesi veya bu faaliyetlere aracılık edilmesi fiilleri.

Drug Related Offence Uyuşturucu kaçakçılığı ile bağlantılı suçlar.

Drug Tourism Uyuşturucu madde almak, satmak ve kullanmak için kişilerin bir ülkeden başka bir ülkeye seyahat etmesi.

Drug Trafficking Yasadışı uyuşturucu madde ticareti ve kaçağçılığı.

Dual Criminality Adli yardımlaşmaya konu olan eylemin her iki ülkede de cezaya tabi suç olması ilkesi.

Dual Custody Nakit değerlerin iki kişinin kontrol ve teyidi (çift imza, anahtar veya sayman) altında bulunması.

Dummy Gerçek alıcı yada satıcının kimliğini saklamak amacıyla bir iş anlaşmasına ismini veren kimse.

Duress Bir şahsın kendisi veya yakınlarına yöneltilen bir zarar tehdidi ile (tespiti durumunda geçersizliğine karar verilecek olan) yasal bir işlemi gerçekleştirmesi.

E

E- Money Bkz. Electronic Money

EAG (Eurasian Group) 6 Ekim 2004 tarihindeki Moskova Konferansı'nda kurulmasına karar verilen ve karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadeleyi amaçlayan FATF benzeri kuruluş. Eurasian Group'a Belarus, Çin, Hindistan, Kazakistan, Kırgızistan, Rusya F., Tacikistan, Türkmenistan ve Özbekistan üyedir. Türkiye Grubun gözlemci üyesidir. EAG

Haziran 2010 yılında FATF'ın imtiyazlı üyesi olmuştur. Bkz. Associate Members, FATF Style Regional Bodies

Easement Bir kişinin diğer bir şahsa ait gayrimenkul üzerindeki irtifak hakkı.

E-Banking İnternet kullanılarak yapılan bankacılık işlemleri.

E-Bay İnternet üzerinden yapılan müzayede sistemi.

E-Broking İnternet kullanılarak müşteri den komisyoncu ya hisse senetlerini alma veya satma emri gönderilmesi.

E-Cash Bkz. Digital Cash.

ECG (Evaluation and Compliance Group) Üye ülkelerin karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamındaki karşılıklı değerlendirme ve takip süreçleri konusunda çalışmalar yapan FATF'ın "Değerlendirme ve Uyum" Alt Çalışma Grubu.

Echelon Telefon konuşmalarında geçen seçilmiş şüpheli kelimelerin tespiti ile sanıkların izlenmesi.

E-Commerce Mal veya hizmetlerin internet veya diğer network üzerinden alınıp satılması.

Economic Citizenship Bir ülkeye yabancı sermaye getirerek yatırım yapan yabancılara, ilgili ülkenin verdiği vatandaşlık hakkı.

Edge Act Corporations Yabancı işlemlerle iştgal etmek üzere kuru-

lan ve holding şirketi olan bankaların kontrolünde olan kuruluşlar.

EDI (Electronic Data Interchange) Kuruluşlar arasında ödeme, havale, fatura bedeli, gümrük belgeleri gibi mesaj kategorileri ile ilgili bilginin belirli bir standart format üzerinden elektronik ortamda değişimi.

EDIFACT (Electronic Data Interchange for Administration Commerce Transport) Verinin belli formatta ve anlaşılır bir mesaj yapısında aktarımını mümkün kılan idari, ticari ve nakliyata ilişkin veri değişimi teknolojisi.

EEPROM (Electrically Erasable Programmable Read - Only Memory) İşletim sisteminin kontrolü altındaki verinin elektronik olarak silinebilmesi ve yeniden yazılabilmesine imkan veren "çip" alanı.

Effectiveness Assessment FATF dördüncü tur ülke değerlendirmesi sürecinde; ülkenin çıktılar üzerinde ne ölçüde odaklandığını, aklama ve terörün finansmanı ile mücadele sisteminin FATF standartlarını ne ölçüde karşıladığını, sistematik zafiyetinin boyutunu ve gerekli tedbirlere öncelik veren kapasite yeterliliğini ölçmeyi amaçlayan etkililik değerlendirmesi. Bkz. Technical Compliance, Hierarchy of Outcomes.

Effectiveness Karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamındaki bütün tedbir ve faaliyetlerin, amaçlara ulaşma derecesini ve performans kapasite-

tesini gösteren ölçü. Etkililik. Bkz. Effectiveness Assessment.

Effectiveness Ratings Ülkenin aklama ve terörün finansmanı ile mücadele sistemi üzerinde yapılan değerlendirme sonucunda tespit edilen etkililik dereceleri. Bunlar: Yüksek, yeterli, vasat ve düşük etkililik seviyeleri olarak kategorize edilmiştir. Bkz. High Level of Effectiveness, Substantial Level of Effectiveness, Moderate Level of Effectiveness, Low Level of Effectiveness.

EFFI (Einheit für Finanzinformationen) Liechtenstein Mali İstihbarat Birimi.

E-Finance Finansal hizmetlerin internet veya diğer elektronik şebeke aracılığı ile sağlanması. Bu şekildeki elektronik finans, para, bankacılık, ödeme, ticaret, sigorta gibi hizmetleri içerir.

EGMONT Group 9 Haziran 1995 de Brüksel'de 24 ülke ve 8 uluslararası kuruluşun bir araya gelmesiyle kurulan ve üye ülkelerin mali istihbarat birimleri arasında karapara aklamanın ve terörün finansmanının önlenmesi kapsamında istihbari bilgi değişimini sağlamayı amaçlayan grup. Bu kapsamda mali istihbarat birimleri arasındaki bilgi değişimi "EGMONT Secure Web" üzerinden yapılmaktadır. EGMONT Gruba halen 151 ülkenin mali istihbarat birimi üyedir. EGMONT Group literatüre, mali istihbarat birimi (FIU) tanımı ile mali istihbarat birimleri arasındaki bilgi değişim esaslarını getirmiştir. Bkz. FIU.

EJN (European Judicial Network) AK tarafından 29 Haziran 1998 tarihinde kabul edilen bir Ortak Eylem (Joint Action) sonucu kurulan ve amacı sınır aşan suçlarla mücadele kapsamında cezai konularda karşılıklı adli yardım sağlamak olan Avrupa Yargı Ağı.

Electronic Cash Bkz. Digital cash.

Electronic Cheque İnternet üzerinden ödemeye imkan veren, müşteriden satıcıya taahhüt notunun devredildiği ve işlemin normal takas ve ödeme yolu ile gerçekleştirildiği sistem.

Electronic Commerce Bkz. E-Commerce.

Electronic Fund Transfer System Fonların bir yerden başka yere elektronik ortamda kaydi olarak süratle transfer edilmesini sağlayan elektronik fon transfer sistemi. EFT sistemi, paranın aktarım ve mutabakatının elektronik ortamda kaydi ve gerçek zamanlı yapılmasını ve bu işlemlere ait bilgi ve raporların üretilmesini sağlar. Bkz. Wire Transfer, Payment Systems.

Electronic Money İnternet gibi elektronik ortamda veya değer yüklenen kartlar vasıtasıyla ödeme ve transfer işlemlerinin yapılabilmesine ve parasal değerlerin elektronik olarak yüklenmesine imkan sağlayan, dijital veri formatındaki elektronik para.

Electronic Money Institution Elektronik para çıkarma yetkisi verilen kuruluş.

Electronic Purse Bir akıllı kart veya çip kart olarak adlandırılan entegre devreli kart içine elektronik olarak yüklenen, küçük ödemeler için bozuk para yerine kullanılabilen ve yeniden yükleme yapılabilen kart.

Electronic Securities Transfer System Katılımcılar arasında menkul kıymet aktarım ve mutabakatının elektronik ortamda ve gerçek zamanlı olarak yapılmasını ve menkul kıymetlere ait bilgilerin kaydi olarak tutulmasını sağlayan menkul kıymet transfer sistemi. Bkz. Payment System.

Electronic Signature Bilgisayar network ortamındaki bir verinin gerçek ve güvenilir olduğunu tevsik etmek amacıyla uygulanan ve taraflarca kabul edilen elektronik araçlarla remzedilen harf, karakter veya sembol.

Electronic Surveillance Elektronik araçlarla sanıkların dinlenmesi ve izlenmesi.

Electronic Wallet Bkz. Electronic Purse.

Eligible Introducer Finansal kuruluşlar nezdinde müşteri adına işlem tesis eden, finansal kuruluşlarla müşteri ilişkilerini düzenleyen, finansal kuruluşların müşterileri ile ilgili yerine getirmesi gereken bazı yükümlülükleri üstlenebilen şahıs veya kurum.

Embezzlement Memurun, görevi sebebiyle kendisine tevdi olunan veya muhafaza, denetim veya sorumluluğu altında bulunan para

veya para yerine geçen kıymet veya malları zimmetine geçirmesi.

Embezzler Zimmetine para geçiren kimse.

Embossing Kartların üzerinde, kart kullanıcısının adı soyadı, hesap numarası, son kullanım tarihi basılı olan bilgiler.

Eminent Domain Özel mülkün kamu yararına devlet tarafından istimlak edilmesi.

EMLCU (Egyptian Money Laundering Combating Unit) Mısır Mali İstihbarat Birimi.

Encash Kıymetli evrakın banka vasıtasıyla paraya çevrilerek nakit olarak tahsil edilmesi.

Encryption Elektronik ortamdaki bilginin, "cryptography" işlemine tabi tutularak uygun giriş bilgisi (şifre) olmaksızın okunması mümkün olmayacak bir forma dönüştürülmesi.

Endorsee Adına kambiyo senedi ciro edilen kişi.

Endowment Bir kişi veya kuruluş sürekli gelir sağlamak amacıyla vakıf şeklinde kurulan bir kuruluşta tahsis edilen mal varlığı.

Engaging in Criminal Activities Suç faaliyetlerine, fail, yardımcı veya destekçi olarak katılma.

Engross Vasiyetin geçerli olacak ve hukuken işleme konulabilecek şekilde hazırlanması.

Enhanced CDD Measures Yükümlülerin; karapara aklama veya terörün finansmanı riskinin yüksek olduğu durumlarda uygulamak zorunda olduğu "sıkılaştırılmış müşterinin tanınması" tedbirleri. Bu kapsamdaki tedbirler genel olarak şunlardır: a) müşterinin mesleki durumu, işleme konu fonun hacmi ve mali profili konusunda uygun kaynaklardan bilgi edinmek, b) müşterinin ve gerçek faydalanıcının kimlik bilgilerini düzenli olarak güncellemek, c) İş ilişkisinin mahiyeti ve gerçekleştirilmek istenen işlemin amacı hakkında ilave bilgi sağlamak, d) müşteriye ait fonların veya malvarlığının kaynağı hakkında yeterli bilgi edinmek, e) iş ilişkisinin tesisi veya devamı hususunda üst yönetimin onayını almak, f) kontrol sıklığını ve süresini arttırarak iş ilişkisi süresince sıkı bir izleme prosedürü uygulamak. Bkz. Higher risk.

Enhanced Follow-up FATF ülke değerlendirmesini müteakip FATF Genel Kurulu tarafından ülke ile ilgili belirli etkenlerin mevcudiyetine istinaden uygulanan sıkı takip süreci. Bu süreçte daha sık raporlamanın yapılması dışında aşağıda yer alan ilave tedbirler uygulanır: a) FATF Başkanı üye ülkenin ilgili bakanlarına, FATF standartlarına uyumun yetersiz olduğunu belirten bir mektup gönderir. b) Bu mesajı pekiştirmek üzere üye ülkeye ilgili bakan ve üst düzey yetkililerle görüşmek üzere bir heyet gönderilir. c) Tavsiye 19'un diğer ülkeler tarafından uygulanması için, üye ülkenin FATF standartlarına uyumsuz olduğunu belirten bildiri yayımlanır. d) öncelikli tavsiyeler

uygulanıncaya kadar ülkenin FATF üyeliği askıya alınabilir. Bkz. FATF Recommendation 19.

Enterprise Crimes Teşekkül halinde işlenen suçlar.

Entry into Force Anlaşma hükümlerinin yürürlüğe gireceği tarihin belirlenmesi. Genelde ikili anlaşmalar, son imza günü veya tasdik belgelerinin tevdi üzerine belirli bir günde yürürlüğe girerken, çok taraflı anlaşmalar, belirli bir sayıda ki taraf devletin kabul beyanından sonra yürürlüğe girer.

Entry Visa Bir yabancıya ülkeye girme, belirli bir süre veya devamlı kalma ve çalışma imkânı tanıyan vize.

Episodic Corruption Yolsuzluğun ara sıra görüldüğü, tespit edildiğinde cezalandırıldığı kamu düzeni.

EPRM (Electronically Programmable Read Only Memory) Verinin elektronik olarak yazıldığı ancak silinemediği çip alanı.

Equity Hisse senedi.

Equity Linked Policy Sigorta tutarının hisse senetlerinin borsadaki değer değişmelerine bağlı olarak değiştiği hayat sigortası poliçesi.

ESAAMLG (Eastern and Southern Africa Anti-Money Laundering Group) 26-27 Ağustos 1999 tarihinde Arusha'da (Tanzanya) yapılan toplantıda FATF Kırk Tavsiye ilkelerini benimseyen bir mutabakat muhtırasına (MOU) dayanarak karapara aklamaya karşı

mücadele amacıyla kurulan FATF Benzeri Kuruluş (FSRB) kategorisindeki Doğu ve Güney Afrika Karapara Aklama ile Mücadele Grubu. Grubun çalışma kapsamına daha sonra terörizmin finansmanı ile mücadele de dahil edilmiştir. 2010 yılında FATF'ın imtiyazlı üyesi olan Grubun üyesi olan devletler şunlardır: Angola, Bostwana, Comoros, Etiyopya, Güney Afrika C., Kenya, Lesoto, Malawi, Mauritius, Mozambik, Namibya, Şeyseleler, Swaziland, Tanzania, Uganda, Zambiya, Zimbabve. Bkz. Associate Members, FATF Style Regional Bodies. Bkz. Associate Members, FATF Style Regional Bodies

Escrow Bkz. In Escrow.

Estate Agent Başkalarına, arazi veya bina satın alınması, satılması veya kiralanmasına aracılık eden ve tarafları bir araya getirerek yardımcı olan emlak komisyoncusu.

Estoppel Adli kovuşturma ve yargılama prosedürü içerisinde kişinin resmi mercilere daha önce verdiği ifadesini yalanlamaması ilkesi.

Ethical Standard Kamu gücünün, kamu çıkarı için korunmasını sağlamak bakımından kamu görevlilerinde bulunması gereken mesleki ahlak ve dürüstlük ölçüleri.

European Commission AB'nin genel çıkarlarını tespit ve temsil eden politik olarak bağımsız kurumda olan Avrupa Komisyonu. Komisyon, AB Bakanlar Konseyi (The Council of the European Union) ve Avrupa Parlamentosuna mevzuat önerisinde bulunur ve bu

kurumlar tarafından kabul edilen mevzuatın hazırlanmasından ve alınan kararların uygulanmasından sorumludur.

European Council AB'ne üye Devlet veya Hükümet başkanlarının düzenli toplantılarla bir araya gelmeleri ile oluşan Avrupa Zirvesi. Zirve, Aralık 1974' de Paris Zirvesinde yayımlanan bir bildiri ile ihdas edilmiştir. Hukuki anlamda varlığını 1986 da Tek Avrupa Anlaşmasıyla, resmi statüsünü 1992 de AB Anlaşması ile kazanmıştır. Amacı, birliğin gelişimi için gerekli teşvikte bulunmak ve genel politik kavuzluk yapmaktır. "European Council"ın mevzuat çıkarma fonksiyonu bulunmamaktadır. Bkz. Council of the European Union.

Europol Maastricht Anlaşması ile AB'ne üye devletlerin uyuşturucu ve karapara aklama ile mücadelelerine destek vermek amacıyla ihdası öngörülen ve 1994 de faaliyetine başlayan EDU'nun (Europol Drugs Unit) yeni bir yapıya dönüşmesiyle 1999 da kurulan Avrupa Polis Ofisi. Merkezi Hague 'da (Hollanda) olan Europol, faaliyet alanını uyuşturucu, karapara aklama ve terörizmle mücadeleyi kapsayacak şekilde genişletmiştir.

Evading (the legal consequences of actions) Eylemin yasal sonuçlarından (kovuşturmaya tabi tutulma, yargılama, mahkum olma, zapt ve müsadere) kaçınmak.

Evaluation Karapara aklama ve terörün finansmanı ile ilgili risk değerlendirme sürecinde yer alan "değerlendirme ve önceliklendirme"

aşaması. Bu aşamada risklerle ilgili elde edilen analiz sonuçları dikkate alınarak öncelikler belirlenir ve riskler seviyelerine göre kategorize edilerek bunların yönetilebilirlik durumu tespit olunur. Bkz. Risk Assessment, Risk Levels, Prioritisation.

Evidence Suçun işlendiğini tespit etmeye yardımcı olması için kullanılan, suç isnadında esas olarak gösterilen ve mahkeme kararının oluşmasına temel teşkil eden bulgu.

Evidentiary Items Suçun tespitinde delil olabilecek unsurlar.

Ex Parte Önceden karşı tarafa bildirilmeden veya karşı tarafın gıyabında adli işlem yapmayı öngören tek taraflı işlem.

Exaggerated Claim Gerçeğe göre yüksek gösterilen sigorta hasar talebi.

Exclusionary Rule Yasadışı yoldan elde edilen delilin mahkemede sanık aleyhine kullanılmayacağı ilkesi.

Exculpatory Clause İyi niyetle yapılan bir yetki kullanımından dolayı ilgilinin sorumlu tutulmayacağını belirten anlaşma hükmü.

Exercise Price Bkz. Strike Price.

Exhibit Duruşmada delil olarak sunulan doküman ve diğer materyal.

Exhibitions Bağlı oldukları devletten coğrafi konum itibari ile ayrı veya bağımsız küçük bir devlet

statüsünde bulunan ve fon sahiplerine finansal işlemlerinde her türlü gizliliği temin ve garanti eden ve yabancı adli makamlarla işbirliği yapmadıklarını beyan eden bir off shore merkezi tipi.

Expert Testimony Bkz. Expert Witness.

Expert Witness Mahkemelerde görülmekte olan ve özellik arzeden dava konularının incelenmesi hususunda mahkeme tarafından teknik bilgi ve ihtisasına başvuru olan bilirkişi.

Express Trust Açıkça belirtilmiş olan hükümler doğrultusunda bir trust sözleşmesine dayanarak kurulan kayyım kurumu.

Extended Forfeiture Suç faaliyetlerinden elde edilen ve üçüncü kişilerin elinde bulunan veya üçüncü kişilerin suç geliri olduğunu bilerek ellerinde tuttukları malvarlığının müsaderesi.

Extortion Memuriyet sıfatını veya görevini kötüye kullanmak suretiyle kendisine veya başkasına haksız olarak menfaat temin edilmesi için bir kimseyi icbar veya ikna etmek.

Extra Discovery Delilin araştırılmasında ilave tedbirlere başvurma.

Extraditable Offences Ülkeler arasında akdedilen anlaşmalara göre belirlenen suçların iadesine konu olabilecek suçlar.

Extrinsic Value Bir malın kendi özelliğinden kaynaklanmayan ancak harici bir sebepten dolayı (ha-

tıra veya hediye gibi) kazandığı değer. Bkz. Intrinsic Value.

E

Face to Face Meeting FATF dördüncü tur ülke Değerlendirme sonuçlarının ele alınacağı FATF Genel Kurul toplantısından belirli bir süre önce değerlendirme ekibi ile değerlendirilen ülke arasında Değerlendirme Raporu Taslağı üzerinde yapılan yüz yüze görüşme.

Face to Face Payment Satıcı ile alıcının aynı yerde finansal araçları değiştirerek gerçekleştirdiği ödeme.

Facilitating Payments Ticari işlemlerde varit olan rüşvet.

Factoring Alacak hakkının bir başka kuruluşa (factoring şirketine) devredilerek tahsilatın bu kuruluş tarafından yapılmasını ve bunun sonucunda likit fon elde edilmesini sağlayan işlem.

Fall Under the Hammer Malın müzayedede satılması.

False Declaration Gümrük geçişlerinde nakle tabi tutulan para yada para yerine geçen finansal araçların değerinin veya diğer ilgili verilerin yanlış yada yanıltıcı olarak beyan edilmesi. Bkz. Declaration System.

False Disclosure Gümrük geçişlerinde nakle tabi tutulan para yada para yerine geçen finansal

araçların değerinin veya diğer ilgili verilerin yanlış veya yanıltıcı olarak açıklanması. Bkz. Disclosure System.

False Documents Herhangi bir mal ve hizmet alış ve satışı olmadığı halde düzenlenen sahte belgeler.

False Pretence Kendisi veya bir başkası için haksız bir yarar sağlamak amacıyla bir kimsenin, başka birisinin tecrübesizliğinden veya bilgisizliğinden faydalanarak o kimseyi yanıltması veya hata yapmasına sebebiyet vermesi.

Falsification Accounts Muhasebe kayıtlarında tahrifat yapılması veya sahte hesap açılması.

Family Holding Trust Aile mal varlığını korumak için oluşturulan trust.

FATF (Financial Action Task Force) 14 Temmuz 1989 tarihinde Paris'te toplanan G-7 zirvesinde alınan kararla OECD bünyesinde kurulan Mali Eylem Görev Gücü. FATF, karapara aklamaya karşı uluslararası ölçekte tedbirler geliştirmek için kurulan ve bu konuda politika ve standartlar üreten bir organdır. OECD bünyesinde görev yapmakla birlikte, OECD'nin bir organı olmayıp ondan bağımsız çalışır. Sekreteryası Paris'tedir. Faaliyet alanına, 11 Eylül 2001 tarihinden sonra terörizmin finansmanı ile mücadele konusu da dahil edilen FATF'ın misyonuna 2012 yılından itibaren kitle imha silahlarının finansmanının önlenmesi de eklenmiştir. FATF'ın temel fonksi-

yonları şunlardır: a) karapara aklama, terörün finansmanı ve finansal sistemi tehdit eden diğer tehditleri tespit ve analiz etmek, b) uluslararası finansal sistemi tehdit eden unsurlara karşı alınan tedbirlerin etki ve sonuçlarını değerlendirmek, c) ulusal, bölgesel ve küresel risk değerlendirmelerini desteklemek, d) karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadele konusunda uluslararası standartlar (tavsiye kararları ve rehberler) geliştirmek, e) üye ülkelerin karapara aklama, terörün ve kitle imha silahlarının finansmanı kapsamındaki mücadele sistemlerini değerlendirmek ve takip etmek, f) riskli veya stratejik eksikliği bulunan ülkeleri tespit ve takip etmek, g) faaliyet alanına dahil konularda özel sektör ve sivil toplum örgütleri ile işbirliğine dayalı ilişki geliştirmek. Bugün itibariyle FATF üyesi olan ülkeler şunlardır: ABD, Almanya, Arjantin, Avustralya, Avusturya, Belçika, Brezilya, Çin, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Güney Afrika, Güney Kore, Hollanda, Hong-Kong, Hindistan, İngiltere, İrlanda, İspanya, İsveç, İsviçre, İtalya, İzlanda, Japonya, Kanada, Lüksemburg, Malezya, Meksika, Norveç, Portekiz, Rusya Federasyonu, Singapur, Türkiye, Yeni Zelanda, Yunanistan, Avrupa Komisyonu, Körfez İşbirliği Konseyi. Suudi Arabistan ve İsrail FATF'a gözlemci üyedir. Türkiye, FATF'a 1991 yılında üye olmuştur. FATF'a gözlemci üye olan kuruluşlar şunlardır: Afrika Kalkınma Bankası, Asya Kalkınma Bankası, Basel Komitesi, EGMONT Grup, Avrupa Yatırım ve Kalkınma Bankası, Avrupa Merkez Bankası, Eurojust, Europol, Uluslararası Finans Mer-

kezi Denetçileri Grubu, Amerika Devletleri Kalkınma Bankası, Uluslararası Sigorta Denetçileri Birliği, Uluslararası Para Fonu, Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonu Örgütü, Interpol, Amerikan Devletleri Örgütü, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı, Avrupa İşbirliği ve Güvenlik Teşkilatı, BM, Dünya Bankası, Dünya Gümrük Örgütü. Bkz. FATF Recommendations.

FATF Recommendation 1 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin birincisi. Tavsiye; karapara aklama ve terörün finansmanına yönelik risklerin tespitini değerlendirilmesini ve kavranmasını ve bu kapsamda geliştirilen tedbirlerin, risklerle uygun olmasını sağlayacak bir risk bazlı yaklaşımın ihdas edilmesini öngörmüştür.

FATF Recommendation 2 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin ikincisi. Tavsiye gereğince karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadelede ulusal işbirliği ve koordinasyon mekanizmasına sahip olunmalıdır.

FATF Recommendation 3 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin üçüncüsü. Tavsiye; aklama suçunun, Viyana ve Palermo Sözleşmelerindeki esaslara göre suç olarak düzenlenmesini ve en geniş kapsamda öncül suçları içermesi amacıyla bütün ağır suçlara uygulanmasını öngörmüştür. Bkz. Money Laundering Offence.

FATF Recommendation 4 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin dördüncüsü. Tavsiye gereğince ülkeler; suç gelirini,

aklanan malvarlığını veya suçta kullanılan araçları, terörizmin, terör eylemlerinin ya da terör örgütlerinin finansmanından kaynaklanan veya bunların finansmanında kullanılan ya da kullanılması için tahsis edilen malvarlığının dondurulmasını, elkonulmasını ve müsaderesini sağlamalıdır.

FATF Recommendation 5 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin beşincisi. Tavsiye gereğince; Terörün Finansmanı Önlenmesine dair BM Sözleşmesi esas alınarak, belirli bir terör eylemi ile doğrudan bağlantısı olmasa bile bireysel teröristlerin ve terör örgütlerinin finansmanı suç sayılmalıdır. Terörün finansmanı suçu, aklama suçunun öncül suçu olmalıdır. Bkz. Terörist Financing Offence.

FATF Recommendation 6 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin altıncısı. Tavsiye, terörün ve terörün finansmanın önlenmesi kapsamında, ülkelerin ilgili BMGK Kararlarına uygun olarak gerekli yaptırımları (dondurma) uygulamasını öngörmüştür.

FATF Recommendation 7 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin yedincisi. Tavsiye gereğince ülkeler, kitle imha silahlarının yayılmasının ve finansmanının önlenmesi ilişkin BMGK Kararları kapsamında dondurmaya da içeren finansal yaptırımlar uygulamalıdır.

FATF Recommendation 8 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin sekizincisi. Tavsiye, kar amacı taşımayan kuruluşların, terör ve terörün finansmanı konu-

sunda istismar edilmemesi için gerekli tedbirlerin alınmasını öngörmektedir. Bkz. Non Profit Organization.

FATF Recommendation 9 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin dokuzuncusu. Tavsiye gereğince ülkeler, finansal kuruluşlara ilişkin gizlilik yasalarının, FATF Tavsiyelerinin uygulanmasına engel olmamasını sağlamalıdır.

FATF Recommendation 10 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin onuncusu. Tavsiye, finansal kuruluşların müşterinin tanınması kapsamında uygulayacakları tedbirleri detaylı bir şekilde düzenlemektedir. Bkz. Customer Due Diligence (CDD) Measures.

FATF Recommendation 11 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin onbirincisi. Tavsiye gereğince ulusal ve uluslararası işlemlere ilişkin gerekli bütün kayıtlar en az 5 yıl süre ile saklanmalıdır.

FATF Recommendation 12 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin onikincisi. Tavsiye, finansal kuruluşların siyasi nüfuz sahibi kişilerle yapacağı işlemlerde almaları gereken ilave yükümlülükleri düzenlemektedir. Bkz. PEPs

FATF Recommendation 13 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin onüçüncüsü. Tavsiye, finansal kuruluşların muhbir bankacılık işlemlerinde alacakları tedbirleri düzenlemekte ve bu kuruluşların paravan bankalarla muhbir bankacılık ilişkisine girmelerinin yasaklanmasını öngörmektedir. Bkz. Corresponding Banking.

FATF Recommendation 14 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin ondördüncüsü. Tavsiye, para ve değer transferi hizmeti veren kuruluşların faaliyet iznine sahip olmalarını, kayıt altına alınmalarını ve FATF Tavsiyelerinin öngördüğü tedbirlere uyum konusunda etkin gözetim sistemine tabi olmalarını öngörmektedir.

FATF Recommendation 15 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin onbeşincisi. Tavsiye gereğince ülkeler ve finansal kuruluşların, yeni ürün ve uygulamaların gelişmesine ve yeni teknolojilerin kullanımına bağlı olarak ortaya çıkabilecek aklama ve terörün finansmanı riskine dikkat etmeleri gerekmektedir.

FATF Recommendation 16 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin onaltıncısı. Tavsiye elektronik transferlerde gönderici ve alıcıya ait bulunması gereken bilgiler kapsamındaki kuralları belirlemektedir.

FATF Recommendation 17 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin onyedincisi. Tavsiye, finansal kuruluşların müşterinin tanınması kapsamında üçüncü tarafa güven konusunu düzenlemektedir.

FATF Recommendation 18 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin onsekizincisi. Tavsiye; finansal kuruluşların aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında program geliştirmelerini, yurt dışı şubelerinin, finansal gruba ait programlar vasıtası ile

FATF standartlarına uygun mücadele tedbirlerini uygulamasını öngörmektedir.

FATF Recommendation 19 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin ondokuzuncusu. Tavsiye; finansal kuruluşların, FATF'ın riskli olarak duyurduğu ülkelerdeki gerçek ve tüzel kişiler ve finansal kuruluşlarla yapacağı iş ve işlemlerde sıkılaştırılmış müşterinin tanınması tedbirlerini uygulamasını öngörmektedir.

FATF Recommendation 20 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin yirmincisi. Tavsiye finansal kuruluşların, fonların bir suç faaliyetinden elde edildiğinden veya terörün finansmanı ile ilgili olduğundan şüphe duyması halinde, bu hususu ilgili mali istihbarat birimine derhal bildirmekle yükümlü tutulmasını öngörmektedir.

FATF Recommendation 21 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin yirmibirincisi. Tavsiye gereğince; a) finansal kuruluşlar, bunların yöneticileri ve çalışanları; şüpheli bir hususu mali istihbarat birimine iyi niyetle bildirdiklerinde, cezai ve hukuki sorumluluğa tabi tutulmaktan yasa ile korunmalı, b) şüpheli işlem bildirimini veya ilgili bilginin mali istihbarat birimine iletildiğinin ifşa edilmesi (bilgi sızdırma) yasa ile yasaklanmalıdır.

FATF Recommendation 22 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin yirmikincisi. Tavsiye, finansal olmayan kuruluşlar için müşterinin tanınması, kayıt tutma, siyasi nüfuz sahibi kişiler, yeni

teknolojiler ve üçüncü tarafa güven konularındaki yükümlülükleri düzenlemektedir.

FATF Recommendation 23 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin yirmiüçüncüsü. Tavsiye, finansal olmayan kuruluşlar için, iç kontrol, yüksek riskli ülkeler, şüpheli işlem bildirim, bilgi sızdırma konularındaki yükümlülükleri düzenlemektedir.

FATF Recommendation 24 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin yirmidördüncüsü. Tavsiye; tüzel kişilerin, aklama ve terörün finansmanı amacıyla istismasını önleyecek tedbirleri almalarını ve yetkili makamların, tüzel kişilerin gerçek faydalanıcısına ilişkin yeterli, doğru ve güncel bilgilere zamanında erişebilmelerini öngörmektedir.

FATF Recommendation 25 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin yirmibeşincisi. Tavsiye; ülkelerin, yasal oluşumların aklama ve terörün finansmanı amacıyla istismar edilmesini önleyecek tedbirleri almalarını öngörmekte, "trustlar" ve özellikle de "express trust"lar hakkında düzenlemeler getirmektedir. Bkz. Express Trust, Legal Arrangements.

FATF Recommendation 26 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin yirmialtıncısı. Tavsiye gereğince finansal kuruluşlar, yeterli düzenleme ve denetime tabi olmalı ve FATF Tavsiyelerini etkili bir biçimde uygulamalıdır. Tavsiyeye göre, suçluların bir finansal kuruluşta önemli bir hisseye sahip

olmalarını engelleyecek yasal ve idari tedbirler alınmalıdır. Paravan banka kurulmasına veya bunların faaliyetlerine devam etmesine izin verilmemelidir.

FATF Recommendation 27 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin yirmiyedincisi. Tavsiye gereğince denetleyiciler; finansal kuruluşların yükümlülüklerini denetlemek, izlemek ve yükümlülüklere uyulmasını sağlamak için yeterli yetkilere sahip olmalıdır. Finansal kuruluşlar her türlü bilgiyi sağlamalı ve yükümlülüklere uyulmaması durumunda gerekli yaptırımlar uygulanmalıdır.

FATF Recommendation 28 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin yirmisekizincisi. Tavsiye gereğince; a) kumarhaneler, lisan-sa bağlanmalı, suçluların bir kumarhanede önemli düzeyde hisse sahibi veya yönetim görevinde olmalarını veya bu hisselerin gerçek faydalanıcısı olmalarını engelleyecek tedbirler alınmalıdır. Kumarhanelerin yükümlülüklerine uyumu denetlenmelidir. b) finansal olmayan kuruluşlar dışındaki diğer kategorilerin, aklama ve terörün finansmanı ile mücadele yükümlülüklerine uyumu risk duyarlı bir yaklaşımla izlenmelidir.

FATF Recommendation 29 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin yirmidokuzuncusu. Tavsiye gereğince ülkeler, şüpheli işlem bildirimleri, aklama, öncül suçlar ve terörün finansmanı ile ilgili diğer bilgileri alan, analiz eden ve sonuçların tevzii eden bir mali istihbarat birimi kurmalıdır. Bu birimler, ihtiyaç duydukları ek bilgileri

ilgili kuruluşlardan alabilmeli ve kullanabilmelidir. Bkz. FIU.

FATF Recommendation 30 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin otuzuncusu. Tavsiye, aklama ve terörün finansmanı soruşturmalarından sorumlu yasa uygulama birimlerinin bu kapsamdaki fonksiyonel faaliyetlerini düzenlemekte ve ülkelerin bu birimlere gerekli imkanı sağlamasını öngörmektedir.

FATF Recommendation 31 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin otuzbirincisi. Tavsiye, aklama ve terörün finansmanı soruşturmalarında görev alan birimlerin yetkilerini ve uygulayacakları soruşturma tekniklerini düzenlemektedir.

FATF Recommendation 32 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin otuzikincisi. Tavsiye ülkelerin, nakit ve nakit benzeri değerlerin fiziki sınır ötesi hareketlerinde beyan ve/veya açıklama sistemi ihdas etmeleri gerektiğini belirtmekte ve bu konudaki uygulama ihlallerinde uygun müeyyideler getirmelerini öngörmektedir.

FATF Recommendation 33 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin otuzüçüncüsü. Tavsiye gereğince aklama ve terörün finansmanı ile mücadele sistemi ile ilgili bütün konularda kapsamlı istatistikler tutulmalıdır.

FATF Recommendation 34 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin otuzdördüncüsü. Tavsiye gereğince yetkili makamlar, denetleyiciler ve öz düzenleyici kuruluş-

lar, aklama ve terörün finansmanı ile mücadelede ulusal tedbirlerin uygulanmasına ve özellikle şüpheli işlemlerin tespitine ve bildirilmesine yönelik rehberler geliştirmelidir.

FATF Recommendation 35 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin otuzbeşincisi. Tavsiye, aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında getirilen yükümlülükler uymayan gerçek ve tüzel kişilere karşı adli, hukuki ve idari mahiyette etkili, orantılı ve caydırıcı yaptırımlar uygulanmasını öngörmektedir.

FATF Recommendation 36 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin otuzaltıncısı. Tavsiye ülkelerin, 1988 tarihli Viyana Sözleşmesi, 2000 tarihli Palermo Sözleşmesi, 2003 tarihli Yolsuzluğa Karşı BM Sözleşmesi ve 1999 tarihli Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşmeye taraf olmalarını öngörmektedir.

FATF Recommendation 37 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin otuzyedincisi. Tavsiye, ülkelerin karşılıklı adli yardımlaşma sürecinde uymaları gereken usulleri belirtmektedir.

FATF Recommendation 38 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin otuzsekizincisi. Tavsiye ülkelerin, karşılıklı adli yardımlaşma kapsamındaki dondurma, elkoyma ve müsadere talepleri karşısında acil cevap verme mekanizması kurmalarını gerektiğini belirtmektedir.

FATF Recommendation 39 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin otuzdokuzuncusu. Tavsiye ülkelerin, aklama ve terörün finansmanı kapsamında suçluların iadesine yönelik talepleri yerine getirmeleri gerektiğini öngörmekte ve suçluların iadesi konusundaki hususları açıklamaktadır.

FATF Recommendation 40 2012 yılında revize edilen FATF Tavsiyelerinin kırkıncısı. Tavsiye ülkelerin, aklama ve terörün finansmanı konusunda en geniş kapsamda yapıcı ve etkili biçimde uluslararası işbirliği yapmalarını öngörmektedir.

FATF Recommendations 2003 FATF tarafından 2003 yılında, karapara aklamanın önlenmesi amacıyla, yasal, finansal, operasyonel ve uluslararası işbirliği konularında yayımlanan ve üye ülkelerce uyulması gereken standartları içeren Kırk Tavsiye Kararı. Muhtevasında terörün finansmanına yönelik tedbirlerde bulunan (ancak bunlar daha sistematik biçimde "Özel Tavsiyelerde" düzenlenen) 2003 FATF Tavsiyelerinin konu başlıkları şöyledir: Tavsiye 1: Karapara aklama suçu, Tavsiye 2: Tüzel kişilerin sorumluluğu, Tavsiye 3: Müsadere, Tavsiye 4: Finansal kuruluşların gizlilik yasaları, Tavsiye 5: Müşterinin tanınması, Tavsiye 6: Siyasi nüfuz sahibi kişiler, Tavsiye 7: Muhabir bankacılık, Tavsiye 8: Yeni gelişen teknolojilere dikkat edilmesi, Tavsiye 9: Üçüncü tarafa güven, Tavsiye 10: Kayıtların saklanması, Tavsiye 11: Karışık ve anormal işlemlere özel dikkat gösterilmesi, Tavsiye 12: Finansal

olmayan kuruluşların yükümlülüğü, Tavsiye 13: Şüpheli işlemlerin bildirilmesi, Tavsiye 14: ŞİB de bulunanların korunması, Tavsiye 15: Politika ve program geliştirme, Tavsiye 16: Finansal olmayan kuruluşların diğer yükümlükleri, Tavsiye 17: Yaptırımlar, Tavsiye 18: Paravan bankalar, Tavsiye 19: Merkezi bildirim sistemi ihdası, Tavsiye 20: Tavsiyelerin bütün iş ve faaliyetlere uygulanması, Tavsiye 21: Riskli ülkeler, Tavsiye 22: Yurt dışı şube ve acenteler, Tavsiye 23: Düzenleme ve denetim, Tavsiye 24: Kumarhaneler, Tavsiye: 25 Geribildirim, Tavsiye 26: Mali istihbarat birimi, Tavsiye 27: Özel inceleme ve soruşturma teknikleri, Tavsiye 28: Yasa uygulama birimlerinin yetkisi, Tavsiye 29: Denetim birimlerinin yetkisi, Tavsiye 30: Birimlere kaynak sağlanması, Tavsiye 31: İşbirliği ve koordinasyon, Tavsiye 32: İstatistikler, Tavsiye 33: Tüzel kişilerin korunması, Tavsiye 34: "Trust" uygulaması, Tavsiye 35: Sözleşmeler, Tavsiye 36: Adli yardımlaşma, Tavsiye 37: Adli yardımlaşmada kolaylık sağlanması, Tavsiye 38: Diğer ülke talepleri, Tavsiye 39: Suçluların iadesi, Tavsiye 40: İdari işbirliği. FATF Tavsiyeleri 2012 yılında tekrar revize edilerek yeniden yayımlanmıştır. Bkz. FATF, FATF Recommendations, Special Recommendations.

FATF Recommendations FATF tarafından, karapara aklamanın (daha sonra misyonuna dahil edilen) terörizmin ve kitle imha silahlarının finansmanının önlenmesi amacıyla, yasal, finansal, operasyonel ve uluslararası işbirliği konu-

larında hazırlanan ve üye ülkelerce yerine getirilmesi istenen standartları içeren kırk tavsiye. FATF tarafından önce 1990 yılında daha sonra revize edilerek 1996 yılında yayımlanan tavsiyeler, karapara aklama ile mücadele alanındaki yeni gelişmeler dikkate alınarak terörizmin finansmanı ile mücadele esaslarını da içerecek şekilde 2003 yılında tekrar revize edilerek yayımlanmıştır. FATF, ayrıca birisi 2005 yılında olmak üzere 2001 yılında terörizmin finansmanın önlenmesi konusunda dokuz özel tavsiye yayımlanmıştır. Ancak risk bazlı yaklaşımın ağırlıklı olarak esas alındığı bir kapsamda tekrar revize edilen ve terörün finansmanı için daha önce yayımlanmış olan özel tavsiye standartlarını da içerecek şekilde yeniden dizayn edilen yeni 40 Tavsiye 2012 yılında dördüncü defa yayımlanmıştır. Bkz. FATF, Special Recommendations on Terrorist Financing.

FATF Style Regional Bodies (FSRBs) Dünyanın muhtelif bölgelerindeki ülkelerin, ayrı gruplar halinde FATF'ın standartlarını esas alarak karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadele amacıyla oluşturdukları FATF Tipi Bölgesel Kuruluşlar. Bu kuruluşlar şunlardır: Asia Pacific Group on Money Laundering (APG), Caribbean Financial Action Task Force (CFATF), Eurasian Group (EAG), Eastern & Southern Africa Anti-Money Laundering Group (ESAAMLG), Latin America Anti-Money Laundering Group (GAFILAT), West Africa Money Laundering Group (GIABA), Middle East and North Africa Financial Action

Task Force (MENAFATF), Council of Europe Anti-Money Laundering Group (MONEYVAL) Bkz. FATF, APG, CFATF, ESAAMLG, GAFILAT, EAG, GIABA, MENAFATF, MONEYVAL

FAU – CR (Financial Analytical Unit) Çek Cumhuriyeti Mali İstihbarat Birimi.

FBO (for Benefit of) Elektronik fon transferlerinde bir ikinci yararlanıcıyı (secondary beneficiary) veya bağlantı kurulacak şahıs veya kurumu belirtmek için kullanılan ifade.

FCIS (Financial Crime Investigation Service) Mali Suç Soruşturma Servisi. Litvanya Mali İstihbarat Birimi.

FCU – IOM (Financial Crime Unit) Isle of Man Mali İstihbarat Birimi.

FCU – Jersey (Joint Police & Customs Financial Investigation Unit) Polis ve Gümrük Mali Soruşturma Birimi. Jersey Mali İstihbarat Birimi.

FEDWIRE Federal Reserv Bank tarafından işletilen elektronik fon transfer sistemi.

Feedback Mali istihbarat birimleri (FIUs) tarafından şüpheli işlem bildiriminde bulunan yükümlülere şüpheli işleme neden olan olayın karapara aklama suçu yönünden durumu, trendi ve sonucu hakkında geri bilgi verilmesi.

Fei Chien Bir uzak doğu yer altı bankacılık sistemi. Güvene, aile

bağlarına ve bölgesel sosyal yapıya dayanır. Bu sistemde para bir ülkede “chit” veya “chop” karşılığı yatırılır ve bunların ibrazı üzerine bir başka ülkeye havale edilir. Bkz. Chit System, Chop System.

FIA (Financial Intelligence Agency) Bulgaristan Mali İstihbarat Birimi.

FIAU (Financial Intelligence Analysis Unit) Malta Mali İstihbarat Birimi.

FIC South Africa (Financial Intelligence Centre) Güney Afrika Mali İstihbarat Birimi.

FID (Financial Investigation Department) Mali Araştırma Bölümü. Bosna Hersek Mali İstihbarat Birimi.

FIA (Financial Intelligence Agency) Bermuda Bermuda Mali istihbarat Birimi

FINTRAC (Financial Transactions and Reports Analysis Centre) Mali İşlemler ve Finansal Bilirimler Analiz Merkezi. Kanada Mali İstihbarat Birimi.

FIS (Financial Intelligence Service) Guernsey Mali İstihbarat Birimi.

FIU – Bahamas (Financial Intelligence Unit) Bahama Mali İstihbarat Birimi.

FIU - Belize (Financial Intelligence Unit) Belize Mali İstihbarat Birimi.

FIU-IND (Financial Intelligence Unit India) Hindistan Mali İstihbarat Birimi.

FIU- Iceland İzlanda Mali İstihbarat Birimi.

FIU – Lux (Cellule de Renseignement Financier) Luxembourg Mali İstihbarat Birimi

FIU Mauritius (Financial Intelligence Unit) Maritus Mali İstihbarat Birimi.

FIU-Netherlands Hollanda Mali İstihbarat Birimi.

FIU St Vincent & the Grenadies St Vincent & the Grenadies Mali İstihbarat Birimi.

FIU Vanuatu (Financial Intelligence Unit) Vanuatu Mali İstihbarat Birimi.

FIU (Financial Intelligence Unit) Şüpheli işlem bildirimlerini veya karapara aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele kapsamında ulusal düzenlemelerin gerektirdiği diğer bildirim veya bilgileri alan analiz eden ve gerektiğinde sonuçlarını uygun şekilde yetkili makamlara intikal ettiren mali istihbarat birimi. Bkz. Core Functions of FIUs, Suspicious Transactions.

FIU-Dominica Dominik Mali İstihbarat Birimi.

Fictitious Names Finansal kurumlarda hesap açılırken veya havale gönderilirken beyan edilen gerçek olmayan isimler.

Fictitious Payee Bir çek veya kıymetli evrak üzerinde var olmayan bir kişinin isminin olması.

Fictitious Refund Scheme Nakit para hırsızlığını gizlemek için sahte ödeme dokümanı hazırlamak.

Fictitious Sales Hayali müşteriler adına gerçekte satış yapılmış gibi belge ve kayıt düzenlenmesi.

Fidelity Bond Dolandırıcılık eylemleri sonucunda sigortalının maruz kaldığı kayıpları karşılayan bir koruma şekli. Bu şekildeki korumada genellikle dürüst olmayan çalışanlara karşı işletmeler sigortalanır.

Fiduciary 1- Başkasının yararı için bir mal varlığını muhafaza eden ve yönetimini üstlenen kişi. 2- Mütevellî.

Fiduciary Duty Yönetim ve emanetinde bulunan mal varlığını koruma sorumluluğu.

Fiduciary Loan Herhangi bir teminat alınmadan verilen borç.

Fiduciary Transactions Emanet işlemleri.

Final Settlement Geri alınamayan ve kesin özellikte olan fon ve menkul kıymet transfer mutabakatı.

Finality Ödeme mesajının, elektronik fon transfer merkezinde işleme alındıktan sonra kesinleşmesi hali.

Finality Risk Geçici fon transferlerinin iptal edilebilme riski.

Financial Asset Nakit, nakit yerine geçen değerler, finansal kuruluşlardan fon temin etme imkânı sağlayan her türlü hak.

Financial Crimes Genel olarak kanunların suç saydığı bir eylemin irtikâbıyla ve yasadışı haksız kazanç elde etme amacıyla işlenen, maddi unsuru her zaman cebir ve şiddet içermeyen, işlenmesinde kısmen veya tamamen finansal araç, kurum ve sistemler ile bunlara bağlı unsurlar kullanılan ve bir ölçüde gizlilik içinde gerçekleştirilen mali suçlar. Sınıflandırması üzerinde doktrinde tam bir mutabakat olmamakla birlikte genel olarak mali suçlar; karapara aklama, yolsuzluk, dolandırıcılık, sahtecilik ve vergi kaçırma gibi temel suç gruplarında toplanabilir. Bu özelliklere sahip suçlar, hırsızlık, gasp, soygun ve yağmacılık gibi mahiyetinde haksız kazanç bulunan suçlardan farklı bir karakteristiğe sahiptir. Bkz. Money Laundering, Corruption.

Financial Exclusion Finansal kuruluşların “de-risking” tutumundan, finansal sektördeki hizmet ve ürün bedelinin yüksekliğinden veya hizmet ve ürün hakkındaki bilgisizlikten kaynaklanan nedenlerle finansal hizmetlerin daha ucuz ve kayıt dışı olan alanlara kayması. Bkz. De-risking, Financial Inclusion.

Financial Grup Kendisine bağlı şube ve branşlarını kontrol fonksiyonu bulunan bir ana şirket ile diğer bağlı ve ilgili birimlerden oluşan finansal grup.

Financial Havens Banka gizliliği ilkesinin çok rijit uygulandığı, kambiyo kontrolünün olmadığı, banka, sigorta şirketi gibi finansal kurumların kurulmasında mevzuat zorluğunun bulunmadığı, kazancın vergilendirilmediği veya nispeten önemsiz ölçüde vergilendirildiği, modern ulaşım ve iletişim araçlarına sahip bulunan ve gelişmiş ülkelere coğrafi olarak yakın olan finans merkezleri.

Financial Inclusion Düşük gelire sahip olunması veya bilgisizlik sebebiyle yasal ve geçerli finansal hizmetlerden yararlanamayan kesimlerin, güvenli, uygun ve karşılanabilir seviyede finansal hizmetlere erişiminin sağlanması.

Financial Institutions Faaliyet konusu aşağıda belirtilen finansal kuruluşlar: 1- Mevduat ve diğer geri ödenbilir fonları kabul etme, 2- Kredi veya borç verme, 3- Finansal kiralama, 4- Para ya da değer transferi hizmetleri, 5- Ödeme araçları ve yönetimi, 6- Finansal teminat ve taahhüt, 7- para piyasası enstrümanları (çekler, senetler, mevduat sertifikaları, türev araçlar), 8- Döviz- faiz oranı ve indeks enstrümanları, devredilebilir menkul kıymetler, vadeli emtia işlemleri, 8-Transfer edilebilir menkul kıymetler, menkul kıymetler ihracı, 9- Portföy yönetimi, 10- Kiralık kasa hizmetleri, 11- Yatırım fonu, 12- Hayat sigortası ve sigorta bağlantılı diğer yatırımları, 13-Sigorta acente ve brokerliği, 14- Para ve döviz değişimi, 15- Elektronik para ihracı, 16- Para brokerliği. Bu kapsamda genel olarak; bankalar, sermaye piyasası aracı kurumları, sigorta ve

reasürans şirketleri, döviz büfeleri, yatırım fonu kuruluşları, yatırım ortaklıkları, portföy yönetim şirketleri, finansal kiralama, finansman ve faktöring şirketleri finansal kuruluşlar kategorisinde sayılabilir. AB düzenlemelerine göre kredi kuruluşları, finansal kuruluş kategorisinin dışında tutulmuş olup, yatırım firmaları finansal kuruluş olarak belirlenmiştir. Bkz. Credit Institutions.

Financial Instruments Para piyasası, menkul kıymetler, option, futures, swap, forward ve diğer türev piyasa araçlarını ve bir anlaşmaya bağlı olarak bir tarafa finansal varlık edinme hakkı, diğer tarafa da borç yükleyen finansal araçlar.

Financial Intelligence Ekonomik ve mali suçların ortaya çıkarılması ve önlenmesi amacıyla, açık ya da kapalı kaynaklardan elde edilen finansal nitelikteki haber, bilgi ve dokümanların sürekli bir şekilde işleme tabi tutulması.

Financial Intermediary Sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunmak üzere ilgili kurumca yetkili kılınmış aracı kurum.

Financial Intermediation Sermaye piyasası araçlarının, yetkili aracı kuruluşlar tarafından, kendi nam ve hesabına, başkası nam ve hesabına, kendi namına ve başkası hesabına alım satımı.

Financial Investigation Suç ağının boyut ve kapsamını belirlemek, terörist fonların ve diğer malvarlığı-

nın izini sürmek, suç soruşturması ile ilgili delil toplamak amacıyla bir suç faaliyeti ile bağlantılı finansal olayların soruşturulması.

Financial Sector Liaison Committee Dünya Bankası ve IMF arasındaki işbirliği sürecini güçlendirmek ve operasyonel koordinasyonu temin etmek için bu iki kurumun üst düzey görevlilerinin oluşturduğu komite.

Financial Stability Forum Finansal gözetim ve izleme konusunda bilgi değişimi ve uluslararası işbirliği yolu ile uluslararası finansal istikrarı sağlamak amacıyla Nisan 1999 da ihdas edilen forum. Forum, düzenli aralıklarla finansal sektör temsilcilerini, merkez bankası guvernörlerini, finansal sektör düzenleyici ve denetleyici kurum yetkililerini bir araya getirerek finansal istikrarın tesisi ve bu alandaki sistemik riskin azaltılmasına yönelik bilgi ve görüş alışverişini sağlar. Forumun sekreteryası hizmetleri "BIS" bünyesinde temin edilmektedir. Bkz. BIS

Financial Supervision Karapara aklama ve terörün finansmanı kapsamındaki risklerin belirlenmesi, azaltılması ve bu kapsamdaki önleyici tedbirlerin uygulanması bakımından finansal sektör için getirilen yükümlülüklerin denetimi ve izlenmesi. Bu denetim ve izleme mekanizmasının ülke uygulamaları itibari ile muhtelif modelleri bulunmaktadır. Bkz. Integrated Approach, Twin Peaks Approach, Functional Approach, Institutional Approach.

Financial Surveillance Finansal kurumların gözetimi.

Financial Transaction Mahiyetinde para veya para ile temsil eden değerlerin söz konusu olduğu finansal işlemler.

FinCEN (Financial Crimes Enforcement Network) Mali Suçlar Takip Ağı. ABD Mali İstihbarat Birimi.

Fines Mahkemeler veya mevzuatın öngördüğü çerçevede idari birimler tarafından verilen para cezası.

First Part Knowledge Cases Sanığın, kendi işlediği öncül suç dolayısıyla elde ettiği geliri aklamada durumunda, söz konusu gelirin bir suç geliri olmadığı yönünde iddia bulunamayacağı olaylar.

First Servant Principle Hiç kimsenin hukukun üstünde olmaması ve hukukun uygulanmasında hiç kimseye ayrıcalık tanınmaması prensibi.

Fixed Income Securities Alacaklılık hakkı sağlayan, belirli bir meblağı temsil eden, dönemsel gelir getiren, misli nitelikte seri halinde çıkarılan, ibareleri aynı olan ve yatırım aracı olarak kullanılan sabit getirili menkul kıymetler.

Fixed Interest Trust Yararlanıcısına (beneficiary), açıkça belirlenmiş bir ödemenin yapılmasını esas alan kayyım kurumu.

Flashroll Uyuşturucu satıcısını, gerçek alıcı olduğuna inandırmak için gizli görevlinin uyuşturucu be-

delini satıcıya göstererek satışın gerçekleşmesini sağladığı ve bu sayede yakalama operasyonunun başlatıldığı bir “buy operasyon” tekniği.

Flee Clause Beklenmeyen durumlarda (herhangi bir sosyal, ekonomik veya siyasi müdahale durumunda) mal varlığının otomatik olarak bir başka kaza otoritesinin denetimine (ülkeye) transfer edilmesini mümkün kılan hükümleri içeren kayyım sözleşmesi.

Flight Capital Ekonomik ve siyasi çalkantıların getirdiği istikrarsızlıktan veya yüksek vergilerden kaçınmak veya daha yüksek rant elde etmek için sermayenin bir başka ülkeye transfer edilmesi.

Flight Clause Bkz. Flee Clause.

Flotation Bir iş yada şirket kurmak için gerekli ticari prosedür.

Flow Finansal değerleri oluşturma, değiştirme, tebdil etme, transfer etme veya ortadan kaldırmayı mümkün kılan işlem akışı.

FMC (Financial Monitoring Committee) Finansal Gözetim Komitesi. Rusya Federasyonu Mali İstihbarat Birimi.

FMS (Financial Monitoring Service of Georgia) Gürcistan Finansal Gözleme Merkezi. Gürcistan Mali İstihbarat Birimi.

Follow Up Process FATF tarafından yapılan ülke değerlendirmesini müteakip uygulanan takip süreci. Bu kapsamdaki takip süreci

şu hususları hedefler: a) üyelerini, FATF standartlarını yeterli biçimde uygulamaya teşvik etmek, b) ülkelerin FATF standartlarına uyumunu düzenli olarak izlemek ve güncel bilgiler elde etmek, c) kontrol edilme ve hesap verebilirlik algısı oluşturmak, d) FATF ve FSAP değerlendirme sürecinin uyumlu olmasını sağlamak. Ülke Değerlendirme Raporunun görüşülmesinden ve kabul edilmesinden sonra ülke, durumuna göre düzenli veya sıkı takibe alınabilir. Bkz. Regular Follow up, Enhanced Follow up.

Fore Closure Vadesinde ödenmeyen borç için haczedilen veya ipotek konulan mal varlığı üzerinde borçlunun hakkının düşmesi.

Foreign Counterparts Mali istihbarat birimleri, yasa uygulama birimleri ve denetim ve gözetim birimleri gibi yetkili makamların yabancı ülkelerdeki muadilleri.

Foreign Currency Account Bir yabancı bankada, bankanın bulunduğu ülke parası cinsinden açılan hesap.

Foreign Currency Notes Banknot şeklindeki bütün yabancı ülke paraları. Efektif.

Foreign Exchange Döviz. Efektif dahil yabancı para ile ödemeyi sağlayan her türlü hesap, belge ve vasıtalar.

Foreign PEPs Yabancı bir ülke tarafından Devlet veya hükümet başkanlığı, milletvekilliği, üst düzey idari, adli veya askeri makam amirliği, kamu şirketlerinin üst düzey yöneticiliği ve siyasi parti

yöneticiliği gibi vasıfları taşıyan görevlerin tevdi edildiği yabancı siyasi nüfuz sahibi kişiler.

Foreign Terrorist Fighters 2253 sayılı BMGK Kararına göre, terörist eylemleri işlemek, bu eylemlere katılmak, planlamak, terörist eğitimi vermek veya almak amacıyla ikamet ettiği ülkenin veya tabiiyetinde olduğu devletin dışındaki bir ülkeye seyahat eden kişiler. Bkz. UNSC Resolution 2253.

Forensic Mahkeme ve yargılama prosedüründe kullanılabilen konu veya deliller.

Forex Getiri amacıyla bir dövizin başka bir döviz ile değiştirildiği ve döviz ticaretinin yapıldığı uluslararası piyasa.

Forfeiting Kredili bir mal ve hizmet ihracından doğan alacağın tahsil hakkının bir finansal kuruluş (banka) tarafından vadesinden önce ihracatçıdan satın alınması işlemi.

Forfeiture Suçtan kaynaklanan emtia ve ya paranın yetkililerce yasaya dayanarak sanığın elinden alınması.

Forge Digital Signature Özel anahtar (private key) sahibinin izni olmadan dijital imza oluşturmak. Bkz. Private Key Cryptography.

Forgery Bir şeyin (belgenin) aslını taklit ederek gerçekleştirilen sahtecilik.

Forgery on Official Documents Sahte resmi evrak düzenlenmesi veya doğru ve gerçek olarak

düzenlenmiş resmi evrakın tahrif edilmesi.

Forgery on Private Documents Sahte özel evrak ve senet düzenlenmesi veya doğru ve gerçek olarak düzenlenmiş özel evrakın değiştirilmesi.

Forty Recommendations Bkz. FATF Recommendations.

Forward Fiyat, miktar, ödeme yeri ve vade gibi unsurları standart olmayıp taraflar arasında serbestçe belirlenen ve organize olmayan piyasalarda gerçekleştirilen finansal ürünlere ait vadeli işlem.

Forward Transactions Anlaşılan miktar ve fiyattan belirli bir tarihte belli bir ürünün teslim edilerek karşılığının ödeneceği hususları üzerinde iki tarafın birbirine taahhütte bulunduğu işlemler.

Four Eyes Principle İşletmenin işlerinin en az iki kişi (dört göz) tarafından yürütülmesi kuralı.

Fourth Market Borsalarda yaygın ve geçerli olan usullere başvurulmadan, kote edilmemiş kıymetli kağıtların aracılar ve müşteriler arasında alım satımının yapıldığı piyasa.

Fraud Dolandırıcılık. (Bkz. Swindling).

Fraudster Sahtekar.

Fraudulent Bankruptcy Banka ve diğer kredi kurumlarından haksız olarak kredi temin etmek veya sigorta bedeli almak amacıyla yapılan hileli iflas.

Fraudulent Preference Borçlunun iflasından kısa bir süre önce bazı alacaklılarına yapmış olduğu ödeme.

Freeze 1- Yetkili bir makam veya mahkeme tarafından ilgili mevzuatın öngördüğü hukuki prosedüre tabi olarak bir malvarlığının; transferini, dönüştürülmesini, tasarruf edilmesini veya hareketini yasaklayan dondurma işlemi. 2- Bir menkul kıymetin fiyat ve/veya işlem miktarının, belirlenen bir süre içerisinde belirlenen bir parametreyi aşan bir değişim göstermesi durumunda, ilgili menkul kıymete ait işlemlerin geçici bir süre için otomatik olarak durdurulması.

Freezing Bkz. Freeze.

Freight Declaration. Bkz. Cargo Declaration.

Frisk Search Güvenlik kuvvetlerince sanıkların üstlerinin aranması.

Front Companies Yasal faaliyetlerle iştigal ediyor görünmekle birlikte suçlular tarafından yönetilen şirketler.

Front Office Corruption (one-on-one bribery) Alt seviyede bir memurun, hizmet sunulanlardan hakkı olmadığı halde bir menfaat talep etmesi.

Frozen Assets Yetkili mercii (mahkeme) kararı ile sanığın finansal kuruluşlarda ve kurumlar nezdinde bulunan ancak bunlar üzerindeki tasarruf yetkisi dondurulan para veya mal varlığı.

FSAP (Financial Sector Assessment Program) Dünya Bankası ile Uluslararası Para Fonu (IMF) tarafından Mayıs 1999 yılından itibaren müşterek olarak hazırlanan, ülkelerde sağlıklı bir finansal sistemin geliştirilmesine tahsis edilen kaynakların etkinliğini sağlamayı ve bu kapsamda mevcut finansal sistemdeki zaafiyeti tespit etmeyi amaçlayan Finansal Sektör Değerlendirme Programı. Anahtar unsurunu, finansal sektör standartlarının detaylı olarak değerlendirmesi teşkil eden FSAP kapsamında Finansal sektör istikrar değerlendirmesi, finansal sektör ilerleme değerlendirmesi biçiminde iki temel değerlendirme yapılmaktadır. Program; parasal ve finansal politika şeffaflığı, bankacılık gözetimi, menkul kıymet düzenlemeleri, sigorta düzenlemeleri, ödeme sistemleri, menkul kıymet işlemleri ve karapara aklama ve terörün finansmanının önlenmesi konularını içermektedir. Karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadele konusu, programa Kasım 2001 de dahil edilmiştir.

Full Powers Bir anlaşma veya sözleşme metni ile ilgili dokümanları devlet adına görüşmeye, kabul etmeye ve kesinlik kazandırmaya tam yetkili şahıs veya şahıslar.

Full Underwriting Sermaye piyasası araçlarının, bedeli satışın başlamasından önce tam ve nakden ödenmek suretiyle tamamının satın alınarak halka satılacağına, satışı yapana karşı taahhüt edilmesi.

Functional Approach Denetim ve izleme fonksiyonunun ilgili finansal kuruluşun bünyesi içerisinde, herhangi bir yasal statüye bağlanmaksızın görev icabı gerçekleştirilmesini öngören yaklaşım.

Fund Para veya değeri para ile temsil edilen, maddî veya gayrî maddî, menkul veya gayrimenkul, her türlü kıymeti, bu kıymetler üzerinde bir mülkiyet hakkı veya çıkarı kanıtlayan, elektronik veya dijital form da dahil, her türlü belge ve yasal araçları, banka kredilerini, seyahat çeklerini, para havalelerini, hisse senetlerini, teminatları, tahvilleri ve kredi mektuplarını kapsayan fon.

Funds or Other Assets Fiziki veya kaydi, taşınır ya da taşınmaz, edinilmiş olan her çeşit fonları, mali varlıkları, ekonomik kaynakları, banka kredilerini, yolcu ve banka çeklerini, havaleleri, hisseleri, menkul kıymetleri, bonoları, poliçeleri, teminat mektuplarını, herhangi bir faizi, temettü veya geliri veya bu gibi fonlardan elde edilen değerleri kapsayan ancak bunlarla da sınırlı olmayan hakkı yada istifadeyi kanıtlayan elektronik ya da dijital da dahil herhangi bir formdaki yasal belge ve araçlar.

Funds Transfer Bkz. Electronic Fund Transfer System.

Fungible Property Ağırlığı, ölçüsü, sayısı ve değerine göre eşdeğeri olabilen ve tam ikame edilebilir menkul mallar.

Funk Money Ekonomik ve siyasi şartların olumsuz gelişme göstereceği korkusuyla, ekonomik ve siyasal istikrar bulunduğu düşünülen bir ülkeye acele gönderilen veya transfer edilen para.

Futures Taraflarına bugünden, belirlenen ileri bir tarihte üzerinde anlaşılan fiyattan standartlaştırılmış miktar ve nitelikteki bir malı, sermaye piyasası aracını veya sair kıymeti satın alma veya satma yükümlülüğü getiren vadeli işlem sözleşmesi.

G

G-20 Geçiş ülkeleri ile sanayileşmiş ülkeler arasında yapıcı ve açık bir diyalogun geliştirilmesi amacıyla 25 Eylül 1999 da G-7 Maliye Bakanlarının önerisiyle oluşturulan ve Arjantin, Avustralya, Brezilya, Kanada, Çin, Fransa, Almanya, Hindistan, Endonezya, İtalya, Japonya, Kore, Meksika, Rusya, Suudi Arabistan, G. Afrika, Türkiye, İngiltere ve ABD hazine bakanları ve merkez bankası başkanları ile Avrupa Merkez Bankası, AB, IMF ve Dünya Bankası yetkililerinin katılımıyla gerçekleştirilen forum.

G-8 Dünyanın en sanayileşmiş 8 ülkesinin temsil ettiği grup. Bu ülkeler Fransa, Almanya, Japonya, İngiltere, ABD (G-6, 1975), Kanada (G-7, 1976) ve Rusya. Grup, "G-7" iken 1989 da FAFT'ın kurulmasını sağlamıştır. Bkz. FATF.

GABAC (Groupe d'Action contre le Blanchiment en Afrique Centrale - Group on Anti-Money Laundering in Central Africa)

Orta Afrika Ekonomik ve Parasal Birlik (CEMAC) üyesi ülkelerin devlet (Kongo, Gabon, Orta Afrika, Kamerun, Çad, Ekvator Ginesi) başkanlarının Aralık 2000'de N'Djamena'da (Çad) gerçekleştirdiği toplantıda kurulmasına karar verilen Karapara Aklamaya Karşı Orta Afrika Grubu. Grup, Orta Afrika Devletleri Bankası (BEAC) girişimi ile Ekim 2002 de Yaunde'de (Kamerun) yapılan uzmanlar toplantısında karapara aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele tedbirlerini benimseyen kurumsal bir organizasyon halini almıştır. Ekim 2015 de FATF, GABAC'ı FSRB olarak kabul etmiş ve imtiyazlı üye olarak tanımıştır. GABAC üyesi ülkeler şunlardır: Kamerun, Orta Afrika Cumhuriyeti, Çad, Kongo C., Ekvator Ginesi, Gabon

GAFILAT 8 Aralık 2000 tarihinde karapara aklama ile mücadele amacıyla Cartagena'da (Kolombiya) 9 Güney Amerika ülkesi temsilcisinin hazırladığı bir mutabakat muhtırası ile "GAFISUD" olarak kurulan ve 2014 Temmuz Genel Kurul toplantısında ismini "GAFILAT" olarak değiştiren FATF benzeri kuruluş (FSRB) statüsündeki Güney Amerika Mali Eylem Görev Gücü. Kuruluş, mücadele kapsamına daha sonra terörizmin finansmanı ile mücadeleyi de katmıştır. Kuruluşun üyesi ülkeler şunlardır: Arjantin, Bolivya, Brezil-

ya, Şili, Kolombiya, Ekvator, Costa Rica, Guatemala, Honduras, Küba, Meksika, Nikaragua, Panama, Paraguay, Peru, Uruguay. Amerikan Devletleri Organizasyonu (OAS) ve Amerika Yasadışı Uyuşturucu Kontrol Komisyonu (CICAD) kuruluşun danışman üyesidir. Sekreteryası merkezi Buenos Aires'de (Arjantin) de olan GAFILAT 2006 yılında FATF'ın imtiyazlı üyesi olmuştur. Bkz. Associate Members, FATF Style Regional Bodies.

GAFISUD Bkz. GAFILAT.

Gambling Gerçekleşmesi tamamen veya kısmen tesadüfe bağlı, sonucu önceden belirsiz bir olay üzerinde para veya değeri olan bir emtia üzerine bahse girişmek.

Garnishee Orders Sanığın finans kurumlarındaki parasının sanığa ödenmemesi yönündeki mahkeme kararı.

Garnishment Borçlunun gelirinin bir kısmının alınarak alacaklıya ödenmesini sağlayan mahkeme kararı.

Gatekeeper Yatırım danışmanlığı ve fon yönetimi gibi alanlarda kuruluşlara hizmet veren uzmanlar.

GCID - GFIU (Gibraltar Coordinating Centre for Criminal Intelligence and Drugs) Cezai İstihbarat ve Uyuşturucu Kontrol Merkezi. Cebelitarık Mali İstihbarat Birimi.

Gearing Sabit faizle alınan borcun faiz ve anapara toplamından daha yüksek bir bedel ile yatırılması.

Geography and Country Risk Bkz. Country and Geographic Region Risk.

GIABA (Groupe Intergouvernemental d'Action contre le Blanchiment de l'Argent en Afrique- Intergovernmental Group on Anti Money Laundering in Africa) Batı Afrika Devletleri Ekonomik Birliği'ne (ECOWACS) üye ülkelerin hükümet ve devlet başkanlarının Aralık 1999 da Lome'de (Togo) gerçekleştirdiği zirve toplantısında aldıkları karar gereğince Kasım 2000 de kurulan Karapara Aklamaya Karşı Hükümetlerarası Afrika Eylem Grubu. Grubun üyesi devletler şunlardır; Benin, Burkina Faso, Cape Verde, Cote'd Ivoire, Gambia, Gana, Gine, Gine-Bissau, Liberya, Mali, Nijer, Nijerya, Sao Tome and Principa, Senegal, Sierra Leone ve Togo. Grup, ilk toplantısında FATF Kırk Tavsiye kararını benimsemiş, 19 Eylül 2002 tarihindeki Bakanlar Konseyi toplantısında karapara aklama ve terörün finansmanının önlenmesi konularında düzenlemeleri öngören bir direktifi kabul etmiştir. Grubun merkezi Dakar'da (Senegal) dir. GIABA, Haziran 2010 yılında FATF'a imtiyazlı üye olmuştur. Bkz. Associate Members, FATF Style Regional Bodies.

GIFCS (Group of International Finance Centre Supervisors) Basel Komite'nin öncülüğünde Ekim 1980 de kurulan ve "Offshore Bankacılık Denetim Grubu" olan ismi Mart 2011 de Uluslararası Finans Merkezi Denetçileri Grubu olarak değiştirilen Grup. Grup; Üyelerinin karşılıklı çıkar konularını

müzakere ve tespit etmek, bilgi ve tecrübeleri paylaşmak, karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadele ile sınır ötesi bankacılık konularında uluslararası standartların uygulanmasını sağlamak ve bu amaçla oluşan uluslararası kuruluşlara iştirak etmek, uluslararası alanda kabul edilen denetim ve gözetim standartlarının üye tarafından uygulanmasını teşvik etmek gibi amaçlar doğrultusunda fonksiyon icra etmektedir. Grubun üyesi olan devletler şunlardır: Antigua ve Barbuda, Aruba, Bahamas, Barbados, Bermuda, British Virgin Adaları, Cayman Adaları, Cook Adaları, Curacao ve Sint Marteen, Cebelitarık, Guernsey, Isle of Man, Jersey, Labuan, Macau-Çin, Mauritius, Panama, Samou, Turks and Cacoas adaları, Vanuatu.

GIIF (General Inspector of Financial Information) Mali Enformasyon Genel Müfettişi. Polonya Mali İstihbarat Birimi.

Gift Bir şahsın veya bir tüzel kişiliğin bir başka şahsa veya tüzel kişiye, karşılığında parasal bir bedel ödenmeksizin takdim etmiş olduğu para, menkul, gayrimenkul veya değeri olan herhangi bir emtia.

Gift Cheque Bankalar tarafından müşterilerinin kullanımı için verilen hediye çeki.

Giro Borçlu tarafından alacaklıya transfer edilmesi için bankaya verilen çekle gerçekleştirilen bir ödeme yöntemi.

Giving Undue Advantage Kamu görevlisine, görevini yapması veya yapmaması karşılığında haksız bir menfaatin verilmesi.

Global Assistance Programme on Drug Abuse (GAP) UNDCP tarafından üye devletlerin yasadışı uyuşturucu kullanımının önlenmesine ilişkin politik deklarasyonlarını takip için geliştirdiği Uyuşturucunun Kötüye Kullanımı Konusunda Küresel Yardım Programı.

Global Counter-Terrorism Strategy Terörizmle mücadele çabalarını küresel bir yaklaşımla koordine etmek için 2006 yılında BM desteğiyle ihdas edilen Terörizmle Mücadele Küresel Stratejisi. Strateji, şu alanlarda uygulamaya dönük yaklaşımlar önermektedir: terörün yayılmasına sebebiyet veren şartların ele alınması, ülkelerin terörizmi önleme ve terörizmle mücadele kapasitesini inşa etmesi, terörizmle mücadele ederken insan haklarına saygı ve hukukun üstünlüğünün gözetilmesi.

Global Custodian Sadece bulunduğu ülkede değil dünyanın diğer ülkelerinde de müşterileri için menkul kıymetleri veya diğer finansal araçları muhafaza ve idare eden kişi veya kuruluş.

Global Programme against Terrorism BM tarafından Ekim 2002'de ihdas edilen Terörizme Karşı Küresel Program. Programın amacı, terörizmin önlenmesi için ülkelere teknik ve yasal yardım imkanları sağlamaktır.

Global Programme against Trafficking in Human Beings BM tarafından 1999 da ihdas edilen İnsan Kaçakçılığına karşı Küresel Program. Programın amacı; ilgili mevzuatın hazırlanmasında danışmanlık sağlanması, kaçaklılığa karşı birim kurulmasında yardımda bulunulması, yargı ve kolluk mensuplarının eğitiminin sağlanması, mağdur ve tanıkların korunması ve suçla mücadele bilincinin artırılmasıdır.

GMC (Multidisciplinary Group of Corruption) AK Bakanlar Komitesi Eylül 1994 tarihinde uluslararası yolsuzluğa karşı eylem programına dahil edilecek tedbirlerin alınması ve kontrol edilmesi için kurulan ve yolsuzlukla ilgili olarak araştırma ve teknik işbirliği konularında görev üstlenmiş olan Yolsuzluğa Karşı Çokyönlü Disiplin Grubu.

GNCG (Global Network Coordination Group) FATF standartlarının, karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadele misyonu üstlenen uluslararası kuruluşlarca özellikle FATF Benzeri Bölgesel Kuruluşlarca (FSRBs) anlaşılabilirliğini, uygulanabilirliğini ve bu kapsamdaki değerlendirme ve takip süreçlerinde ortak anlayış ve tutarlılığı sağlama konusunu ele alan FATF'ın "Küresel Ağ Koordinasyon" alt çalışma grubu.

Gold Vulnerability in Money Laundering Altının; dünya pazarlarında değişime konu bir materyal olması, zilyedinin kimliğinin bilinmemesi, formlarının kolay değişebilir özellikte olması, denetimi

zorlaştıran "ayrıştırma" aşamasına imkan vermesi nedeniyle karapara aklama faaliyetlerinde kullanılması tehlikesi.

Good Governance İdari ve mali suçlar için önleyici tedbirleri alan, suç işlemeye karşı getirilen caydırıcı yasal düzenlemeleri etkin bir biçimde uygulayacak adli ve idari birimlerin ve denetim mekanizmasının kurulmasını ve çalışmasını sağlayan ve hukukun üstünlüğünü ön planda tutan yönetim becerisi.

Government of BVI/ Financial Investigation Agency British Virgin Adaları Mali İstihbarat Birimi.

GPAC (Global Programme against Corruption) Mart 1999 da CICP (BM Uluslararası Suç Önleme Merkezi) tarafından geliştirilen BM Yolsuzluğu Önleme Programı. GPAC genel olarak; 1- Üye ülkelere yasal ve kurumsal yolsuzluğa karşı örgütlenme yapısı konusunda teknik yardım sağlamak, 2- Yargı dürüstlüğü konusunda destek ve hizmet sunmak, 3- Yolsuzlukla mücadele politika ve araçları geliştirmek ve dağıtmak, 4- Yolsuzlukla mücadelede koordinasyonu sağlamak alanlarında yoğunlaşmıştır.

GPML (Global Programme against Money Laundering) ODCCP (UNODC) bünyesinde 1997 de ihdas edilen, ülkelere teknik yardım, eğitim ve danışmanlık hizmeti sunarak onların karapara aklama ile mücadele kapasitelerini artırmayı amaçlayan bir araştırma ve yardım programı. GPML şu alanlarda faaliyetlerini yoğunlaştırmıştır: 1- Üye devletlere model mevzuatlar

sunarak yasal altyapısının oluşmasını sağlamak, 2- Özellikle mali istihbarat birimlerinin kurulmasını sağlayarak kurumsal kapasiteyi güçlendirmek, 3- Yasal, yargısal ve operasyonel eğitim imkanları sunmak, 4- Diğer kuruluşlarla stratejik ilişkilerin sürdürülmesini sağlamak, 5- Bilgi altyapısını oluşturmak ve bilgilerin analizini yapmak.

GPOC (Global Programme against Organized Crime) BM tarafından 1999 da ihdas edilen Organize Suçlara Karşı Küresel Program. UNODC tarafından yürütülen programın ana unsurları şunlardır: Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı BM Sözleşmesinin onaylanmasını teşvik, adli yargı mensuplarının eğitimi, adli yargı mensupları arasında bilgi paylaşımı, bölgesel organize suç değerlendirmesi, adam kaçıрма ve organize suçlarla mücadelede teknik işbirliği.

Grand Corruption Yüksek seviyedeki memurların veya karar mekanizmasında bulunanların aldığı büyük çaplı rüşvet.

Grantee Bağış yapılan kişi.

Grantor Bağış yapan kişi.

Greasing Wheel Yapılamaması gereken işler için verilen para (rüşvet).

GRECO (Groupe d'Etats contre la corruption - Group of States against Corruption) 5 Mayıs 1998'de Avrupa Konseyi (The Council of Europe) Bakanlar Komitesi tarafından kabul edilen (98) 7 sayılı karar üzerine 1 Mayıs 1999

tarihinde Belçika, Bulgaristan, Kıbrıs (Rum Y.), Estonya, Finlandiya, Fransa, Almanya, Yunanistan, İzlanda, İrlanda, Litvanya, Lüksemburg, Romanya, Slovakya, Slovenya, İspanya ve İsveç tarafından kabul edilen (99) 5 sayılı kararla kurulan Yolsuzluğa Karşı Devletler Grubu. GRECO'nun amacı, dinamik bir karşılıklı değerlendirme ve uyum süreci ile üye ülkelerdeki yolsuzlukla mücadele kapasitesini geliştirmektir. GRECO tarafından hazırlanan uluslararası hukuki düzenlemeler şunlardır: Yolsuzluğa Karşı Ceza Hukuku Sözleşmesi, Yolsuzluğa Karşı Medeni Hukuk Sözleşmesi, Yolsuzluğa Karşı Ceza Hukuku Sözleşmesine Ek Protokol, Yolsuzlukla Mücadeleye Dönük 20 Rehber İlkeye İlişkin (97) 24 sayılı Karar, Kamu Görevlileri İçin Etik Kurallara İlişkin R (2000) 10 sayılı Tavsiyeler, Siyasi Partilerin ve Seçim Kampanyalarının Finansmanında Yolsuzlukla Mücadele İçin Ortak Kurallara Dair R (2003) sayılı Tavsiye. Sekreteryası merkezi Strazburg'da olan GRECO'nun üyesi olan devletler şunlardır: ABD, Andora, Almanya, Arnavutluk, Azerbaycan, Avusturya, Belarus, Belçika, Bosna Hersek, Bulgaristan, Çek C., Danimarka, Ermenistan, Estonya, Finlandiya, Fransa, Gürcistan, Hırvatistan, Hollanda, İngiltere, İrlanda, İspanya, İtalya, İsveç, İsviçre, İzlanda, Karadağ Kıbrıs (Rum Y.), Letonya, Litvanya, Lihtenştayn, Lüksembourg, Macaristan, Makedonya, Malta, Moldova, Monaco, Norveç, Polonya, Portekiz, Romanya, Rusya F, San Marino, Sırbistan, Slovakya, Slovenya, Türkiye, Ukrayna ve Yunanistan.

Grenada Financial Intelligence Unit Grenada Mali İstihbarat Birimi.

Grey Market Belirli bir zamanda kıt olan ve bu nedenle normalin üzerinde bir fiyatta satılan malların yasal ticareti.

Gross Negligence Ağır kusur.

Gross Settlement System Fon ve menkul kıymet transfer mutabakatının talimat bazında ve her talimata göre ilgili işlem sürecinin gerçekleştiği transfer sistemi. Bkz. Settlement, Real Time Gross Settlement System, Net Settlement System.

Grounds for Refusal Bir devletin, karşı devletin adli veya idari yardım taleplerini reddetme nedenleri.

Group of Ten Paris Kulübü diye de adlandırılan IMF'ye borç verilebilecek parayı sağlayan en zengin üyeleri. Bunlar: Belçika, Kanada, Fransa, Almanya, İtalya, Japonya, Hollanda, İsveç, İsviçre, İngiltere, ABD, Lüksembourg.

Guaranteed Stocks Hazine kefaletini taşıyan senetler.

Guidance Paper on Anti Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism Uluslararası Sigorta Denetçileri Birliği'nin (IAIS), 7 Ekim 2004 tarihinde Amman'da kabul etmiş olduğu Karapara Aklama ve Terörizmin Finansmanı ile Mücadele Rehberi. Rehber, IAIS tarafından 2002 de çıkarılan Karapara Aklamayı Önleme Rehberinin (Anti Money Laun-

dering Guidance Notes for Insurance Supervisors and Insurance Entities) yerini almıştır. FATF'ın 2003 Tavsiyelerinin paralelinde hazırlanan Rehberde; "karapara aklama ve terörizmin finansmanının önlenmesi için kontrol önlemleri ve prosedürler" başlığı altında; müşterini tanı tedbirleri (CDD), şüpheli işlem bildirimleri, risk yönetimi, kayıtların saklanması, personelin eğitimi ile ilgili olarak sigorta şirketlerince yapılması gereken düzenlemeler ve bunlar hakkında denetçilerin rolüne dair hususlar yer almaktadır. Bkz. IAIS.

H

Habeas Corpus Göz altına alınan kişinin duruşmaya gelmesi için çıkarılan ihzar müzekkeresi.

Habituation Bir uyuşturucu maddeye psikolojik bağımlılık.

Hacker Bilgisayar güvenlik tedbirlerini yasal olmayan yoldan aşmaya çalışan şahıs.

Hash Function "Digital Signature" oluşturulması için değişebilir ölçüdeki girdinin sabit ölçüde bir çıktıya dönüştürülmesi işlemi.

Hashish Canabis bitkisinden elde edilen uyuşturucu etkisi bulunan sakız.

HAMLC (Hellenic Anti Money Laundering and Anti Terrorism Financing Commission Yunanistan Mali İstihbarat Birimi.

Hawala System Havale yapılacak tutarın “hawala” bankerine (hawaladar) ödenmesi, “hawala” bankerinin de paranın gideceği ülkedeki “hawala” bankerine, söz konusu paranın ilgili şahsa ödenmesi talimatı vermesi ile gerçekleşen, “hawaladılar” arasındaki kökleşmiş bir güven esasına dayanan ve kaydı tutulmayan alternatif havale sistemi.

Hearsay Tanığın şahsi düşüncesine dayanan veya olayla ilgili olarak dolayısıyla muttali olduğu zayıf delil.

Heroin Baz morfinin asetik anhidrit maddesiyle çeşitli kimyasal işlem süreçlerinden geçirilmesi sonucu elde edilen uyuşturucu madde.

Hidden Asset Aktif karakterli bir varlığın rayiç değerinin altında değerlendirilmesiyle oluşan piyasa ve muhasebe değeri farkı.

Hierarchy of Outcomes FATF’ın etkililik değerlendirmesi kapsamında belirlenmiş sonuçlara göre geliştirdiği kategorik sınıflandırma. Bunlar “üst seviyede hedeflenen amaç,” orta vadede alınan sonuçlar” ve “kısa vadede alınan sonuçlar” olarak tasnif edilmiştir. Bkz. High Level Objective, Intermediate Outcomes, Immediate Outcomes.

High Level Effectiveness Ülkenin aklama ve terörün finansmanı ile mücadele sistemi üzerinde yapılan değerlendirmede kısa vadede alınan sonuçlara büyük ölçüde ulaşıldığını ancak küçük çapta düzeltmelere ihtiyaç bulunduğunu gösteren yüksek etkililik derecesi.

High Level Mission FATF ülke değerlendirmesini müteakip FATF Genel Kurulu tarafından ülke ile ilgili belirli etkenlerin mevcudiyetine istinaden uygulanan sıkı takip sürecindeki “yüksek seviye ziyareti” aşaması. Bu aşamada; FATF Başkanı tarafından üye ülkenin ilgili bakanına, “FATF standartlarına uyumun yetersiz olduğunu” belirten bir mektubun gönderilmesinden sonra bu mesajı pekiştirmek üzere ülkeye ilgili bakan ve üst düzey yetkililerle görüşmek üzere bir heyet gönderilir.

High Level Objective FATF’ın ülke etkililik değerlendirmesinde öngörülen üst seviye amaç. Buna göre; finansal sistem ve ekonomik yapının, karapara aklama, terörün ve nükleer silahların finansmanı tehditlerinden korunarak finansal sektörün sağlamlığının ve bütünlüğünün güçlendirilmesi ve risklere karşı korunması amaçlanmaktadır. Bkz. Effectiveness Assessment.

Higher Risks Karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadelede; müşteri, ülke ve coğrafi bölge, ürün, hizmet ve işlem riskleri kapsamında yüksek riskli olarak değerlendirilen durumlar. Bkz. Bkz. Customer Risk Factors, Country and Geographic Risk Factors, Product Service Transaction Risk Factors.

Hindu System Bkz. “Hawala” System

Holograph İmza sahibinin eli ile yazılmış belge.

Holographic Will Murisin el yazısı ile kaleme alınmış vasiyetname.

Home Banking Kişilerin bilgisayar, kablolu T.V., telefon kullanarak ve haberleşme sistemi üzerinden bankanın veri merkezine erişerek kendi hesabı üzerinden işlem yapmasına imkan veren sistem.

Home Country Bankanın veya holding şirketin ana merkezinin (idare merkezinin) bulunduğu ülke.

Honorarium Avukat, muhasebeci ve mali müşavir gibi serbest meslek sahiplerine hizmetleri karşılığı ödenen ücret.

Horizontal Asymmetries Off-shore merkezlerin bir arada bulunması.

Host Country Yabancı Banka şubesinin çalıştığı ev sahibi ülke.

Hot Line Şüpheli sahtekarlık olayını bildirmek için kullanılan telefon numarası.

Hot Money 1-Uluslararası nakit akımları kapsamında spekülatif amaçla çok çabuk hareket eden büyük miktardaki para. 2- Geçici olarak her an çekilmeye hazır halde bulunan ve başka finans merkezlerine transfer edilen yabancı fonlar.

Hot Storage Bitcoin işleminin internet sisteminde çalışıyor olması.

Hush Money Bir kimseye, işlendiğini öğrendiği bir suça ilişkin bilgileri ihbar veya ifşa etmemesi karşılığında verilen "sus" payı.

Hybrid Company Üyelerinin sorumluluğu hisseleri ile sınırlı olan şirketler.

Hybrid System "Stored Value Cards" ve Network Based Systemlerin" karışık olarak çalıştığı elektronik para sistemi. Bkz. Stored Value Cards, Network Based System.

Hypothecation Senede karşılık malların rehin olarak tutulması önerisi.

I

IAIS (International Association of Insurance Supervisors) Sigorta sektöründe güven ve istikrarı sağlamak, sigorta sektörünü düzenleyici kurumları arasında işbirliğini geliştirmek, sigortacılık denetimi konusunda uluslararası standartları tespit etmek, sigortacılık konusunda üyelerini eğitmek ve diğer finansal sektörlerle yapılacak çalışmaları koordine etmek amacıyla 1994 yılında kurulan ve 140 dan fazla ülkeden temsilcisi bulunan Uluslararası Sigorta Denetçileri Birliği. Sekreteryası Basel'de bulunan IAIS; 2002 yılında "Karapara Aklamayı Önleme Rehberi"ni, Ekim 2003 de "Sigortacılık Temel Prensipleri"ni, Ekim 2004 de "Karapara Aklama ve Terörizmin Finansmanı ile Mücadele Rehberi"ni ve Ekim 2013 de "Karapara Aklama ve Terörün Finansmanı ile Mücadele Uygulama Belgesi"ni yayımlamıştır. Bkz. Anti Money Laundering Guidance Notes for Insurance Supervisors and Insu-

rance Entities, Guidance Paper on Anti Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism, Application Paper on Combating Money Laundering and Terrorist Financing.

IBAN (International Bank Account Number) Banka hesap numaralarının otomatik tutulması ve geçerliliği için standart sağlayan Uluslararası Banka Hesap Numarası. ECBS (European Committee for Banking Standards) tarafından geliştirilen IBAN dünyanın neresinde olursa olsun bir bankada tutulan hesabı tespit eden alfa nümerik karakterler serisidir. En fazla 34 karaktere sahip olan IBAN, ISO, ülke kodu, iki kontrol sayısı ve banka hesap numarasını ihtiva eder. Elektronik ortamda işlenen ve depolanan IBAN boşluk ve ayıraç taşımaz. Türkiye’de IBAN uzunluğu 26 karakter olarak belirlenmiştir.

ICC (International Chamber of Commerce) Ticaret ve yatırımları, mal ve hizmetler için açık pazarı ve sermayenin serbest dolaşımını geliştirmek amacıyla 1919 da kurulan 130 dan fazla ülkedeki şirket ve kuruluşlardan temsilcilerin üye olduğu Sekreteryası Paris’te olan Uluslararası Ticaret Odası. ICC, 1980 li yılların başında deniz suçları ile ilgili Uluslararası Denizcilik Bürosunu (International Maritime Bureau), Sahtecilik İstihbarat Bürosunu (the Counterfeiting Intelligence Bureau) ve Finansal Soruşturma Bürosunu (the Financial Investigation Bureau) kurmuştur. ICC Bankacılık Komisyonu 2008 de, uluslararası ticari uygulamalardan kaynaklanan finansal suçların

sebeplendiği temel mahzurları elimine etmek için Karapara Aklama ile Mücadele Görev Gücünü ve Terörün Finansmanı ile Mücadele ve Finansal Suçlar Grubunu ihdas etmiştir.

ICC Counterfeiting Intelligence Bureau Fikri mülkiyet ve markanın korunması ve telif hakkının kötüye kullanılmasının engellenmesi kapsamında, sahte ürün ve doküman sahteciliği ile mücadele etmek için ihdas edilen Uluslararası Ticaret Odası bünyesindeki Sahtecilik İstihbarat Bürosu.

ICC Commercial Crime Services Uluslararası Ticaret Odası’nca her türlü dolandırıcılık, karapara aklama ve sahtecilik gibi ticari ve finansal suçlarla mücadele amacıyla oluşturulan ve merkezi Londra’da bulunan Uluslararası Ticaret Odası bünyesindeki Ticari Suçlar Servisi. Bu servis altında, Finansal Soruşturma Bürosu, Sahtecilik İstihbarat Bürosu ve Uluslararası Denizcilik Bürosu hizmet vermektedir.

ICC Financial Investigation Bureau Önceki ismi Ticari Suç Bürosu olan ve finansal hizmet sektörüne ve yatırımcılara müşterinin tanınması, finansal dolandırıcılık ve aklamayı önleme konularında hizmet sağlayan Finansal Soruşturma Bürosu.

ICC Fraudnet 2004 yılı başında Uluslararası Ticaret Odası İcrai Suçlar Servisi (ICC-CCS) tarafından geliştirilen yolsuzluk, karapara aklama, siber suçlarla mücadele konusunda uzmanlaşmış elemanlardan oluşan network.

ICMP (Illicit Crop Monitoring Programme) Haziran 1998 de BM Genel Kurulu Uyuşturucu Maddeler Özel Oturumunda kabul edilen Yasadışı Ürün İzleme Programı. BM Uyuşturucu ve Suç Önleme Dairesi (UNODC- United Nations Office on Drugs and Crime) tarafından desteklenen programın amacı, ülkelerin uyuşturucu hammaddesi olan ürünlerin yasadışı yetiştirilme ve üretilmelerini takip etmesi için veri toplama ve analiz yapma konusunda yöntemler ihdas etmektir.

ICPC (International Centre for the Prevention of Crime) 1994 yılında Montreal'de (Kanada) kurulan hükümetler üstü Uluslararası Suç Önleme Merkezi. Uluslararası bir forum niteliğindeki ICPC, suçun önlenmesinde ve güvenli bir toplum kurulmasında hükümetler ve ilgili kurum ve kuruluşları bir araya getirerek bilgi ve tecrübe paylaşımı ile politika ve program gelişimini sağlamaktadır.

ICRG (International Cooperation Review Group) Karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadelede önemli eksiklikleri bulunan ve stratejik risk taşıyan ülkelerin tespitini ve eksikliklerin giderilmesi yönünde alınacak tedbirler ile uygulanacak takip süreçlerini ele alan FATF'ın "Ulusal İşbirliği İnceleme" alt çalışma grubu.

Identification 1-Karapara aklama ve terörün finansmanı ile ilgili risk değerlendirme sürecinin "belirleme" aşaması. Bu aşamada, tehdit ve zafiyet etkenleri araştırılarak

potansiyel risk faktörlerinin genel durumu tespit edilir. 2- Genel anlamda kimlik tespiti. Bkz. 1-Risk Assessment, Risk Events Approach, Risk Factors Approach, 2-Customer Identification.

Illegal Funds Yasadışı faaliyet sonucu elde edilen para.

Illegality Mevzuata aykırılık.

Ill-Gotten Proceeds Yasaya aykırı ve haksız olarak elde edilen gayri meşru kazanç.

Illicit Crops Yasadışı uyuşturucu madde imali için yetiştirilen bitkiler.

Illicit Goods İmali, satışı, alışı ve sevkiyatı yasak olan emtia.

Illicit Proceeds Yasadışı faaliyetlerden (Suç faaliyetlerinden) elde edilen gelirler.

IMF (International Monetary Fund) 22 Temmuz 1944 de dünyada parasal istikrarı ve ekonomik gelişmeyi sağlamak üzere kurulan, merkezi Washington'da bulunan uluslararası para fonu. IMF nin karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamındaki belli başlı yayınları şunlardır. 1- Karapara Aklama ve Terörün Finansmanı (Money Laundering and Terrorist Financing), 2- Terörizmin Finansmanının Önlenmesi (Suppressing the Financing of Terrorism) 3-Mali İstihbarat Birimleri (Financial Intelligence Units) 4-Finansal Piyasalarda Terörizmin Etkisi (The Impact of Terrorism on Financial Markets).

Immediate Outcome 1 FATF ülke etkililik değerlendirmesi kapsamında tespit olunan acil çıktıların birincisi. Konusu; karapara aklama ve terörün finansmanı risklerinin kavranması ve ülke içinde karapara aklama, terörün ve nükleer silahların finansmanı ile mücadele için alınacak tedbirlerin koordine edilmesidir.

Immediate Outcome 2 FATF ülke etkililik değerlendirmesi kapsamında tespit olunan acil çıktıların ikincisi. Konusu; uluslararası işbirliğinin, gerekli bilgileri, finansal istihbaratı ve delilleri sağlaması ve suçlulara ve bunların malvarlıklarına karşı alınacak tedbirleri kolaylaştırmasıdır.

Immediate Outcome 3 FATF ülke etkililik değerlendirmesi kapsamında tespit olunan acil çıktıların üçüncüsü. Konusu; denetim ve gözetim birimlerinin, finansal ve finansal olmayan kuruluşları yükümlülüklerle uyum bakımından denetlemesi, izlemesi ve bunlar hakkında gerekli düzenlemeleri yapmasıdır.

Immediate Outcome 4 FATF ülke etkililik değerlendirmesi kapsamında tespit olunan acil çıktıların dördüncüsü. Konusu; finansal ve finansal olmayan kuruluşların, risklerle orantılı olarak aklama ve terörün finansmanı tedbirlerini yeterince uygulaması ve şüpheli işlem bildiriminde bulunmasıdır.

Immediate Outcome 5 FATF ülke etkililik değerlendirmesi kapsamında tespit olunan acil çıktıların beşincisi. Konusu; tüzel kişilerin ve

oluşumların, karapara aklama ve terörün finansmanı amacıyla sui-istimal edilmelerinin önlenmesi ve gerçek faydalanıcılara ilişkin bilgilerin yetkili makamlara tam olarak sunulabilmesidir.

Immediate Outcome 6 FATF ülke etkililik değerlendirmesi kapsamında tespit olunan acil çıktıların altıncısı. Konusu; mali istihbaratın ve tüm diğer ilgili bilgilerin, karapara aklama ve terörün finansmanı incelemelerinde yetkili makamlar tarafından gerektiği biçimde kullanılmasıdır.

Immediate Outcome 7 FATF ülke etkililik değerlendirmesi kapsamında tespit olunan acil çıktıların yedincisi. Konusu; karapara aklama faaliyetlerinin incelenmesi, suçluların kovuşturulması ve faillerin etkili, orantılı ve caydırıcı yaptırımlara tabi tutulmasıdır.

Immediate Outcome 8 FATF ülke etkililik değerlendirmesine kapsamında tespit olunan acil çıktıların sekizincisi. Konusu; suç gelirlerinin ve araçlarının müsadere edilmesidir.

Immediate Outcome 9 FATF ülke etkililik değerlendirmesi kapsamında tespit olunan acil çıktıların dokuzuncusu. Konusu; terörün finansmanı suçları ve faaliyetlerinin soruşturulması, terörü finanse eden kişilerin kovuşturulması ve onların etkili, orantılı ve caydırıcı yaptırımlara tabi tutulmasıdır.

Immediate Outcome 10 FATF ülke etkililik değerlendirmesi kap-

samında tespit olunan acil çıktılarının onuncusu. Konusu; teröristlerin, terör örgütlerinin ve terörü finanse edenlerin fon sağlamasının, toplamasının, transfer etmesinin ve kullanmasının önlenmesi ve bunların kâr amacı gütmeyen kuruluşları istismar etmelerinin önüne geçilmesidir.

Immediate Outcome 11 FATF ülke etkililik değerlendirmesi kapsamında tespit olunan acil çıktılarının onbirincisi. Konusu; kitle imha silahlarının yayılması faaliyetlerine karışan kişi ve kuruluşların, fon sağlaması, toplaması, transfer etmesi ve kullanmasının önlenmesidir.

Immediate Outcomes FATF'in etkililik değerlendirmesine esas teşkil eden ve değerlendirilen ülkenin aklama ve terörün finansmanı ile mücadele sisteminin etkinliğini ve sistemin temel unsurlarının ne derecede işlediğini ölçmek için kullanılan onbir acil çıktı. Bkz. Immediate Outcomes 1-10.

Imolin (International Money Laundering Information Network) Dünyanın önde gelen karapara aklamaya karşı mücadele eden organizasyonları ve bu konuda mevzuat, yasal düzenleme, elektronik kütüphane, forum gibi veri tabanlarını içeren network.

IMPA (Money Laundering Prohibition Authority) İsrail Mali İstihbarat Birimi.

Impound Mahkeme kararı ile mahkemede delil olabilecek evrakın toplanması.

Improper Use (of information) Bilginin bir kimseye özel bir avantaj sağlamak için haksız kullanımı.

In Escrow Taraflar arasında akdedilen bir sözleşme ile ilgili evrakların, sözleşme gereğince karşı tarafa ait yükümlülük yerine getirilinceye kadar üçüncü kişiye emanet edilmesi.

INCB (International Drug Control Board) Uluslararası Uyuşturucu Kontrol Kurulu. 1961 Tek Anlaşması (Single Convention on Narcotic Drugs of 1961) gereğince 1968 de uyuşturucu ile mücadele anlaşmalarının yürütülmesi için BM bünyesinde kurulan bağımsız kontrol organıdır. Kurulun fonksiyonları, Uyuşturucu denetim ve kontrolü ile ilgili 1961, 1971 ve 1988 tarihli BM Sözleşmeleri ile belirlenmiştir.

Inchoate Instrument İmzalanarak diğer bilgileri doldurmak üzere karşı tarafa verilmiş bono.

Incoterms Uluslararası Ticaret Odası (ICC) tarafından yayımlanan ve uluslararası ticari işlemlerde yaygın olarak kullanılan standartlar.

Incubator Yeni kurulan işletmelere yönetim ve yönlendirme yardımı, finansal danışmanlık, teknik destek hizmetleri sağlamak için kurulmuş organizasyon.

Independent External Auditing Kurumların kamuya açıklanacak mali tablolarının genel kabul görmüş muhasebe ilke ve standartlarına uygunluğunun, bilgilerin doğruluğunun ve gerçeği yansıtıp

yansıtmadığının tespitine yönelik olarak denetim ilke ve kurallarına göre denetçiler tarafından defter, kayıt ve belgeler üzerinde yapılan denetim.

Indictable Offence Savcılık iddianamesine konu olan suç.

Indictment Saniğe işlediği iddia edilen suçu belirten iddianame.

Indirect Bribery Rüşvetin, aracı vasıtasıyla dolaylı olarak verilmesi veya alınması.

Inferences from Objective Factual Circumstances Karapara aklama suçunun işlendiğinin, sübjektif değerlendirmelere göre değil gerçekten varit olan objektif bulgulardan hareketle iddia edilmesi.

Influx Ülkeye büyük miktarda para girişi.

Informal Economy Devlet kontrol mekanizması sistemi dışında çalışan kayıt dışı ekonomi. "Informal" ekonomi büyük ölçüde nakit orijinli işlemlerle çalışır.

Informant Muhbir.

Informatics Crimes Bilgileri otomatik olarak işleme tabi tutmuş bir sistemden, programların veya verilerin hukuka aykırı olarak ele geçirilmesi, başkalarına zarar vermek üzere kullanılması, başkasına veya kendine yarar sağlamak üzere değiştirilmesi, silinmesi veya tahrif edilmesi, hukuk alanında delil olarak kullanmak maksadıyla sahte bir belge oluşturmak için sistemin veya verilerin değiştirilme-

si, tahrif edilmesi veya diğer unsurların yerleştirilmesi.

Information of Exchange Upon Request İkili veya çok taraflı anlaşma hükümlerine göre her bir taraf devletin belirleyeceği yetkili makamların talebi üzerine bilgi değişiminde bulunulması.

Initial Quality and Consistency Review FATF'ın dördüncü tur değerlendirme sürecinde yapılan kalite ve uyum gözden geçirme çalışması. Bu konudaki çalışmada; kapsam belirleme notu, taslak değerlendirme raporu ve ekleri ile birlikte yönetici özeti gözden geçirilir ve zamanında girdi sunularak karşılıklı değerlendirme raporlarının kalite ve uyum bakımından kabul edilebilir seviyede olması sağlanır. Bkz. Reviewer.

Initiatives by BCBS, IAIS, IOSCO to Combat Money Laundering and Financing of Terrorism Bankacılık Denetimi Basel Komitesi, Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonu Örgütü, Uluslararası Sigorta Denetçileri Birliği tarafından aklama ve terörün finansmanı ile mücadele konusunda 2003 yılında ihdas edilen "Müşterek Forum" belgesi. Bkz. Joint Forum.

Injunction Bir şeyi yapmaktan men eden yasal talimat.

Inquisitorial System Mahkemede görülmekte olan bir dava ile ilgili olarak yargıcın sorgulama inisiyatifini elinde bulundurduğu ve savcı ve savunmanın delilleri üzerinde re'sen karar sahibi olarak duruşmayı yönettiği ceza muhakemesi sistemi.

Insider Çalıştığı yerdeki konumu gereğince “özel” bilgiye muttali olan kişi.

Insider Dealing Bkz. Insider Trading.

Insider Information Menkul kıymetlerle ilgili olarak kamu oyuna duyurulamayacak derecede gizli ve açıklandığında menkul kıymetlerin değerini etkileyecek özellikteki bilgi.

Insider Trading Sermaye piyasası araçlarının değerini etkileyebilecek, henüz kamuya açıklanmamış bilgileri kendisine veya üçüncü kişilere menfaat sağlamak amacı ile kullanarak, sermaye piyasasında işlem yapanlar arasında fırsat eşitliğini bozacak şekilde haksız yarar sağlama.

Insolvency Ödeme güçlüğü içinde bulunma. İflas hali.

Institutional Approach Finansal kuruluşun kendi düzenlemesinde, denetim ve izleme fonksiyonunun görev olarak bir statüye bağlandığı finansal denetim izleme modeli.

Insurance Sigortacının bir prim karşılığında diğer bir kimsenin para ile ölçülebilir bir menfaatini halele uğratan bir riskin meydana gelmesi halinde tazminat vermeyi veya sözleşmede belirlenen diğer yükümlülüklerde bulunmayı taahhüt ettiği sigorta işlemi.

Insurance Core Principles and Methodology Uluslararası Sigorta Denetçileri Birliği (IAIS) tarafından 2003 yılı Ekim ayında etkin bir

denetim Sisteminin sağlanması amacıyla yayımlanan “Insurance Core Principles and Methodology” (Sigortacılık Temel Prensipleri ve Metodoloji) belgesi. Belgenin 28 numaralı prensibi karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadele ile ilgilidir. Buna göre; denetim birimlerinin, sigorta şirketleri ve aracılık hizmeti yapanların özellikle hayat sigortası ve yatırım özelliği taşıyan sigorta ürünleri konusunda FATF Tavsiyelerine uygun bir şekilde karapara aklama ve terörizmin finansmanını önleyici tedbirler almaları gerektiği belirtilmektedir. Bkz. IAIS.

Insurance Fraud Haksız kazanç elde etmek amacıyla sigorta şirketinin bilerek, kasıtlı bir şekilde aldatılması.

Insurance Policy Sigortacının, belirli bir olayın gerçekleşmesi halinde adı poliçede belirtilen sigortalıya, belirli bir prim karşılığında önceden tespit edilen sigorta tutarını ödeme taahhüdünde bulunduğu yazılı sözleşme.

Insured Sigortacı tarafından ihraç edilen bir sigorta sözleşmesi ile hayatı veya malı sigortalanan kişi veya kurum.

Insurer Sigorta ettiren tarafından ödenen prim karşılığında, sigortalıya ya da tazminattan yararlanacağı belirtilmiş kişiye, rizikonun gerçekleşmesi halinde tazminat ödemeyi üstlenen kurum.

Intangible Assets Aktif karakterli peştamallık, telif hakları ve ihtira beratları gibi gayri maddi varlıklar.

Integrated Approach Finansal sektöre ait denetim ve izleme fonksiyonunun ve ilgili düzenlemelerin bir merci tarafından yürütülmesini öngören finansal denetim izleme modeli.

Integration Yasadışı kaynağı ile bağlantısı kesilen karaparanın “aklanmış” olarak mali sisteme ve ekonomiye dahil edilmesiyle gerçekleştirilen karapara aklamanın bütünlüştürme aşaması.

Integrity Kamu yönetim sistemini veya özel karar mekanizmasını oluşturan birimlerin hizmet fonksiyonunu yerine getirecek bütünlük ve dürüstlük içinde çalışması. Hizmet ve görev fonksiyonunun yerine getirilmesinde normatif ve etik zafiyete meydan verilmeksizin sağlanan bütünlük ve süreklilik içinde dürüstlük.

Intelligence Ham verilerin toplanması, birleştirilmesi, analiz edilmesi, değerlendirilmesi ve yorumlanması sonucu elde edilen bilgi.

Intelligence Information Kovuşturma ve yargı sürecinde kendisi doğrudan delil olarak kullanılmayan, ancak delil olabilecek bilgilere ulaşılmasını sağlayan “köprü” bilgi.

Intentional Receiving Offence Suçtan kaynaklandığı bilinerek bir malın elde edilmesi, bulundurulması.

Inter American Convention Against Corruption Amerikan Devletleri Örgütü bünyesinde hazırlanan ve 6 Mart 1997 tarihinde yürürlüğe giren Yolsuzluğa Karşı Amerikan Devletleri Sözleşmesi.

Interbank Funds Transfer System Doğrudan katılımcıları finansal kuruluşlar özellikle bankalar ve kredi kuruluşları olan fon transfer sistemi.

Interbank Payment Hem gönderici hem de yararlanıcısı aynı finansal kuruluş olan bankalararası ödeme.

Intercepting Communication Elektronik dinleme, sözlü iletişim ve diğer elektronik medya araçlarının kullanıldığı elektronik takip tekniği.

Interest in Possession Trust Yararlanıcısının, idare edilen mal varlığından hayat boyu gelir elde etmesini sağlayan kayyım kurumu.

Interim Customer Finansal kuruluşla seyrek olarak iş ilişkisinde bulunan müşteri.

Interlocking Directorates Yöneticileri aynı olan görünüşte bağımsız şirketler.

Interlocutory Injunction Hukuk davasında mahkemenin kesin karar vermeden önce verdiği geçici tedbir kararı.

Intermediary 1)Üçüncü kişi ve kuruluşlarla iş ilişkisi içerisinde bulunan kuruluşlara aracı olarak çalışan kimse. 2) Başkaları adına yatırım kararı vermeye yetkili kişi veya kurum.

Intermediary Financial Institution Sıralı ödeme veya tamamlayıcı swift transferi zincirinde; gönderici finansal kuruluş (ordering financial

institution) ve faydalanıcı finansal kuruluş (beneficiary financial institution) ya da bir aracı finansal kuruluş adına bir elektronik transferi alan veya gönderen aracı finansal kuruluş. Bkz. Serial Payment.

Intermediate Outcomes FATF tarafından gerçekleştirilen etkililik değerlendirmesinde toplam 11 acil çıktının desteklediği üç orta vadeli hedef. Buna göre; 1- Politika, koordinasyon ve işbirliği ile karapara aklama ve terörün finansmanı riskleri azaltılmalıdır. 2- Terörizme kaynak sağlayan suç gelirlerinin finansal sektöre ya da diğer sektörler sızması engellenmeli ve bu sektörler tarafından tespit edilip bildirilmelidir. 3- Karapara aklama tehditleri tespit edilip engellenmeli, yasadışı gelirler suçluların ellerinden alınmalı, terörün finansmanı tehditleri tespit edilip önlenmeli, teröristler kaynaklardan mahrum edilmeli ve terörü finanse edenler cezalandırılmalıdır.

Intermediation For Trading in Securities Daha önce ihraç edilmiş sermaye piyasası araçlarının aracılık sıfatıyla ve ticari amaçla alım satımına aracılık faaliyeti.

Intermingled Proceeds Yasadışı faaliyetlerden elde edilen gelirler ile yasal gelirlerin birbirine karışmış durumda bulunması.

International Association for Asset Recovery (IAAR) Sertifikalı Mal Varlığı Elkoyma Uzmanları Birliği tarafından 2008 de kurulan ve yasadışı yollardan elde edilen malvarlığının geri alımı konusunda faaliyet gösteren mesleki organi-

zasyon. IAAR, mağdur durumdaki yönetim, kuruluş ve kişilere ait bulunan malvarlığının geri kazanılmasında ilgili uzman kişi ve kuruluşların kapasite ve standartlarını güçlendirmeyi misyon edinmiştir.

International Bank for Reconstruction and Development 22 Temmuz 1944 de ülkelere kalkınma kredisi sağlamak üzere kurulan, merkezi Washington'da bulunan ve "Dünya Bankası" olarak bilinen kurum. Dünya Bankasının aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamındaki belli başlı yayınları şunlardır: 1- Banka Denetçileri için Uygulama Rehberi (A Practical Guide for Banking Supervisor) 2- Yeni Teknolojiler Yeni Riskler? Yenilik ve Terörün Finansmanı ile Mücadele (New Technologies, New Risk? Innovation and Countering the Financing of Terrorism) 3- Alternatif Havale Sistemi ve Terörizmin Finansmanı (Alternative Remittance Systems and Terrorism Financing) 4- Terörizmle Mücadele Uygulaması Görev Gücü Raporu (Counter Terrorism Implementation Task Force Report), 5- Aklama ve Terörün Finansmanı ile Mücadele için Etkin Rejimler (Effective Regimes to Combat Money Laundering and Financing of Terrorism), 6- Aklama ve Terörün Finansmanı ile Küresel Mücadelede Dünya Bankası (The World Bank in the Global Fight Against Money Laundering and Terrorist Financing), 7- Aklama ve Terörün Finansmanı ile Mücadele (Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism), 8- Karapara Aklama ve Siberalan (Money Laundering and Cyberspace).

International Centre for Asset Recovery (ICAR) Basel Enstitü tarafından 2006 da ihdas edilen ve mal varlığı geri alımı konusunda çalışmalar yapan bağımsız kâr amacı gütmeyen bir kuruluş. Bu konudaki ana faaliyet alanı; eğitim, hukuki danışmanlık, küresel diyalog, vaka çalışması ve meteryal tedarikidir.

International Code of Conduct for Public Officials BM Genel Kurulunun 12 Aralık 1996 da kabul ettiği Kamu görevlilerinin Uluslararası Davranış Kuralları. Kamu sektöründe yolsuzlukla mücadele amacıyla hazırlanan bu kurallar kamu görevi ile ilgili; a) sadakat, dürüstlük, tarafsızlık ve adalet, b) ıkar atışması ve uyumsuzluk c) mal bildiriminde bulunması, d) hediye kabul etme e) gizli bilgiyi kullanma, f) siyasi faaliyetler konularında önleyici ve yol gösterici prensipleri içermektedir.

International Convention for the Suppression of Acts of Nuclear Terrorism 13 Nisan 2005 tarihinde BM Genel Kurulu tarafından kabul edilen Nükleer Terör Eylemlerinin Önlenmesine dair Uluslararası Sözleşme. Nükleer materyal ve araçlarla ilgili geniş tanımlar getiren Sözleşme, nükleer terör eylemlerinin planlanması, tehdit oluşturması ve işlenmesinin ülke yasalarında suç olarak kabul edilmesini, gerekli cezaların ihdas edilmesini, suçluların iadeye veya kovuşturmaya tabi tutulmasını, bu kapsamdaki terörist eylemlerin önlenmesi konusunda devletlerarası işbirliğinin geliştirilmesini öngörmektedir.

International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism 9 Aralık 1999 tarihinde BM Genel Kurulu tarafından kabul edilen Terörizmin Finansmanının Önlenmesine dair Uluslararası Sözleşme. Sözleşmede her taraf devletin; kendi iç hukukunda terörün finansmanını suç sayması, terörist amaçlar için tahsis edilen veya kullanılan fonların tespiti ni, teşhisini, el konulmasını veya dondurulmasını sağlaması, terörün finansmanı suçuna karışan şüphelileri ya iç hukukuna göre kovuşturmaya tabi tutması veya ilgili ülkeye iade etmesi, suçluların soruşturma ve kovuşturmalarında diğer ülkelerle işbirliği yapması, finansal kuruluşların terörist fon akışını tespit etmesi, engellemesi ve durdurmasını sağlayacak tedbirler alması öngörülmüştür. Bkz. Terrorist Financing.

Internet Banking Hesap sahibinin bankadaki hesabına internet aracılığı ile ulaşmasını mümkün kılan, ödeme, elektronik fon transferi, hesaptan işlem yapma ve menkul kıymet satın alma işlemlerini yapılabilmesini sağlayan bankacılık hizmetleri.

Internet Payment Services Doğrudan Bir bankaya bağlı olmayan ve banka dışı kurumlar tarafından da sunulabilen internet üzerinde çalışan ödeme hizmeti. Bu hizmet, fon transferinde interneti araç olarak kullanan ve banka hesabı üzerinden çalışan ödeme hizmetlerini kapsamaz.

Internet-Based Payment Services. Bkz. Internet Payment Services.

Interoperability Belirlenmiş bir plana bağlı ödeme araçlarının diğer ülke ve sistemlerde kullanılabilmesi durumu.

Interpol (International Crime Police Organization) Dünya polis iletişim sistemi, suçlu veri tabanı ve analitik hizmetler, Dünya ölçeğinde polis operasyonlarına önleyici hizmet desteği vermek gibi fonksiyonlar üstlenen uluslararası polis örgütü. İlk kuruluşu 1923 olmakla birlikte bu isim altında örgütlenmesi 1956 yılında olmuştur. BM' den sonra dünyanın ikinci büyük organizasyonudur. Öncelikli faaliyet alanı; kamu güvenliğini sağlama, terörizm, organize suçlar, uyuşturucu üretim ve kaçakçılığı, silah ve insan kaçakçılığı, karapara akama, çocuk pornografisi, finansal suçlar ve yolsuzlukla mücadeledir. Genel Sekreterliği Lyon'da (Fransa) dır.

Interrogation Yetkililer tarafından şüpheli veya sanığa soru sorulması, cevap alınması şeklinde veya karşılıklı diyalog suretiyle gerçekleştirilen ve kovuşturma veya adli süreçte kullanılacak bilgi, bulgu ve belgelerin teminine yönelik olarak yapılan sorgulama.

Interviews Soruşturmacıların delil ve bilgi toplamak için şüpheli veya sanıktan sözlü bilgi alması.

Intrinsic Value Bir nesnenin kendi yapısından kaynaklanan ve temsil ettiği özelliği gereğince taşıdığı değeri.

Investigation 1- Suç teşkil ettiği, bir mevzuat hükmünü ihlal et-

tiği veya bir müeyyide gerektirdiği şüphesi bulunan eylemlerin işlenip işlenmediğinin tespiti için şahıs, suç fiili, yer ve zaman bazında yapılan araştırma veya soruşturma. 2- Kanuna göre yetkili mercilerce suç şüphesinin öğrenilmesinden iddianamenin hazırlanmasına kadar geçen evre içindeki yasal çalışmalar.

Investigative Information Karapara aklama inceleme ve soruşturmalarının yürütülmesi esnasında olayla ilgili olarak elde edilen bilgi ve bulgular.

Investigative Measures Suç işleme veya kusurlu davranışta bulunma temayülünün, soruşturma mekanizması tesis edilerek kırılmaya çalışılması.

Investment Advice Müşterinin talebi veya yatırım firmasının önerisi üzerine finansal araçlar ve işlemler konusunda tavsiyede bulunmak.

Investment Consultancy Müşterilere, sermaye piyasası araçları ile bunları ihraç eden ortaklık ve kuruluşlar, şirket birleşme ve el değiştirmeleri, şirketlerin finansman ihtiyacının karşılanması hakkında ve benzeri konularda yönlendirici nitelikte tavsiyelerde bulunan yatırım danışmanlığı.

Investment Firm Düzenli olarak üçüncü kişilere bir veya birden fazla yatırım hizmeti sunma faaliyeti ile iştigal eden kuruluş.

Investment Services Finansal araçlarla ilgili hizmet faaliyetleri. Bunlar: a) finansal araçlarla ilgi-

li alım ve gönderme talimatları, b) müşteri adına, talimatlarını uygulama, c) portföy yönetimi, d) yatırım danışmanlığı, e) finansal araçların sigortası f) çok taraflı ticari işlemler, g) finansal araçların bir firma taahhüdüne bağlanmaksızın yatırıma tabi tutulması.

Investment Trust Sermaye piyasası araçları ile ulusal ve uluslararası borsalarda veya borsa dışı organize piyasalarda işlem gören altın ve diğer kıymetli madenler portföyü işletmek üzere anonim ortaklık şeklinde ve kayıtlı sermaye esasına göre kurulan yatırım ortaklığı.

IOSCO (International Organization of Securities Commissions) 1983 yılında kurulan menkul kıymetlerin düzenlemelerinde yetkili ve sorumlu birimlerin oluşturduğu Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonu Örgütü. 108 ülkeden temsilcisi bulunan IOSCO'nun; yatırımcıları korumak, menkul kıymet piyasalarının adil, etkin ve şeffaf olmasını sağlamak, sistematik riski azaltmak gibi temel amaçları bulunmaktadır. IOSCO'da Basel Komite ve IAIS gibi üyelerine uygulama standartları ve tavsiyeler öneren ve sektörel gelişmeler konusunda bilgi sağlama fonksiyonu üstlenen bir kuruluştur. IOSCO Ekim 1992 de "Karapara Aklamaya Dair Karar (Resolution on Money Laundering) başlıklı rapor, Ekim 2005 de Kollektif Yatırım Planları için Aklama ile Mücadele Kılavuzunu (Anti Money Laundering Guidance For Collective Investment Schemes) yayımlamıştır. IOSCO'nun Genel Sekreteryası Madrid'de (İspanya) dir.

Irrecoverable Elektronik Fon Transferleri ile gerçekleştirilen işlemlerdeki geriye dönülmezlik özelliği.

Irredeemable Debenture Geri ödenmesine dair hiçbir düzenleme olmayan borç.

Irrevocable Transfer Geri alınmaz özelliği bulunan transfer.

Irrevocable Trust Kuruluşunu müteakip hükümleri, kurucusu (settlor) tarafından değiştirilemeyen kayıym kurumu.

ISIN (International Securities Identification Number) Finansal piyasalarda işlem gören menkul kıymetler için verilen uluslararası kimlik kodu.

Issue Sermaye piyasası araçlarının ihraççılar tarafından çıkarılıp, halka arz edilerek veya halka arz edilmeksizin satışı.

Issuer 1- Menkul kıymet çıkarma ve satma yetkisine sahip kurum, 2- Kredi mektubunu onaylayan banka, kredi kartı veren finansal kuruluş gibi finansal araç çıkarma konusunda yetki ve sorumluluğu olan kurum. 3- Ödeme kartı çıkarılan kuruluş.

IVE (Intendencia de Verificación Especial) Guatemala Mali İstihbarat Birimi.

J

JAFIO (Japan Financial Intelligence Office) Japonya Mali İstihbarat Birimi.

JFIU (Joint Financial Intelligence Unit) Hong Kong Mali İstihbarat Birimi.

Jobbery Bir resmi görevlinin yasal olmayan yollardan para kazanması.

Joint Account İki veya daha fazla kişi adına açılmış olan ve hesap sahiplerinden birisinin veya hepsinin kullanma yetkisi bulunan banka hesabı.

Joint and Several Müşterek ve Mütessesil.

Joint Annuity İki kişinin müşterek hayat sigortası.

Joint Forum Uluslararası Sigorta Denetçileri Birliği (IAIS), Basel Komite (BCBS) ve Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonu Örgütü'nün (IOSCO) biraraya gelmesiyle, bankacılık, menkul kıymetler ve sigortacılık alanındaki ortak sorunlara çözüm üretmek amacıyla 1996 yılında oluşturulan Ortak Forum. Forum, Haziran 2003 de (ve Ekim 2005 de güncellenmiş olarak) "Aklama ve Terörün Finansmanı ile Mücadele Girişimleri" belgesini yayımlamıştır. Bkz. Initiatives by BCBS, IAIS, IOSCO to Combat Money Laundering and Financing of Terrorism.

Joint Ownership Gayrimenkul üzerindeki tasarruf veya mülkiyet hakkının iki veya daha fazla kişide bulunması.

Joint Stock Corporation Anonim Şirket.

Journal Entry Fraud Gerçeği yansıtmayan yevmiye maddesi kaydetmek.

Journalise Daha önce yapılan bir muhasebe hatasını düzeltmek veya bir hesaptan diğerine yapılan aktarmayı kaydetmek için yapılan kayıt.

Judgement Mahkeme kararı. Hüküm İlam.

Jurisdiction 1- Ülke mevzuatının geçerli olduğu ve yargılama yetkisini kapsadığı alan. 2- (özel anlamda) Ülke.

K

KD Kontroles Dienests - Office for Prevention of Laundering of Proceeds Derived from Criminal Activity) Kontrol Dairesi- Karaparayı Aklamayı Önleme Ofisi. Letonya Mali İstihbarat Birimi.

Keeping Requirement Finansal kuruluşların, ulusal veya uluslararası işlemlere ilişkin gerekli bütün kayıtları, yetkili makamlardan gelecek bilgi taleplerini acilen karşılamak amacıyla belirli bir süre saklamaları yükümlülüğü.

Kerb Market Borsa kapandıktan sonra menkul kıymet alım ve satımı yapılan gayri resmi piyasa.

Key Money Yeni kiracının, kiralanmış emlak tahliye etmesi için eski kiracıya yaptığı ödeme bedeli.

Key Texted Telex (KTT) Elektronik fon transferi öncesinde bankalar tarafından gönderilen tespit ve teyit mesajı.

Key Veriyi “okunamayacak” hale dönüştürmede veya bu haldeki bir verinin “okunabilir” hale dönüştürülmesinde kullanılan özel karakter veya karakterler kümesi.

KFM (Kazakhstan Financial Monitoring) Kazakistan Mali İstihbarat Birimi.

Kickback Satıcının kendisine gerekli kolaylığı (ör: söz konusu malın firma tarafından satın alınmasında yardım edilmesi) göstermesi için firma çalışanına yapılan ödeme.

Kingston Declaration 5-6 Kasım 1992 tarihinde Kingston’da (Jamaica) Karayipler Mali Eylem Gücü (CFATF) tarafından yayımlanan Karapara Aklamayı Önleme Bildirisi. CFATF’in kurulmasına zemin teşkil eden bildiri, hukuki, finansal ve karşılıklı yardımlaşma konularında tedbirler öngörmüştür.

Kite Flying Gerçekte tahakkuk etmeyen bir borç için düzenlenen sahte senedin bankaya kırıdırılması yolu ile gerçekleştirilen sahtecilik.

Kiting Sahte bono ile para toplamak.

Knock out Agreement Bir müzayedede alıcıların birbirlerine karşı fiyat yükseltmeyerek malın, aralarından birisi tarafından ucuza alınmasını sağlayan anlaşma.

Know Your Customer Yükümlülerin (finansal veya finansal olmayan kuruluşların) iş ilişkisi tesis ettikleri müşterilerini işi, mesleği ve mali profili yönünden tanımlarını gerekli kılan “müşterini tanı” prensibi. Bkz. Customer Due Diligence (CDD) Measures

Knowledge 1-İstihbarata ulaşmada kullanılabilecek işlenmiş, analiz edilmemiş ve değerlendirilmesi yapılmamış ham veri. 2- Herhangi bir konu hakkındaki genel malumat.

Knowledge Standards Mal ve gelirlerin bir suç fiilinden kaynaklandığının bilinmesini belirleyen kriterler. Bkz. Should Have Known, Objective Factual Circumstances.

KoFIU (Korea Financial Intelligence Unit) Kore Cumhuriyeti Mali İstihbarat Birimi.

L

Lapping Bir müşteriye ait ödeme bedelinin, müteakip müşteriye ait ödemenin kapatılması için alınması.

Larceny Bir şahsa ait menkul malın o şahsın rızası olmaksızın faydalanmak üzere bulunduğu yerden alınması.

Largely Compliant FATF ülke değerlendirmesinde ülkenin ilgili FATF tavsiyesine uyumu konusunda büyük ölçüde uyumlu olduğunu ve sadece küçük eksikliklerinin

bulduğunu gösteren uyum derecesi.

Launderer Karapara aklayıcı.

Laundering Bkz. Money Laundering.

Laundering in Casinos Farklı yerlerde bulunan kumarhaneler zincirini kullanarak nakit karşılığı alınmış olan fişlerin daha sonra kumarhanelerden birisinin adına düzenlenmiş olan çek ile ödenmesini veya kredi açılmasını sağlamak suretiyle karapara aklamak.

Laundering of Own Proceeds Kişinin öncül suç fiili işleyerek kendisinin elde etmiş olduğu yasadışı geliri aklama fiillerine tabi tutması. Öncül suçu işleyen ile karapara aklamayı gerçekleştirenin aynı kişi olması.

Law Enforcement Authorities Kolluk kuvvetleri veya suçun kovuşturulması ile görevli olan yetkililer.

Law Enforcement Type FIU Güvenlik güçlerinin çalışma biçimine göre teşkilatlanan ve karapara aklama soruşturma ve sorgulamalarını bir polis, kolluk gücü veya savcı yardımcısı pozisyonunda yürüten yasa uygulama tipi mali istihbarat birimi.

Layered Trust Malvarlığından yararlananı (beneficiary), ikinci kayyım olacak şekilde düzenlenen kayyım kurumu.

Layering Karapara aklamanın "ayırıştırma-işleme" aşaması. Finan-

sal sisteme sokulan karaparanın, yasadışı kaynağının gizlenmesi amacıyla sıklık, miktar ve nitelik itibariyle karmaşık ve takibi kolay olmayan işlemlere tabi tutulması.

Learned Helpless Çevresindeki yolsuzluğu sezen kamu görevlisinin çaresizliği.

Leasing Belirli bir süre için kirala-yan ve kiracı arasında yapılan, ve kiralayan tarafından satın alınan bir malın mülkiyetini kiralayanda, kullanım hakkını belirli bir bedel karşılığında kiracıya bırakan sözleşme.

Legacy Bir kişinin, vasiyetname ile başkalarına verdiği gayrimenkul mülkiyeti haricindeki (şahsi) mal varlığı.

Legal Advisory Programme BM Genel Kurulu tarafından 1990 yılında alınan karar gereğince BM'in uyuşturucunun kontrolü ile ilgili 1961, 1971 ve 1988 tarihli Sözleşmelerinin kabulü ve etkin olarak uygulanması için ülkelere yasal ve idari altyapı kurmaları konusunda uzmanlık sağlayan program. UNODC tarafından yürütülen program ülkelerin spesifik ihtiyaçlarına göre şekillendirilmektedir. Bu kapsamda; taslak mevzuat hazırlığına yardım, ilgili görevlilerin eğitimi, uygulamada çıkabilecek problemlerin çözümüne katkı programın ana unsurlarını oluşturmaktadır.

Legal Aid Adli yardımlaşma. Bkz. Mutual Legal Assistance.

Legal Arrangements Açık kayyım kuruluşları ya da benzeri yasal oluşumlar. Bkz. Trust.

Legal Entity Identifier Sistematik riskin ölçülmesi amacıyla kullanılan ve finansal işlem taraflarının tanımlanması ve takibi için oluşturulan tüzel kişi kimlik kodu.

Legal Ownership Bir kişi ve kuruluşun hukuken menkul kıymet veya finansal aracın sahibi olması.

Legal Person Tüzel kişi, hukuki şahıs.

Legal Resident Bir ülkede yaşayan ve o ülkede oturmak için yasal yükümlülükleri yerine getiren kişi.

Legal Risk Finansal kuruluşların, karapara aklamayı önleyici yükümlülükler, standartlar ve prosedürleri tam ve yeterli olarak uygulayamasından dolayı karşılaştığı hukuki tahkikatın ve yargılamanın söz konusu finansal kuruluşun operasyonlarını ve sektörel alandaki konumunu olumsuz etkilemesi.

Legal Tender Borç ödeme ve alacak karşılığı olarak kabul etmede kullanılan yasal değişim aracı.

Legatee Varis.

Legitimizing of Dirty Money Karaparanın meşru bir kazançtan elde edilmiş gibi gösterilmeye veya sunulmaya çalışılması.

Lessee Müstecir. Mülkü kiralayan kiracı.

Lessor Emlaki kiraya veren kişi.

Letter Box Company Herhangi bir gerçek ticari veya sınai faali-

yetin yürütülmesi için kurulmayan paravan şirket.

Letter of Credit Bir bankanın diğer bankaya karşı sunduğu, müşterinin belirli bir miktara kadar kredi alabileceğini belirten taahhüt mektubu.

Liability Yasal olarak bir borcu veya mevzuatın öngördüğu yükümlülükleri yerine getirme zorunluluğu.

Liability Control Denetim birimlerinin, inceleme yapma yetkisi de dahil, finansal kuruluşların karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadeleyle ilgili yükümlülükleri yerine getirip getirmediklerini tespit etme yönelik kontrol.

Liabile Parties Yükümlüler. Bkz. Obligated Parties.

Liaison Officer Finansal kuruluşlar veya diğer yükümlü grupları ile karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadele makamları arasındaki resmi bilgi iletişiminin sağlanmasında yer alan irtibat görevlisi.

Licensing Para ve değer transfer hizmetini yasal olarak gerçekleştirebilmek için belirli yetkili organlardan izin alma yükümlülüğu.

Lien Devletin veya şahısların, satılması, başkasına devredilmesi, mülkiyetten çıkarılması veya başka türlü tasarruf edilmesine engel olmak amacıyla borçlunun mal varlığı üzerine koyduğu ihtiyati haciz.

Lienee Başka bir kimse veya kurumun üzerinde hak iddia ettiği mal varlığının sahibi.

Lienor Başkasının malı üzerinde hak sahibi olan kimse.

Limit Order Finansal araçların belirli bir fiyat sınırında alınıp satılması talimatı.

Limited Purpose Prepaid Card Sınırlı sayıda belirlenmiş amaçlar için kullanılan ön ödemeli kart.

Liquidator Müflisin mallarını tasfiye ve idare etmek için atanan kişi.

Liquidity Risk Ödeme sistemindeki katılımcının yükümlülüğünü, değer ve zaman bakımından yerine getiremeyeceği risk.

Loan Back Method Bkz. Back to Back Loan.

Lockbox Ödemelerin ve mevduatların banka tarafından önce bir posta kutusunda toplandığı daha sonra bankanın özel bölümü tarafından işleme tabi tutulduğu bankacılık hizmeti.

Logic Bomb Belirlenen bir zamanda bilgisayar veri ve programlarının tahrip edilmesi veya değiştirilmesini sağlayan programlama.

Loopholes in Financial Regulations Ülkelerin mali düzenlemelerinde, karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadelenin gerekleri olan tedbirlerin eksik veya yetersiz olması.

Loro Account Bir bankanın diğer bir bankaya üçüncü banka lehine transferi gibi hesapları ilgilendiren üçüncü taraf hesabı.

Lottery Talih oyunu, piyango.

Low Level of Effectiveness Ülkenin karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadele sistemi üzerinde yapılan değerlendirmede, kısa vadedeki sonucu ulaşılamadığını veya çok düşük ölçüde ulaşıldığını ve temel iyileştirmelere ihtiyaç bulunduğunu gösteren düşük etkililik derecesi.

Lower Risks Yükümlülerin basitleştirilmiş müşterinin tanınması tedbirlerini uygulamalarına imkan veren karapara aklama veya terörün finansmanı risklerinin düşük olduğu durumlar. Bkz. Simplified CDD Measures.

LSD (Lysergic acid diethylamide) Algı, duygu ve düşünceleri önemli ölçüde etkileyen ve güçlü halüsyon etkisi içeren madde.

M

Magnetic Stripe Stored Value Cards Manyetik şeritle kodlanmış plastik veya kağıt kartlar olup kitle iletişim araçlarından, satış makinelerinden veya telefon hizmetlerinden yararlanma gibi imkanlar sağlayabilen değer yüklü kart türü.

Making Crime Less Profitable Suç gelirlerinin aklanmasının ceza-yı gerektiren bir suç olarak kabul

edilmesi ve suç faaliyetlerinden elde edilen mal varlığının zapt ve müsaderesi suretiyle mali suçların caydırıcı hale getirilmesi.

Mala Fide Kötü niyetle.

Man of Straw Bkz. Straw Man.

Managed Bank Faaliyet izni aldığı ülkede fiziklen mevcut olma mecburiyeti bulunmayan, fiziki olarak mevcut bir şirketin yönetici ve çalışanlarının pasif katkısı ile yürütülen, bulunduğu ülkede iş ilişkisinde bulunmasına izin verilmeyen bir off-shore bankası.

Manipulation Sermaye piyasası işlemlerinde, gizli nüfuz ticareti veya haksız ticaret yada dürüstlüğü aykırı diğer yollarla kişinin kendi lehine menfaat sağlaması.

Manufactured Payment Menkul kıymet borçlusu tarafından, menkul kıymetten doğan kâr payına veya gelire eşit tutarın alacaklıya ödenmesi.

Margin Trading Bir aracı kuruluş nezdinde, müşteri adına kredi hesabı açılması şartıyla müşteri ve aracı kuruluş arasında yapılacak sözleşme hükümleri çerçevesinde kredi kullanarak veya borçlanarak menkul kıymet alınmasını sağlayan kredili menkul kıymet işlemi.

Marijuana (marihuana) Dikkat dağınıklığı, hafıza bulanıklığı, duygu değişikliği ve halüsyonlara yol açan "cannabis sativa" bitkisinden elde edilen uyuşturucu madde.

Market Entry Controls Bir finansal kuruluştaki, suçluların sahip, yö-

netici ve büyük hissedar olmalarını önlemek için getirilen ruhsat ve kayıt gibi kontrol tedbirleri.

Market Marker Kendisi tarafından belirlenen fiyatlarda ve öz sermaye mukabilinde finansal araçları alıp satarak kendi hesabına işlem yapan kişi.

Market Operator Düzenli bir piyasa yöneten veya çalıştıran kişi.

Market Surveillance Menkul kıymetlerde gerçekleşen olağandışı fiyat veya miktar hareketlerinin, yapay piyasa ve içeriden öğrenenlerin ticareti gibi yasal olmayan aktivitelerin tespit edilebilmesi amacıyla borsanın ilgili birimi veya piyasanın yasal düzenleyicisi kurumunda olan kurum tarafından izlenmesi ve incelenmesi.

MASAK (Financial Crimes Investigation Board) Mali Suçları Araştırma Kurulu. Türkiye Mali İştişarat Birimi.

Mass Influx of People Bir bölgeye yönelik büyük ölçüde halk hareketi.

Matching Bir ödeme veya mutabakat sisteminde işlemin şartları üzerinde anlaşmaya varan taraflarca sağlanan detayların mukayesesinde kullanılan süreç.

Mavera Injunction Kayyımı (trustee), "trust"ın mal varlığını transfer etmekten men eden mahkeme kararı.

Maximum Lot Hisse senedi bazında belirlenen ve alım satım sistemine limit fiyatlı emir olarak

bir defada girilebilen en yüksek miktar.

MDP (Mokeseiu policijos departamentas prie) Litvanya Mali İş-tihbarat Birimi.

Means Rea Suç işleme kastı.

Means Test Yapılan yardımların ve indirimlerin yasal ve gerçek olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan servet incelemesi.

Measures on Corresponding Banking FATF tavsiyelerine göre finansal kuruluşların, sınır ötesi muhabir bankacılık konusunda alacakları tedbirler. Buna göre finansal kuruluşlar; a) Karapara aklama veya terörün finansmanı konusunda soruşturmaya tabi tutulup tutulmadıkları ve bu konuda bir yaptırımla karşılaşp karşılaşmadıkları hususu da dahil olmak üzere karşı finansal kuruluş(respondent institution) hakkında, iş konusu, itibarı ve üzerindeki denetim biçimi konusunda kamuya açık bilgilerden yararlanarak yeterli bilgi edinmek, b) Karşı finansal kuruluşun karapara aklama ve terörün finansmanına dair kontrollerini değerlendirmek, c) Yeni muhabir ilişkiler kurmadan önce üst düzey yöneticinin onayını almak, d) Her bir kuruluşun sorumluluklarını ayrı ayrı belgeye bağlamak, d) Muhabir hesaplarla ilgili olarak, karşı bankanın (respondent bank), müşterinin kimlik bilgilerini teyit ettiği ve ilgili müşterinin kimlik bilgilerinin muhabir bankaya sunulduğu konusunda emin olmak gibi tedbirleri almalıdır.

Media Parasal işlemlere ait doküman.

MENAFATF 30 Kasım 2004 tarihinde Manama'da (Bahreyn) 14 ülkenin (Ürdün, BAE, Bahreyn, Tunus, Cezayir, Suudi Arabistan, Suriye, Umman, Katar, Kuveyt, Lübnan, Mısır, Fas, Yemen) başkanlarının katıldığı toplantıda kurulmasına karar verilen Orta Doğu ve Kuzey Afrika Mali Eylem Görev Gücü. Kurucularının dışında, Libya, Moritanya, Irak ve Lübnan da Gruba üyedir. Karapara aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele amacıyla kurulan ve FATF Benzeri Kuruluş yapısında olan MENAFATF'ın yönetim merkezi Bahreyn'de dir. İngiltere ve ABD'nin gözlemci üye ülke olduğu MANAFATF'ın IMF, Dünya Bankası, FATF, Egmont Group, UNODC, GCC de gözlemci kuruluşlarıdır. MENAFATF, üye ülkelerde FATF Tavsiyelerinin uygulanmasını ve takibini misyon edinmiştir. MENAFATF, FATF'ın imtiyazlı üyesidir.

Mental Element of Money Laundering Offence Karapara aklamanın manevi unsuru. Karaparaya meşruiyet kazandırılması kastı.

MEQ (Mutual Evaluation Questionnaire) FATF karşılıklı değerlendirme sürecinde değerlendirmeye tabi ülkelerin karapara aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele sisteminine dahil konularda cevaplandırılması gereken soru formu.

MER (Mutual Evaluation Report) FATF'ın aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamındaki ülke değerlendirmesi sonucunda FATF tarafından hazırlanan Karşılıklı Ülke Değerlendirme Raporu.

Message Elektronik fon transferin-

de fon nakli ve bilgi alış verişleri ile ilgili “başlık” ve “veri” bölümlerinden oluşan belirli bir formattaki bilgi aktarımı.

Message Hashing Dijital bilginin kopya edilemeyecek ve farklı mesajlar için türetilmeyecek biçimde numaralı bilgiye çevrilmesini sağlayan bilgi aktarım güvenliği.

Message Queuing Elektronik fon transferlerinde, katılımcı hesabında yeterli fon bulunmadığında transfer mesajının, katılımcının hesabında yeterli fon oluşuncaya kadar bekletilmesi ve yeterli fon oluştuğunda karşı tarafa gönderilmesi özelliği.

Methadone Eroin ve morfin bağımlılığının tedavisinde ikame olarak kullanılan sentetik uyuşturucu madde.

Methamphetamine Merkezi sinir sistemini tahrik eden uyuşturucu maddenin sentez edilmiş biçimi.

Methodology for Technical Compliance and the Effectiveness of AML/CFT System FATF tarafından 2012 de kabul edilen ve dördüncü tur ülke değerlendirmelerinde referans olarak kullanılan “Aklama ve Terörün finansmanı ile Mücadele Sisteminin Etkliliğini ve FATF Tavsiyelerine Teknik Uyumu Değerlendirme Metodolojisi”. Metodoloji; “giriş”, “teknik uyum kriterleri” ve “etkililik değerlemesi”nden müteşekkil üç bölümden oluşmaktadır. Bkz. Technical Compliance Assessment, Effectiveness Assessment.

Micropayment Bir çok küçük ödemelere ait işlemlerin toplanarak biriken para miktarının bir ödeme olarak işleme tabi tutulduğu para transfer aracı.

Misappropriation Zimmete para geçirmek (Bkz. Embezzlement).

Misfeasance Bir görevin ifasında yapılmasında ihmalkarlık göstermek.

Misfeasning Yasal bir işi yanlış ve dikkatsiz biçimde yapmak veya gerektiği zamanda yapmamak.

Misleading Documents Miktar, birim, tutar ve tarih itibari ile gerçeği yansıtmayan muhteviyatı itibari ile yanıltıcı olan belgeler

Misprision İşlenen suçu ört bas etmek, göz yummak.

Misrepresentation Yanlış bilgi veya yanıltıcı tarif veren ve aldatma amacı taşıyan bildirim veya beyan.

Misuse of Confidential Information İfşa edilmemesi ve yetkili merciler dışındakilere duyurulmaması gereken gizli bilgilerin çıkar sağlamak amacıyla kötüye kullanılması.

Mixer Aynı bitcoin adresindeki bütün işlemlere bağlanarak ve onları başka adresten gelmiş gibi gösterecek şekilde ileterek işlem zincirini belirsiz hale getiren araç.

MLAT (Mutual Legal Assistance Treaties) Devletler arasında akdedilen karşılıklı yasal yardım

antlaşmaları. Bkz. Mutual Legal Assistance.

MLIU (An Garda Síochána / Bureau of Fraud Investigation) Dolandırıcılık Soruşturma Bürosu. İrlanda Mali İstihbarat Birimi.

MLPC Taiwan (Money Laundering Prevention Center) Karapara Aklama Önleme Merkezi. Tayvan Mali İstihbarat Birimi.

MLPD (Money Laundering Prevention Directorate) Karapara Aklamayı Önleme Müdürlüğü. Malezya Mali İstihbarat Birimi.

MLRA (Money Laundering Reporting Authority) Karapara Aklama Bildirim Merkezi. Anguilla Mali İstihbarat Birimi.

Mobile Banking Mobil telefonların genel bankacılık hizmetlerine erişebilmesine ve işlem yapabilmesine imkan sağlayan bankacılık uygulaması.

Mobile Money Services Abonelerin mobil telefonlarına değer yükleyerek işlem yapabildikleri bir tip mobil ödeme hizmeti.

Mobile Network Operator (MTO) Fonlara mobil telefon yoluyla erişme imkanı sağlayan işlemci.

Mobile Payment Services Banka ve menkul kıymet hesabı olmayan kullanıcılarına mobil telefonlarından ödeme yapmalarını sağlayan hizmet.

Mobile Wallet Kart bilgilerini, mo-

bil cihaz, SIM kart veya sistemde muhafaza edebilen ve genellikle internet üzerinden yapılan alışverişlerde kart bilgisi gerektirmeden ödeme yapılmasını sağlayan mobil cüzdan.

Mobility Ödeme sistemlerinde gerçekleştirilen işlemlerin süratli olma özelliği.

Moderate Level of Effectiveness Ülkenin karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadele sistemi üzerinde yapılan değerlendirmede, kısa vadede alınan sonuca bir ölçüde ulaşıldığını, ancak önemli ölçüde iyileştirmeye ihtiyaç bulunduğunu gösteren vasat etkinlik derecesi.

Modus Vivendi Bir anlaşma yürürlüğe girinceye kadar onun yerine uygulanabilecek geçici anlaşma.

MOKAS Güney Kıbrıs Mali İstihbarat Birimi.

Mondex "Mondex International" tarafından çıkarılmış olan smart kart elektronik nakit sistemi.

Monetary Instrument Para yerine geçen ödeme araçları.

Monetary Transactions Finansal kuruluşlar nezdinde veya finansal kuruluşlar aracılığı ile yapılan; para yatırma, para çekme, havale gönderme işlemleri ile bu işlemlerin para ile temsil edilen araçlar vasıtasıyla yapılması veya yabancı paranın yerli paraya çevrilmesi ya da tersi işlemleri kapsayan parasal işlemler.

Moneygram MoneyGram International Inc. tarafından işletilen merkezi ABD’ de olan para transfer şirketi.

Money Laundering Karapara aklama veya suç gelirlerinin aklanması. Karapara aklama, suç olarak kabul edilen bir fiilin (öncül suçun) işlenmesi suretiyle elde edilen suç gelirinin (karaparanın); yasadışı kaynağını yani suçtan elde edilmiş olduğu gerçeğini gizlemeye, onu olduğundan değişik ve meşru bir kaynaktan elde edilmiş gibi göstermeye yönelik bütün işlem ve eylemler sürecini ifade eder. Karapara aklama olgusu, öncesinde, seyrinde ve sonucunda birbirine bağlı üç unsur ihtiva eden bir süreçtir. Bunlar: 1- Bir suçun veya suçların işlenmesi, 2- İşlenen bu suçtan para veya değeri para ile temsil edilen bir malvarlığının iktisap edilmesi, 3- Bu suretle elde edilen karaparanın meşru bir kaynaktan elde edilmiş gibi gösterilmesi için muhtelif işlemlere tabi tutulması. Literatürde aşamaları; yerleştirme, ayrıştırma ve bütünleştirme şeklinde kategorize edilen karapara aklamanın, ülke mevzuatlarında öncül suçtan bağımsız ayrı bir suç olarak kabul edilmesi öngörülmüştür. Bkz. Money Laundering Offence, Predicate Offences, Proceeds from Crime, Placement, Layering, Integration.

Money Laundering Offence Karapara aklama suçu. Ülke mevzuatlarında ağır suç olarak ihdası öngörülen karapara aklama suçunun veya daha teknik bir ifadeyle “suç gelirlerinin aklanması suçunun”, konuyla ilgili Uluslararası

Sözleşmelerde belirtilen unsurları taşınması gerektiği vurgulanmıştır. Buna göre karapara aklama suçunun unsurları, 1988 tarihli BM Viyana Sözleşmesi ve 2000 tarihli BM Palermo Sözleşmesine göre şöyledir: 1- Suç geliri olduğu bilinen malvarlığının (karaparanın) yasadışı kaynağının gizlenmesi veya olduğundan değişik gösterilmesi, 2- Öncül suçun işlenmesine karışmış olan herhangi bir kişiye işlediği suçun yasal sonuçlarından kaçınmasına yardım etmek amacıyla söz konusu mal varlığının (karaparanın) dönüştürülmesi veya devredilmesi, 3- Bir malvarlığının suç geliri olduğunu bilerek; gerçek niteliğinin, kaynağının, yerinin, kullanımının, hareketinin veya mülkiyetinin gizlenmesi veya olduğundan değişik gösterilmesi, 4- (ülkelerin iç hukukunun uygun olması durumunda) iktisap anında bu tür bir malın suç geliri olduğunu bilerek edinilmesi, bulundurulması veya kullanılması. (Mer’i Mevzuatımızda karapara aklama suçu 5237 sayılı TCK’nun “Suç gelirlerinin aklanması” başlığı altında 282’nci maddesinde düzenlenmiştir.) Bkz. Money Laundering.

Money or Value Transfer Service Nakit, çek, diğer parasal araçlar ve menkul kıymetleri kabul eden ve bunların karşılığını nakit veya diğer şekillerde başka yerde bulunan lehbara, haberleşme, mesaj, transfer veya takas ağı vasıtasıyla gönderen para veya değer transfer hizmeti.

Money Order Alacaklının ismine gönderilen para havalesi. Para ha-

valesinin üç tarafı bulunmaktadır: havaleyi gönderen (remitter-payer), havale bedelini alacak olan (payee) ve havale bedelini ödeyecek olan (drawee). "Drawee" ler genellikle bankalar veya posta idaresidir.

Money Remittance Bkz. Money Order.

Money Remitter (Transmitter) Komisyon karşılığı para havalesi yapan (finansal) kuruluş.

MONEYVAL Eylül 1997 tarihinde AK Bakanlar Komitesi tarafından, FATF üyesi olmayan Konsey üyesi ülkelerin karapara aklamaya karşı mücadele kapasitesi ve bu kapsamda değerlendirme prosedürleri (self and mutual evaluation) geliştirmeleri için kurulan "PC-REV" in (Select Committee of Experts on the Evaluation of Anti Money Laundering Measures) ismini 2002 de "MONEYVAL" olarak değiştirmesi ile oluşan FATF benzeri kuruluş. Uygulama ve prosedürlerinde FATF' i örnek alan MONEYVAL, 11 Eylül 2001 tarihinden sonra faaliyet alanını terörizmle mücadeleyi de kapsayacak şekilde genişletmiştir. MONEYVAL üyesi ülkeler şunlardır: Arnavutluk, Andora, Ermenistan, Azerbaycan, Bosna Hersek, Bulgaristan, Hırvatistan, Kıbrıs Rum Y., Çek C. Estonya, Gürcistan, İsrail, Macaristan, Letonya, Liechtenstein, Litvanya, Makedonya, Malta, Moldova, Monako, Polonya, Romanya, Rusya Federasyonu, San Marino, Sırbistan, Karadağ, Slovakya, Slovenya, Ukrayna ve Vatikan. MONEYVAL, 2006 yılında FATF' in

imtiyazlı üyesi olmuştur. Bkz. Associate Members, FATF Style Regional Bodies.

Morphine Morfin. Hem ağrı kesici hem sakinleştirici özelliği olan ve narkotiklerin temel unsurunu teşkil eden haşhaşın etken maddesi.

Mortgage Borca karşılık taşınmaz mal üzerinde hak tesis edilmesi.

Mortgagee İpotek sözleşmesi ile borç veren kişi veya kuruluş.

Mortgagor İpotek tesis ederek borç alan kişi veya kuruluş.

MOT - Aruba (Meldpunt Ongebruikelijke Transacties- Reporting Center for Unusual Transactions) Ulusal İşlemler Bildirim Merkezi. Aruba Mali İstihbarat Birimi.

MOT - Netherlandse Antillen (Meldpunt Ongebruikelijke Transacties- Unusual Transactions Reporting Centre) Dikkat Çeken İşlemleri Bildirim Merkezi. Hollanda Antilleri Mali İstihbarat Birimi.

Moving Surveillance Yasadışı uyuşturucu madde kaçakçılarına veya suç örgütlerine karşı yürütülen operasyonlarda, uyuşturucu maddenin veya suç unsuru olan emtianın kaynağını, taşıyıcısını, alıcısını, satıcısını, tespit etmek amacıyla, şahısların ve muharrik araçların gözetlenmesi.

MROS (Money Laundering Reporting Office) Karapara Aklama Bildirim Dairesi. İsviçre Mali İstihbarat Birimi.

Multilateral Cooperation Devletler arasındaki çok taraflı işbirliği.

Multineteral Netting Mutabakat sürecinde taraflar arasındaki yükümlülüklerin mahsup edilmesi işlemi. Bkz. Netting, Settlement.

Multipurpose Prepaid Card Çok amaçlı kullanılabilen ön ödemeli kart. Bkz. Prepaid Card.

Mutual Evaluation Process FATF'ın, görevlendirdiği bir heyet ile üyesi bulunduğu ülkeleri kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamındaki çalışmaları bakımından yerinde denetlemesi ve bu denetim sonucunda yazılan raporun Genel Kurul toplantısında değerlendirilmesi süreci.

Mutual Fund Halktan katılma belgeleri karşılığı toplanan paralarla, belge sahipleri hesabına, sermaye piyasası araçları ile ulusal ve uluslararası borsalarda işlem gören altın ve diğer kıymetli madenlerden oluşan portföyü işletmek amacıyla kurulan yatırım fonu.

Mutual Fund Participation Certificate Belge sahibinin kurucu ve saklayıcı kuruma karşı sahip olduğu hakları taşıyan ve fona kaç pay ile katıldığını gösteren yatırım fonu katılma belgesi.

Mutual Legal Assistance Ülkelerin birbirleri arasındaki; delil toplama, kişilerin ifadelerini alma, arama, el koyma, dondurma, eşya ve yer incelemesi yapma gibi taleplerinin yerine getirilmesine dair hususları kapsayan adli yardımlaşma.

N

Narcotics Vücutta morfin etkisi gösteren tabii, sentetik veya yarı sentetik maddeler.

National Risk Assessment Guidance (NRA) FATF 2012 Tavsiyelerinde öngörülen risk temelli yaklaşımın esaslarını ve uygulanmasını bir mekanizmaya bağlayarak sistematik hale getirmek amacıyla 2013 yılında FATF tarafından hazırlanan Ulusal Risk Değerlendirmesi Rehberi. Rehberde; risk değerlendirme sürecinin aşamaları ve bu kapsamda risklerin belirlenmesi, analizi ve ölçme -değerlendirme sürecindeki detaylar açıklanmış, tehdit ve zafiyet faktörleri örneklenmiştir ve mücadele kapsamındaki sorumlu sektörler, kurum ve kuruluşlar liste bazında belirtilmiştir. Bkz. Risk, Risk Assessment.

Natural Assets Jeolojik devirlerle, tarih öncesi ve tarihi devirlere ait olup ender bulunan ve özelliği bakımından korunması gerekli olan yer altı yer üstü ve sualtı varlıkları.

NBFIs (Non Bank Financial Institutions) Banka dışı finansal kuruluşlar: Bunlar; sigorta şirketleri, sermaye piyasası aracı kuruluşları, faktöring, finansman ve finansal kiralama şirketleri, yatırım ortaklıkları, portföy yönetim şirketleri ve döviz büfeleri olarak sayılabilir.

NCA (National Crime Agency) Birleşik Krallık Mali İstibarat Birimi.

Near Money Bizatihi para olmadığı halde para olarak kullanılabilen aktif değer.

Negotiability Bir finansal aracın ciro edilebilme özelliği.

Negotiable Instruments Bkz. Be-arer Negotiable Instruments.

Nepotism Kamu görevinin yürütülmesi sırasında hısımlar ve akrabalar kayırmacılığı şeklinde gerçekleşen yolsuzluk biçimi.

Net Based e-Money Ağa bağlı bir bilgisayara yüklenen, yazılım yoluyla bilgisayarın belleğinde belirli bir miktarda sınırlı olarak saklanan ve nakit, kredi, çek veya kredi mektubu gibi araçlarla karşılığı bulunan ağ tabanlı elektronik para.

Net Settlement System İki veya çok taraflı netleştirme (mahsuplaşma) esasına dayanan, karşılıklı net pozisyonu, merkezi takas kuruluşu veya merkezi taraf vasıtasıyla belirlenen, işlem mutabakatının gün içinde belirli saatlerde veya gün sonunda yapıldığı fon ve menkul kıymet transferi mutabakat sistemi Bkz. Payment System, Netting.

Netcash Software Agent tarafından geliştirilen ve ilgili banka tarafından belirli bir seri numarası ve ihraç değeri ile çıkarılan elektronik değer birimleri kullanılarak e-posta vasıtasıyla çalışan bir elektronik para sistemi.

Netting 1- Fon ve menkul kıymet transfer işleminde katılımcıların yükümlülüklerinin, mutabakata dayalı bir mekanizma üzerinde mahsuplaştırarak tek bir alacak veya borç sonucuna dönüşmesini gerçekleştiren denkleştirme işlemi, 2-Ticari bir sistemde alıcıların

ve satıcıların veya sisteme taraf olanların yükümlülüklerinin veya durumlarının dengelenmesi. Bkz. Settlement, Clearing.

Netting Between Different Markets Üyenin talimatı doğrultusunda bir piyasadan doğan alacağın, diğer bir piyasa işleminden doğan borcun ödenmesinde kullanılması.

Network Based System Elektronik ödeme sistemlerinde dijital bilginin iletişim için kullanılmasını sağlayan sistem.

NFI (Non Financial Institutions) Bkz. Designated Non Financial Business and Professionals.

Newyork Convention 1999 Bkz. International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism.

NFIS (Finanspolisen Rikspolisstyrelsen National Criminal Intelligence Service) Ulusal Suç İstihbarat Servisi. İsveç Mali İstihbarat Birimi.

NHSD (National Household Survey on Drug Abuse) Yaygın olarak mariuana, eroin ve kokain kullanıcısı olan büyük bir nüfus kitlesi üzerinde, bu madde türleri itibari ile yapılmış olan harcamaları esas alarak uyuşturucudan elde edilen gelirlerin "talep yönlü" hesaplamasını yapmaya çalışan tahmin sistemi.

Nominal Partner Belirli bir karşılık mukabilinde ortaklığa ismini veren, ortaklığın yönetimine dahil olmayan ve kardan pay almayan ortak

Nominal Value 1-Hisse senedi için pay senedinin üzerinde yazılı olan fiyat, 2-Tahvillerde vade sonunda ödenecek değer.

Nominee Gerçek sahibinin kimliğini gizli tutmak için bir başkasının yerine hareket etmek üzere tayin edilen kişi veya kuruluş.

Nominee Company Bankanın verdiği kredilere teminat olarak alınan hisse senedi ve değerli kağıtları saklamak üzere kurulan şirket.

Non Active Company Tasfiye sürecinde bulunan ve herhangi bir faaliyeti olmamasına rağmen "şirket" olarak görülen kurum.

Non Compliant FATF ülke değerlendirmesinde, ülkenin ilgili FATF tavsiyesine uyumu konusunda büyük eksikliklerinin bulunduğunu gösteren "uyumsuzluk" düzeyi.

Non-convertible Virtual Currency Özel olarak belirli sanal internet kimliği (domain) olan ve gerçek para ile değişime tabi tutulamayan sanal para.

Non Conviction Based Confiscation, Cezai bir mahkumiyetin şart olarak öngörülmediği bir suçla ilişkin olarak, adli prosedür kapsamında uygulanan mahkumiyete bağlı olmayan müsadere.

Non Documentary Verification Procedures Bir hesap açılışını müteakip müşteri veya gerçek faydalanıcı tarafından sağlanan bilginin telefon veya mektupla teyit edilmesi.

Non Exeat Şahsın ülkeyi, veya mahkeme bölgesini terk etmesini yasaklayan mahkeme emri.

Non Profit Organizations (NPO) Öncelikle, sosyal yardımlaşma, dini, kültürel, eğitim gibi amaçlarla ya da diğer türlerdeki "hayır işlerini" gerçekleştirmek için fon toplama veya dağıtma işi ile uğraşan kuruluş.

Non-Conviction Based Confiscation Sanığın mahkum olmasını beklemeden suç konusu olan malın müsadere edilmesi.

Nonfeasance Bir yükümlülüğü yerine getirmeme.

Nonsuit Mahkemeye yeterli delil sunulmadan veya hukuki gerekçe bulunmadan açılan davaların davacı aleyhine reddi.

Nostro Account Bir bankanın yabancı bir ülkedeki acente veya muhabiri nezdinde yabancı ülke parası ile tutulan hesabı.

Not Applicable Ülkenin hukuki, yapısal veya kurumsal durumu nedeniyle ilgili FATF tavsiyesinin uygulanamaz olması durumu.

Noting Vadesi gelen bir senedin kabul edilmediği veya ödenmediğinin tespiti.

Novation Mevcut yükümlülüklerin yeni yükümlülüklerle değiştirilmesi.

Numbered Accounts Müşteri kimliğine dair gizliliği korumak için getirilen ve numara ile takip edilen banka hesapları.

NZ Police Financial Intelligence Unit Yeni Zelanda Mali İstihbarat Birimi.

O

OAS (Organization of American States) Batı yarım küre ülkelerinin güvenlik, ekonomik ve sosyal dayanışmalarını temin için 30 Nisan 1948 de Bogota'da (Kolombiya) kurdukları bölgesel kuruluş. 35 bölge ülkesinin üye olduğu OAS, 1986 da Amerikan Devletleri Uyuşturucu Kontrol Komisyonunu (Inter American Drug Abuse Control Commission) kurmuştur.

Objective Crime Prevention Suçun önlenmesi için vatandaşların eğitim, bilinçlendirme, etik değerler kazandırma yolu ile güçlendirilmelerini öngören yaklaşım.

Objective Factual Circumstances Karapara aklama suçunun gerçek olgulardan çıkarılması yaklaşımı.

Obliged Entities Karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadele konusundaki AB Direktifleri kapsamında tanımlanan yükümlü kuruluşlar. Bunlar; kredi kuruluşları, finansal kuruluşlar, denetçiler, serbest muhasebeciler, mali müşavirler, noterler, trustlar, şirket hizmeti sağlayıcılar, emlakçılar, kumarhane hizmet verenler ve 10.000 Euro ve üzerinde nakit işlemle ticaret yapanlardır. Bkz. Credit Institutions.

Obliged Parties Karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında getirilen yükümlülere uymak mecburiyetinde olan yükümlüler. Bu kapsamdaki yükümlüler finansal kuruluşları, finansal olmayan kuruluşları ve diğer kuruluşları içerir. Bkz. Financial Institutions, Designated non Financial Business and Professions.

Obstruction of Justice Adaletin yanlış tecellisine sebebiyet verilmesi.

ODCCP (Office Directory of Drug and Crime Prevention) Bkz. UNODC.

OECD (Organization for Economic Co-operation and Development) Demokrasi ve serbest pazar ekonomisini kabul eden gelişmiş ülkelerin oluşturduğu organizasyon. OECD, İkinci Dünya Savaşı sonrasında Avrupa'nın yeniden yapılandırılması için oluşturulan Marshall Planı'nın işleyişine yardımcı olmak amacıyla ihdas edilen Avrupa Ekonomik İşbirliği'nden (OEEC-1947) doğmuştur. 1961'de kurulan OECD'ye 30 devlet üyedir. Üye devletler şunlardır: Avustralya, Avusturya, Belçika, Kanada, Çek C., Danimarka, Finlandiya, Fransa, Almanya, Yunanistan, Macaristan, İzlanda, İrlanda, İtalya, Japonya, G. Kore, Lüksembourg, Meksika, Hollanda, Yeni Zelanda, Norveç, Polonya, Portekiz, Slovakya, İspanya, İsveç, İsviçre, Türkiye, İngiltere ve ABD.

Offering Undue Advantage Kamu görevlisine, görevini yapması veya

yapmaması karşılığında haksız bir menfaatin teklif edilmesi.

Office Of Departure Gümrük transit işleminin başlatıldığı gümrük bürosu.

Off-line System 1-Ödeme sistemlerinde, kullanıcıların sözlü veya yazılı talimatı ile transfer iletimi. 2-Kullanıcının veriye doğrudan erişememesi ve manyetik bir araç üzerinde transfer sistemi yolu ile verinin depolanması.

Off-line Card System POS ve ATM' ler vasıtasıyla yapılan işlemlerle ilgili bilgilerin önce manyetik banda kaydedildiği belirli bir süre sonra (mesai saati sonunda) banttaki bilgilerin işlenmek üzere ilgili bankanın merkezi bilgisayarına aktarılarak hesaplara geçirilmesinin sağlandığı sistem.

Off-Shore Banking Off-shore merkezlerde kurulan, yabancı (mukim sayılmayan) kişi ve kurumlardan fon toplama yetkisi bulunan, ülke kambiyo mevzuatına tabi olmayan ve vergi ve finansal avantajlar sağlayan ve yabancı para ile çalışmasına izin verilen bankacılık sistemi.

Off-Shore Centres Yabancı ülke vatandaşlarına şirket kurma ve mali hizmetlerden faydalanma imkanı veren ve genellikle çok hafif vergilendirme rejimi uygulayan ülkeler.

Off-Shore Jurisdiction Bkz., Off Shore Centers.

Off-Shore Profit Center Banka ve çok uluslu şirketlerin, finansal kolaylık sağlayan ülkelerdeki şube veya acentaları.

Off-Shore Trading Company Bir ülkedeki ihracatçıdan aldığı emtiayı başka ülkedeki ithalatçıya satan off shore şirketi.

OGBS (Offshore Group Banking Supervisory) Bkz. GIFCS (Group of International Finance Centre Supervisors).

OGIS (Offshore Group of Insurance Supervisors) Offshore bölgelerdeki sigorta denetçilerinin temsilci veya gözlemci olarak yer aldığı, eğitim, düzenleme ve denetleme fonksiyonları konusunda standartları yükseltme ve uluslararası sigortacılık toplantılarında temsilcilik yapma amaçları doğrultusunda faaliyet göstermek üzere Mart 1993'de kurulan Offshore Sigorta Denetçileri Grubu.

OKOKRIM / Hvitvaskingsenheten The National Authority for Investigation and Prosecution of Economic and Environmental Crime) Ekonomik ve Çevresel Suçları İnceleme Kurumu. Norveç Mali İstihbarat Birimi.

OLAF (Office Europeen de Lutte Anti Fraud -European anti Fraud Office) Avrupa Komisyonu kararı ile 28 Nisan 1999 tarihinde AB bünyesinde kurulan Avrupa Dolandırıcılığı Önleme Dairesi. OLAF, 1988 de kurulan UCLAF'ın (Yolsuzluğu Önleme Birimi Koordinasyonu- the Coordination of Fraud Prevention Unit) yerini almıştır.

OLAF'ın temel misyonu Avrupa kurumlarında yolsuzluk, dolandırıcılık ve benzer yasa dışı eylemlerle mücadele etmek ve Avrupa Topluluğunun mali çıkarlarını korumaktır. Bağımsız statüsü bulunan OLAF'a idari soruşturma yetki ve sorumluluğu verilmiştir.

OMLP (Office for Money Laundering Prevention) Karapara Aklamayı Önleme Ofisi. Slovenya Mali İstihbarat Birimi.

ONDCP (Office of National Drug and Money Laundering Control Policy) Ulusal Uyuşturucu ve Karapara Aklamayı Kontrol Politikası. Antigua ve Barbuda Mali İstihbarat Birimi.

One Time Password (OTP) İşlemlerin teyidi için tek kullanımlık olarak üretilen ve iletilen şifre.

On-line 1-Ödeme sistemlerinde, kullanıcıların bilgisayar bağlantısı gibi elektronik araçlarla transfer iletimi. 2-Kullanıcının veriye doğrudan erişmesi ve bilgisayar veritabanı üzerinde transfer işlemi yolu ile veri depolanması.

On-Line Card System İşlemlerin, kartı ihraç eden bankanın merkezi veri tabanında takip edildiği, bakiye bilgisinin kartta görülmediği, kart sahibinin merkezi veri tabanı ile iletişim kurarak işlemin gerçekleştirildiği sistem.

On-Line e-Money Üçüncü taraf ile ilgili işlemlerin gerçekleştirilmesinde modem veya network vasıtasıyla bir banka ile iletişimi ve etkileşimi kuran elektronik para sistemi.

On-Line System ATM veya POS aracılığı gerçekleştirilen işlemlerde, bilgilerin geçtiği terminalin ilgili finansal kuruluşun ana terminali ile bağlantısı bulunan ve yapılan işlemin anında müşteri hesabında takip edilebilmesini mümkün kılan sistem.

ONPCSB (Oficiul Nacional de Prevenire si Combatare a Spalarii Banilor -Karapara Aklamayı Kontrol ve Önleme Dairesi. Romanya Mali İstihbarat Birimi.

Onshore İşbirliğinin mümkün olduğu, şeffaflığın bulunduğu ve bilgi verme konusunda gizlilik hükümlerine sığınılmadığı bir mali sistemin faaliyeti gösterdiği yer.

On-site Auction Malın satışının yapıldığı yerde gerçekleştirilen müzayedede.

On-site Visit FATF'ın ülke değerlendirme sürecinde, denetçiler (Assessors) tarafından ilgili ülkenin, karapara aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele sisteminin hem teknik uyum hem de etkililik bakımından değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilen yerinde ziyaret aşaması.

On-Us Item Bir bankanın müşterisi tarafından yazılan çek bedelinin aynı bankanın bir başka şubedeki alıcısı tarafından aynı banka şubesine yatırılması.

Opacity Finansal karar mekanizmalarının işleyişi ve buna göre yapılacak işlemlerin gerçekleştirilmesi sürecinde kamu oyunun bilgilendirilmemesi.

Open Virtual Currency Bkz. Convertible Virtual Currency.

Opening on Passbook Bankada hesap açılması.

Open-loop Prepaid Card Geniş bir terminal ağında kullanılabilen ön ödemeli kart türü.

Operational Analysis Mali istihbarat birimlerince; spesifik hedefleri belirlemek, özellik arzeden eylem ve işlemlerin izini sürmek, belirlenen hedefler ile öncül suç, suç geliri, aklama, ve terörün finansmanı arasındaki bağlantıları tespit etmek amacıyla elde edilen taktik bilginin kullanıldığı operasyonel analiz. Bkz. Strategic Analysis, Tactic Analysis.

Operational Intelligence Veri tabanı oluşturma, hedef belirleme ve suçla bağlantılı olan kişiler arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarma amaçlarıyla, gelen şüpheli işlem bildirimlerinin ve diğer bilgi ve ihbarların analiz edilerek mevcut olayla bağlantısının kurulmasına yönelik olarak yürütülen operasyonel istihbarat.

Operational Message Elektronik fon transferinde mesajların düzgün şekilde işlemesi için kullanılan ve EFT merkezine gönderilen mesajlar.

Operational Risk Finansal kuruluşların karapara aklamayı önleme programlarındaki uygulama zaaflığından, etkin olmayan kontrol prosedürlerinden ve "müşterini tanı" konusundaki yetersizlikten kaynaklanan doğrudan veya dolaylı kayba uğrama riski.

Operative (person) Özel bir durum için görevlendiren kişi veya merci adına hareket eden, onun dikkat ve gözetimi ve kontrolü altında çalışan kişi.

Opium Başlıca türevleri morfin, kokain ve eroin olan ve haşhaş kozasından elde edilen uyuşturucu madde. Haşhaş kapsülünün kurutulmuş nektarı.

Option Belirli bir miktar ürünün (menkul kıymet, mal vb.) gelecekteki belli bir tarihte veya bu tarihe kadar belli bir fiyat üzerinden alınması veya satılması hakkını veren sözleşme.

Option Holder Bir yatırım aracını satma veya satın alma hakkı alan kişi.

Option Premium Opsiyon sözleşmesini satın alan tarafın önceden belirlenmiş bir kullanım fiyatından belli miktarda bir kıymeti belli bir tarihte, veya öncesinde satın alma veya satma hakkını elde etmek amacıyla opsiyon sözleşmesini satan tarafa ödediği fiyat.

Optional Protocol İki ülke veya ülkeler arasında akdedilmiş bir anlaşmaya ilave hak ve yükümlülükler getiren anlaşmalar.

Oral Declaration System Öngörülen eşik üzerinde nakit veya nakit yerine geçen değer taşıyan ve tüm yolcuların bu konuda gümrük yetkililerine sözlü bildirimde bulunmak zorunda olduğu gümrük beyan sistemi.

Ordering Financial Institution Aldığı elektronik transfer talebi

üzerine fonu, gönderici (originator) adına alıcı finansal kuruluşa (beneficiary finansal institution) transfer eden gönderici finansal kuruluş.

ORFK (Pénzmosás Elleni Alosztály) Macaristan Mali İstihbarat Birimi.

Organization Pursuing Illicit Gains Korkutma ve yıldırma gücünü kullanarak haksız çıkar sağlamak amacıyla bir kuruluşun yönetim ve denetimini ele geçirmek, ihale, imtiyaz ve ruhsat işlemlerinde nüfuz elde etmek, ekonomik faaliyetlerde kartel veya tröst oluşturulmasını sağlamak ve fiyat dalgalanmalarına sebep olmak için kurulmuş bulunan çıkar amaçlı suç örgütü.

Organized Criminal Group Doğrudan veya dolaylı olarak parasal veya diğer maddi kazanç elde etmek için suç işlemek amacıyla belirli bir zaman dilimi içerisinde ittifakla hareket etmek üzere anlaşmış kişilerden oluşan örgüt.

Original Invoice Bir faturanın karbon veya diğer tür kopyalarından farklı orijinal ve asıl nüshası.

Originator 1-Bir finansal kuruluşta elektronik fon transferi için ödeme emrini veren gerçek veya tüzel kişi. 2- ACH (Automated Clearing House) sistemine girişi başlatan kişi veya kurum 3- Gönderici.

Originator Bank 1-Göndericinin ödeme talimatını alıcı bankaya (receiving bank) ileten banka. 2- Transfer bedelini ileten banka.

Outsourcing Bir şirket ve hizmet sağlayıcısı tarafından, anlaşma kapsamındaki şirket hizmetlerinin yerine getirilmesinin üstlenilmesi.

Over Runs Karaborsa piyasası için mal üretilmesi.

Over The Counter Markets Organize bir borsa dışında yapılan işlemleri kapsayan gevşek ve gayri resmi nitelikteki borsa dışı tezgah üstü piyasalar.

Overbilling Scheme Gerçekte herhangi bir ticari işlemi yansıtmayan hayali kalemlerle şişirilmiş belge.

Overbuy Ödeme gücünün üzerinde satın almak.

Overdraw Bankadaki mevduatın üzerinde para çekerek borçlu duruma düşmek.

Overtrading İşletme sermayesinin gerektirdiğinden daha fazla kapasiteli bir işe girişmek.

P

PACO (Programme against Corruption and Organised Crime in South-Eastern Europe) AK (The Council of Europe) tarafından Aralık 1999'da Güney Doğu Avrupa'da yolsuzluğa ve organize suçlara karşı ihdas edilen program. Program gönüllü katkılarla finanse edilir. AK, PACO programı vasıtasıyla SPAI girişimlerini desteklemektedir. Bkz. SPAI.

Palermo Convention Bkz. UN Convention against Transnational Organized Crime.

PAN (Primary Account Number) Plastik kartın (banka kartı) üzerine basılmış ve kodlanmış kart sahibinin hesap numarası.

Paper Trail Gerçekleştirilen finansal işlemlerin taraflarına ait kimlik bilgilerini içeren doküman.

Par Value Nominal değer.

Parallel Banking Bkz. Alternative Remittance Systems.

Parallel Investigation Karapara aklama, terörün finansmanı ve öncül suçla ilgili suç soruşturmasının finansal soruşturma ile birlikte yürütülmesi.

Parallel Proceedings İdari ve adli tahkikatın birlikte yürütülmesi

Partially Compliant FATF ülke değerlendirmesinde ülkenin ilgili FATF tavsiyesine uyumu konusunda orta derecede eksikliklerinin bulunduğunu gösteren "kısmen uyumlu" seviyesi.

Participant Sisteme katılarak doğrudan transfer emri veren ve sistem kurallarına uymakla yükümlü olan katılımcı.

Participation Bir ortaklık ile işletme arasında, söz konusu ortaklığın yönetimine ve ortaklık politikalarının belirlenmesine katılmayı sağlayan sürekli biçimde doğrudan veya dolaylı sermaye ve yönetim ilişkisi.

Pass Book Müşterinin cari veya vadeli hesap işlemlerinin takip edildiği ve borçlu ve alacaklı kayıtların işlendiği banka cüzdanı.

Pass Through Account İş ve ticari durum icap ettirmedeği halde hesabın, açıldığı gün kapatılması.

Passive Bribery Kamu görevlisinin yürüttüğü kamu görevi ile ilgili olarak bir işi yapması veya yapmaması karşılığında yasadışı ve haksız herhangi bir maddi menfaati istemesi veya alması.

Pawn Bir borca karşılık bırakılan eşya, rehin.

Pawnbroking Rehin karşılığı borç verilmesi, tefecilik.

Pawnee Rehin karşılığı borç para veren kişi.

Pawner Borç para karşılığında sahip olduğu malı rehin veren.

Payable through Account Üçüncü kişilere ait işlemleri doğrudan yapmak için kullanılan muhabir hesaplar. (A) ülkesindeki bir bankada, (B) ülkesindeki bir bankanın müşterileri için açılan çek hesabı.

Payee Çek veya kıymetli evrakın üzerinde adı yazılı olan ve kendisine ödemenin yapılacağı alacaklı kişi.

Payer Ödeme yapan.

Payment Account Ödeme hizmeti kullanıcısı adına açılan ve ödeme işleminin gerçekleştirilmesinde kullanılan ödeme hesabı.

Payment Based Message Gönderen bankanın fon transfer hesabını azaltan, alan bankanınkini artıran ödeme nitelikli mesaj.

Payment Gateway Girilen kart bilgilerinin ödeme hizmeti sağlayıcısı veya finansal kuruluş ağına güvenle iletilmesini sağlayan ödeme aracı.

Payment Message Fonu, yararlanıcı (beneficiary) emrine transfer etmek için çalıştırılan ödeme mesajı.

Payment Order Göndericinin leh-dara ödenmek üzere bir başka bankaya elektronik veya diğer vasıtalarla verdiği ödeme talimatı.

Payment Service Providers 1-Fon kabul eden ve transferini sağlayan kuruluşlar, 2- Para transfer işlemcisi gibi fon transferi yapan ve mevduat kabul etmeyen kuruluşlar, 3- Ön ödemeli transfer sağlayıcılar, 4- Kredi kartları gibi sonradan ödemeli temele dayalı transfer sağlayıcıları.

Payment Systems Sisteme dahil taraflar arasındaki transfer talimatlarından kaynaklanan fon ve menkul kıymet transferlerini gerçekleştirmek için takas ve mutabakat temelinde gerekli altyapıyı sunan ödeme sistemleri. Ödeme sistemleri, ödeme tipine göre parakende ve toptan ödeme sistemi, mutabakat tipine göre gerçek zamanlı brüt mutabakat sistemi ve netleştirme sistemi olarak sınıflandırılabilir. Bkz. Real Time Gross Settlement System, Net Settlement System.

Payment versus Payment Yabancı para ile ilgili transferde, bir yabancı paranın nihai transferinin, diğer yabancı paranın ödenmesi durumunda işleme ait mutabakatın tamamlanması.

PayPal İnternet üzerinden online çalışan bir ödeme sistemi.

Pc-R-Ev Committee Bkz. Money-val

PDG (Policicy Development Group) Karapara aklama, terörün ve kitle imha silahlarının finansmanı ile mücadele kapsamında ihdas edilen standartlarla ilgili politika geliştirme, uygulamayla ilgili önerileri değerlendirme ve standartlarla ilgili açıklamalar geliştirme konusunda çalışmalar yapan FATF'ın "Politika Geliştirme" alt çalışma grubu.

Peculation Zimmet suçunun, idareyi aldatacak ve fiilin açığa çıkmamasını sağlayacak her türlü hileli faaliyette bulunularak işlenmesi.

Pecuniary Interest Kamu görevlisinin görevi kapsamında şahsi parasal çıkar sağlaması Bkz. Bribery.

Pecuniary Loss Para ile ölçülebilen zarar, ziyan ve kayıplar.

Peddling Nüfuz ticareti (Bkz. Trading in Influence)

PEPs Siyasi nüfuz sahibi kişiler. Bkz. Politically Exposed Persons.

Perpetuity Mülkiyet hakkının bir başkasına devredilememesi.

Personal Effects Bir yolcunun yolculuk için gerekli olan ve şahsi kullanımına ait olan eşyaları.

Phare AB tarafından Birliğe başvuran orta ve doğu Avrupa ülkelerinin Birliğe katılım hazırlıklarının finansmanında kullanılması amacıyla oluşturulan finansman programı. Yolsuzlukla mücadele için hazırlanan SIGMA Programı Phare tarafından finanse edilmiştir. Bkz. SIGMA.

Phishing Tüketicilere sahte e-mail gönderilerek onların şahsi bilgilerine ve hesap detaylarına ulaşmayı amaçlayan dolandırıcılık yöntemi.

Physical Cross Border Transportation Para yada para yerine geçen finansal araçların bir ülkeden diğer bir ülkeye fiziksel nakli, taşınması, sevkıyatı.

Physical Element of Money Laundering Offence Karapara aklamanın maddi unsuru. Malın veya paranın yasadışı orijinini gizlemek amacıyla transferi veya başka bir değere dönüştürülmesi, söz konusu malın gerçek yapısının, kaynağının, yerinin, konumunun, hareketinin veya zilyedinin gizlenmesi veya saklanması, suçtan elde edildiği bilinen malın veya gelirin iktisap edilmesi, bulundurulması veya kullanılması.

Physical Surveillance Şüpheli şahsın, iş, işlem ve bağlantılıları hakkında bilgi ve istihbarat elde etmeyi amaçlayan takip tekniği.

PIN (Personal Identification Number) Kart kullanıcısının veya işlem yapan kişinin işlemi gerçekleştirmeye yetkili olup olmadığını belirlemek için harf veya sayısal kod olarak geliştirilen numara.

Placement Nakit halindeki karaparanın nakit formundan çıkarılması ve transfer edilebilir duruma getirilmesi ve bunu sağlamak içinde meblağın nakit dışı değerlere tahvilinin veya küçük tutarlar halinde farklı kişiler adına bankalara yatırılmasının söz konusu olduğu karapara aklamanın "yerleştirme" aşaması. Bkz. Money Laundering

Plagiarism Bir kimsenin yazı ve fikirlerini taklit ederek yayınlamak.

Pledge 1-Üstlenilen bir yükümlülüğü yerine getirmek için mal varlığının karşı tarafa teslimi. 2-Bir borç karşılığı teminat olarak verilen eşya.

Pledgee Borç karşılığı eşyayı teminat olarak alan kimse.

Pledgor Borç karşılığı eşyasını teminat olarak veren kimse.

Plenary Meeting FATF'ın bütün üye ülke temsilcilerinin hazır bulunduğu periyodik genel kurul toplantısı.

Police Type FIU Bkz. Law Enforcement Type FIU.

Politically Exposed Persons Bkz. Domestic PEPs, Foreign PEPs

Polly Addicted Birden fazla maddeye olan düşkünlük.

Polydrug Users Değişik kombinasyonlar içinde bir veya daha fazla uyuşturucu madde kullananlar.

Pompidiou Group 1971 de Fransa Başkanı George Pompidiou'nun önerisi ile kurulan amacı Yasadışı Uyuşturucu Kaçakçılığı ve Uyuşturucunun Kötüye Kullanımı ile Mücadele olan hükümetler arası kuruluş. 1980'den sonra AK çatısı altına alınan Grubun temel misyonunu üye devletlerde uyuşturucu ile mücadele politikalarının gelişimine destek vermek olan gruba bugün itibariyle 38 devlet üye bulunmaktadır.

Portfolio Sahip olunan varlıkların aynı veya farklı özelliğe sahip birden fazla kıymete yatırılması sonucu oluşan toplam değer.

Portfolio Management Sermaye piyasası araçlarından oluşturulan portföylerin müşteriler hesabına vekil sıfatıyla yönetilmesi.

POS (Point of Sale) Perakende satış yapılan ve hizmet sunulan yerlerde kurulmuş bulunan otomatik terminallerde, mal ve hizmet bedellerinin nakit para kullanmaksızın plastik kartlarla (kredi kartı, "chip" kartı, manyetik şeritli kart vb) elektronik yolla ödenmesini sağlayan sistem.

Possession Zilyetlik.

Post-Buy Surveillance Uyuşturucunun kaynağını tespit etmek ve

para izi olup olmadığını belirlemek için yapılan operasyon.

Potential Vulnerability Karapara aklamaya ve yolsuzluğun oluşmasına zemin hazırlayacak unsurları barındıran sistem zafiyeti.

Precious Articles Kıymetli maden veya kıymetli taşlardan yapılmış bulunan veya bunları içeren eşya.

Precious Metals Kıymetli metaller. Her tür şeklindeki altın ve platin

Precious Stones Kıymetli taşlar elmas, pırlanta yakut, zümrüt topaz, safir, zebercet ve inci.

Predicate Offence (Karapara aklama suçunda) işlenmesi ile karaparanın elde edilmesini sağlayan ve yasalarda karapara aklama suçundan bağımsız, ayrı bir suç sayılan eylemler. Öncül suç.

Predicate Offender Öncül suç faili.

Preferential Debt Diğer borçlardan önce ödenmesi gereken rüçhanlı borç.

Preferential Treatment Kamu hizmetlerinin yürütülmesi esnasında bir kimseye ayrıcalık tanınması.

Preferred Stock Esas sözleşmede hüküm bulunmak kaydı ile, sahiplerine temettü ödemesi, rüçhan hakkı kullanımı, oy hakkı gibi konularda ayrıcalık tanıyan imtiyazlı hisse senedi.

Prefunding Mutabakat yükümlüklerini yerine getirmek için, hesapta

bulunan fonun önceden kullanılabilir olması.

Preliminary Investigation Karapara aklama olaylarında mali istihbarat birimlerine intikal eden olayların; öncül suç, fail, suçun işlendiği zaman ve yer yönünden ön incelemeye tabi tutulması ve bağlantıların tespit edilmesine yönelik ön inceleme yapılması.

Premises Müştemilatı ile birlikte gayrimenkulun kapladığı mekan.

Premium 1- Hisse senedi veya tahvilin nominal değerinin üzerindeki kısmı. Sigorta primi. 2-Sigortacının üzerine aldığı rizikoya karşılık, sigorta şirketine veya teminatı veren kuruluşa para olarak ödenen bedel.

Premium on Issued Shares Şirket hisse senetlerini nominal değerinin üzerinde bir fiyatla ihraç etmeleri sonucunda satış fiyatı ile nominal değer arasında oluşan fark.

Prepaid Card Yükleme yapılabilen, bir banka hesabına bağlı olmayan, kredi limiti bulunmayan, yüklenen tutar kadar harcama yapılabilen, üzerinde kart numarası, son kullanma tarihi ve güvenlik numarası bulunan ön ödemeli kart.

Pre-Trial Investigation Savcının, suç ile ilgili delilleri ve iddianamesine esas teşkil eden bulguları topladığı hazırlık soruşturması.

Pretty Good Privacy Elektronik postanın yetkisiz alıcılar tarafından okunmasını engellemek için oluşturulan şifreleme programı.

Prima Facie Evidence Aksi ispatlanmadıkça doğru olarak kabul edilen deliller.

Primary Crime Prevention Suç işleme güdüsünün kökenine inerek eğitim ve sosyal şartların iyileştirilmesi ve daha iyi bir çevre sunulması yolu ile suçun önlenmesi.

Principal to Principal Relationship Her iki tarafı, kendi yükümlüklerini yerine getirmesinden dolayı sorumlu kılan ikili anlaşma.

Prioritisation Karapara aklama ve terörün finansmanı ile ilgili risk değerlendirme sürecindeki "değerlendirme- önceliklendirme" aşamasının konusunu teşkil eden önceliklerin tespiti çalışması. Bu süreçteki önceliklendirme, yönetilebilecek risklerin tespiti için karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadele programına fon tahsis edilmesinde ve bütçelemesinde etkinliği sağlayan ve ilgili birimlerin uygun ve isabetli karar vermesini kolaylaştıran faktörleri içermektedir. Bkz. Evaluation.

Private Banking Müşterilerine kredi açma ve yatırımları yönetme gibi genel bankacılık hizmetleri dışında özel hizmet ve ayrıcalık (işlemlerde gizlilik sağlama garantisi, danışmanlık hizmetleri gibi) sağlamaya yönelik kolaylıklar temin eden bankacılık hizmetleri.

Private Key Cryptography Dijital imzayı oluşturmak için kullanılan anahtar.

Private Trust Company Belli bir grup veya sınıfa kayyımlik yapmak

üzere belirli "offshore" merkezlerde kurulan şirket.

Private Trustee Company Bazı off-shore merkezlerde belirli bir gruptaki kurumlar için kayyım (yed-i emin) olarak kurulan kuruluşlar.

Privileged Communication Mevzuat gereğince korunan bazı şahıslarla yapılan gizli iletişim.

Proactive Measures Suç ile mücadele eden sistemde, vuku bulunması muhtemel kusurun, kabahatin, mevzuat ihlalinin veya suçun, vuku bulunmasından evvel alınan tedbirler.

Probable Cause Soruşturmada bariz olarak görülen ve suçlunun suçu işlediği sonucuna götüren durum.

Probate Ölen bir kişinin mal varlığı yönetimi ve dağıtımına ait yasal süreç.

Proceedings Adli yargıya intikal eden olayın soruşturulması, kovuşturulması ve yargılama süreci kapsamında yürütülen adli çalışmalar.

Proceeds (off/from Crime) 1- Karapara. 2-Bir suçun işlenmesi suretiyle doğrudan ya da dolaylı olarak sağlanan ya da elde edilen herhangi bir malvarlığı (Property). Bkz. Asset, Fund, Property.

Process-Verbal Taraflar arasında varılan belirli hususların kaydını içeren uluslararası hukuk metni.

Producing False Documents Bir mal ve hizmet satışı söz konusu

olmadığı halde belge (fatura, makbuz v.b.) düzenlenmesi.

Product Service Transaction Risk Factors Müşterinin tanınması kapsamındaki ürün, hizmet ve işlem risk faktörleri. Bu faktörler yüksek risk faktörleri ve düşük risk faktörleri olarak ayrı ayrı tasnif edilir. Yüksek risk kapsamındaki faktörler; özel bankacılık, isimsiz işlemler, nakit işlemler, yüz yüze olmayan işlemler olarak örnekendirilebilir. Düşük risk faktörleri; a) primin düşük olduğu durumlarda hayat sigortası poliçeleri, b) primlerin maaştan kesinti yoluyla alındığı durumda çalışanlara emeklilik geliri sağlayan planlar, c) finansal hizmete erişimi (financial inclusion) arttırmak amacıyla belli müşterileri tiplerine göre tanımlanmış ve sınırlı hizmet sağlayan mali ürün veya hizmetlerdir.

Professionals (in money laundering issues) Avukat, muhasebeci ve noterler gibi karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadelede yükümlü olarak kabul edilmesi gereken serbest meslek sahipleri.

Profit and Loss Sharing Certificate Ortaklıkların, kar ve zarara ortak olmak üzere iştirak sahalarına giren tüm faaliyetlerin gerektirdiği finansman ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla ihraç veya halka arz edebilecekleri kar-zarar ortaklığı belgesi.

Program on AML/CFT Finansal kuruluşların karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında geliştirdikleri program. Bu kapsamdaki program asgari

olarak; a) uyum yönetimi düzenlemeleri ve nitelikli personel istihdamını temin etmek için yeterli eleme prosedürünü de içerecek şekilde dahili politika, prosedür ve kontrolleri, b) çalışanlara yönelik süreklilik içeren bir eğitim programını, c) sistemi kontrol edecek bir denetim fonksiyonunu içermelidir.

Progress Report Karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadelede gerekli tedbirleri almakta yetersiz kalan FATF üyesi ülkelerce, bu tedbirleri konu, içerik ve süre planında nasıl aldıklarını ve/veya alacaklarına gösteren ve FATF'a sunulan ilerleme raporu.

Prohibited Goods İthalat ve ihracatı kanunla yasaklanmış mallar.

Proliferation Nükleer, kimyasal ve biyolojik silahları kapsayan kitle imha silahlarının ve bunlarla ilgili tedarik araçlarının, ulusal hukuka ve uluslararası yükümlülüklere aykırı olarak imal edilmesi, sahip olunması, iktisap edilmesi, geliştirilmesi, ihraç edilmesi, aracılık edilmesi, nakledilmesi, depolanması veya kullanılması.

Proliferation Financing Nükleer, kimyasal ve biyolojik silahları kapsayan kitle imha silahlarının ve bunlarla ilgili tedarik araçlarının, ulusal hukuka ve uluslararası yükümlülüklere aykırı olarak imal edilmesi, sahip olunması, iktisap edilmesi, geliştirilmesi, ihraç edilmesi, aracılık edilmesi, nakledilmesi, depolanması veya kullanılması için kısmen veya tamamen fon veya finansal hizmet sağlanması.

Promising Undue Advantage Kamu görevlisine görevini yapması veya yapmaması karşılığında haksız bir menfaatin vaat edilmesi.

Proof of Title Gayrimenkul satışında bulunan kişinin tapunun kendisine ait olduğunu kanıtlaması.

Property Maddi veya gayri maddi, menkul veya gayrimenkul, somut veya soyut her çeşit mal ve değer ile bunları hukuken temsil eden belge ve araçlar.

Proportionate Sanction Suç fiiline veya mevzuat ihlaline uygun müeyyide.

Prosecution Adli yargılama sürecinde, Savcılığın iddianameyi hazırlaması ile başlayıp hükmün kesinleşmesine kadar geçen evre içindeki yasal çalışmalar. Bkz. Investigation.

Prosecutorial Type FIU Karapara aklama ile ilgili bildirimleri alan, analiz eden ve onları soruşturulması için kolluk kuvvetlerine sevk eden veya soruşturmalarını kendisi gerçekleştiren ve olayın kovuşturması kendi uhdesinde bulunan savcılık tipi mali istihbarat birimi.

Protection (on Reporting Suspicious Transactions) İlgili ülke mevzuatında, finansal kuruluşların, bunların yönetici, yetkili veya çalışanlarının şüpheli bir işlemi iyi niyetle bildirdiklerinde, bu görevin yerine getirilmesinden dolayı idari veya cezai dava açılmamasını ve tazminat talebinde bulunulmamasını sağlayan özel koruma hükümleri olması.

Protective Trust Yarlanıcısının (beneficiary), istifadesine sunulan mal varlığını devretmeye veya elden çıkarmaya teşebbüs etmesi halinde söz konusu mal varlığını temsil eden çıkarın azaltılması veya tamamen ortadan kaldırılmasını öngören kayyım kurumu.

Protector Bir kayyım kurumunun (trust) kurucusu tarafından atanan ve kayyımı kontrol etmek için sınırlı yetkileri olan şahıs.

Protobase Kredi kartı alınmasına geçerlilik ve yetki veren kurum ile POS terminali bulunan satıcı arasında iletişim kurarak elektronik ödeme işleminin gerçekleştirilmesini sağlamak amacıyla dizayn edilmiş bir bilgi iletişim yazılım programı.

Protocol Sözleşme ve antlaşmaya göre daha az resmiyet ifade eden ve türleri itibari ile farklı isimler alan anlaşmalar. Bkz. Protocol of Signature, Optional Protocol, Proses – Verbal

Protocol of Signature İki ülke veya ülkeler arasında akdedilmiş bir anlaşmanın özellik arzeden hükümlerinin uygulanması ile ilgili olarak yardımcı konuların düzenlenmesi kapsamında hazırlanan uluslararası hukuk metinleri.

Provisional Invoice Geçici olarak verilen ve daha sonra kesin fatura ile iptal edilen fatura.

Provisional Measures Sanığın suç faaliyetlerinden elde ettiğine dair kuvvetli şüphe veya delil bulunan mal varlığı üzerinde, dava

sonuçlanıncaya kadar yetkili makamca karar verilen el koyma ve dondurma tedbirini içeren geçici tedbirler. Bkz. Freeze, Seize.

Provisional Transfer Tarafların transferi iptal hakkı olan şartlı transfer.

Prudential Supervisory Kurumlar da vuku bulması muhtemel herhangi bir suiistimalin engellenmesine yönelik denetim.

Psychoactive Substance Düşünce ve duygu gibi zihin süreçlerini etkileyen psikoaktif madde.

Psychotropic Substance Bkz. Psychoactive Substance.

Psychotropic Substances List I BM 1971 Sözleşmesinde Liste I de yer alan; Cathinone, DOB, DET, DMA, DMHP, DMT, DOET, PCE, Eticyclidine, Entryptamine, LSD, LSD 25, MDMA, Mescaline, Methcathinone, 4-Methylaminorex, MMDA, Ne ethyl MDA, Nhydroxy MDA, Parahexyl, PMA, Psilocine, Pisiloyisin, Psilocoybine, Roliyclisidine, STP, DOM, MDA, Tenemfetaminme, Tenocyclidine, Tetrahydro cannabinol izomerleri. TMA maddeleri.

Psychotropic Substances List II BM 1971 Sözleşmesine ekli Liste II'de gösterilen maddeler. Bunlar: Amfetamine, Dexamfetamine, Fenetlyynne, Levamfetamine, Mecloqualone, Metamfetamine, Metamfetamine, Recamete, Methaqualone, Methylphenidate, Penecyclisine, Phenmetrazine, Secobarbital, Dronabinol, Zıpperol.

Psychotropic Substances List III

BM 1971 Sözleşmesine ekli Liste III de yer alan Amobarbital, Buphenorphine, Butalbital, Cylobarbita, Flunitrazepam, Glutethimide, Pentazocine, Pentobarbital maddeleri.

Psychotropic Substances List IV

BM 1971 Sözleşmesine ekli Liste IV de yer alan Allobarbita, Alprazolam, Amfepramone Aminorex, Barbita, Benzfatamine, Bromazepam, Brotolizam, Camezepam, Chlordiazepoxide, Clobazam, Clonazepam, Clorazepate, Clotiazepam, Cloxazolam, Delorazepam, Diazepam, Estazolam, Ethchlorvynol, Ethinamate, Ethylloflazepate, EtilAnfetamine, Fencamfamişne, Fenproporex, Fluidazepam, Flurazepam, halazepam, Haloxazolam, Ketazolam, Lefatamine, Loprazolam, Lorazepam, Lormetazepam, Mazindol, Medazepam maddeleri.

Psychotropic Substances Lists

BM 1971 Sözleşmesinde Tablo I ,II, III ve IV de yer alan uyuşturucu maddeler.

Public Interest Kamu yararı.

Public Key Cryptography Dijital imzayı teyit etmek için kullanılan anahtar. Bkz.Key.

Public Officials Kamu görevlileri, memurlar.

PUMA (Programme on Public Management and Governance)

OECD tarafından, hükümetlere etkin, şeffaf ve yolsuzluğa sebebiyet vermeyecek kriterler geliştirmesine yönelik bir idari yapı oluşturulma-

sında teknik ve teorik yardım sağlamak için 1990 da kurulan kamu yönetim ve yönlendirme programı.

Pump and Dump Hisse senetleri fiyatlarının suni olarak yükselmesini sağlayacak yollara başvurmak.

Punitive Sanctions Suçun önlenmesinde (hapis veya para cezası gibi) cezai müeyyideler.

Purchase 1- Satınalma **2-** Birikim priminin alındığı yaşam sigortalarında sigorta şirketinin, poliçe özel şartlarında yazılı asgari sürenin geçmesi ve bu süreye ait primlerin ödenmesinden sonra sigorta ettirenin talebi ile kar paylı birikim tutarını ödeyerek poliçeyi satın alması.

Purpose Trust Belirli bir amaç veya işlem için ihdas edilen kyyım kurumu.

Purposeful Indifference Bkz. Deliberate Ignorance.

Put of More Option Satıcıya, belirlendiği şartlarda belirlenen miktardan daha fazla (iki misli) senet satma imkanı tanıyan opsiyon.

Put Option Yatırımcıya, gelecekte kararlaştırılmış bir tarihte önceden belirlenmiş bir fiyata yatırım aracı satma hakkı veren opsiyon.

Put through Deal Simsar aracılığı ile alıcı ve satıcı arasında ve piyasa fiyatının altındaki bir fiyattan yapılan senet alış veriş.

Pyramiding Az bir sermaye ile bir grup şirketin yönetim ve denetimini ele geçirme girişimi.

R

Racketeering Activities Yasalarda açıkça suç olarak sayılan eylemler.

Rahapesu Andmeburo (Money Laundering Information Bureau) Karapara Aklama Enformasyon Bürosu. Estonya Mali İstihbarat Birimi.

RAP (Keskusrikospoliisi / Rahapesun selvittelykeskus - National Bureau of Investigation) Ulusal İnceleme Bürosu. Finlandiya Mali İstihbarat Birimi.

Ratification Uluslararası anlaşmaya taraf devletlerin tabi olduğunu gösteren resmi süreç.

Reactive Measures Mevzuat ihlalinin vuku bulmasından veya suçun işlenmesinden sonra alınan tedbirler.

Real Estate Certificates İhraççıların, bedelleri inşa edilecek veya edilmekte olan gayrimenkul projelerinin finansmanında kullanılmak üzere ihraç ettikleri, değerleri birbirine eşit, hamiline yazılı gayrimenkul sertifikası.

Real Estate Investment Trusts Gayrimenkuller ve gayrimenkule dayalı sermaye piyasası araçlarından oluşan portföyü işleten ve gayrimenkule dayalı projelere yatırım yapan gayrimenkul yatırım ortaklığı.

Real Property Gayrimenkul mal üzerinde hukuken tesis edilmiş hak.

Real Time Gross Settlement System (RTGS) Fon ve menkul kıymet transferlerinin; netleştirme olmaksızın, bir sıra dahilinde, birbir ve anlık (sürekli) olarak gerçekleşmesini sağlayan gerçek zamanlı brüt mutabakat sistemi. Bu sistemde mutabakat, işlem bazlı olup gelen her bir mesaj anında ve ayrı ayrı işlenir ve bu kapsamdaki işlem geri dönülemez özelliğindedir. Sistem gereğince, mesaj alındığında göndericinin hesabının müsait olmaması durumunda mesaj kuyruklanır. Bkz. Message Queuing, Payment Systems, Net Settlement System.

Realizable Property Paraya çevrilebilir emtia.

Realizing Müsadere edilen malın paraya çevrilmesi.

Real-Time Transaction Yapıldığı anda gerçekleşen on-line işlem.

Reassurance Sigortacının kendi bünyesinde koruyamadığı bir kısım rizikoyu diğer sigortacılar nezdinde sigorta ettirmesi.

Receiving Bank Yararlanıcının (beneficiary) hesabının tutulduğu veya lehbara ödemenin yapılacağı gönderici (originator) talimatının "originator bank" tarafından iletildiği banka.

Receiving Offence Karaparanın, suç gelirinin, suç konusu olan emtianın elde edilmesi, iktisabı veya bulundurulması suçu.

Recidivist Daha evvel suç işlediği sabit olan sabıkalı şahıs.

Reciprocity Devletler veya uluslararası kuruluşlar arasındaki adli ve idari yardımlaşmada geçerli olan karşılıklılık (mütekabiliyet) prensibi.

Record Keeping Finansal kuruluşlarda müşteri kimliği ve yürütölen işlemlerle ilgili kayıtların tutulması.

Record Keeping Requirement Finansal kuruluşlar ve diğer yükömlölerin işlemlerine ve kayıtlarına ait doküman, mikrofilm, elektronik kayıt ve diğer kopyaların muhafaza ve ibraz edilme usullerini gösteren yükömlölük prosedürü.

Recurring Payment İnternet yolu ile belirli dönemler için düzenli ödeme yapılmasını veya belirli bir türdeki alım satım için talimat verilmesini mümkün kılan işlem.

Red Flags Finansal kurumların yürütmekte olduğu işlemlerde karapara aklandığı yönünde oluşın şüphne alametleri.

Redemption Tahvil ihraç planında belirlenen tarih ve miktarlarda ana paranın geri ödenmesi.

Registered Shares Hisse senedinin üzerinde sahibinin adının yazılı olduğu ve şirketin pay defterine bu adın kaydedildiği nama yazılı hisse senetleri.

Registered Stock İsmne yazılı hisse senedi.

Registration 1-Yetkili kurumlara, para yada değer transfer kuruluşunun yasal olarak faaliyette bulunmak üzere var olduğunun

bildirilmesi yada üye olunması yükömlölüğü. 2- Borsada gerçekleştirilen işlemlerin fiyatlarının doğrudan, Borsa dışında gerçekleştirilen işlemlerin fiyatlarının ise bu işlemlerin Borsa'ya bildirimini sonrasında Borsa kaydına alınması işlemi.

Regular Follow-up FATF değerlendirme sürecini müteakip, ilgili ölkenin iki yılda bir FATF'a rapor sunmasını öngören düzenli takip süreci.

Regulatory Body Çalışma alanı ile ilgili olarak mevzuata yön veren hazırlıkları yapabilen, yönetmelik ve tebliğ çıkarabilen idari yapıdaki kurum.

Regulatory Information Karapara aklama ile ilgili yasal düzenlemelerde yer alan hususlara dair malumat.

Reinsure Sigortacının, rizikoyu paylaşmak amacıyla bir başka sigortacıyı, sigorta priminin bölüşölmesi karşılığında sigortaya ortak etmesi.

Reitox Uyuşturucu ve uyuşturucu bağımlılığı konusunda Avrupa Bilgi Ağı.

Rejection of the Transactions Finansal kuruluşlar nezdinde yürütölmek istenen işlemlerin ilgili finansal kuruluşlar tarafından yapılmaması. Bunlar, finansal kuruluşların; müşterinin veya işlemde nihai olarak yararlanıcı olan kişinin kimlik bilgilerinin tespit ve teyidini gerçekleştiremediği, tüzel kişiler ve ortaklıklarda mülkiyet ve kontrolün

kimlere ait olduğunun tespit edemediği ve yapılmakta olan işlemin türü ve amacı hakkında bilgi sahibi olamadığı işlemlerdir.

Relabelling Bir finansal kurumun bir başkasının ürününü kendi ismi altında müşterilerine satması.

Release 1- Tahliye, 2- Devir, 3-Gümrük işlemleri üstlenilen malların ilgili şahsın kullanımına izin verilmesi.

Reliable Identifying Document Kimlik tespitinde kullanılan nüfus cüzdanı, ehliyet, pasaport, ikametgah tezkiresi (yabancılar için) gibi kimlik bilgilerini içeren resmi dokümanlar.

Reliance on Intermediaries and Third Parties Finansal kuruluşların, müşteriye dikkat ilkeleri sürecindeki; müşteri ve lehdara ait kimlik tespiti ve teyidi, tüzel kişiler ve ortaklıklarda mülkiyet ve kontrolün kimlere ait olduğunun tespiti, gerçekleştirilmek istenilen işlemin türü ve amacı hakkında bilgi edinilmesi hususlarına dair tedbirlerin yerine getirilmesini belirli şartlarla aracı kurumlara veya diğer üçüncü kişilere bırakması. Bu durumda müşteri kimliğinin tespiti ve teyit edilmesi ile ilgili tüm sorumluluk üçüncü kişiye güvenen finansal kuruluşa aittir.

Reluctance to Give Information Bkz. Unwillingness in Giving Information.

Remittance Bir yerden başka bir yere (bir bankadan diğerine) gönderilen para havalesi.

Remote Access to an SSS Bir ülkedeki menkul kıymet mutabakat sisteminin bir başka ülkedeki menkul kıymet mutabakat sistemine doğrudan katılımcı olması.

Remote Participant Merkezi ve şubesi, transferin yapıldığı ülkede bulunmayan işlemin katılımcısı.

Repatriation İki ülke arasında yapılmış olan ikili bir anlaşmaya dayanarak bir ülkede el konulan malların diğer ülkeye iadesi.

Repetitive Transfer İşlemin taraflarının değişmediği, transfer miktar ve tarihlerinin değiştiği mükerrer elektronik fon transfer sistemi.

Repository Dijital imza ile ilgili bilgileri depolayan veya yeniden çağırın sistem.

Repurchase Agreement Repo. Bir menkul kıymetin işlemin başlangıç valöründe satılıp, bitiş valöründe geri alınması. Menkul kıymetin geri alma vadiyle satımı.

Reputational Risk Karapara aklama faaliyetlerine karıştığı şüphesi taşıyan kişi ve kurumlarla iş ilişkisine giren finansal kuruluşların (özellikle bankaların) müşteriler, sektörel kuruluşlar ve piyasalar nezdinde uyandırdığı güven zafiyetinden kaynaklanan itibari risk.

Request for International Assistance Bir devletin diğer devletten, mevcut bir ikili veya çok taraflı anlaşmaya göre belirlenen konular üzerinde yardım talep etmesi.

Requested Party İkili veya çok taraflı anlaşmada belirlenen konular üzerinden kendisinden yardım talep edilen ülke.

Requesting Party Anlaşmada belirlenen konular üzerinde diğer ülkeden yardım talep eden ülke.

Reservation Uygulanması kapsamında bir anlaşmanın bazı hükümlerinin çıkarılması veya değiştirilmesi konusunda taraf devletin deklarasyonu.

Reserve Price Müzayede de malın satılması için kabul edilen en düşük fiyat.

Resident Company Sadece bulunduğu ülkenin (jurisdiction) parası ile iş yapmasına izin verilen şirket.

Respondent Bank Muhabirlik anlaşması kapsamında bir muhabir bankanın müşterileri için bankacılık hizmeti sunan muhatap banka. Bkz. Correspondent Bank.

Respondent Country Bilgi veya yardımlaşma talebine cevap veren ülke.

Restrain Orders Sanığın iktisap ettiği mal ve değerler üzerindeki tasarruf hakkını kısıtlayan mahkeme kararı.

Restricted Bank İsimleri belirlenmiş şahıslarla çalışmasına izin verilen banka.

Restriction of Use Karşı ülkeye verilen bilginin kullanım alanının (bilgi, istihbarat, delil amaçlı) kısıtlanması.

Retail Banking Müşterilerinin ihtiyaçlarını standart ürünler paketi ve basitleştirilmiş hizmet satışı ile yerine getiren ve bu sayede daha düşük maliyetle çalışmayı amaçlayan bireyselbankacılık.

Retention Period Finansal kurumlarda ve diğer yükümlüler nezdinde gerçekleştirilen işlemlere dair kayıtların saklanma müddeti.

Reverse Burden of Proof Kovuşturmaya konu olan gelir veya malın, bir suçun işlenmesinden dolayı kazanılmadığı veya onun meşru bir faaliyetten elde edildiği yönündeki ispatının sanığa yüklenmesi.

Reverse Repo Bir menkul kıymetin işlemin başlangıç valöründe alınıp, bitiş valöründe geri satılması. Menkul kıymetin geri satım vaadiyle alımı.

Reverse Takeover Küçük bir firmanın daha büyük bir firmayı satın alması.

Reviewer FATF'ın dördüncü tur değerlendirme sürecinde kapsam belirleme notunu, taslak değerlendirme raporunu ve ekleri ile birlikte yönetici özetini gözden geçirmekle görevli uzman. Bkz. Initial Quality and Consistency Review.

Revocable Transfer Sistem operatörünün veya sistem kullanıcısının iptal edebileceği transfer.

Revocable Trust Kurucusu tarafından hükümleri değiştirilebilen veya son verilebilen kayyım (yedemin) kurumu.

Rigging the Market Belirli şirketlere ait büyük miktarda hisse senedi satın alınarak piyasa kontrolünün ele geçirilmesi.

Risk 1- Karapara aklama ve terörün finansmanı konusunda karşılaşılan ve önlenemediği veya yönetilemediği durumda finansal ve ekonomik sisteme zarar verebilme potansiyeli taşıyan tehlike unsuru. Bu unsur, risk değerlendirmesi müfredatında; tehdit, zafiyet ve sonuç faktörlerinin bir fonksiyonu olarak ortaya çıkmaktadır. 2- Sigorta teminatı altına alınmış olan sigorta konusunun karşı karşıya bulunduğu muhtemel tehlike. Bkz. 1-Threats, Vulnerability, Consequence.

Risk Assessment Karapara aklama ve terörün finansmanı konusunda karşılaşılabilecek risklerin belirlenmesi, analizi ve değerlendirilmesi aşamalarını içeren risk değerlendirme - değerlendirme süreci. Bu süreç, "Risk Değerlendirmesi" olarak adlandırılabilir. Bkz. Analysis, Evaluation, Identification, National Risk Assessment, Risk.

Risk Based Approach on CDD Yükümlülerin, müşterinin tanınması yükümlülüğünün gerektirdiği tedbirleri alırken dikkate alacakları risk bazlı yaklaşım esası. Bu yaklaşıma göre yükümlüler; a) müşterilere, ülkelere, coğrafi bölgelere, ürünlere, hizmetlere, işlemlere veya teslim vasıtalarına yönelik aklama ve terörün finansmanı risklerini tespit etmek ve değerlendirmek üzere uygun tedbirler almalı, b) bunlara yönelik değerlendirmeleri, gerekçelerini de göz-

terecek şekilde kayda geçirmeleri, c) değerlendirmeleri güncellemeli ve risk değerlendirmelerine ilişkin bilgileri, yetkili makamlara ve öz düzenleyici kuruluşlara (Self Regulatory Bodies) iletecek uygun prosedürlere sahip olmalı, d) tespit edilen riskleri etkin bir şekilde yönetmeyi veya azaltmayı mümkün kılacak politika, program ve kontrol sistemlerine sahip olmalı e) risk değerlendirmesi yaparken, ilgili bütün risk faktörlerini dikkate almalıdırlar.

Risk Based Approach Karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında karşılaşılabilecek risklerin önlenmesi, azaltılması ve kontrol edilebilir hale getirilebilmesi amacıyla mücadele sisteminde yer alan yetkili kurum, kuruluş ve yükümlülerin; risklerin tespiti, değerlendirilmesi ve anlaşılmasına yönelik olarak alması ve uygulaması gereken tedbirsel süreçler bütünü. Bkz. Risk, Risk Assessment.

Risk Events Approach Risk değerlendirmesi sürecindeki "belirleme" (identification) aşamasında uygulanan riskli olaylar yaklaşımı. Bu yaklaşımda kullanılabilir bel başlı tiyolojiler şunlardır: a) organize suç örgütlerinin, uyuşturucu madde kaçakçılarının, terörist örgütlerin finansal ve ticari faaliyetleri, b) iç kontrol sisteminin yetersizliği sebebiyle yükümlülerin şüpheli işlemleri tespit edememesi, c) sadece öncül suça yoğunlaşılması sebebiyle yasa uygulama birimlerinin aklama suçunu yeterince soruşturamaması, d) geçici tedbirlerin uygulanmaması yüzünden

müsadere yaptırımının işletilemesi. Bkz. Threat Factors, Vulnerabilities.

Risk Factors Approach Risk değerlendirmesi kapsamında yer alan risk değerlendirme sürecinin “belirleme” (identification) aşamasında uygulanan risk faktörü yaklaşımı. Buna göre risk bağlamındaki tehdit ve zafiyetlerin tespit edildiği faktörler ana hatları ile; ekonomik, sosyal, politik, yasal, teknolojik ve çevresel olarak gruplandırılabilir. Bkz. Threat Factors, Vulnerabilities.

Risk Levels Karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında uygulanan risk değerlendirme sürecinin değerlendirme (evaluation) aşamasında seviyelerine göre kategorize edilerek yönetilebilirlik durumu tespit olunan risk seviyeleri. Bunlar; derhal önlenmesi gereken yüksek risk, mümkün olan en kısa sürede önlenecek veya derecesine göre yönetilecek orta risk ve gözetim altına alınacak düşük risk olarak sınıflandırılabilir.

Risk Variables Yükümlülerin; karapara aklama ve terörün finansmanı risklerini değerlendirirken dikkate almaları gereken risk değişkenleri. Bu değişkenler; hesap veya ilişkinin amacı, müşteri tarafından yatırılacak fon ve yüklenilen işlemin boyutu, iş ilişkisinin düzenliliği ve süresini içerir.

Robbery Soygun.

Roll-Over Karapara aklama soruşturma ve kovuşturmalarında

aklanan karaparanın tespitini güçleştirmek için yasal ve yasadışı faaliyetlerden elde edilen kazancın birbirine karıştırılması.

ROSC- (Reports on the Observance of Standards and Codes)

IMF ve Dünya Bankası tarafından, ülkelerin finansal yönetim, denetim ve karar alma mekanizmasında söz sahibi kurumların politikalarının şeffaf olmasını sağlamak için geliştirilen ve bu şekildeki değerlendirmeye esas teşkil eden standart ve kuralları gösteren rapor. IMF ve Dünya Bankasının bu alanda belirlediği 12 konu mevcuttur. Bunlar: 1-Muhasebe, 2- Hesap denetimi, 3- Bankacılık denetimi, 4- Kurumsal yönetim biçimi, 5- Bilgilerin dağıtımı, 6- Mali şeffaflık, 7-İflas ve alacaklı hakları, 8- Sigorta denetimi, 9- Para ve finansal politika şeffaflığı, 10-Ödeme sistemleri, 11-Menkul kıymet düzenlemeleri ve 12- Karapara aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele. Aklama ve terörün finansmanı ile mücadele konusu Kasım 2002 de bu çalışmaya dahil edilmiştir.

RTMG (Risk Trends and Methods Group)

Karapara aklama ve terörün finansmanı kapsamında ortaya çıkan risklerle ilgili trend ve yöntemlerin araştırılması ve karşı tedbirlerin geliştirilmesi konusunu ele alan FATF’ın “Risk ve Yöntemler” alt çalışma grubu.

Rules Of Origin Malların kaynağını tespit için bir ülke tarafından uygulanan ulusal mevzuat ve uluslararası anlaşmalarla getirilen prensipler kapsamında belirlenen özel hükümler.

S

SAFIU (Saudi Arabia Financial Investigation Unit) Suudi Arabistan Mali istibarat Birimi.

Safe Deposit Boxes Bankaların müşterilerine sunduğu kiralık kasa hizmetleri.

Same Day Funds. Alıcıya alım gününde hesaptan çekim ve transfer yapma hakkı tanınan işlem.

Sanitised Cases Tespit edilmiş karapara aklama faaliyetlerinde geçen şahıs ve yer isimlerinin arındırılarak örneklendirildiği tipoloji olayları.

Scattering Kolayca analiz edilememesi için entegre devreli çip parçalarının karıştırılması.

Scheduling Mutabakat sürecinde ödemelerin kabul edildiği sıranın tayini ve ödeme sırasının yönetilmesi tekniği.

Scope of Predicate Offences Öncül suçların kapsamı. Öncül suçların tespitinde ülkeler eşik yaklaşımını, liste yaklaşımını veya bu iki yaklaşımın karması şeklinde bir yaklaşımı tercih edebilirler. Buna göre eşik yaklaşımın benimsenmesi halinde öncül suçlar; cürüm kategorisine giren tüm suçları veya ceza üst sınırı 1 yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçları veya alt sınırı 6 aydan fazla ceza gerektiren suçları kapsmalıdır. Liste yaklaşımı için Bkz. Designated Offence Categories.

Screen IT Uluslararası havale transferlerinin takip edilebildiği, bilgisayar veri tabanlı elektronik gözetleme sistemi.

Screening Procedure Kurum çalışanlarının mevzuat ve kurum kullarına uyup uymadığının takip edilmesini sağlayan mekanizma.

Scrip Tahvile ilişkin veya şirkete verilen borç karşılığı çıkarılmış teminatsız tahvile ilişkin vesika.

SDFM (State Department for Financial Monitoring) Devlet Finansal Gözetim Bölümü. Ukrayna Mali İstihbarat Birimi

Search Warrant Yetkili mercii (hakim) tarafından verilen emniyet güçlerinin arama yapmasına dair izin.

SECI (Southeast European Cooperation Initiative) 26 Mayıs 1999 tarihinde Bükreş'te imzalanan "Sınır aşan Suçlarla Mücadele ve İşbirliği Anlaşması (Agreement on Cooperation and Combat Transborder Crime) gereğince ihdas edilen Güney Doğu Avrupa İşbirliği Girişimi. Girişimin amacı, sınır aşan suçların önlenmesi, tespiti, soruşturulması ve kovuşturulmasında taraf ülkelerin birbirlerine yardımcı olmasıdır. Merkezi Bükreş'te olan girişime taraf olan devletler şunlardır: Arnavutluk, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Hırvatistan, Macaristan, Makedonya, Moldova, Romanya, Solvenya, Sırbistan Karadağ, Türkiye ve Yunanistan dır.

Secondary Crime Prevention Güvenlik önlemlerini (alarm sis-

temi, elektronik takip gibi) geliştirerek suç işlemeyi zorlaştırmaya veya suç işleme imkanını azaltmaya yönelik suç önleme yaklaşımı.

Secondary Functions of FIU's Yükümlülerin karapara aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele yükümlülüklerini izleme, hesaplarını dondurma veya bloke etme, inceleme ve araştırma yapma, kamuoyunda karapara aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele bilincini artırma şeklinde belirlenen mali istihbarat birimlerinin ikincil fonksiyonları. Bkz. Core Functions of FIU's.

Secret Trust Kamuya açık dokümanlarda mevcudiyetine dair herhangi bir iz görülmeyen kayyım kurumu.

Secure Electronic Transaction VISA ve Mastercard tarafından 1996 tarihinde geliştirilen ve müşterilere, satıcının VISA veya Mastercard Sistemine kayıtlı olup olmadığını, satıcılara müşterinin kendi kartını kullanıp kullanmadığını kontrol edebilme imkanı veren sistem.

Securities Ortaklık veya alacak hakkı sağlayan, belli bir meblağı temsil eden, yatırım aracı olarak kullanılan, dönemsel gelir getiren, seri halinde çıkarılan, misli nitelikte ve ibareleri aynı olan menkul kıymet.

Seize Bkz. Seizure.

Seizure of Compensatory Sums Due Öncül suçlardan elde edilen gelir veya malın hali hazırda mev-

cut olmaması halinde ona eşdeğer olan başka bir değere el konulması.

Seizure of Surrogates Karapara aklama faaliyeti sonucunda nihai veya dolaylı olarak ortaya çıkan mal veya değerın zaptedilmesi.

Seizure Yetkili bir makam ya da mahkeme tarafından bir hukuki mesnede dayanarak bir malvarlığının; transferinin, dönüştürülmesinin, tasarrufunun veya yer değiştirmesinin yasaklanmasını sağlayan el koyma işlemi. "Dondurma" işleminin aksine el koyma, yetkili makama veya mahkemeye söz konusu malvarlığının yönetilmesi imkânını tanımaktadır.

Self Corruption Hem kamuda, hem de kendi işyerinde çalışabilen bir kamu görevlisinin özel işinde, kamudaki nüfuzunu kullanarak menfaat elde etmesi.

Self Regulatory Body Bir mesleği temsil eden ve kendi iç düzenlemelerini ihdas etme, uygulama, uygulamayı takip etme ve denetleme fonksiyonu bulunan öz düzenleyici kuruluş.

Selflessness Karar mekanizmasındaki kamu görevlilerinin sadece kamu çıkarlarını gözetmesi, kendileri veya başkaları için menfaat sağlayacak karar mekanizması içinde bulunmaması.

Sender Alıcı bankaya (receiving bank) ödeme talimatı verdiren kişi. Gönderici.

Senior Management Çalıştığı kuruluştaki aklama ve terörün finansmanı ile mücadele konusunda yeterli bilgi birikimine sahip olan ve gerekli önleyici tedbirleri alma ve uygulama yetkisi bulunan yönetici.

SEPBLAC (Servicio Ejecutivo de la Comisión de Prevención de Blanqueo de Capitales e Infracciones Monetarias)- Executive Service of the Commission for Prevention of Money Laundering and Financial Crime) Karapara Aklama ve Mali Suçları Önleme Komisyonu Yönetim Servisi. İspanya Mali İstihbarat Birimi.

Serial Payment Elektronik transfer ve bu transfere eşlik eden ödeme mesajının; gönderici finansal kuruluştan (ordering financial institution) doğrudan veya bir aracı finansal kuruluş (intermediary financial institution) vasıtasıyla faydalanıcı finansal kuruluşa (beneficiary financial institution) iletildiği sıralı ödeme zinciri.

Serious Crime İşlendiği zaman karşılığında yasalarca hükmedilen hapis cezası belirli bir sürenin altında olmayan ağır suç.

Service Level Agreement Hizmet sağlayıcılar ile hizmetten faydalananlar arasında hizmet seviyelerini belirten anlaşma.

Settlement 1- Taraflar arasındaki fon ve menkul kıymet transferleri kapsamındaki yükümlüklerin yerine getirilmesi ile tamamlanan mutabakat işlemi. 2 - Satıcının menkul kıymet veya finansal araçları alıcıya; alıcının da bedelini satıcıya

transfer etmesi ile işlemin tamamlanması süreci, 3-Taraflar arasındaki anlaşmazlığın, mahkeme sürecine taşımadan çözülmesi.

Settlement Account Banka, bir mutabakat kuruluşu veya merkezi karşı taraf nezdinde bulunan, fon veya menkul kıymetleri muhafaza etmek ve taraflar arasındaki işlemlerin mutabakatını sağlamak için kullanılan mutabakat hesabı.

Settlement Agent Transfer sistemleri için mutabakat prosedürünü yürüten kurum.

Settlement Institution Nezdinde mutabakat hesabı bulduran ve gerektiğinde katılımcıya mutabakat işleminde kullanılması amacıyla kredi verebilen kuruluş.

Settlement Risk 1-Taraflardan birinin karşı tarafa veya ilgili finansal kuruluşa karşı yükümlülüklerini yerine getirememesi durumunda ortaya çıkan risk. 2- Bir transfer işleminin öngörüldüğü biçimde gerçekleştirilememesi durumu.

Settlor Sahibi olduğu mal varlığını üçüncü kişilerin (beneficiary) yararlanması yönünde bir kayımanın (trustee) yönetim ve sorumluluğuna devreden kişi.

Settlor Directed Trust Kurucusuna (settlor), mal varlığının yönetim, yatırım ve tasarrufu konusunda kayıma (trustee) direktif verme yetkisi taniyan kayıma kurumu.

Sham Trust Herhangi bir yasal amacı ve kayda değer ekonomik varlığı olmayan kayıma kurumu.

Sharing of Assets Bkz. Asset Sharing.

Shell Bank Kurulduğu ve ruhsat aldığı ülkede herhangi bir fiziki varlığı bulunmayan ve konsolide denetime tabi bir finansal gruba bağlı olmayan paravan banka.

Shell Banking Measures Ülkele- rin, paravan bankaların kurulma- sına onay vermemesi ve bunla- rın işlemlerini sürdürmelerini kabul etmemesini, finansal kuruluşların, paravan bankalarla muhabir ban- kacılık ilişkisine girmemesini, he- saplarının paravan bankalar tara- fından kullanılmasına izin veren muhatap yabancı finansal kuruluş- larla iş ilişkisi kurmamasını sağla- yan tedbirler.

Shell Companies Herhangi bir ti- cari veya sınai faaliyetin yürütül- mesi için değil, özellikle karapara aklamada kullanılması için kurulan paravan şirketler.

Shill Bidding Müzayedede malın fiyatını suni olarak artırmak için kasten teklif vermek.

Short Selling Sahip olunmayan menkul kıymetlerin ödünç alınmak sureti ile satılması.

Should Have Known Karapara aklama suçunun işlendiği iddiasın- da, sanığın karıştığı eylemin kara- para aklama suçuna yol açacağını bilmesi gerektiği olgusu. Dolayısıyla kişinin basiretsizliği dolayısıyla bu suçun oluşmasına sebebiyet verildiği ileri sürülebilir.

SIC Swiss National Bank ve Tele- kurs AG tarafından işletilen elekt- ronik fon transfer sistemi.

SIC (Special Investigation Com- mission) Özel Soruşturma Komis-yonu. Lübnan Mali İstihbarat Bi- rimi.

SICCFIN (Service d'Information et de Contrôle sur les Circuits Financiers) Finansal Bağlantıları Gözetim ve Bilgi Servisi. Monaco Mali İstihbarat Birimi.

SIGMA (Support for Improve- ment in Governance and Mana- gement) OECD ve AB ortak gi- rişimi ile Merkez ve Doğu Avrupa ülkelerinin (Arnavutluk, Bosna Her- sek, Bulgaristan, Çek Cum, Eston- ya, Makadonya, Latvia, Litvanya, Polonya, Romanya, Slovakya, Slo- venya) kamu idaresinin modernize edilmesinde yardımcı olmak ama- cıyla 1992 de ihdas edilen prog- ram. SIGMA programının sağladığı destek; belirlenen öncelikler kap- samında reform gelişimlerine kat- kıda bulunmak, yasal çerçevenin kurulmasına ve kurumsal kapasite sürecine yardım etmek, AB ve AB dışındaki diğer "donor"lardan gelen yardımların etkin ve çabuk aktarımını sağlamak gibi alanlarda yoğunlaşmıştır.

Simplified CDD Measures Kara- para aklama ve terörün finansma- nı riskinin düşük olduğu durum- larda, yükümlülerin uygulamasına izin verilen basitleştirilmiş müşte- rini tanı tedbirleri. Bu kapsamdaki tedbirler genel olarak şunlardır: a) iş ilişkisi kurulduktan sonra müş- terinin ve gerçek faydalanıcının

kimliğini tespit ve teyit etmek, b) müşteri kimlik güncellemelerinin sıklığını azaltmak, c) sürekli izleme düzeyini düşürmek ve işlemleri makul bir parasal eşiğe göre kontrol etmek, d) iş ilişkisinin amacı ve mahiyetini anlamak için spesifik bilgi toplamaya yönelik özel tedbirlere başvurmamak.

Single Entry Payment İnternette alıcının hesabına borç yükleyerek bir seferde gerçekleştirilen nakit transferi işlemi.

Single Premium Policy Belirli bir dönem için belirlenen sigorta döneminin başlangıcında düzenlenen ve sadece bir birime ait olan tek parça halindeki sigortası poliçesi.

Systematic Internaliser Müşteri emirlerini uygulayarak organize, düzenli ve sistematik bir temelde piyasa dışında kendi hesabına işlem yapan yatırım firması.

Systemic Corruption Yolsuzluğun, kamunun en küçük biriminden, en üst birimlere kadar uzanarak, yönetim sisteminin bütün kesimlerine sirayet eder hale gelmesi.

Systemic Risk Bir transfer sisteminde veya finansal piyasalarda taraflardan birinin yükümlülüğünü tam olarak yerine getirememesinden kaynaklanan sistem bütünlüğü riski.

Sister Company Aynı grupta veya aynı holding şirketin denetiminde olan şirketlerin her biri.

Situational Crime Prevention Bkz. Objective Crime Prevention.

SJFP UBPOK (Spravodajská jednotka finančnej polície - Financial Intelligence Unit of the Bureau of Organised Crime) Organize Suçlar Bürosu. Slovakya Mali İstihbarat Birimi.

Skim İşletme sahip ve yöneticilerinin muhasebe kayıtlarına intikal ettirmeden işletme nakitlerini kullanması.

Sleeping Accounts Açıldıktan sonra işlem (para yatırma- çekme, havale gibi) görmeyen mevduat hesabı.

Sleeping Partner Bir şirkete sadece para yatıran, firmanın yönetimine aktif olarak müdahil olmayan ortak.

Slush Funds Rüşvet için toplanan para.

Smart Card Ölçüleri uluslararası standartlarla belirlenmiş, plastik gövdeli, içine yerleştirilen bir mikro çiple bellek kazandırılmış, mikro işlemcisi olan ve bir işletim sistemine sahip bulunan akıllı kartlar. Akıllı kartlar, fonksiyonları itibarıyla farklı özellikler gösterir. Kimlik kartları, ulaşım kartları, telefon kartları gibi sadece veriyi saklayan kartlar olduğu gibi, verileri depolama özelliği yanında, içinde bulunan mikroişlemci sayesinde onları işleyebilme kapasitesine sahip olan kartlar da bulunmaktadır. Ayrıca akıllı kartlar, tek kullanımlı veya çok kullanımlı, temaslı veya temassız kartlar olarak da sınıflandırılabilir. Akıllı kartlar; bankacılık, ödeme sistemleri, telekomünikasyon, ulaşım, sağlık, kimlik güvenli-

ği ve ön ödemeli araçlar gibi sektörlerde kullanılabilir. melerinde onlar adına hareket etmeye yetkili olan avukat.

Smishing Kişilerin şahsi ve finansal bilgilerini, SMS mesajı göndererek kullanmayı amaçlayan telefon dolandırıcılığı yöntemi.

Smuggling Ülke gümrük mevzuatının gerektirdiği işlemlere tabi tutmaksızın ve gümrük vergisi ödemeksizin herhangi bir madde veya eşyanın veya ülkeye ihracı veya ülkeden ithali yasak olan herhangi bir madde veya eşyanın, ihraç edilmesi veya ithal edilmesi veya bu eylemlere teşebbüs edilmesi.

Smurfing Nakit işlemleri bildirim mecburiyetinden kaçınmak için meblağın bildirim mecburiyeti getirilen sınır miktarın altında kalacak şekilde bir çok kişiye (taşıyıcıya) bölünerek işlemin gerçekleştirilmesi.

SØK-HVIDVASK (Hvidvasksekretariatet Stadsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet- National Public Prosecutor for Serious Economic Crime - Money Laundering Secretariat) Ulusal Ekonomik Suçlar Kamu Savcısı/ Karapara Aklama Sekreteryası. Danimarka Mali İstihbarat Birimi.

Solicitation of Undue Advantage Kamu görevlisinin, görevini yapması veya yapmaktan kaçınması karşılığında haksız bir menfaat talep etmesi.

Solicitor İngiltere'de Üst Mahkeme (Supreme Court) üyesi olan ve müvekkillerine yasal danışman olmaya ve sulh ve ceza mahke-

Sound Management of Risks Related to Money Laundering And Financing of Terrorism Basel Komitenin 2014 yılında yayımladığı ve Şubat 2016 da revize ettiği "Aklama ve Terörün Finansmanı ile İlgili Risk Yönetimi" belgesi. Belgede; risk yönetiminin temel unsurları, grup bazında veya sınır ötesi işlemler çerçevesinde aklama ve terörün finansmanı riskleri ile denetim ve gözetim birimlerinin rolü konularında açıklamalara yer verilmiştir.

SPAI (Stability Pact Anti-corruption Initiative) Şubat 2000 de Sarajevo'da yapılan toplantıda kabul edilen Yolsuzluğa karşı İstikrar Paketi Girişimi. Bir bütün ve bir eylem planından oluşan girişim, Güney Doğu Avrupa ülkelerinde uluslararası sözleşmelerin uygulanmasını, iyi yönetişimi, güvenilir kamu idaresinin geliştirilmesini, hukukun üstünlüğünü, mevzuatın güçlendirilmesini, iş dünyasında dürüstlük ve şeffaflığın tesisini ve sivil toplum girişimlerinin teşvikini amaçlamaktadır.

Special Investigative Techniques Kontrollü teslimat, elektronik gözetleme, gizli dinleme ve örtülü operasyonlar gibi gerektiğinde başvurulan ve özellik gösteren soruşturma usulleri.

Special Recommendations on Terrorist Financing 29-30 Ekim 2001 tarihlerinde Washington D.C. de yapılan FATF olağanüstü toplantısında, FATF'ın karapara akla-

ma ile mücadele misyonuna terörizmin finansmanın önlenmesi de eklenmiş ve bu amaçla terörizmin finansmanının önlenmesi konusunda hazırlanan 8 Özel Tavsiye yayımlanmıştır. Yayımlanan terörizmin finansmanının önlenmesine dair 8 Özel Tavsiye şu ana başlıkları ihtiva etmektedir: I- BM belgelerinin derhal onaylanması ve yürürlüğe konulması, II-Terörizmin finansmanının, terörist eylemlerin ve terörist örgütlerin suç olarak kabul edilmesi, III- Terörist mal varlıklarının dondurulması, IV-Terörizmle bağlantılı şüpheli işlemlerin bildirilmesi, V-Ülkeler arasında karşılıklı yardımın sağlanması, VI-Alternatif havale sistemlerinin kontrol altına alınması, VII- Elektronik fon transferlerinde kimlik tespitinin güçlendirilmesi, VIII-Kar amacı gütmeyen kuruluşların istismar edilmesinin önlenmesi. Daha sonra paranın yolcu beraberinde sınırlardan geçirilmesinin terörizmin finansmanı ile mücadelede dikkate alınması gereken önemli bir husus olduğu görüşünden hareketle FATF, 22 Ekim 2004 tarihindeki Genel Kurul toplantısında nakit taşıyıcılar hakkında (Cash Couriers) IX. Özel Tavsiyeyi kabul etmiştir. Böylece FATF'ın terörizmin finansmanı ile mücadeleye yönelik olarak yayınladığı Özel Tavsiyelerin sayısı 9 olmuştur. Ancak bu kapsamdaki özel tavsiyeler, FATF tarafından 2012 yılında yeniden revize edilip yayımlanan Kırk Tavsiye içerisine dercedilmiş olduğundan bunların uygulaması 2012 FATF Tavsiyeleri kapsamında takip edilmektedir. Bkz. FATF Recommendations.

Specified Unlawful Activities Yasalarda suç olarak gösterilen eylemler.

Speculative Investment Bir mal veya menkul kıymeti ileride daha kârlı olarak satmak niyeti ile satın almak.

Spontaneous Information Exchange Taraf ülkelerce bilginin, herhangi bir talebe bağlı olmaksızın otomatik olarak sunulması.

Spoofing Menkul kıymet piyasalarında büyük miktarlarda hayali satın alma emri verilerek ve akabinde iptal edilerek söz konusu kıymetlere talep artışı sağlanmasını ve bu sayede menkul kıymetlerin yüksek fiyattan satılmasını amaçlayan manipülasyon işlemi.

Spot Market Ödemenin ve teslimatın derhal yapıldığı pazarlar.

St. Kitts & Nevis Financial Intelligence Unit St. Kitts & Nevis Mali İstihbarat Birimi.

St. Vincent & the Grenadines FIU St. Vincent & the Grenadines Mali İstihbarat Birimi.

Statement on Prevention of Criminal Use of the Banking System for the Purpose of Money Laundering Basel Komite'nin 1988 de yayınladığı "Bankacılık Sisteminin Suçluların Karapara Aklama Amacıyla Kullanmasının Önlenmesi Bildirisi". Bildiri; kimlik tespiti yapılması, yüksek etik standart ve yasalara uyum, yasa uygulama birimleri ile işbirliği, bildiriye bağlı

kalınacak politika ve prosedür konusundaki temel prensipleri açıklamaktadır.

Statement on the Suppression of the Financing of Terrorism

Wolfsberg Group'un Ocak 2002 de yayınladığı Terörizmin Finansmanının Önlenmesine dair Bildiri. Bildiri; terörizmin finansmanı ile mücadelede finansal kuruluşların, yasa uygulama birimlerine yardımcı olmasını, müşterini tanı program ve prosedürlerini güçlendirmesini, şüpheli işlem uygulamalarında özel dikkat göstermesini, global işbirliğini ve FATF tavsiyelerini uygulamalarını öngörmüştür. Bkz. Wolfsberg Group

Stationary Surveillance Yasadışı uyuşturucu madde kaçakçılarına veya suç örgütlerine karşı yürütülen operasyonlarda uyuşturucu maddenin veya suç unsuru olan emtianın kaynağını, taşıyıcısını, alıcısını, satıcısını, tespit etmek amacıyla, sabit bir noktadan şahıs, yer ve objenin gözetlenmesi.

Stay Mahkeme kararı ile yargılama sürecinin durdurulması.

Sting Operations Suç faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olmak için başka bir kimlik altında güvenlik güçlerinin suç örgütleri içine nüfuz etmeleri.

Stock Anonim ortaklıklar tarafından çıkarılan ve anonim ortaklığın sermayesine belirli bir nispette katılma payını temsil eden, yasal şekil şartlarına uygun olarak düzenlenmiş kıymetli evrak.

Stock Certificate to Bearer Hamiline yazılı hisse senedi.

Stock Exchange Hisse senetlerinin alınıp satıldığı kurumsal piyasa.

Stolen Asset Recovery Initiative (StAR) Yolsuzluktan elde edilen mal varlığının (fonların) haksız yere ele geçirenlerin elinden alınıp gerçek sahibine ulaşmasını sağlamak amacıyla faaliyet gösteren uluslararası çabalara destek vermek için Dünya Bankası ve BM (UNODC) arasında ihdas ve finanse edilen "Çalıntı Malvarlığının Geri Alım Girişimi". StAR, BM Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesinin "Mal Varlığının Geri alımı" başlıklı beşinci bölümünde öngörülen tedbirleri ve yolsuzlukla mücadele alanındaki uluslararası diğer girişimleri teknik yardım ve eğitim bağlamında desteklemektedir.

Stored Value Card Üzerinde manyetik bant veya içinde mikroçip bulunan, uygun terminallerden yükleme yapılabilen, harcama yapıldığında harcama miktarı kadar kartın üzerindeki değer azalan ve değer transferi, işlemin gerçekleştirildiği yerde sona eren değer yüklü kart. Değer yüklü kartlar, "debit card"ların aksine bir isme çıkarılmamış (anonymous) olma özelliği taşırlar. Değer yüklenen kartlar "Smart Cards", olarak adlandırılan akıllı kartların genel karakteristiğini taşımaktadır. Bkz. Smart Card.

Straight-through Processing Manuel müdahaleye gerek kalmadan elektronik olarak gerçekleştirilen ödeme işlemleri.

Strasbourg Convention AK (The Council of Europe) bünyesinde hazırlanan 8 Kasım 1990 tarihinde imzaya açılan ve 1 Eylül 1993 tarihinde yürürlüğe giren 141 sayılı Suç gelirlerinin Aklanması Aranması, Zaptedilmesi ve Müsadere Edilmesi Hakkında AK Sözleşmesi. Sözleşme, karapara aklamalarının suç haline getirilmesini, suç gelirlerinin müsadere edilmesini ve karapara aklama ile mücadele kapsamında geniş kapsamlı uluslararası işbirliği ve adli yardımlaşmayı öngörmüştür. Bkz. Convention on the Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the Proceeds from Crime and on the Financing of Terrorism.

Strategic Analysis Mali istihbarat birimlerinin ele aldığı olayların bütününden hareketle gelecekte fonksiyonel tarzını şekillendirmede kullanacağı bilgi geliştirme süreci.

Strategic Corruption Organize suç örgütleri ile kolluk kuvvetleri arasındaki "menfaat birliği".

Strategic Intelligence Uzun süreden geçilerek toplanan bilgiler olması, bir politika için tasarlanması, gelecekteki planlarla ilişkili bulunması ve çeşitli verilerle desteklenmesi gibi özellikler taşıyan ve bu özellikleri itibarıyla şüpheli işlem raporunun analizinde kullanılacak olan stratejik istihbarat.

Straw Man 1-Bir "off shore" merkezde kayyım kurumunun kurulmasını sağladıktan sonra bu kurumla herhangi bir ilgisi kalmayan kurucu. 2- Karapara aklama veya dolandırıcılık gibi yasadışı faaliyet-

ler için başkaları tarafından kullanılan gerçek veya hayali şahıslar.

Strict Safeguards Özellikle gümrük yolu ile işlenebilecek suçlarda alınması gerekli ciddi emniyet tedbirleri.

Strike Price Opsiyon sözleşmelerinde, opsiyona konu olan kıymetin, opsiyonun kullanılacağı anda alınacağı veya satılacağı kullanım fiyatı.

STRO (Suspicious Transaction Reporting Office) Şüpheli işlemleri Bildirim Dairesi. Singapur Mali İstihbarat Birimi.

Structured Group Suç işlemek için tesadüfi olmayacak şekilde bir araya gelen ve mensupları için belirli bir görev tanımı yapılmayan örgüt.

Structuring Nakit işlemleri bildirim mecburiyetinden kaçınmak için meblağın bildirim mecburiyeti getirilen limitin altında kalacak şekilde birden fazla işleme tabi tutularak işlemin gerçekleştirilmesi.

Subagent Ödeme hizmetini sunmak için bie acenta adına hareket eden kişi veya kuruluş.

Subjective Crime Prevention (Social Crime Prevention) Toplumda suçluların sayısını azaltmayı amaçlamaya yönelik suç önleme yaklaşımı.

Submitting Requirement Belge ve kayıtların yetkili kurumlara ibraz edilme yükümlülüğü.

Subrogation 1- Sigorta şirketinin tazminatı ödedikten sonra kaybı, yasal olarak yükümlü olan bir başka taraftan telafi etmesi. 2- Sigortacının üçüncü şahıslardan hak talep etme yetkisi.

Subscribe 1-Bir belgeyi imzalayarak onun içeriğini kabul etmek. 2-Karşılıksız para yardımında bulunmak.

Subsidiary Sermayesinin yarısından fazlası bir başka şirketin elinde olan şirket.

Substantial Level of Effectiveness Ülkenin aklama ve terörün finansmanı ile mücadele sistemi üzerinde yapılan değerlendirmede, kısa vadede alınan sonuca büyük ölçüde ulaşıldığını ve orta ölçekte iyileştirmeye ihtiyaç bulunduğunu gösteren yeterli etkililik derecesi. Bkz. Effectiveness Ratings.

Supervisor Yükümlülerin, karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında getirilen yükümlülüklerle uymalarını sağlayan, gözetleyen, izleyen, denetleyen ve uyum konusunda önleyici ve caydırıcı tedbirleri uygulama yetkisi bulunan gözetim – denetim kurumu.

Supervisory Body Özellikle finansal kuruluşlardaki işlemlerin mevzuata uyumunu denetleyen üst kurum.

Supplementary Invoice Bir faturaadaki fiyat ve diğer kalemlere ilavede bulunulan ek fatura.

Supply Side of Corruption Rüşvetin verilmesi. Bkz. Active Bribery

Supply-Side Estimate Üretilen kokain miktarından, tüketilebilir kısmı ile bunun perakende fiyatı dikkate alınarak bu maddeden elde edilen gelir tahminini amaçlayan “arz yönlü” hesaplama modeli.

Surety Bir kişinin yasal yükümlülüklerini üstlenen veya bu yükümlülüklerden sorumlu olmayı kabul eden kişi.

Surveillance Operations Yasadışı uyuşturucu madde kaçakçılarına veya suç örgütlerine karşı yürütülen operasyonlarda uyuşturucu maddenin veya suç unsuru olan emtianın kaynağını, taşıyıcısını, alıcısını, satıcısını, tespit etmek amacıyla, şahısların, araçların gayrimenkullerin ve diğer nesnelere gizli ve periyodik olarak gözetlenmesi.

Susceptibility to Money Laundering Kişi ve kurumların karapara aklama faaliyetlerine karışma veya böyle faaliyetlerin doğrudan içerisinde yer alma eğilimi.

Suspending the Jurisdiction’s Membership Kırk Tavsiye kararlarını yerine getirmeyen üye ülkenin üyeliğinin FATF tarafından askıya alınması ve diğer üye ülkelerin bu ülke ile yapacakları mali ve ticari ilişkilerde dikkat edilmesi yönünde uyarılması.

Suspending the Transactions Banka ve diğer finansal kurumların, bir şüpheli işlemle karşılaştıklarında işlemi gerçekleştirilmeyerek askıya almaları.

Suspicious Transaction Finansal veya finansal olmayan kuruluşlar veya ülke mevzuatlarında yükümlü olarak kabul edilen gerçek ve tüzel kişiler nezdinde veya bunlar aracılığı ile yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen ve konusunu teşkil eden parasal değerlerin veya malvarlığının, yasadışı yollardan elde edildiği hususunda ilgililerde şüphe uyandıran işlem.

Suspicious Transaction Reporting Şüpheli işlemlerin yetkili makamlara bildirilmesi. Bkz. FIU (Financial Intelligence Unit), Suspicious Transaction.

Sustrans Bkz. AWF.

Swap 1-(Genel) iki taraf arasında önceden belirlenen bir sistem içerisinde belirli bir finansal varlıkla ilgili gelecekteki nakit akışlarının değiştirilmesi konusunda yapılan sözleşme. 2-(Para) Farklı birimlerde ancak aynı büyüklükteki iki ayrı para sepetinin vade tarihindeki para birimleri üzerinde anlaşılan kurdan geri ödenmek üzere değiştirilmesi. 3- (Faiz) Benzer vadeyle aynı miktarda borçlanmış iki taraf arasındaki faiz ödeme yükümlülüğünün, taraflardan birinin sabit faizle, diğerinin değişken faizle borçlanmak suretiyle takas edilmesi.

SWIFT (Society For World Wide Interbank Financial Telecommunication) 1973 yılında kurulan ve 1977 yılında fiilen çalışmaya başlayan, merkezi Belçika'da bulunan, bankalar ve üyesi aracı kurumlar tarafından elektronik fon transferi standardı sağlayan finansal iletişim sistemi. Bu sistem banka tanımla-

ma kodu sayesinde her bankayı tanımlamaktadır.

Swindling Bir kimsenin, hile ve desise ile başka bir kişiyi kandırarak onun zararına, kendisi veya başkası yararına menfaat sağlaması.

Switching Kısa vadeli senetlerin uzun vadeli senetlerle değiştirilmesi.

Synthetic Drugs Laboratuarlarda üretilen psikoaktif maddeler.

I

Tactic Analysis Mali istihbarat birimlerinin, şüpheli işlem bildirimleri veya diğer kanallardan topladıkları bilgilerle, karapara aklama ve terörün finansmanı teşebbüsünün yapısı ve işleyişini kurgulayan istihbarat süreci.

Tactic Intelligence Alınan şüpheli işlem veya diğer bildirimlerin Mali İstihbarat Birimi tarafından analiz edilerek sonuçlarının yasa uygulama birimlerine iletilmesi sürecini kapsayan taktik istihbarat.

Tainted Accounts Yasadışı faaliyetlerden elde edilen gelirlerin finansal kurumlarda tutulduğu hesaplar.

Tainted Property Yasadışı faaliyetlerin gerçekleştirilmesinden elde edilen malvarlığı.

Tampering with Evidence Yargılama sürecinde gerçeğin ortaya

çıkmasını engellemek veya olayın yönünü saptırmak için delillerin değiştirilmesi, karartılması veya tahrip edilmesi.

TARGET-1 (Trans European Automated Real Time Gross Settlement Express Transfer System) Bkz. TARGET 2.

TARGET-2 (Trans European Automated Real-Time Gross Settlement Express Transfer System) Euro System tarafından işletilen gerçek zamanlı brüt mutabakata dayalı bankalar arası ödeme sistemi. TARGET-2 2007 de TARGET-1 ile değiştirilmiştir.

Targeted Financial Sanctions Fonların veya diğer malvarlıklarının, terörün ve kitle imha silahlarının finansmanı ile ilgili BMGK Kararları çerçevesinde listelenen kişi ve kuruluşlar tarafından iktisap edilmesini, kullanılmasını veya sair biçimde tasarruf edilmesini önlemeyi amaçlayan ve malvarlığı dondurma ve elkoyma tedbirlerini de içeren münhasır yaptırımlar.

Tax Havens Bkz. Financial Havens.

Tax Avoidance Vergi yasaları ile getirilen istisna ve muafiyet konularından ve hadlerinden yararlanarak, mükelleflerin vergi doğmasına yol açacak işlemlerde bulunmalarını.

Tax Deductibility of Bribe Mükelleflerce, verilen rüşvetin (“tevsik edilemeyen gider” adı altında) vergi matrahını oluşturacak kazançtan indirilmesi.

Tax Evasion Mükelleflerin, vergi yasalarının kendilerine yüklediği yükümlülükleri ihlal ederek işledikleri ve kasten vergi zıyana sebebiyet verdikleri vergi kaçakçılığı suçu.

Tax Loophole Vergi mevzuatında mükelleflere mali avantaj sağlayan “boşluklar”.

Technical Compliance FATF tarafından 2012 de kabul edilen ve dördüncü tur ülke değerlendirmelerinde referans olarak kullanılan “Karapara aklama ve Terörün Finansmanı ile Mücadele Sisteminin Etkililiğini ve FATF Tavsiyelerine Teknik Uyumu Değerlendirme Metodolojisi”nde yer alan Teknik Uyum Bölümü. Bkz. Technical Compliance Assessment.

Technical Compliance Assessment FATF tarafından 2012 de kabul edilen FATF Tavsiyelerinin her biri için türetilen kriterlerin, ilgili ülkenin karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadele sistemindeki mevzuat ve uygulama kapasitesini ne ölçüde karşıladığını ölçmek için uygulanan teknik uyum değerlendirmesi. Bkz. Effectiveness Assessment.

Temporary Insider Menkul kıymet piyasalarında faaliyet gösteren kurumlarda görevli olarak çalışmayan ancak bu kurumlarla ilişkisi nedeniyle menkul kıymetlerle ilgili bilgi edinen avukat, muhasebeci, banker gibi kişiler.

Term Policy Sabit süreli (hayat) sigorta sözleşmesi.

Terror Conventions Terörle mücadele kapsamında kabul edilen Uluslararası Sözleşmeler. Bu kapsamdaki belli başlı Sözleşmeler şunlardır: 1-Sivil Havacılık Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Sözleşmesi, 2-Diplomatik Ajanlar Dahil Uluslararası Korunan Kişilere Karşı Suçların Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi, 3-Rehin Almalara Karşı Uluslararası Sözleşme, 4- Nükleer Maddelerin Fiziki Korunması Sözleşmesi, 5- Uluslararası Sivil Havacılığa Hizmet veren Havalimanlarında Yasadışı Şiddet Eylemlerinin Önlenmesi Protokolü, Sivil Havacılık Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Sözleşmesine Ek Protokol, 6- Denizcilik Seferyollarının Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Sözleşmesi, 7-Kıta Sahanelerinde Kurulu Sabit Platformların Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Hakkında Protokol, 8-Terörist Bombalamaların Önlenmesi Sözleşmesi, 9- Uçaklarda Saldırı ve Diğer Eylemler hakkında Sözleşme, 10- Uçakların Yasadışı Ele Geçirilmesi Sözleşmesi, 11- Algılama Amacıyla Plastik patlayıcıların İşaretlenmesi Sözleşmesi.

Terrorist Uluslararası Sözleşmelerde tanımlanmış ve Devletler tarafından üzerinde ittifak edilmiş müşterek bir tanımı bulunmamakla birlikte, konuyu aklama ve terörün finansmanı ile mücadele çerçevesinde ele alan FATF yaklaşımına göre; a) terör faaliyetlerini doğrudan ya da dolaylı olarak ve isteyerek herhangi bir araçla işleyen ya da işlemeye teşebbüs eden, b) te-

rör faaliyetlerine suç ortağı olarak iştirak eden, c) terör faaliyetlerini işlemek üzere diğer kişileri organize eden veya yönlendiren, d) bir grup insan tarafından işlenen terör faaliyetlerine bilerek ve isteyerek katkı sağlayan kişi. (Mevzuatımızda terörist tanımı "Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Yönetmeliğinde" yapılmıştır.) Bkz. Terrorist Acts.

Terrorist Acts Terörist eylemler. Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair BM Sözleşmesi (International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism) kapsamında bu eylemler iki grupta belirlenmiştir: 1-Sözleşme ekinde yer alan 9 Sözleşmede işlenmesi suç olarak kabul edilmesi gereken eylemler. 2- Sözleşmede dolaylı biçimde tanımlanan eylemler. Buna göre; 1- a) Uçakların Kanun Dışı Yollarla Ele Geçirilmesinin Önlenmesi Hakkında Sözleşmede (1970), b) Sivil Havacılığın Güvenliğine Karşı Kanun Dışı Eylemlerin Önlenmesine İlişkin Sözleşmede (1971), c) Uluslararası Korunan Kişilere Karşı İşlenen Suçların Önlenmesi ve Cezalandırılmasına Dair Sözleşmede (1973), d) Rehin Almalara Karşı Uluslararası Sözleşmede (1979), e) Nükleer Maddelerin Fiziksel Korunması Hakkında Sözleşmede (1980), f) Sivil Havacılığın Güvenliğine Karşı Kanun Dışı Eylemlerin Önlenmesine İlişkin Sözleşmeye Ek Protokolde (1988), g) Denizcilik Seferyollarının Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesine Dair Sözleşmede (1988), h) Kıta Sahanelerinde Bulunan Sabit Platformların Güvenliğine Karşı

Yasadışı Eylemlerin Önlenmesine Dair Protokolde(1988), 1)Terörist Bombalamaların Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşmede (1999) suç olarak ihdası öngörülen eylemler, 2) Bir sivile ya da silahlı bir çatışma durumunda çatışmada aktif olarak yer almayan herhangi diğer kişilere yönelik ölüm veya ağır yaralamayı amaçlayan, niteliği ve kapsamı itibariyle bir halkı korkutmak veya bir hükümeti veya uluslararası bir kuruluşu, bir eylemi yapmaya veya yapmaktan kaçınmaya zorlama maksadı taşıyan eylemler terör eylemi olarak kabul edilmiştir. (Mer'i mevzuatımız içinde yer alan 6415 sayılı Kanunun 3'üncü maddesi terörün finansmanına konu olan terör eylemlerini düzenlemiştir.) Bkz. Terrorist Financing Offence.

Terrorist Financing Terör eylemlerine, teröristlere ve terör örgütlerine fon sağlanması veya toplanması eylemlerini kapsayan terörün finansmanı fiili. Bkz. Terrorist, Terrorist Act, Terrorist Financing Offence, Terrorist Organization.

Terrorist Financing Offence Terörün finansmanı suçu. Genel anlamda bir terör eylemini gerçekleştirmek için veya bir terör örgütü ya da bir terörist tarafından kullanılması amacıyla veya kullanılacağını bilerek herhangi bir suretle doğrudan ya da dolaylı olarak kasten, kısmen veya tamamen fon sağlanması veya toplanması olarak tanımlanabilen bu suça ait unsurların uluslararası kapsamdaki çerçevesi, 1999 tarihli BM Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Sözleşmesinde çizilmiştir. Sözleş-

meye göre, terörün finansmanına konu olan eylemler iki grupta belirlenmiştir. Bunlardan ilki Sözleşme ekinde yer alan 9 sözleşmenin suç saydığı eylemlerdir. İkinci gruptaki eylemler ise Sözleşmenin 2'nci maddesinde yapılan dolaylı tanıma dayanmaktadır. Buna göre; Bir sivile ya da silahlı bir çatışma durumunda çatışmada aktif olarak yer almayan herhangi bir diğer kişiye yönelik ölüm veya ağır yaralamaya neden olmayı amaçlayan, niteliği ve kapsamı itibariyle bir halkı korkutmak ya da bir hükümeti veya uluslararası bir kuruluşu bir faaliyeti yapmaya ya da yapmaktan kaçınmaya zorlama maksadı taşıyan herhangi bir eylem terörün finansmanı eylemidir. Sözleşmenin 2'nci maddesine göre, gerek 9 sözleşmenin suç saydığı eylemlerin, gerekse tanımda çerçevesi çizilen eylemlerin, tümüyle veya kısmen gerçekleştirilmesinde kullanılması niyetiyle veya kullanılacağını bilerek, doğrudan veya dolaylı olarak yasa dışı bir şekilde fon sağlanması veya toplanması terörün finansmanı suçunu oluşturmaktadır. (Mer'i mevzuatımız içinde yer alan 6415 sayılı Kanunun 3'üncü maddesi, yukarıda belirtilen terör eylemlerine ilaveten 3713 sayılı Kanunun "terör suçu" olarak kabul edilen fiilleri de, aynı kanunun 4'üncü maddesinde va'z edilen terörün finansmanı suçunun mesnedi olarak kabul etmiştir.)

Terrorist Organization Terör faaliyetlerini doğrudan ya da dolaylı olarak ve isteyerek işleyen ya da işlemeye teşebbüs eden, bu faaliyetlere suç ortağı olarak katılan, bu faaliyetleri organize eden veya

diğerlerini bu faaliyetleri işlemeye yönlendiren terör örgütü. Bkz. Terrorist Acts.

Tertiary Crime Prevention Suçlunun ıslah edilmesi veya ibret alınmasının sağlanması yolu ile suçun önlenmesi.

Testamentary Trust Kurucusu vefat ettiği zaman uygulamaya girecek olan "trust".

The Rule of Law Hukukun Üstünlüğü İlkesi.

Third Party Knowledge Cases Bir başkasının işlediği öncül suçtan elde edilen gelirin aklanması durumunda, bu gelirin soruşturma makamlarınca, suç geliri olduğunun aklayan tarafından bilindiğinin iddia edilmesi.

Threat Karapara aklama ve terörün finansmanı konusunda karşılaşılan risklerin kaynağı olan ve ekonomik ve sosyal sisteme karşı potansiyel zararı bulunan faaliyet, şahıs, grup veya nesne. Bkz. Risk.

Threat Factors Risk Değerlendirmesi kapsamında tespit olunan risklerle ilgili tehdit etkenleri. Bunlar; öncül suçun mahiyeti, kapsamı ve tipleri, öncül suçtan elde edilen gelirin boyutu, suç gelirinin fiziki sınır ötesi nakli, suç faaliyetlerinin yoğunlaştığı bölge, terörist faaliyetlerin ve terörist grupların yapısı ve kapasitesi gibi unsurlardır.

Threshold Mevzuatlarda ceza süresi, parasal sınır veya yükümlülük miktarı getiren başlangıç düzeyi.

Threshold Transactions Yetkili makamlara bildirim mecburiyeti için belirlenen parasal sınırlar içerisindeki finansal işlemler.

Threshold-based Disclosure Belirli bir tutarın üzerindeki işlemlerin zorunlu tutulduğu bildirim.

TIC (Turkish Interbank Clearing System) 1992 yılında T.C. Merkez Bankası öncülüğünde kurulan ve bankalar arasındaki transferlerin ve bu transferler ile ilgili takas ve mutabakat işlemlerinin elektronik mesaj iletim yolu ile yapılmasını sağlayan elektronik fon transferi sistemi.

Time-Stamp Dijital olarak imzalanmış bir sertifikaya, dijital imzaya veya mesaja ilave yapmak.

Tipee "Insider" vasıtasıyla bilgiye sahip olan şahıs.

Token Money Değeri kendinde mündemiç olan ve farklı kullanım değerlerine sahip olan kıymetli metal ve taşlar gibi maddeler.

Tort Haksız fiil.

Tortfeasor Haksız fiili işleyen kimse.

Totten Trust Tahsis edilen fonun veya mal varlığının kurucusu (settlor) tarafından kontrol edilen kayyım kurumu.

Traceability Elektronik fon transfer sistemlerinde transferin göndericisi ve alıcısının takip edilebilme özelliği.

TRACFIN (Traitement du renseignement et action contre les circuits financiers clandestins)-Processing of Information and Action against Clandestine Financial Networks). Fransa Mali İstihbarat Birimi.

Tracing (of proceeds of crime) Suç gelirlerinin izlenmesi.

Trade Finance Genellikle bir yıldan daha az kısa dönemli finansal ürünler vasıtasıyla mal ve hizmet değişimini sağlayan finansman.

Trading in Influence Karar mekanizmasının başında bulunan yetkililer üzerinde tesiri olduğunu ima, iddia veya teyit eden kişilerce, dolaylı veya doğrudan haksız bir menfaatin talep edilmesi, alınması veya kabul edilmesi veya bu kişilere böyle bir avantajın vaat edilmesi, teklif edilmesi veya verilmesi.

Trading Volume Bir piyasada, bir seansta yada belli bir dönemde alınıp satılan (el değiştiren) menkul kıymet adedini gösteren işlem miktarı.

Tranche 1-Menkul kıymetlerin her birinin ayrı ayrı alınıp satılması. 2-Menkul kıymet piyasasında işlem yapabilme limiti içerisindeki her bir aşama.

Tranquillisers Bkz. Synthetic Drugs.

Transaction Genel olarak işlem. Ör. alım, satım, havale, transfer, ödeme saklama, takas, trampa, borç alma-verme, borcun nakli,

alacağın temliki, kiralama, kiraya verme, hesap açma, hesaptan para çekme, hesaba para yatırma, çek ve senet tahsili, menkul kıymet alma ve satma, değerli maddelerin likit değerlere tahvili.

Transactional Certificate Bir veya birden fazla dijital imza ile gerçekleştirilen geçerli işlem.

Transfer 1) Bir şahıs veya kurumun mülkiyetindeki aynı veya nakdi mal varlığının başka bir kişi yada kurumun zilyetliğine geçirilmesi işlemi. 2) Para ve parasal araçların fiziki nakli, 3) Finansal kuruluşlar aracılığı ile para ve parasal değerlerin bir başka kişi veya kurum adına aktarımı.

Transfer Order 1) Belirli miktarda fonun sistem içerisinde taraflar arasında aktarılmasına yönelik gönderici talimatı, 2) Menkul kıymetler ve diğer sermaye piyasası araçları üzerindeki hakları kaydı olarak veya sair şekilde sistem içerisinde devretmeye yönelik katılımcı talimatı.

Transfree Para, para ile temsil edilen veya para yerine geçen değer, emtia veya bunları temsil eden belgenin transfer edildiği gerçek veya tüzel kişi.

Transferor Transfer eden kişi veya kurum.

Transferring (of Proceeds) Suç faaliyetlerinden elde edilen gelirlerin bir başka kişi veya kuruma aktarılması veya bir başka ülkede bulunan kişi veya kuruma her hangi bir şekilde gönderilmesi.

Transnational Crime Başlaması, yayılması ve doğrudan veya dolaylı etkisi birden çok ülkeyi ilgilendiren suçlar.

Transparency International Hükümetleri yolsuzluğa karşı, etkin politika ve mevzuat geliştirmeleri ve yürütmeleri yönünde teşvik ederek yolsuzluk ve rüşvetle mücadele etmelerine yardımcı olmak amacıyla 1993 de kurulan ve merkezi Berlin’de olan Uluslararası Şeffaflık Hareketi. Devletler üstünde bir yaptırım fonksiyonu olmayan (Nongovernmental organization) kurum, “Rüşvet Algılama ve Yolsuzluk Algılama İndeksi” yayınlamıştır. Bkz. CPI, BPI.

Transparency Toplum kesimlerini ilgilendiren ekonomik ve sosyal karar mekanizmasının kamuya açık olmasını ve bu konuda kamu oyunun doğru ve gerçek bilgiye ulaşmasında herhangi bir engelleme bulunmamasını öngören şeffaflık prensibi.

Trapdoor Bilgisayar işletim sistemine yetkisiz erişim.

Traveller Bir ülkeye geçici olarak giren ve o ülkede mukim olmayan kişi. Geçici olarak kaldıktan sonra mukim olduğu ülkesine dönen kişi.

Treaty Genel olarak; uluslararası hukuki sonuç doğuran, yazılı formda bulunan, devletler (veya bir sözleşmeye taraf olma yetkisi olan uluslararası teşkilatlar arasında) akdedilen, bağlayıcı nitelikte, yürürlüğe girmesi için imza ve tasdik gerekli olan antlaşma.

Truncation Finansal kuruluşlarda işleme konu olan kâğıt ortamındaki dokümanların içeriğinin, elektronik ortama aktarılarak kuruluş içinde hareketinin kısıtlanması veya ortadan kaldırılması.

Trust and Company Service Providers Şirket kurma, bir şirketin yöneticisi veya ortağı olarak hareket etme, bir şirket için ofis, iş adresi yönetim merkezi sağlama, bir “Express Trust ” için kayyım olarak hareket etme işini üstlenen kişi veya kuruluş.

Trust Deed Bir kayyım kurumunun kurulmasında tahsis edilen malvarlığının kimlerin yararına, kim tarafından, nasıl yönetileceğini gösteren sözleşme.

Trust Protection Kayyımın yönetiminin kontrol altında tutulması.

Trust Sahibi tarafından (settlor) mal varlığının, üçüncü şahıs veya şahısların (beneficiary) faydalanması yönünde idare etmesi için bir kayyım (yed-i emine - trustee) devrini sağlayan ve bir sözleşmeye dayalı olan müessese.

Trustee Belli bir amaç doğrultusunda vakfedilen veya tahsis edilen mal varlığını, faydalanıcıların (beneficiary) istifadesi yönünde idare etme yetki ve sorumluluğu verilen kayyım (yed-i emine).

Trustworthy System Haksız müdahale veya kötüye kullanımdan salim, ulaşılabilir, güvenilir ve doğru çalışma imkanı sağlayan

ve fonksiyonlarını uygun biçimde yerine getiren (bilgisayar yazılım ve donanımları da kapsayan) sistem.

Tumbler Bkz. Mixer.

Tunneling Protocols Kamuya açık network üzerinden özel kanallarla korunmuş veriyi transfer eden yöntem standartları.

Twin Peaks Approach Finansal sektörde denetim ve izleme yetkisi ile düzenleme yapma yetkisinin ayrı birimler tarafından yürütülmesini öngören yaklaşım.

Twenty Guiding Principles GMC (Multidisciplinary Group of Corruption) tarafından hazırlanan ve 6 Kasım 1997 de AK Bakanlar Komitesi tarafından kabul edilen “Yolsuzluk İle Mücadele için 20 Rehber Prensiptir”.

Typologies (in money laundering) Sektörler ve bölgeler itibariyle karapara aklama olaylarının süreç, teknik, işleyiş ve trendlerini gösteren tipolojiler.

U

UAF - Panama (Unidad de Análisis Financiero) Panama Mali İstihbarat Birimi.

UAF- Chile (Unidad de Análisis Financiera) Şili Mali İstihbarat Birimi.

UAF- Costa Rica (Unidad de Análisis Financiero) Kosta Rika Mali İstihbarat Birimi.

UAF Paraguay (Unidad de Análisis Financiero) Paraguay Mali İstihbarat Birimi.

UIAF (Unidad de Informacion Analisis Financiero) Kolombiya Mali İstihbarat Birimi.

UIF- Argentina (Unidad de Información Financiera) Arjantin Mali İstihbarat Birimi.

UIF – Bolivia (Unidad de Investigaciones Financieras) Bolivya Mali İstihbarat Birimi.

UIF - Peru (Unidad de Inteligencia Financiera del Peru) Peru Mali istihbarat Birimi.

UIF- Portugal (Unidade de Infarmacção Financeira) Portekiz Mali İstihbarat Birimi.

UIF- El Salvador (Unidad de Investigacion Financiera) El Salvador Mali İstihbarat Birimi.

UIF (Unita di Informazione Finanziaria) - Italy İtalyan Mali İstihbarat Birimi.

Umbrella Policy Belirlenen poliçe limitlerinin üzerindeki kayıpların sigorta kapsamına alınması.

UNCAC Bkz. UN Convention against Corruption.

UN Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances Uyuşturucu ve Psikotrop Maddeler Kaçakçılığına Karşı 1988 tarihli BM Sözleşmesi. Sözleşme, yasadışı uyuşturucu madde kaçakçılığından elde edilen gelirlerin aklanmasının

suç sayılmasını, müsadereyi ve uyuşturucu madde kaçakçılığına karşı geniş kapsamlı tedbirleri ön-görmekte ve kaçakçıların idesi, kontrollü teslimat ve yargılamanın transferinde uluslararası işbirliğine dair hükümler getirmektedir. “Karapara aklama” (Money Laundering) terim olarak geçmemekle birlikte, Sözleşme, aklama suçunu unsurlarıyla tanımlayan ilk BM Sözleşmesi olma özelliği taşımaktadır.

UN Convention for Suppression of the Financing of Terrorism Bkz. International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism.

UN Convention on Transnational Organized Crime 15 Aralık 2000 tarihlerinde Palermo’da (İtalya) düzenlenen Konferansta imzalanan Sınır aşan Organize Suçlara Karşı BM Sözleşmesi. Sözleşme; sınır aşan organize suçlarla mücadele; örgütlü suç gruplarına katılma, karapara aklama, yolsuzluk ve adaletin yanıtılması gibi temel suçlarla mücadele kapsamında ele almıştır. Sözleşme, müstakil bir madde halinde karapara aklama suçunu tanımlamakta ve ayrı bir maddede karapara aklama ile mücadele tedbirlerine yer vermektedir.

UN Counter Terrorism Committee 1373 (2001) sayılı BMGK Kararı gereğince kurulan Terörizmle Mücadele Komitesi. Terörist eylemlerinin önlenmesi için devletlerin mücadele imkanlarını desteklemek üzere ihdas edilmiş olan Komite, ülkelere teknik yardım, uzmanlık ve değerlendirme konularındaki faaliyetleri için Terörizmle

Mücadele Komitesi İcra Direktörlüğü tarafından desteklenmektedir. Bkz. Counter Terrorism Committee Executive Directorate (CTED).

Unauthorized Access Bir bilgisayar sistemine veya ağına güvenlik önlemlerini aşarak ulaşmak.

Unauthorized Interception Bir bilgisayar sistemi veya network içerisindeki iletişimi teknik araçlarla yetkisiz olarak izlemek.

Uncertainty 1- Hüküm ifade eden bir belgeyi hukuken geçersiz kılan temel eksiklikler 2- Gerçekleşmesi belirli bir rizikoya bağlanamadığı için malın sigorta edilememesi.

UNDCP (United Nations International Drug Control Program) 1990 da ihdas edilen ve 1991 yılında çalışmaya başlayan BM Uyuşturucu Kontrol Programı. Halen UNODC bünyesinde çalışmakta olan UNDCP, uyuşturucu kullanımının denetimine ilişkin bilgi ve uzmanlık değişimi için küresel bir bilgi merkezi niteliğindedir. Bkz. UNODC.

Undercover Operation Kilit bir bilgi veya delil elde etmek için bir yasa uygulama biriminin bilgi, kontrol ve yönlendirmesi altında, görevli veya görevlilerin müdahil olduğu ve özel soruşturma teknikleri kapsamında yürütüldüğü örtülü operasyon.

Underground Economy Kayıt dışılığı da beraberinde getiren yasadışı faaliyetlerin ticaret ve finansmanının geçerli olduğu “yer altı ekonomisi”.

Under-Ring Emtianın, gerçek satış fiyatının altında kayıtlara geçirilmesi.

Underwriting 1- Bir rizikonun hangi şartlarda ve hangi fiyat üzerinden kabul edileceğinin belirlenmesi. 2- Uygun prim tutarlarının belirlenebilmesi bakımından sigorta için başvuruda bulunanların sigortalananabilirlik derecelerine göre seçimi ve sınıflandırılması süreci.

Undue Advantage Yasal olarak iktisabına, kabul edilmesine veya istenmesine müsaade edilmeyen ve kamu vicdanında tasvip edilmeyen her çeşit menfaat.

Unfungible Fiziki ölçülerine göre eşdeğeri veya misli olmayan eşya.

UNIF (Unidad de Inteligencia Financiera) Venezuela Mali İstihbarat Birimi.

Uninsurable Risk Sigortalması zor olan riskler.

Unique Transaction Reference Number Elektronik transfer için kullanılan ödeme ve mutabakat (settlement) veya mesaj sistemi protokollerine uygun olarak, ödeme hizmeti sağlayıcısının belirlediği harf, rakam ve sembollerin kombinasyonunu ifade eden özgün işlem referans numarası.

UN Convention against Corruption BM Genel Kurulu tarafından 31 Ekim 2003 tarihinde kabul edilen Yolsuzluğa karşı BM Sözleşmesi. Sözleşme; yolsuzluğun önlenmesi kapsamında kamu ve özel sektörün alması gereken ted-

birler, yolsuzlukla mücadele birimleri kurulması, kamuda şeffaflığın sağlanması, ülkelerin yolsuzluğu bütün yönleri ile cezalandırılabilir suç olarak kabul etmesi, önleme soruşturma ve kovuşturma da dahil yolsuzlukla mücadelenin her aşamasında ülkelerin birbirleri ile işbirliği içinde olması, gerekli şartların sağlanması halinde müsadere edilen mal varlığının talep eden ülkeye iadesi konusunda hükümler getirmiştir.

Unjustified Enrichment Kamu görevlisinin malvarlığında, yasal geliri ile açıklanamayacak derecede yüksek miktarda artış olması.

Unlawfulness (Unfairness) Hukuka (kanun ve nizama) aykırılık.

UNODC (United Nations Office Drug and Crime) Yasadışı uyuşturucu ve uluslararası suçun önlenmesine yönelik olarak 1997 yılında kurulan BM Uyuşturucu ve Suç Önleme Ofisi. Yönetim merkezi Viyana'dadır. UNODC'nin üç temel fonksiyonu bulunmaktadır: 1- Uyuşturucu ve suç konularındaki bilgi ve gelişmeleri takibe yönelik araştırma ve analitik çalışma yapmak, 2- Uyuşturucu, suç ve terörizm konularında iç mevzuatın geliştirilmesinde ve uluslararası anlaşmaların uygulanmasında devletlere yardım sağlamak, 3- Bu konulardaki mücadele kapasitesinin artırılması için üye devletlere teknik proje desteği sunmak. UNODC yardımcı mahiyette şu alanlarda çalışmalar yürütmektedir: 1-Yasadışı uyuşturucu, silah, kültür eserleri ve sahte emtia ticareti gibi organize suçların önlenme-

si konusunda devletlere yardımcı olmak 2- Yolsuzlukla mücadele konusunda çeşitli platformlarda çalışmalarda bulunmak 3- Suçun önlenmesi ve ceza adaletini teşvik etmek, 4- Uyuşturucu madde kullanımını ile mücadele etmek 5- Terörizmin önlenmesi ile ilgili strateji ve program geliştirmek.

UNSC Resolution 1373 28 Eylül 2001 tarihli ve 1373 sayılı BMGK Kararı. Kararda devletlerin; Terörizmin Finansmanın Önlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşme de dahil olmak üzere terörizmle mücadele konusundaki uluslararası sözleşme ve protokollere taraf olmaları ve terörizmin finansmanını suç olarak kabul etmeleri gerektiği belirtilmiştir.

UNSC Resolution 1267 15 Ekim 1999 tarihli ve 1267 sayılı BMGK Kararı. Kararda; insani ihtiyaçlar ve dini yükümlülükler kapsamında Komite tarafından tanınan muafiyetler dışında Taliban tarafından veya Taliban adına sahip olunan, kiralanın veya işletilen uçakların ülkeye giriş ve çıkışlarına izin verilmemesi ve Taliban tarafından sahip olunan veya kontrol edilen her türlü malvarlığının dondurulması öngörülmektedir.

UNSC Resolution 1333 19 Aralık 2000 tarihli ve 1333 sayılı BMGK Kararı. Karar, Afganistan'da Taliban kontrolündeki bölgelere askeri faaliyetlerle ilgili teknik yardım veya eğitim imkanları sağlanmasının önlenmesi, ve Al Qaida örgütü, Usama Bin Laden ve ona bağlı kişi ve kurumların Komite tarafından belirlenen fonlarının ve

mal varlıklarının dondurulması öngörülmektedir.

UNSC Resolution 1390 28 Ocak 2002 tarihli ve 1390 sayılı BMGK Kararı. Kararda; 1267 ve 1333 sayılı BMGK Kararlarında öngörülen tedbirlerin uygulanmaya devam edilmesi ve Usama Bin Laden, Al Qaida örgütü ve Taliban mensupları ile onlarla bağlantılı olan kişi, grup, teşebbüs ve kuruluşların mal varlıklarının dondurulması ve bunlara askeri ve teknik yardım yapılmasının önlenmesi öngörülmüştür.

UNSC Resolution 1540 28 Nisan 2004 tarihli ve 1540 sayılı BMGK Kararı. Kararda ülkelerin; nükleer, kimyasal ya da biyolojik silahların, devletler dışı aktörler tarafından özellikle terör amaçlı olarak üretilmesini, iktisap edilmesini, bulundurulmasını, geliştirilmesini, nakledilmesini, kullanılmasını ve bu faaliyetlere teşebbüsü veya katılmayı yada bunları finanse etmeyi yasaklayan gerekli mevzuatın çıkarması ve uygulaması öngörülmektedir. Kararda ayrıca bu maddeler üzerinde uygun ve etkin dış ticaret ve nakliye kontrollerinin ihdas edilmesi ve uygulanması gerektiği vurgulanmıştır.

UNSC Resolution 1617 29 Temmuz 2005 tarihli ve 1617 sayılı BMGK Kararı. Kararda; 1267, 1333 ve 1390 sayılı BMGK Kararlarının uygulanması, bu kapsamda belirlenen kişi ve kuruluşların malvarlıklarının dondurulması, ülkeye giriş ve çıkışlarının engellenmesi, bu kişi ve kuruluşlara askeri mal ve hizmet tedarikinin ve eğitim imkanları sağlanmasının önlenme-

si, kayıp veya çalıntı pasaport ve diğer seyahat belgelerinin hükümsüz kılınması ve bu dokümanlara ilişkin bilgilerin Interpol'e bildirilmesi, listeye alınan ve hakkında tedbir uygulanan kişi ve kuruluşlara listeye alma ve listeden çıkarma süreci ve BMGK Kararlarındaki hükümler hakkında bilgi verilmesi, listeye kişi veya kuruluş ilavesine yönelik talepte bulunmak için 1526 sayılı BMGK Kararında belirlenen sürecin takip edilmesi ve ülkeler tarafından Komiteye söz konusu talebin dayanağını açıklayan beyanatta bulunulması, vatandaşın veya ülkesinde yerleşik kişi ve kuruluşların listeye dahil edilmesi halinde, bunların listeye dahil edilmesine dayanak teşkil edecek bilginin yapılan incelemede değerlendirilmek üzere Komite tarafından ilgili ülkeye verilmesi, FATF 40 Tavsiyesi ile 9 Özel Tavsiyesinin tüm üye ülkeler tarafından uygulanması öngörülmüştür.

UNSC Resolution 1696 31 Temmuz 2006 tarihli ve 1696 sayılı BMGK Kararı. Kararda üye ülkelerin, İran'ın uranyum zenginleştirme ve yeniden işleme faaliyetleri ile balistik füze programlarına katkı yapabilecek tüm malzeme ve teknolojinin, ulusal ve uluslararası mevzuata uygun bir şekilde, izlenmesi ve bunların transferlerinin engellenmesi talep edilmektedir.

UNSC Resolution 1737 27 Aralık 2006 tarihli ve 1737 sayılı BMGK Kararı. Kararda üye ülkelerin; doğrudan ya da dolaylı olarak İran'a nükleer materyal ihracı ile bu ülkeden nükleer materyal ithalatını durdurması ve İran'ın bu kapsam-

da kullanabileceği ekipman, materyal, teknoloji ve diğer unsurların transferini önlemek için gerekli tedbirleri almaları öngörülmüştür.

UNSC Resolution 1747 24 Mart 2007 tarihli ve 1747 sayılı BMGK Kararı. Karar; İran'ın, uranyum zenginleştirme ve yeniden işleme faaliyetleri ile ağır su reaktörü bağlantılı tüm projeleri durdurmasını öngörmüş ve 1737 sayılı BMGK Kararı ile nükleer materyaller konusunda getirilen kısıtlamaları, silahları da kapsayacak şekilde genişletilmiştir.

UNSC Resolution 1803 3 Mart 2008 tarihli ve 1803 sayılı BMGK Kararı. Kararda; üye ülkeler kendi toprakları üzerinden veya vatandaşları, uçak ya da gemileri aracılığıyla İran'a, onun kullanımına veya yararına neden olacak şekilde nükleer malzeme satışı, transferi yapmamaları veya bunları temin etmemeleri, 1737, 1747 sayılı kararlarda ve bu kararın ekinde yer alan kimselerin ülkeye girişlerini ve ülkeden transit geçişlerini engellemeleri, bunların sahip oldukları fon, ekonomik kaynak ve finansal varlıkları dondurmaları ve bu kişilere finansal varlık sağlanmasını engellemeleri öngörülmüştür.

UNSC Resolution 1988 17 Haziran 2011 tarihli ve 1988 sayılı BMGK Kararı. Kararda El Kaide Terör Örgütü ve Talibana yönelik yaptırımları içeren 1267(1999) sayılı BMGK Kararı ile kurulan yapıda değişikliğe gidilmiş ve bu çerçevede 1988(2011) sayılı Karar ile El Kaide ve Taliban Yaptırımlar

Komitesi ayrılmış, ayrı bir Taliban Yaptırımları Komitesi kurulmuştur. Taliban ile bağlantılı şahıslar ile diğer birim, grup ve girişimler hakkında başta malvarlığı dondurma olmak üzere çeşitli yaptırımların uygulanması benimsenmiştir. Daha önceden 1267 Komitesi tarafından izlenen ilgili şahısların bu karar çerçevesinde izlenmesi kabul edilmiştir.

UNSC Resolution 1989 17 Haziran 2011 tarihli 1989 sayılı BMGK Kararı. Karar, El Kaide ve bununla bağlantılı şahıslar için başta malvarlığı dondurma olmak üzere çeşitli yaptırımlar öngörmektedir. 1989 (2011) sayılı Karar ile 1267 Komitesinin sadece El Kaide Terör Örgütü ile bağlantılı şahıslara yönelik yaptırımları koordine etmesi kararlaştırılmıştır.

UNSC Resolution 1929 9 Haziran 2010 tarihli ve 1929 sayılı BMGK Kararı. Kararda özetle; ülkelerin; nükleer faaliyetlerin veya nükleer silah sistemlerinin geliştirilmesine katkıda bulunacağı konusunda bilgilere sahip olmaları durumunda, İranla ilgili her türlü bankacılık ve sigortacılık konularında finansal hizmet sağlanmasının engellenmesi ve gerekli durumlarda dondurma yaptırımının uygulanması öngörülmüştür.

UNSC Resolution 2199 12 Şubat 2015 tarihli 2199 sayılı BMGK Kararı. Kararda ülkelerin; ISIL (DEAŞ) El Nusra Cephesi ve El Kaide bağlantılı gruplarla petrol ve petrol ürünleri, antika ve tarihi eser ticareti yapmamasını, bu grupların uluslararası finans siste-

mine erişmelerinin engellenmesini ve bu gruplara silah tedarikinin önlenmesi konusunda tedbir almaları öngörülmektedir.

UNSC Resolution 2253 17 Aralık 2015 tarihli 2253 sayılı BMGK Kararı. Kararda; ISIL (DEAŞ) ve El Kaide ile bağlantılı kişi ve kuruluşların fon ve diğer malvarlıkları ile ekonomik kaynaklarının dondurulması ve bu konuda silah tedariki ve yabancı terörist savaşçıların seyahatinin yasaklanması ve etkili diğer tedbirlerin uygulanması öngörülmektedir. Kararda, 1267/1989 El-Kaide Yaptırımlar Komitesinin "1267/1989/2253 ISIL (Da'esh) ve El-Kaide Yaptırımlar Komitesi" olarak değiştirilmesi benimsenmiştir. Bkz. Foreign Terrorist Fighters.

UNSCRs on Proliferation Financing Kitle imha silahlarının finansmanının önlenmesi konusunda BMGK tarafından yayımlanan kararlar. Muhtelif tarihlerde yayımlanan bu kararlar temel olarak; 1540 (2004), 1673 (2006), 1696 (2006), 1718 (2006), 1737 (2006), 1747 (2007), 1810 (2008), 1835 (2008), 1874 (2009), 1929 (2010), 2087 (2013) ve 2094 (2013) sayılı Kararlardır. 1540, 1673 ve 1810 sayılı BMGK Kararlarında kitle imha silahlarının engellenmesine yönelik genel tedbirler; 1696, 1737, 1747, 1803, 1835 ve 1929 sayılı Kararlarda İran'ın nükleer faaliyetlerinin önlenmesine yönelik tedbirler; 1718 ve 1874 sayılı Kararlarda ise Kuzey Kore'nin nükleer faaliyetlerinin önlenmesine yönelik tedbirler ele alınmıştır. Bkz. UNSC Resolution 1540.

Unwillingness in Giving Information Banka ve banka dışı finansal kuruluşlarda işlem yapmakta olan müşterilerin gerekli bilgileri vermekte isteksiz davranması ve bu halin şüpheye yol açması.

Unwinding Menkul kıymet ve fon transferlerinin netleştirme esası üzerine kurulu bir takas ve mutabakat sistemi prosedürü.

UPB (Unitat de Prevenció del Blanqueig - Money Laundering Prevention Unit) Karapara aklama ile Mücadele Koordinasyon Merkezi. Andora Mali İstihbarat Birimi.

Uprava Za Sprečavanje Pranja Novca. (Administration for the Prevention of Money Laundering) Karaparanın Önlenmesi İdaresi. Sırbistan Mali İstihbarat Birimi

UPWBNM (Unit Perisikan Kawangan Bank Negara Malaysia) Malezya Mali İstihbarat Birimi.

Use of Pseudonyms Müstear (Takma Ad) kullanılması.

Usufructuary Başka bir kişiye ait bir malvarlığı üzerinde intifa hakkı verilen kişi veya kurum.

Utter Aldatmak veya yanıltmak amacıyla sahte bir belgeyi ticari işleme tabi tutmak.

V

Value Date (Valör) 1-İşlem sonucu oluşan yükümlülüklerin yerine getirildiği tarih, 2- Menkul kıymet

ve nakdin el değiştirdiği (takas) tarih.

Venture Capital Belirli riskli olan ve kâr beklentisi içinde sürdürülmek istenilen ekonomik faaliyetlere yatırılan sermaye.

Venture Capital Investment Trust Kayıtlı sermayeli olarak kurulan ve çıkarılmış sermayelerini faiz kazancı elde etmek amacıyla risk sermayesi yatırımlarına yönelten risk sermayesi yatırım ortaklığı.

Venue Duruşmanın yapıldığı yer. Mahkeme bölgesi.

Verification 1- Müşterinin tanınması kapsamında; yükümlüler (finansal ve finansal olmayan kuruluşlar) tarafından müşteriye ait kimlik tespitine esas olan belgelerin gerçek ve doğru olduğunun teyidi. 2- Hesapların ve hesap sahiplerinin ve işlemle ilgili diğer hususların gerçek ve doğru olduğunun teyit edilmesi. 3- Sigorta şirketinin sigorta sözleşmesinin taraflarını, hasar bedeli, komisyon ve diğer parasal değerlerin poliçe sahibinden başka bir kişiye ödenmesi durumunda bu kişinin teyit edilmesi.

Vertical Asymmetry “Off-shore” ve “on-shore” mali merkezlerin bir arada bulunması.

Vested Interest Mal varlıkları, finans kaynakları ve işletmeler üzerinde tasarruf gücü bulunanların alınan kararlarda söz sahibi olmaları.

Viatical Settlement Contract Genellikle ölümcül hasta durumunda

olan sigorta poliçesi sahibine ait hayat sigortası poliçesinin getirisini elde etme hakkının, bir başkası tarafından satın alınmasını sağlayan anlaşma.

Viatical Settlement Provider

Ölümcül hastalığı yüzünden hayat sigortası poliçesine ihtiyaç duymayan ancak acil nakit paraya ihtiyacı olan bir şahıstan belirli bir iskonto üzerinden hayat sigortası poliçesini satın alan kişi.

Vicarious Liability Temsil yetkisi verilen şahsın üçüncü şahıslara verdiği zarardan, temsil yetkisi veren ve verilenin birlikte sorumlu olması.

Vienna Convention 1988 Bkz.

UN Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances.

Virtual Bank 1-Değer yüklenebilen kart ihraç eden banka. **2-** Fiziki mekânı olmayan ve internet üzerinden faaliyette bulunan banka.

Virtual Currency Ödeme aracı, hesap birimi ve yüklenebilen değer olarak fonksiyon gösteren, ortak mutabakatla kullanımı mümkün olan ve dijital formda çalışan sanal para. "Virtual currency", yasal statüsü bulunan ulusal para (real currency - kağıt ve madeni para) ile elektronik fon transfer işlemlerinde kullanılan ve resmi parayı sayısal formda temsil eden elektronik paradan farklı mahiyette olup devlet tarafından çıkarılmaz ve devlet garantisi taşımaz.

Virtual Private Network Kamu-ya açık "network"ta çalışan ancak güvenliği erişim kontrol ve "encryption" gibi "tunneling protocol" ve güvenlik prosedürleri ile sağlayan özel veri network.

Vishing Kişilerin şahsi ve finansal bilgilerini telefon aracılığı ile elde ederek menfaat sağlamayı amaçlayan telefon dolandırıcılığı.

Visible Lawful Purpose Finansal veya finansal olmayan kuruluşlarda, işlemin; türü, yapılış biçimi ve işleme taraf olanlar bakımından herhangi bir şüpheye yer veremeyecek biçimde makul ve yasal amaçlarla gerçekleştirildiği intibasını vermesi.

Voice Authorization Kart ihraç eden ve işlemek için kart ile ilgili bilgileri alan kurum arasındaki interaktif iletişim yolu ile sağlanan teyit cevabı.

Void Hukuken geçersiz olan.

Vostro Account Bir bankanın yabancı bir ülkedeki şubesi veya muhabir bankadaki (hesap sahibi bankanın ülke parası birimi üzerinden tutulan) hesabı.

Vouching Muhasebe işlemlerinin ve nakit ödemelerin doğru olarak yapılıp yapılmadığını tespit etmek için yapılan inceleme.

Vulnerabilities Karapara aklama ve terörün finansmanı kapsamındaki risklerin doğmasına sebep olan ve bu riskleri kolaylaştıran zafiyet alanları. Bu kapsamda-

ki zafiyet alanları ana hatları ile ekonomik, sosyal, politik, yasal, teknolojik ve çevresel olarak gruplandırılabilir. Bkz. Risk.

Vulture Fund Zor durumdaki kuruluşların hisse senetlerini satın alan finansal kuruluş.

W

Walker Model Yasadışı Uyuşturucu maddenin üretim, toptan satış, perakende satış değerleri ve elde edilen gelirin dağıtım miktarı dikkate alınarak uyuşturucu kaçakçılığından elde edilen gelirin ve aklanan karaparanın tahminine yönelik ekonometrik model.

Wallet Provider Bitcoin veya diğer sanal para türlerinin yüklenmesi ve transferini sağlayan kuruluş.

WAP (Wireless Application Protocol) Mobil telefonların "smartphone network" yardımıyla internete bağlanabilen ve dolayısıyla elektronik ticarete imkan verebilen standardizasyonunu sağlayan protokol.

Warehouse Bank Müşterilerinin kimliğine dair bilgileri yetkili mercilere sunmayan ve bildirim yükümlülüğünden kaçınmak için belirlenen miktarın altındaki nakit işlemleri gerçekleştiren banka.

Warehouse Malların geçici olarak depolandığı ve satılmak üzere sevk edilinceye kadar muhafaza edildiği merkez.

Warrant 1- (Genel olarak) Bir kişiye bir şey yapma konusunda yetki tanıyan belge. 2- Tevkif müzekkeresi. 3- Arama ve elkoyma yetkisi veren belge. 4- (Depo veya antrepo gibi yerlere) Teslim edilen mal karşılığı alınan belge.

Warrant of Attachment Bir kişinin malvarlığına el koyma yetkisi veren mahkeme kararı.

Warrantee Kendisine garanti verilen kişi.

Warrantor Garanti veren kişi.

Warranty 1- Garanti 2- Yerine getirilmemesi durumunda sözleşmenin bütünü feshini gerektirmeyen ancak tazminat hakkı doğuran sözleşme hükmü.

Warsaw Convention 2005 Bkz. Convention on the Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the Proceeds from Crime and on the Financing of Terrorism.

Ways and Means Planlanmış bir eylemi gerçekleştirmek için gerekli olan finans kaynakları ve imkanları.

Weak Key Güvenlik giriş kodunun kolaylıkla aşılacağı zayıf şifreleme.

Web - Based Money Laundering İnternet yolu ile hesaba ulaşmayı mümkün kılması, yüz yüze görüşmeyi ortadan kaldırması, işlemin süratle sonuçlanması ve kurumun müşterisini yakından tanımasına imkan vermemesi gibi özelliklerin-

den faydalanarak karaparanın web sistemi yolu ile aklanması.

WEB Entry İnternet vasıtasıyla “alıcıdan” elde edilen bir “yetki erişimi” ile müşteri hesabına borç girişi.

Western Union Faaliyet gösterdiği ülkelerdeki bankacılık sisteminin denetimine tabi olan ve 160 yıldır dünya çapında para transfer hizmeti veren ABD orjinli kuruluş.

Whistle Blowing Memurun kurumundaki suç faaliyetlerini yetkili makamlara duyurması.

Whistleblower Çalıştığı yerdeki yasadışı faaliyetleri (özellikle yolsuzluk eylemlerini) yetkililere bildiren şahıs.

White Collar Crimes Memurların görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlar.

White Knight Mali zorluk içindeki bir şirketi kurtaran şirket.

Wilful Blindness Yasadışı faaliyetin vuku bulmasına imkan verecek kadar ihmalkarlık gösterilmesi.

Will Varisin mal taksimini gösteren vasiyetname.

Winding-Up Şirketin aktiflerinin satılması, borçlarının ödenmesi, ortakların sermaye paylarının taksim edilmesi ve ortaklığın tasfiye edilerek faaliyetinin sona erdirilmesi.

Wire Bkz. Wire Transfer.

Wire Transfer Fonun, gönderici (originator) adına bir finansal kuruluş tarafından (ordering financial institution) faydalanıcı finansal kuruluşa (beneficiary financial institution), bir faydalanıcıya (beneficiary) ödenmesi için iletilmesini sağlayan elektronik fon transfer işlemi.

Withdraw Bankadan para çekmek.

Without Delay 1-BMGK veya ilgili Yaptırımlar Komitesi tarafından yapılan belirleme (designation) kararlarının tercihen birkaç saat içerisinde uygulanması gerektiğini, 2- 1373 (2001) sayılı BMGK Kararı uygulaması kapsamında; bir kişi ya da kuruluşun terörü ya da bir terör örgütünü finanse eden bir terörist olduğuna dair makul şüphe üzerine harekete geçilmesi gerektiğini ifade eden “gecikmeksizin” terimi.

Without Prejudice “Herhangi bir mevcut hak veya talebe engel olmaksızın”.

Wittingly Assistance in Fraud Sahtekarlık fiiline bilerek yardımda bulunulması.

Wolfsberg AML Principles for Correspondent Banking Bkz. Anti Money Laundering Principles for Correspondent Banking.

Wolfsberg AML Principles for Private Banking Bkz. Anti Money Laundering Principles for Private Banking.

Wolfsberg Group 12 Özel Banka temsilcisinin 2000 yılında karapara aklamaya karşı standartlar belirlemek amacıyla İsviçre'nin kuzeydoğusundaki Wolfsberg şatosunda bir araya gelerek oluşturdukları birlik. Wolfsberg Grup üyesi bankalar şunlardır: Amro NV, Banco Santander Central Hispano S.A., Bank of Tokyo- Mitsubishi Ltd, Barclays Bank, Citigroup, Credit Suisse Group, Deutsche Bank AG, Goldman Sachs, HSBC, JP Morgan Chase, Societe Generale, UBS AG. Grubun karapara aklama ve terörün finansmanı ile ilgili belli başlı çalışmaları şunlardır: 1- Özel Bankacılık için Karapara Aklamayla Mücadele Prensipleri (Anti Money Laundering Principles for Private Banking), 2- Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Bildiri (Statement on the Suppression of the Financing of Terrorism), 3- Muhabir Bankacılık için Karapara Aklamayla Mücadele Prensipleri (Anti Money Laundering Principles for Correspondent Banking), 4- Karapara Aklamanın İzlenmesi, Gözetlenmesi ve Araştırılması Bildirisi (Statement on AML Screening, Monitoring and Searching), 5- Yatırım Fonları ve Diğer Portföy Yatırım Araçları için Karapara Aklama ile Mücadele Rehberi (AML Guidance for Mutual Funds and Other Pooled Investment Vehicles) 6- Karapara Aklama Riskine Karşı Risk Bazlı Yaklaşım Rehberi (Guidance on RBA for Money Laundering Risks).

Wolfsberg Statement on the Suppression of the Financing of Terrorism Bkz. Statement on the

Suppression of the Financing of Terrorism.

World Bank Dünya Bankası. Bkz. International Bank for Reconstruction and Development.

Wrapping Process Bilerek veya bilmeyerek banka çalışanlarının da karıştığı sahtekarlık.

Written Declaration System Above a Threshold Belirlenmiş bir eşik üzerinde nakit ya da nakit yerine geçen değer taşıyan yolcuların yazılı bildirim formunu doldurmak zorunda olduğu gümrük beyan sistemi.

Written Declaration System Yolcuların, ülkeye girişi esnasında nakit ya da nakit yerine geçen değer taşıyıp taşımadıklarına dair yetkililere yazılı bildirimde bulunmak zorunda oldukları gümrük beyan sistemi.

Z

Zentralstelle für Verdachtsanzeigen (Financial Intelligence Unit) Almanya Mali İstihbarat Birimi.

Zero Floor Limit Bütün işlemler için yetki gerektiren miktar.

Zero Hour Rule Müflis olan veya tasfiyeye tabi olan bir kurumun faaliyetlerinin durdurulduğu tarihte gece yarısından sonraki işlemlerinin geriye dönük olarak geçerli olmadığını belirten kural.

